

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

INTEGROVANÁ STRATEGIE ITI AGLOMERACE LIBEREC – JABLONEC NAD NISOU

Koncepční část strategie

ITI AGLOMERACE
Liberec / Jablonec nad Nisou

Spolufinancováno z Operačního programu Zaměstnanost, registrační číslo projektu CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0016924 Podpora strategického řízení a plánování ve veřejné správě ČR s důrazem na rozšiřování metod, nástrojů, inovací, znalostí a zkušeností v praxi.

Obsah

Úvod.....	4
1. Popis území	6
2. ANALYTICKÁ ČÁST	9
2.1 LIDSKÉ ZDROJE A OBČANSKÁ VYBAVENOST	10
2.1.1 Situační analýza.....	10
2.1.2 SWOT analýza.....	25
2.1.3 Odhad budoucích trendů a předpokladů do roku 2030.....	26
2.2 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA, DOPRAVNÍ OBSLUŽNOST A DOSTUPNOST	27
2.2.1 Situační analýza.....	27
2.2.2 SWOT analýza.....	35
2.2.3 Odhad budoucích trendů a předpokladů do roku 2030.....	35
2.3 EKONOMICKÝ POTENCIÁL, PODNIKATELSKÉ PROSTŘEDÍ	36
2.3.1 Situační analýza.....	36
2.3.2 SWOT analýza.....	43
2.3.3 Odhad budoucích trendů a předpokladů do roku 2030.....	44
2.4 CESTOVNÍ RUCH.....	45
2.4.1 Situační analýza.....	45
2.4.2 SWOT analýza.....	48
2.4.3 Odhad budoucích trendů a předpokladů do roku 2030.....	49
2.5 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÝ PROSTOR	50
2.5.1 Situační analýza.....	50
2.5.2 SWOT analýza.....	61
2.5.3 Odhad budoucích trendů a předpokladů do roku 2030.....	61
2.6 SPRÁVA ÚZEMÍ.....	62
2.6.1 Situační analýza.....	62
2.6.2 SWOT analýza.....	65
2.6.3 Odhad budoucích trendů a předpokladů do roku 2030.....	65
2.7 ANALÝZA PROBLÉMŮ, ROZVOJOVÝCH POTŘEB A POTENCIÁLU	66
2.8 ANALÝZA STAKEHOLDERŮ	90
2.8.1 Stakeholdeři a jejich význam.....	91
3. STRATEGICKÁ ČÁST	96
3.1 Hierarchie cílů	96
3.1.1 Vize Integrované strategie aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou	96
3.1.2 Globální cíl.....	96
3.1.3 Strategické cíle, specifické cíle a opatření.....	96
3.2 Strategický cíl 1 - Udržitelná a dostupná aglomerace.....	98
3.3 Strategický cíl 2 – Vzdělaná a vyspělá aglomerace	111
3.4 Strategický cíl 3 – Atraktivní a odpovědná aglomerace	122
3.5 VAZBA NA STRATEGICKÉ DOKUMENTY.....	130

3.5.1 Vazba na Strategii regionálního rozvoje ČR 2021+.....	131
3.5.2 Vazba na Strategii rozvoje Libereckého kraje 2021 – 2027.....	139
3.5.3 Vazba na základní rozvojové dokumenty jádrových měst	140
3.5.4 Vazba na sektorové strategie na regionální úrovni	142
3.5.5 Vazba na Plán udržitelné městské mobility Liberec – Jablonec nad Nisou	146
3.6 Popis integrovaných rysů strategie	150
3.6.1 Dílčí integrovanost mezi opatřeními	150
3.6.2 Souhrnná integrovanost vybraných opatření	155
3.7 Popis zapojení partnerů do přípravy a provádění strategie	159
4. IMPLEMENTAČNÍ ČÁST.....	160
4.1 POPIS ŘÍZENÍ VČETNĚ ŘÍDÍCÍ A IMPLEMENTAČNÍ STRUKTURY	160
4.1.1 Implementační struktura	161
4.1.2 Procesy ITI a kompetence jednotlivých orgánů ITI.....	165
4.2 POPIS MONITORINGU A EVALUACE STRATEGIE	167
5. PŘÍLOHY.....	170
5.1 SEA HODNOCENÍ.....	170
5.2 SEZNAM OBCÍ AGLOMERACE.....	171
5.3 DOKLAD O SCHVÁLENÍ INTEGROVANÉ ÚZEMNÍ STRATEGIE ZASTUPITELSTVEM NOSITELE ITI	173
5.4 DOKLAD O SCHVÁLENÍ INTEGROVANÉ ÚZEMNÍ STRATEGIE ŘÍDÍCÍM VÝBOREM ITI.....	173
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	174
SEZNAM TABULEK	175
SEZNAM OBRÁZKŮ	176

Úvod

Integrované územní investice (ITI) představují obecně nástroj pro podporu integrovaného územního rozvoje v souladu s nařízeními EU. Dochází tak ke zdůraznění role aglomerace, která je vnímána jako pól růstu a rozvoje území. Liberecko-jablonecká aglomerace je jedním ze 13 území, které jsou oprávněny využívat nástroj ITI¹.

ITI se realizují v souladu s čl. 29 a 30 obecného nařízení a čl. 9 nařízení o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o Fondu soudržnosti. Nástroj ITI bude realizován v pěti sektorových operačních programech (IROP, OP D, OP ŽP, OP JAK, OP TAK) prostřednictvím dvou fondů EU, Evropského fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti. Integrovaná strategie ITI aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou 2021+ představuje klíčový dokument pro zhodnocení situace a stanovení hlavních cílů pro nově vymezenou aglomeraci, která se skládá z jádrových měst Liberce a Jablonce nad Nisou a okolních 45 obcí, které na tato jádra vykazala nejužší vazby. Strategie má sloužit nejenom pro stanovení společných problémů a potřeb, ale jedná se také o intervenční dokument, na základě kterého bude možné čerpat dotační prostředky vymezené pro integrovaný nástroj **Integrované územní investice (ITI)**. Povaha dokumentu však není pouze intervenční, ale věnuje se i tématům důležitým pro aglomeraci, která přes zmiňovaný nástroj financovatelná nejsou.

Tvorba integrované strategie začala v roce 2020 a je z hlediska obsahu a kvality v souladu s Metodickým pokynem pro využití integrovaných nástrojů a regionálních akčních plánů v programovém období 2021 – 2027. V září roku 2020 byla **shromážděna dostupná data** a identifikovány relevantní koncepce. Započaly první **analytické práce**, které probíhaly až do prosince 2020. Pro analytické práce bylo jednou z klíčových aktivit **dotazníkové šetření členských obcí**, kde se zjišťovaly informace a data, která nejsou jinak dostupná. Šetření probíhalo od října do prosince roku 2020. Analytické práce vyústily v popis území a analytickou část, která se skládá ze situační analýzy, SWOT analýzy, odhadu budoucích trendů a předpokladů, analýzy stakeholderů a analýzy problémů, rozvojových potřeb a potenciálu území za jednotlivá předem stanovená témata:

- Lidské zdroje a občanská vybavenost
- Ekonomický potenciál, podnikatelské prostředí
- Cestovní ruch
- Technická infrastruktura, dopravní obslužnost a dostupnost
- Životní prostředí a veřejný prostor
- Správa území

Analytická část byla doplněna také o faktografické podněty členů pracovních skupin. Specifická byla tvorba již zmiňovaného odhadu budoucích trendů a předpokladů. Jako základ odhadu byla použita studie s názvem „Globální megatrendy pro aktualizovaný Strategický rámec udržitelného rozvoje, Seznam globálních megatrendů“². Trendy a předpoklady byly zpracovateli aktualizovány, přizpůsobeny podmínkám aglomerace a doplněny o podněty z jednání pracovních skupin.

Pro tvorbu strategie je klíčový partnerský přístup. Na základě analýzy stakeholderů, která proběhla v říjnu 2020, bylo na prosinec 2020 svoláno **diskuzní setkání pracovních skupin**, kde se zejména probíraly hlavní problémy, potenciál a potřeby území za jednotlivá rozvojová témata.

Z analytických prací a diskuzního setkání pracovních skupin následně vyplynuly pro aglomeraci klíčové problémy, potřeby a potenciály, rozvojová témata. Na základě všech zjištění byla v prosinci 2020 stanovena **doporučení pro**

¹ V souladu se Strategií regionálního rozvoje ČR 21+ a jednotného vymezení území MO/A na bázi funkčních regionů.

² Dostupné z <https://www.vlada.cz/assets/ppov/udrzitelny-rozvoj/CR-2030/Prehled-globalnich-megatrendu.pdf>

nastavení opatření ITI a vazba na strategické dokumenty. Dokument byl následně podroben písemnému připomínkovému řízení ze strany pracovních skupin.

Zvláštní důraz byl kladen na provázanost celé strategie. Opatření reagují na identifikované problémy, potřeby a potenciál území, které mají svoji oporu v popisu území a analytické části včetně SWOT analýzy.

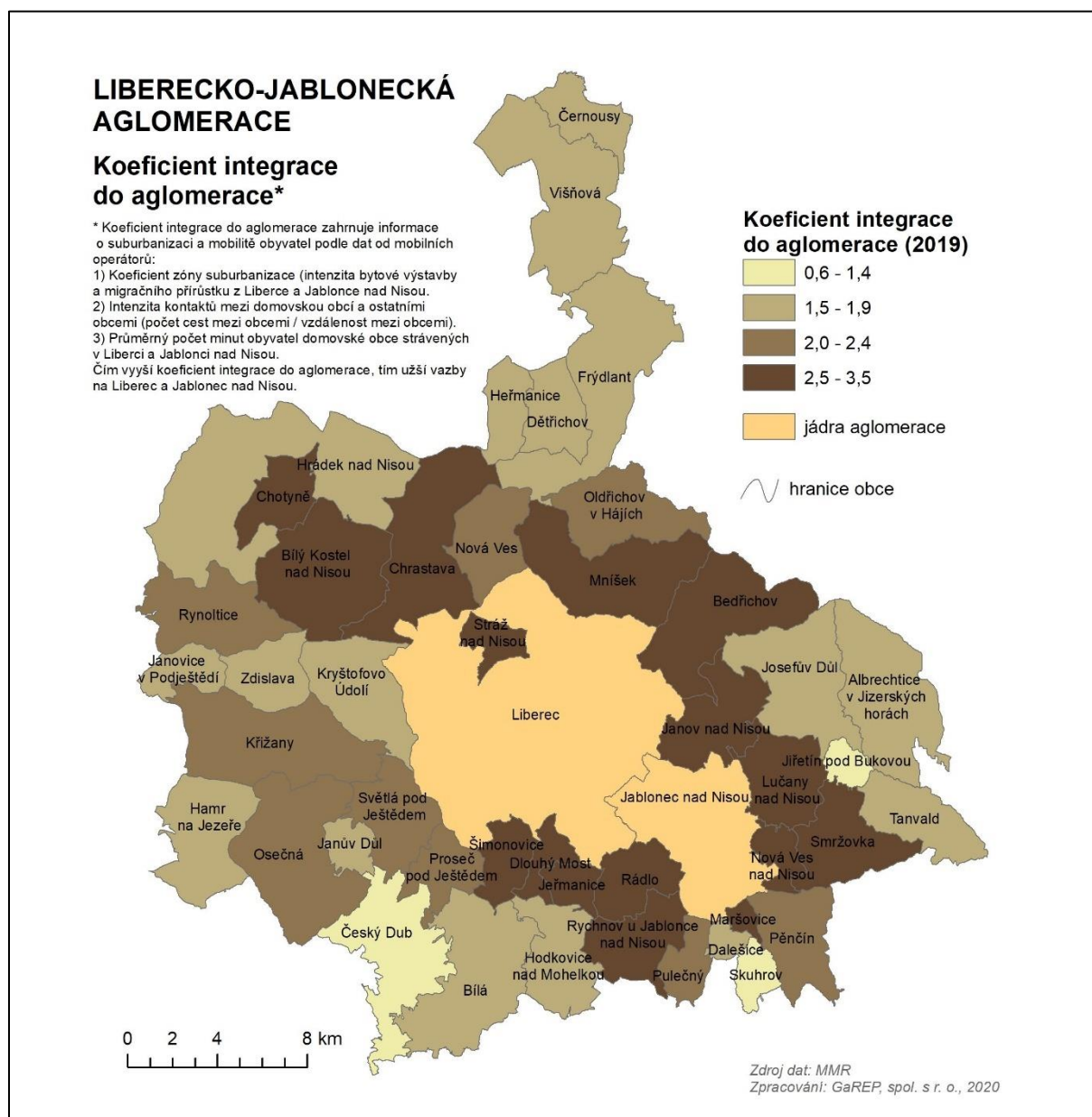
Zmiňované práce od září do prosince 2020 probíhaly ve spolupráci mezi Statutárním městem Liberec a externí společností GaREP, spol s r.o. Návrhová část byla zpracovávána od února do dubna 2021 společností UnitX, s.r.o. Návrhová část byla opět projednána a připomínkována pracovními skupinami. Integrovaná strategie byla následně po schválení relevantního metodického pokynu dopracována oddělením rozvojové koncepce odboru strategického rozvoje a dotací MML. Následně byla zveřejněna na webu nositele tak, aby mohla být připomínkována i ze strany široké veřejnosti.

1. Popis území

Vymezení aglomerace

- Liberecko-jablonecká aglomerace je vymezena podle metodiky MMR³ dle míry suburbanizace a dat od mobilních operátorů o pohybu obyvatel, na území 47 obcí, zahrnující obce 6 SO ORP (Česká Lípa, Frýdlant, Jablonec nad Nisou, Liberec, Tanvald, Železný Brod) v Libereckém kraji (obce blíže viz přílohu 1). Co do počtu obcí se jedná o třetí nejmenší aglomeraci ze všech 13 aglomerací a metropolitních oblastí.
- Území aglomerace se celé nachází v Libereckém kraji. Území však není skladebné dle okresů nebo správních obvodů obce s rozšířenou působností (SO ORP). Jediné SO ORP, které plně spadalo do aglomerace, je SO ORP Jablonec nad Nisou. Od 1. 1. 2021 je však součástí SO ORP Jablonec nad Nisou také obec Frýdštejn, která není součástí aglomerace.
- V rámci České republiky se jedná o jednu ze čtyř vícejádrových (Liberec a Jablonec nad Nisou) aglomerací a metropolitních oblastí. Nejužší vazby vychází v obcích s dobrou dopravní dostupností na jádrová města a zároveň v obcích, kde probíhá výstavba (započítání suburbanizace). Obce, kde výstavba neprobíhá, nevykázaly tak úzké vazby, přestože se nachází v těsné blízkosti jádrových měst.

³ Blíže viz vymezení provedené Ministerstvem pro místní rozvoj (www.mmr.cz, sekce Územní dimenze).

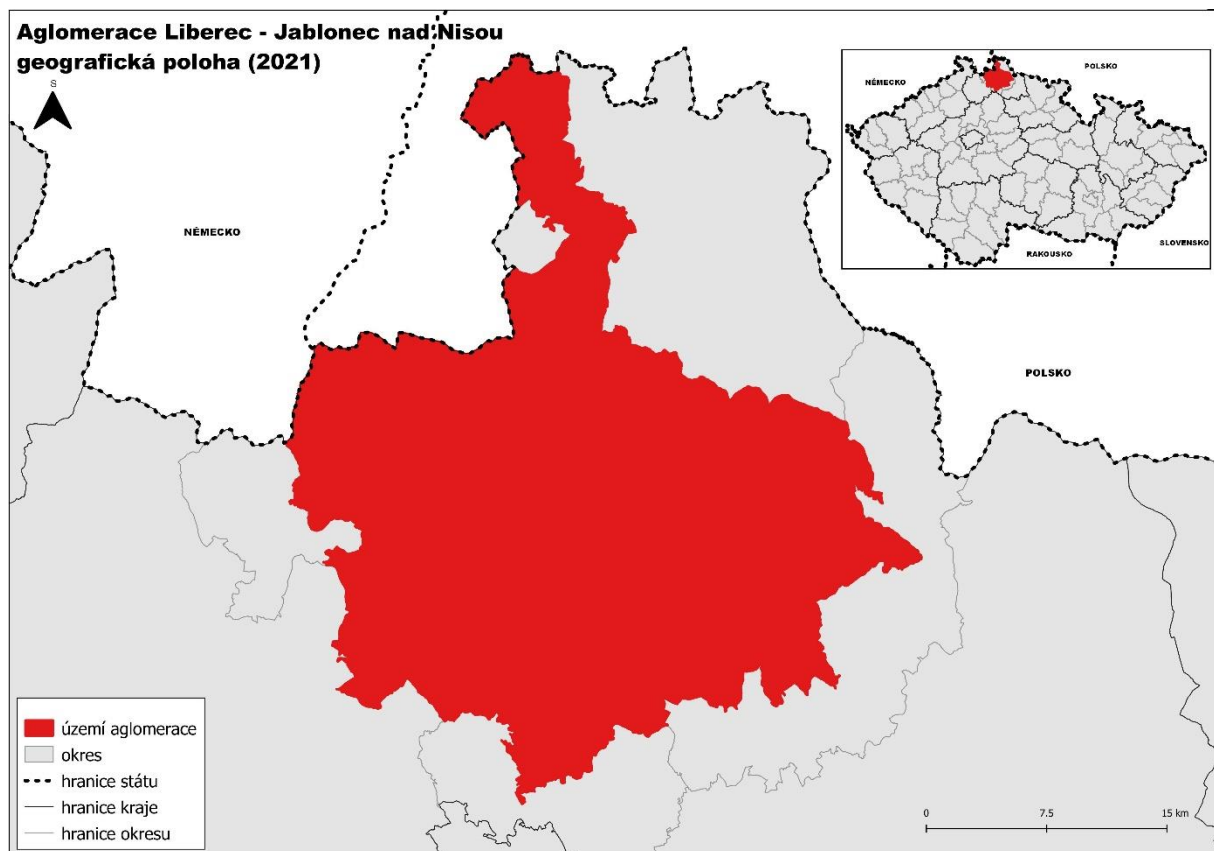
Obr. 1: Koeficient integrace do aglomerace

Zdroj: Data: MMR, Vymezení území pro Integrované teritoriální investice (ITI) v ČR, vlastní zpracování

Základní popis území a pozice aglomerace v rámci regionu a České republiky

- Aglomerace má dvě významná jádra: hlavní krajské město Liberec (104 802 obyvatel k 31. 12. 2019) a Jablonec nad Nisou (45 773 obyvatel). Mezi sekundární centra patří co do počtu obyvatel výrazně menší města Hrádek nad Nisou (7 613 obyvatel), Frýdlant (7 565 obyvatel), Chrastava (6 198 obyvatel) a Tanvald (6 531 obyvatel), přičemž Frýdlant a Tanvald jsou obcemi tzv. III. typu – obce s rozšířenou působností.
- Celkový počet obyvatel aglomerace k 31. 12. 2019 byl 221 241 obyvatel, což je 49,9 % obyvatel Libereckého kraje. Co do počtu obyvatel se jedná o 8. největší aglomeraci ze všech aglomerací a metropolitních oblastí.

- o Rozloha aglomerace činí 80 616 ha (k 31. 12. 2019), což je 25,5 % rozlohy celého Libereckého kraje. Co do rozlohy se jedná o 5. nejmenší aglomeraci ze všech aglomerací a metropolitních oblastí v České republice.
- o Průměrná hustota zalidnění aglomerace je ve srovnání s ostatními aglomeracemi a metropolitními oblastmi vysoká – 274,4 obyvatel na km², což je však významně ovlivněno hustotou zalidnění v obou jádrových městech. Ve srovnání s ostatními aglomeracemi a metropolitními oblastmi se jedná o 5. nejvyšší hustotu zalidnění. Hustota zalidnění v celém kraji (140,3 obyvatel na km²) a v celé ČR (134,0 obyvatel na km²) je výrazně nižší.
- o Poloha aglomerace nacházející se u česko-polské hranice v severních Čechách je v rámci České republiky excentrická, přesto je dostupnost z Prahy nebo jiných krajských měst v okolí, ale i Polska nebo Německa dobrá.

Obr. 2: Poloha aglomerace

Zdroj: vlastní zpracování

2. ANALYTICKÁ ČÁST

Analytická část se zaměřuje na zhodnocení situace aglomerace v jednotlivých problémových oblastech. Obsahuje popis stavu rozvoje z pohledu jednotlivých oblastí hospodářského a sociálního života. Zachycuje hlavní trendy vývoje (pozitivní a negativní, vnější a vnitřní) a postihuje vzájemné vazby.

Je založena na dostupných datech, informacích z pracovních skupin a relevantních koncepcích. Nejedná se o komplexní rozbor situace v aglomeraci, ale speciálně se zaměřuje na vybraná problematická témata:

- Lidské zdroje a občanská vybavenost
- Technická infrastruktura, dopravní obslužnost a dostupnost
- Ekonomický potenciál, podnikatelské prostředí
- Cestovní ruch
- Životní prostředí a veřejný prostor
- Správa území

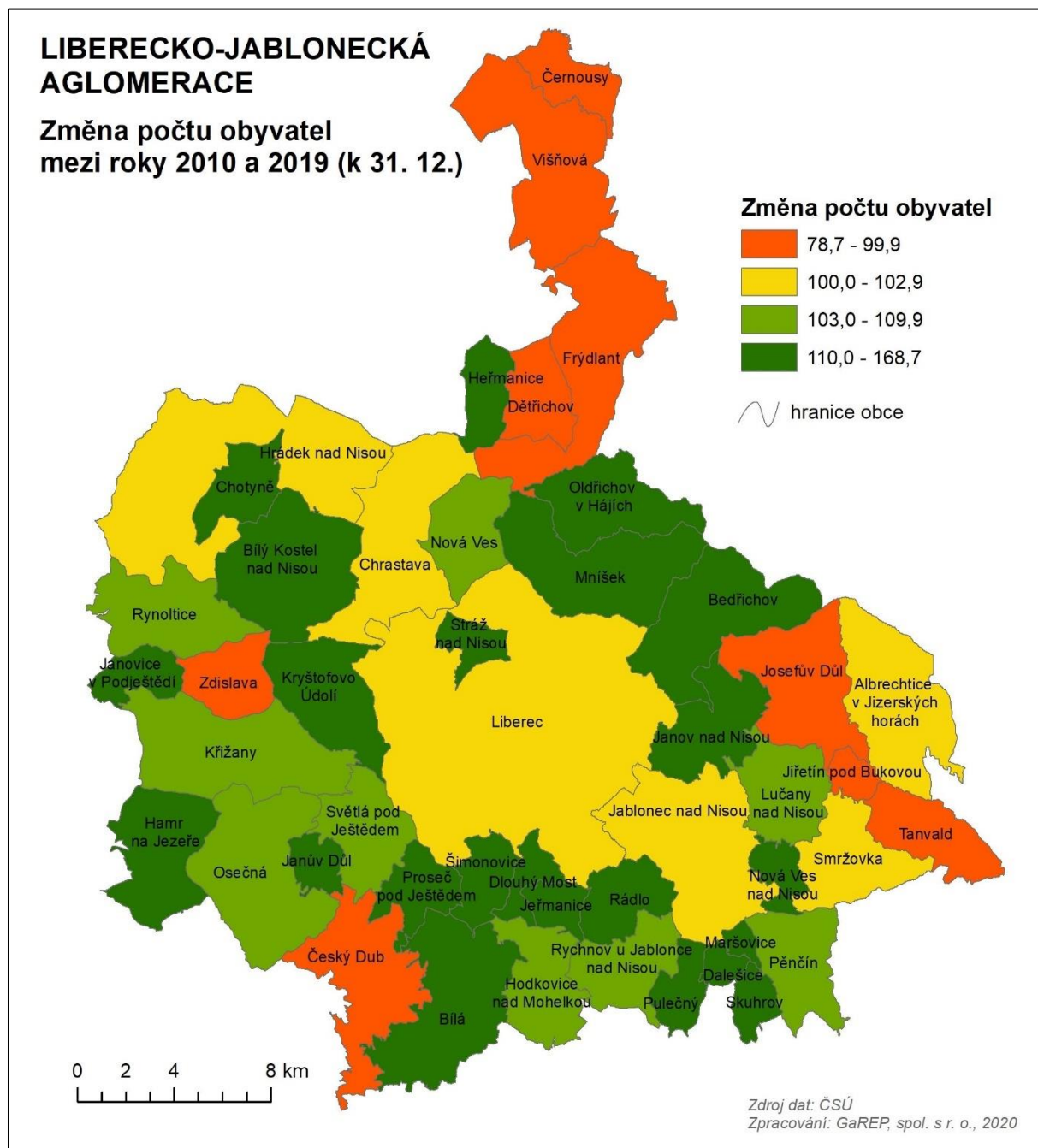
Pro jednotlivá témata je zpracována situační analýza, SWOT analýza a odhad budoucích trendů a předpokladů do roku 2030.

2.1 LIDSKÉ ZDROJE A OBČANSKÁ VYBAVENOST

2.1.1 Situační analýza

Obyvatelstvo

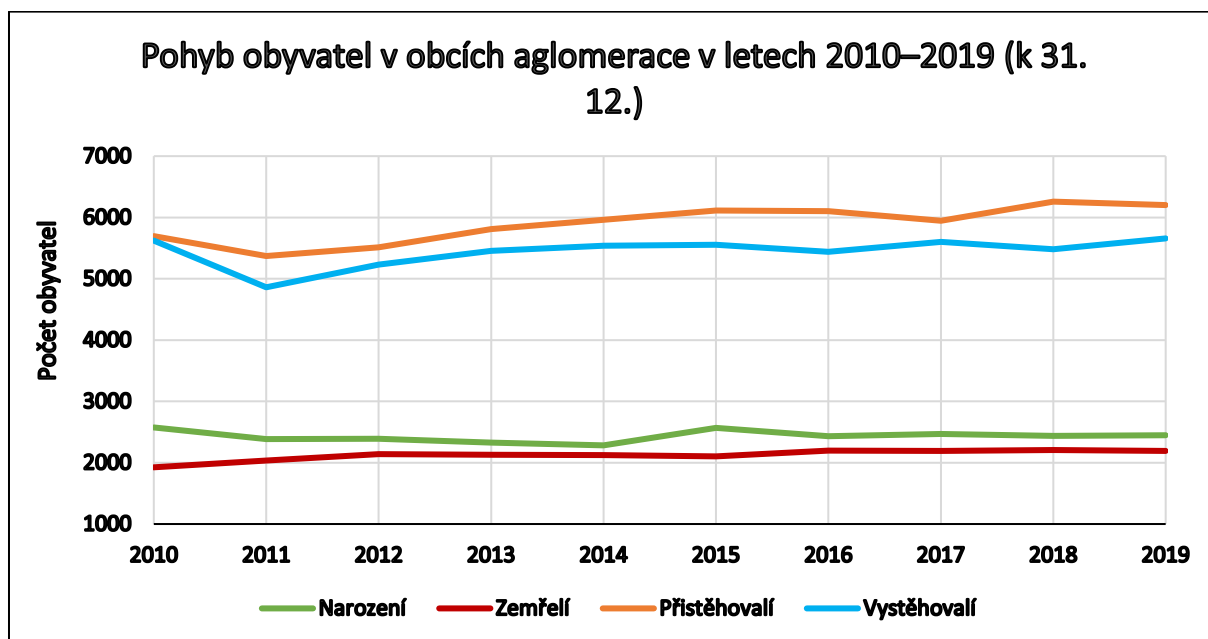
- **Počet obyvatel** na území 47 obcí aglomerace k 31. 12. 2019 byl 221 241, z toho 108 478 mužů (49 %) a 112 763 žen (51 %). Počet obyvatel za posledních 10 let vzrostl o více než 6 tis. osob, přičemž počet obyvatel roste i v obou jádrových městech. Počet obyvatel během posledních 10 let klesl pouze v devíti obcích, z nichž čtyři leží ve Frýdlantském výběžku. Na území celého Libereckého kraje se počet obyvatel za posledních 10 let změnil jen nepatrně – narostl o 3,7 tis. obyvatel, tedy o 0,9 %, za což mají zásluhu převážně obce aglomerace.
- Průměrná hustota zalidnění obcí v aglomeraci k 31. 12. 2019 činila 167,6 obyv./km²; s nárůstem počtu obyvatel narůstá postupně mírně i hustota zalidnění. Nejvyšší hustota zalidnění je v jádrových městech Jablonec nad Nisou (1458,6 obyv./km²) a Liberec (987,9 obyv./km²). V aglomeraci jsou však i tři obce s hustotou zalidnění nižší než 20 obyv./km². Vzhledem k exponovanosti aglomerace je hustota zalidnění vyšší, než je průměr kraje 140,3 obyv./km² a ČR 135,6 obyv./km².
- Dynamika růstu počtu obyvatel byla nejvyšší v posledních 5 letech, mezi roky 2019 a 2014. Počet obyvatel vzrostl téměř o 4 500, tj. o 2 %. Nejvíce dynamicky (o více než 15 %) rostly obce v zázemí města Liberce s dobrou dopravní dostupností na Prahu (Šimonovice, Proseč pod Ještědem, Rádlo).

Obr. 3: Změna počtu obyvatel mezi roky 2010 a 2019

Zdroj: ČSÚ, Databáze demografických údajů za obce ČR, vlastní zpracování

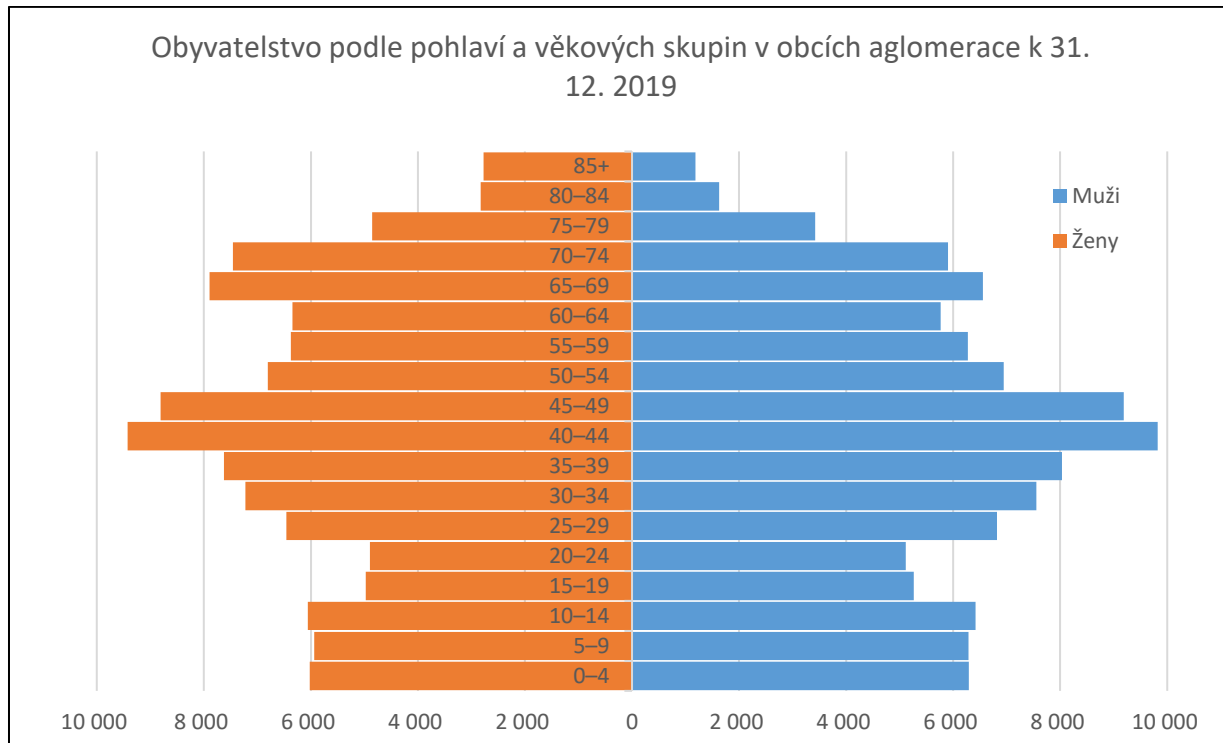
- o **Pohyb obyvatel** na území aglomerace dokládá níže uvedený graf, který znázorňuje trend vývoje počtu živě narozených, zemřelých, přistěhovaných a vystěhovaných. Za posledních 10 let se v obcích aglomerace narodilo 24,3 tis. obyvatel a zemřelo 21,3 tis. obyvatel, přistěhovalo se 59,0 tis. obyvatel a vystěhovalo 54,4 tis. obyvatel. V žádném roce nebyl počet zemřelých vyšší než počet narozených a počet vystěhovaných nebyl vyšší než počet přistěhovaných. Počet obyvatel na území aglomerace tedy mírně roste jak přirozeně, tak migračně.

Obr. 4: Pohyb obyvatel v obcích aglomerace v letech 2010–2019

Zdroj: ČSÚ (Databáze demografických údajů za obce ČR) vlastní zpracování

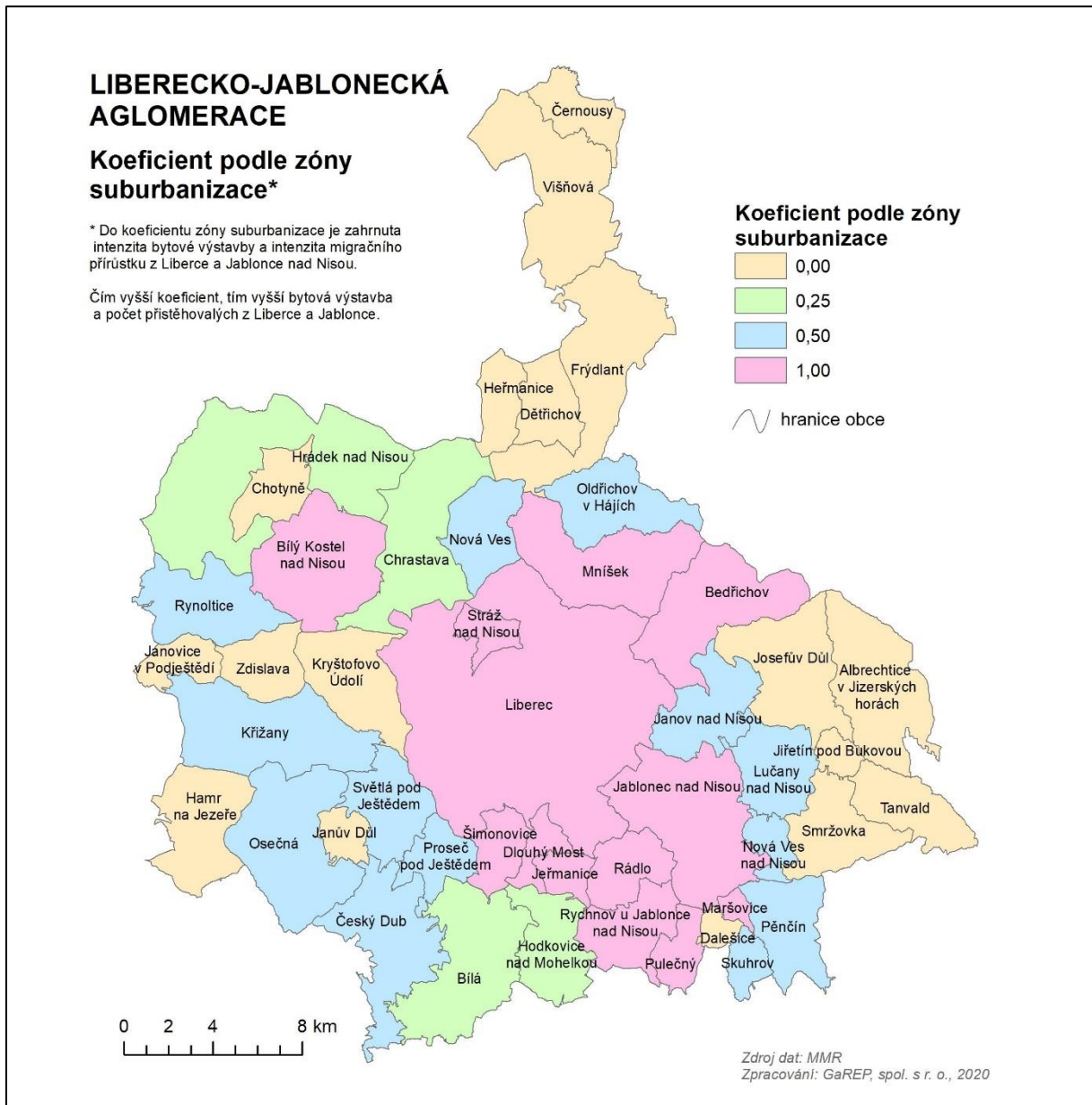
- **Věková struktura** obyvatel obcí aglomerace je znázorněna věkovou pyramidou, která má regresivní tvar, tzn., že obyvatel v dětské složce je méně než obyvatel v produktivním věku a obyvatelstvo tak bude postupně stárnout.

Obr. 5: Obyvatelstvo podle pohlaví a věkových skupin

Zdroj: ČSÚ (<https://www.czso.cz/csu/xl/vekove-slozeni-obyvatelstva>), vlastní zpracování

- Stav obyvatelstva na území aglomerace je silně ovlivněn procesem **suburbanizace** z jádrových měst Liberec a Jablonec nad Nisou, což je typické i pro ostatní velká města České republiky. Nově přistěhovalí s sebou do menších obcí přinášejí způsob života typický pro velká města. Noví obyvatelé disponují ekonomickými a sociálními vazbami na jádrová města, což klade silné požadavky zejména na dopravní dostupnost a obslužnost.
- **Suburbanizační zóny** (viz obr. 6) se nachází zejména na jižním úpatí Jizerských hor (Bedřichov a Mníšek) s dobrou dopravní dostupností do Liberce a jižně od Liberce s dobrou dopravní dostupností směrem na Prahu.

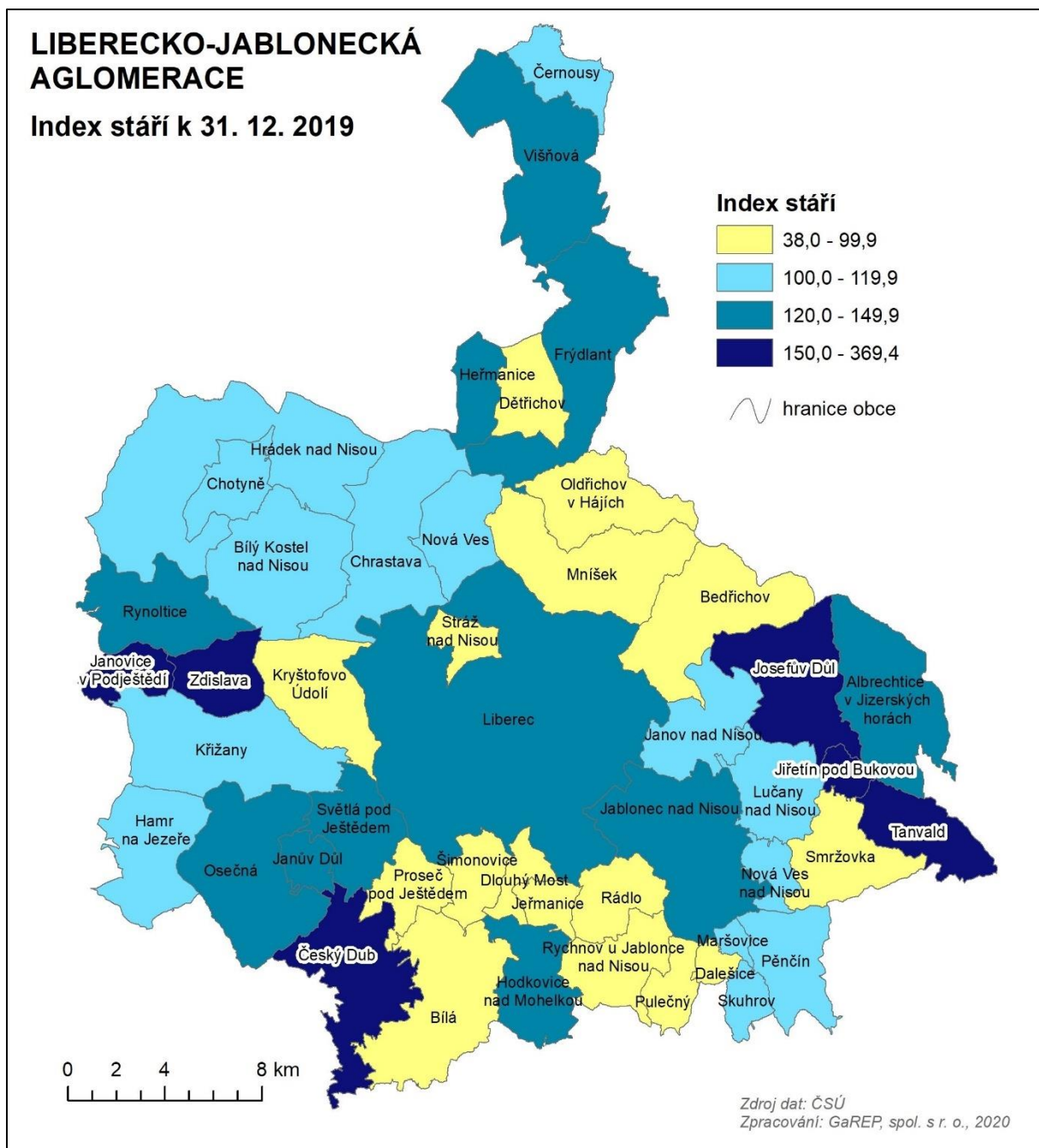

Obr. 6: Koeficient zóny suburbanizace, 2016

Zdroj: Data: MMR, Vymezení území pro Integrované teritoriální investice (ITI) v ČR, vlastní zpracování

- **Průměrný věk** k 31. 12. 2019 dosáhl 41,4 let; stejně jako na území celé ČR postupně mírně roste, je však nižší než průměrný věk v ČR (42,5 let) i v Libereckém kraji (42,3).

- o **Index stáří** obyvatel obcí aglomerace dosáhl k 31. 12. 2019 hodnoty 120,2, u mužů 98,4, u žen 143,2. V aglomeraci bylo ke konci roku 2019 pouze 16 obcí, kde byl index stáří nižší než 100 (tzn. počet dětí byl vyšší než počet osob v seniorském věku). Byly zde však i tři obce, kde byl index stáří vyšší než 200.

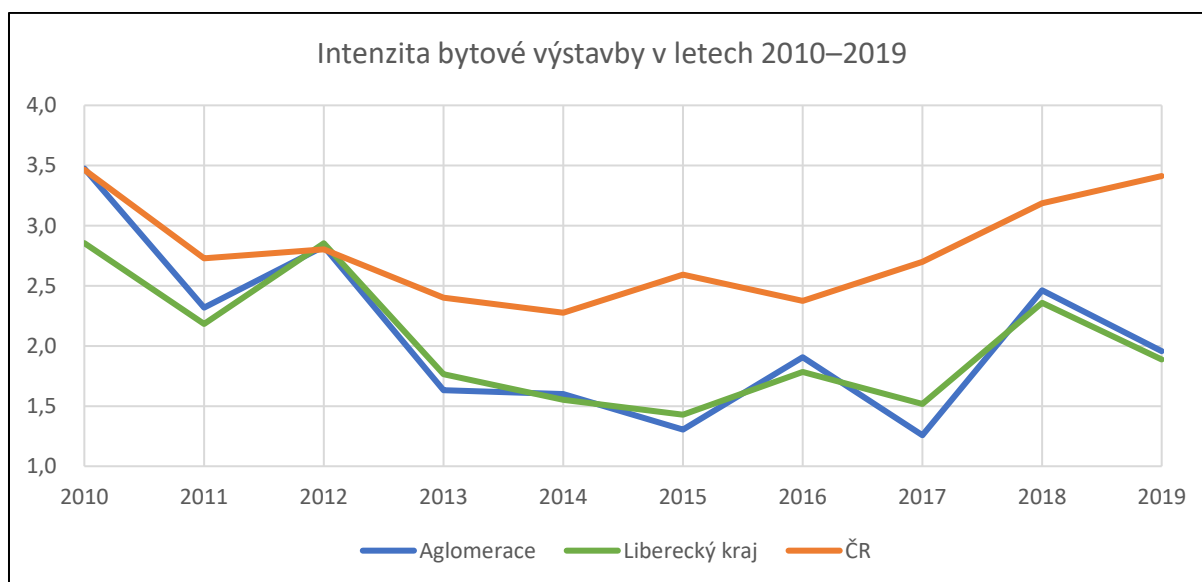
Obr. 7: Index stáří

Zdroj: ČSÚ (<https://www.czso.cz/csu/xl/vekove-slozeni-obyvatelstva>), vlastní zpracování

- o **Vzdělanostní struktura** vychází z dat SLDB 2011. V obcích aglomerace převažovali obyvatelé nad 15 let se středoškolským vzděláním bez maturity (33,2 %), necelá třetina (30 %) obyvatel měla středoškolské vzděláním s maturitou. Bez vzděláním nebo pouze základní vzděláním mělo 17,8 % a nejméně zastoupeni byli obyvatelé s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním (13 %). U 6 % obyvatel nebylo vzděláním zjištěno. Ve srovnání s Libereckým krajem je vzdělanostní struktura mírně příznivější (podíl osob

s nejméně středoškolským vzděláním s maturitou je v kraji 39,5 %, zatímco v aglomeraci 43 %). Rozdíly vzdělanostní struktury aglomerace a ČR jsou minimální. Při SLDB 2021 lze předpokládat zlepšení vzdělanostní struktury ve všech zmíněných územích.

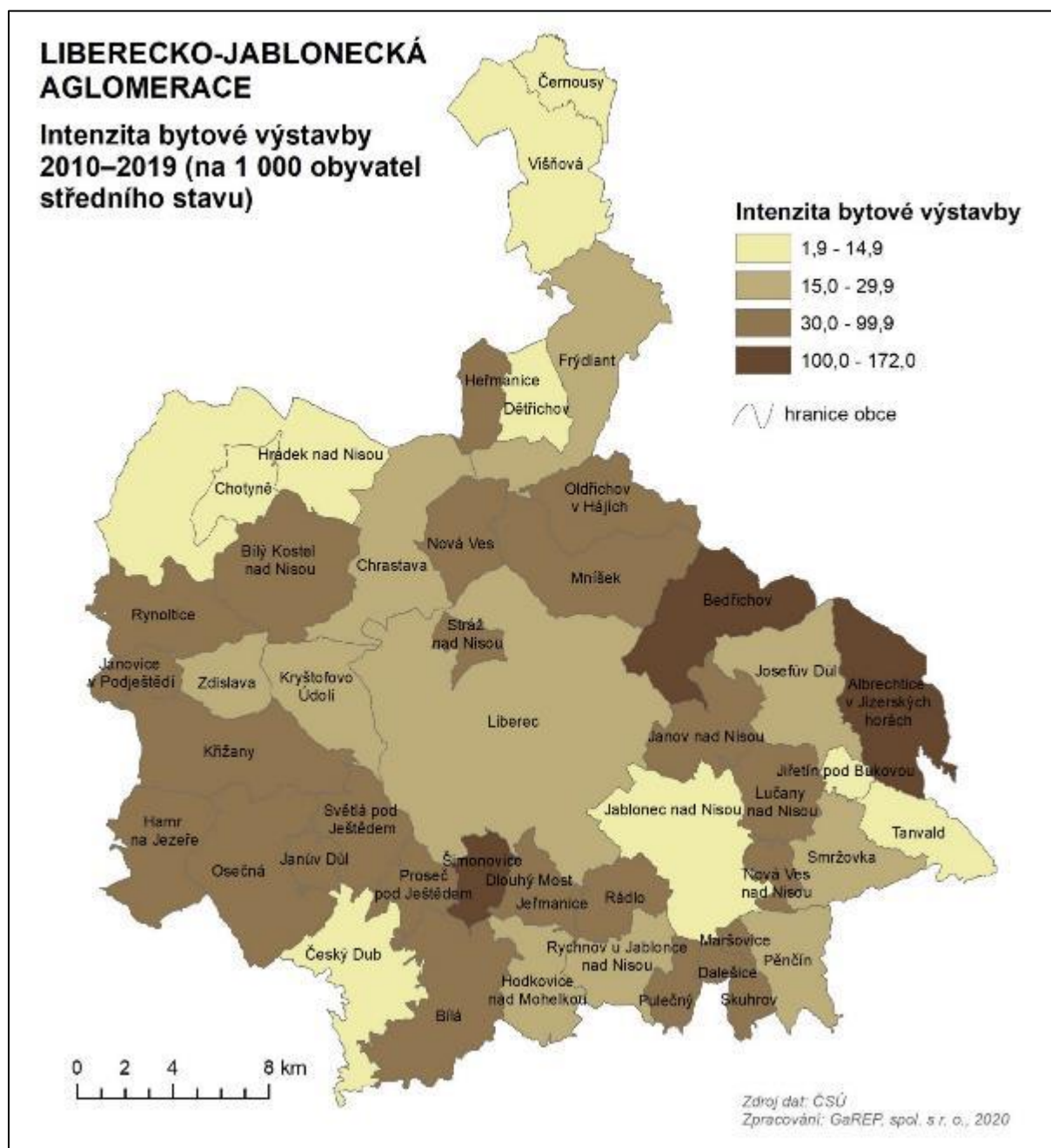
- o **Index ekonomického zatížení** (poměr počtu seniorů a dětí k počtu obyvatel v ekonomicky aktivním věku) obyvatel obcí aglomerace dosáhl k 31. 12. 2019 hodnoty 58,3. To znamená, že počet osob v neproduktivním věku přesahuje počet obyvatel v produkčním věku. Do budoucna lze se zvyšováním podílu osob ve věku nad 65 let předpokládat zvyšování tohoto ukazatele.
- o **Bytová výstavba** má za posledních 10 let v obcích aglomerace kolísavý trend. Nejvyšší počet dokončených bytů byl evidován v roce 2010 (748 dokončených bytů), naopak nejnižší v roce 2017 (276 dokončených bytů), v průměru bylo dokončeno 451 bytů za rok. Za sledované desetileté období se samotné město Liberec podílí na počtu dokončených bytů více než 40 %, společně s Jabloncem nad Nisou pak více než 50 %. Intenzita bytové výstavby na území aglomerace a Libereckého kraje je v podstatě totožná, ve srovnání s intenzitou bytové výstavby za ČR je od roku 2013 do současnosti mírně nižší.

Obr. 8: Intenzita bytové výstavby

Zdroj: ČSÚ (https://www.czso.cz/csu/czso/bvz_cr), vlastní zpracování

- o **Intenzita bytové výstavby na 1 000 obyvatel středního stavu za roky 2010–2019** je v obou jádrových městech spíše nižší. Vyšších hodnot dosahují obce v okruhu Liberce (proces suburbanizace) a také obce, které jsou atraktivní z hlediska cestovního ruchu (např. Bedřichov, Albrechtice v Jizerských horách).

Obr. 9: Intenzita bytové výstavby

Zdroj: ČSÚ (https://www.czso.cz/csu/czso/bvz_cr), vlastní zpracování

System zdravotnictví

- Nejvýznamnějším poskytovatelem **zdravotní péče** na území aglomerace je Krajská nemocnice Liberec, jejíž součástí je i Nemocnice Frýdlant. Podle Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021–2027 jsou hlavním problémem pro libereckou nemocnici nevhodné prostorové podmínky, nevyhovující stav inženýrských sítí a špatný technický stav budov. Potřebná je i postupná obnova a modernizace přístrojového vybavení. Na území aglomerace se dále nachází okresní Nemocnice Jablonec nad Nisou (menší, avšak moderní zařízení okresního významu, kde probíhá výstavba nového pavilonu). Nemocnice (soukromá) se nachází i v Tanvaldu s mikroregionálním významem.

- o **Počet lůžek ve zdravotnických zařízeních** přepočtený na obyvatele je pod republikovým průměrem, stejně jako počet lékařů a ošetrovatelského personálu.
- o **Hospicovou péči** zajišťuje Hospic sv. Zdislavy v Liberci. Na území aglomerace se nachází lůžka psychiatrické péče při Krajské nemocnici Liberec. Schází centra duševního zdraví. Existuje nedostatek péče na pomezí sociálních a zdravotních služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením. Schází provázanost zdravotních a sociálních služeb.
- o Podobně jako v celé republice se aglomerace potýká s nedostatkem **zubařů**, kteří jsou nerovnoměrně rozloženi a **praktických lékařů** (zejména dětských, hlavně na Frýdlantsku).
- o Problém je zejména v nerovnosti **dostupnosti zdravotní péče** mezi městy a venkovem. Drtivá většina zdravotnických zařízení se nachází v Liberci (425) a Jablonci nad Nisou (188).

Tab. 1: Obce s 5 a více zdravotnickými zařízeními

Obec	Počet zdravotnických zařízení
Liberec	425
Jablonec nad Nisou	188
Tanvald	32
Frýdlant	29
Hrádek nad Nisou	20
Chrastava	11
Smržovka	10
Český Dub	9
Hodkovice nad Mohelkou	9
Osečná	7
Rychnov u Jablonce nad Nisou	6

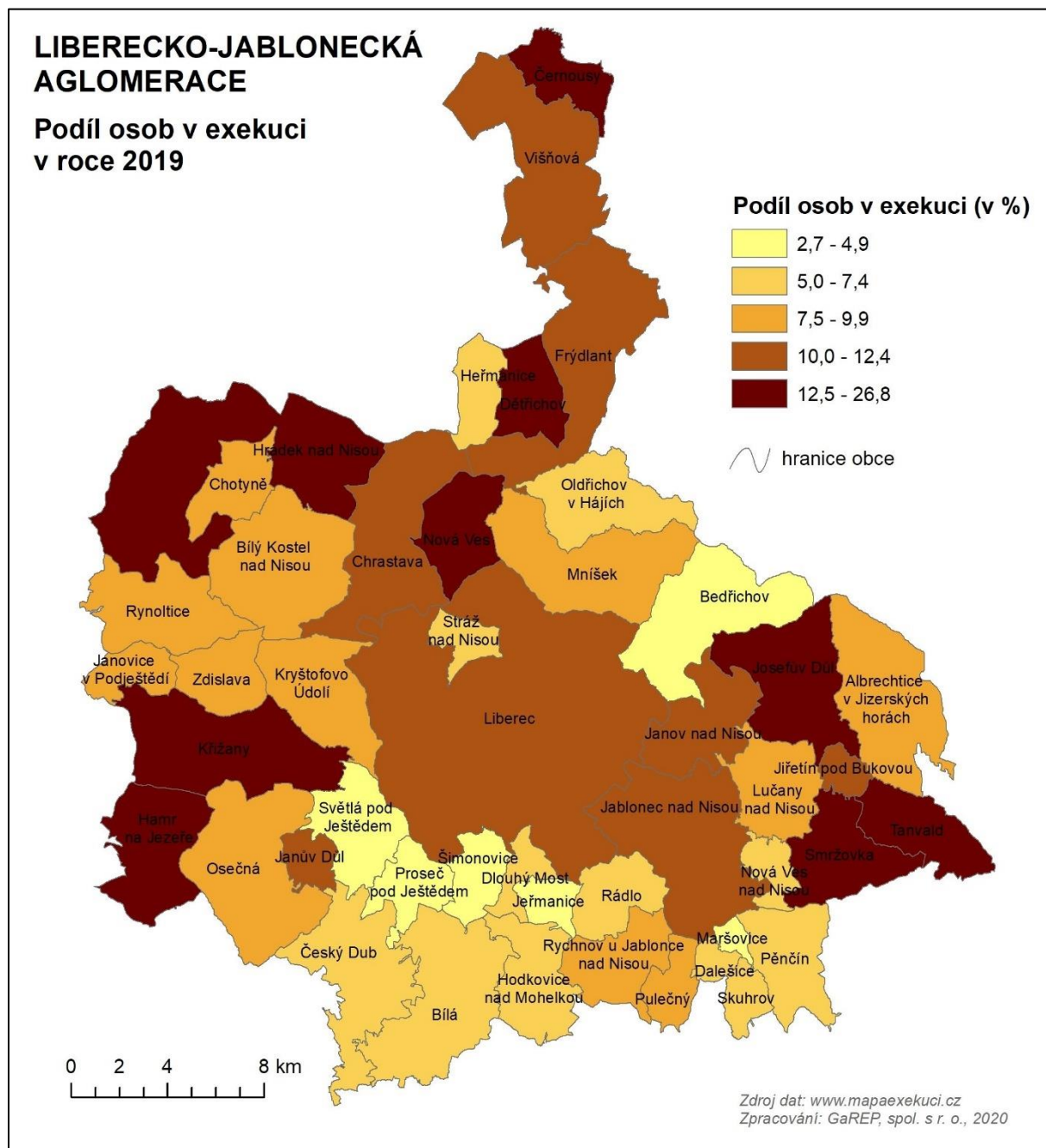
Zdroj: Národní registr poskytovatelů zdravotních služeb

- o V aglomeraci, podobně jako v celé republice, rostou počty **duševních onemocnění** u dětí i dospělých. Existuje přitom nedostatek odborných pracovníků zejména psychiatrů, klinických psychologů a sester.

Sociální oblast

- o Na území aglomerace se nachází řada **sociálně vyloučených lokalit** jak na Liberecku, tak na Tanvaldsku, Frýdlantsku i Jablonecku. Ve spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování fungují tzv. Lokální partnerství⁴ v těchto lokalitách.
- o **Podíl osob v exekuci** se v obcích aglomerace výrazně liší, a to od hodnoty 2,66 % ve Světlé pod Ještědem až po 26,83 % v Černousech. Z hlediska prostorového rozložení jsou vyšší hodnoty spíše na severu území. Průměrný podíl osob v exekuci za celou aglomeraci je 8,9 %, což je mírně méně než v celém kraji (10,6 %) a srovnatelné s celou ČR (8,7 %). Schází dluhové poradenství v menších městech aglomerace.

⁴ Lokální partnerství je platforma, na které dochází k pravidelnému setkávání zástupců samosprávy, státní správy, neziskového sektoru a dalších aktérů, kteří jsou nebo mohou být angažováni v procesu sociálního začleňování v obci. Řeší strategické plány a konkrétní projekty pro podporu sociálního začleňování.

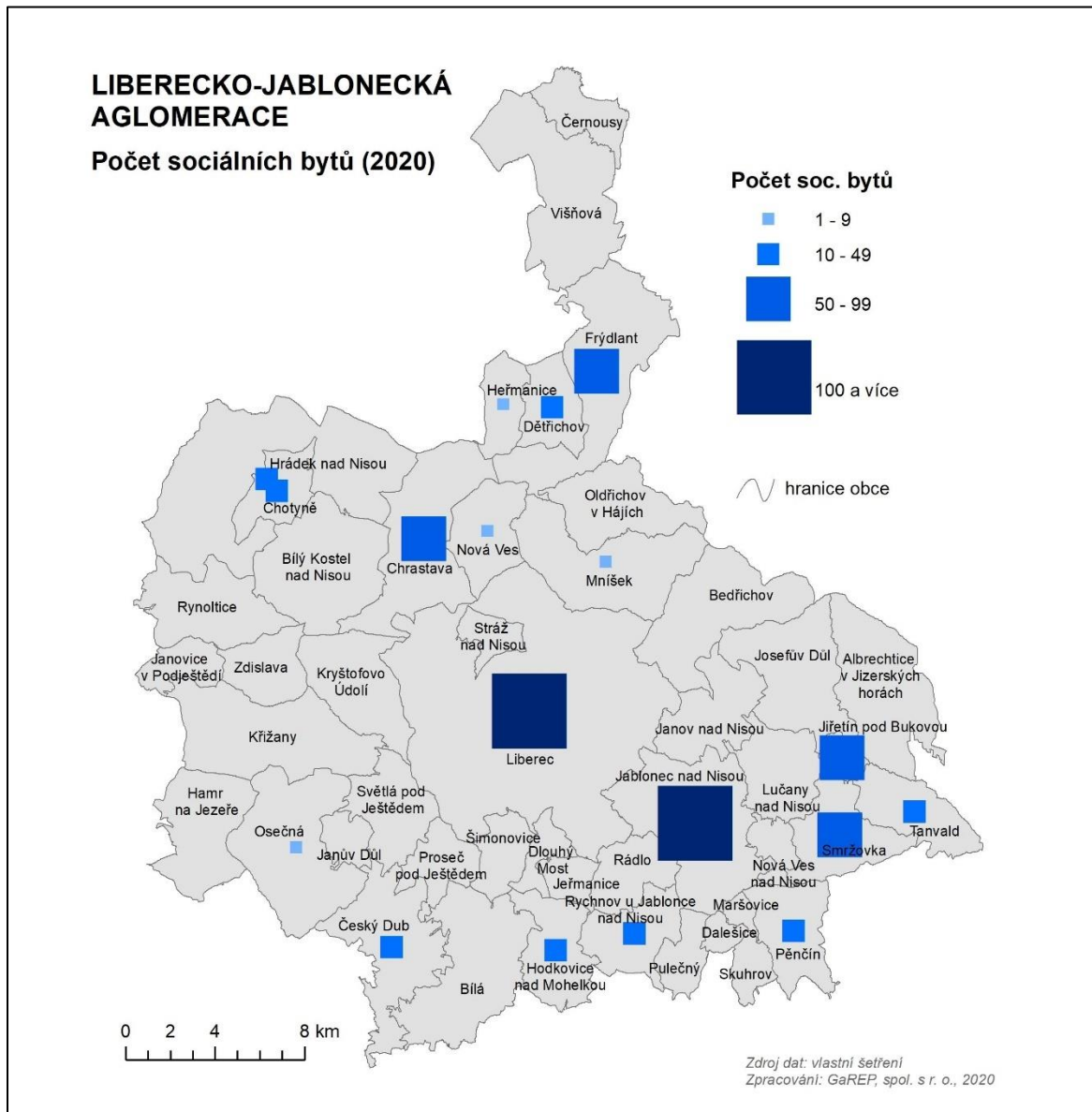

Obr. 10: Podíl osob v exekuci

Zdroj: mapaexekuci.cz, vlastní zpracování

- Podle informací z jednotlivých obcí se na území aglomerace nachází více než 2 500 **sociálních bytů**, drtivá většina (80,5 %) v Liberci a Jablonci nad Nisou. Ve více než polovině obcí není žádný sociální byt, v ostatních obcích se jedná o desítky bytů. Nejvíce sociálních bytů je určeno pro seniory (domy s byty zvláštního určení, kde je poskytována pečovatelská služba), následované domovy pro osoby se zdravotním postižením a azylovými domy.

- Schází **prostupnost sociálního bydlení**⁵ – v ubytovnách se nachází lidé, kteří by mohli být umístěni v sociálních bytech, lidé z ubytoven nedosáhnou na komerční nájem, zůstávají tak v ubytovnách.

Obr. 11: Počet sociálních bytů

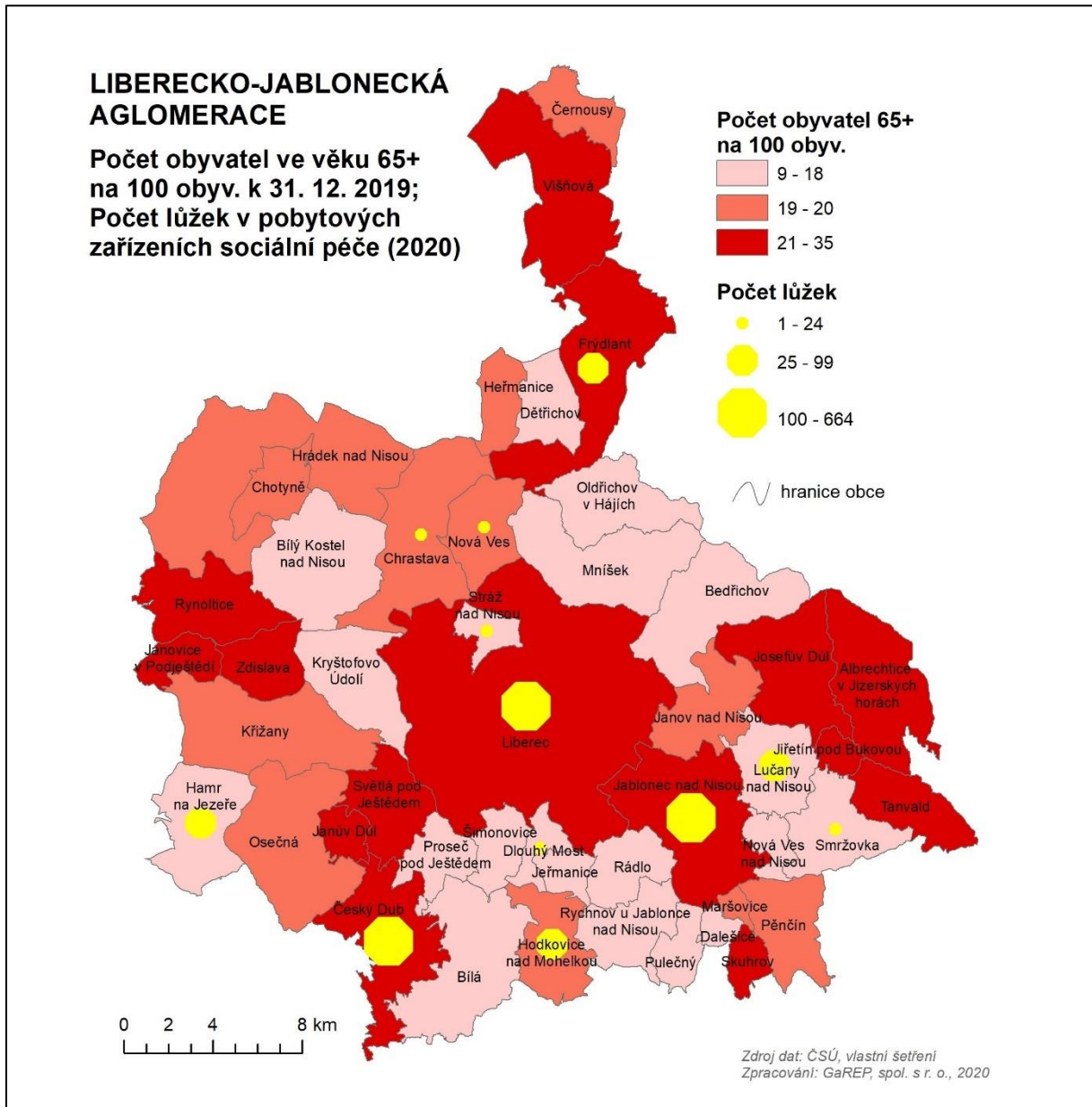
Zdroj: vlastní šetření

- Dle katalogu **sociálních služeb** v Libereckém kraji se na území aglomerace nachází bohatá síť sociálních služeb.
- Dle provedeného šetření se na území aglomerace nachází celkem 1 300 lůžek v **pobytových zařízeních sociální péče**. Nejvíce v Liberci (644) a Jablonci nad Nisou (277). Nejčastěji se jedná o domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem (celkem 770 lůžek).
- V aglomeraci existuje v oblasti **kapacit sociálních služeb** zejména nedostatek kapacit v domovech pro seniory, nedostatek kapacit chráněného bydlení pro osoby s duševním onemocněním a jiným

⁵ Sociální bydlení je bydlení poskytované osobám v bytové nouzi nebo bytovou nouzí bezprostředně ohroženým, včetně lidí, kteří vynakládají na bydlení nepřiměřenou výši svých příjmů.

zdravotním postižením a nedostatek kapacit komunitních služeb pro osoby s duševním onemocněním hlavně na Frýdlantsku a Tanvaldsku. Služby pro zdravotně postižené se nachází zejména v Liberci.

- o **Podíl seniorů** (obyvatel ve věku nad 65 let), kteří jsou nejnepříjemnějšími uživateli výše zmíněných služeb, na všech obyvatelích činí 20,1 %. Nejstarší obyvatelstvo se nachází na okraji aglomerace (v Janovicích v Podještědí, Jiřetíně pod Bukovou a Josefově Dole). Naopak nejmenší podíl vykazují obce v okolí Liberce.

Obr. 12: Počet obyvatel ve věku 65+ na 100 obyv. a počet lůžek v pobytových zařízeních sociální péče

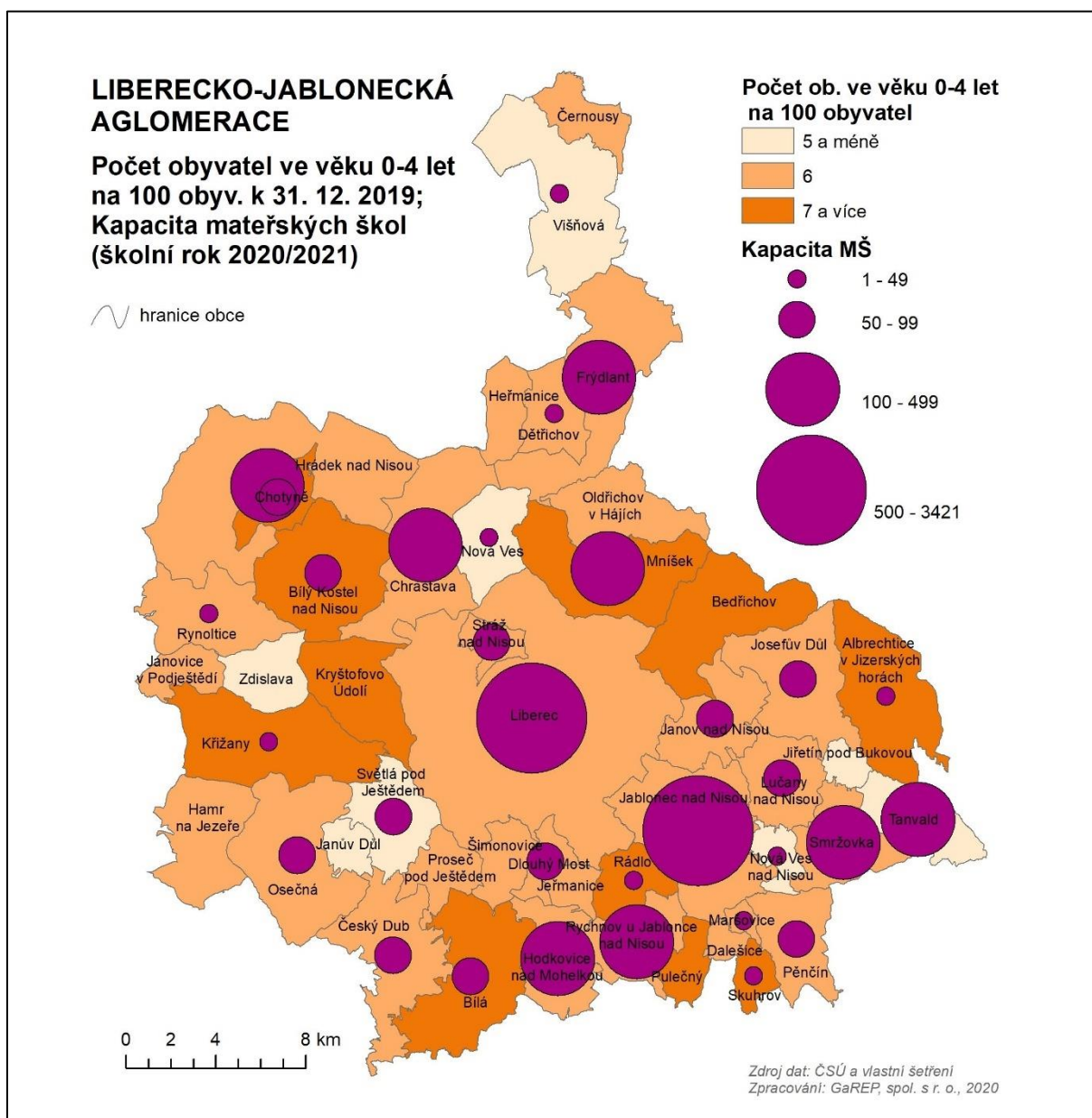
Zdroj: ČSÚ (<https://www.czso.cz/csu/xl/vekove-slozeni-obyvatelstva>), vlastní šetření

Školství

- o Na území aglomerace se nachází **Technická univerzita v Liberci** ve školním roce 2020/2021 s přibližně 6400 studenty. Má technické i humanitní zaměření. Součástí je fakulta strojní; textilní; přírodovědně-humanitní a pedagogická; ekonomická; umění a architektury; mechatroniky, informatiky a

mezioborových studií; zdravotních studií a Ústav pro nanomateriály, pokročilé technologie a inovace. Necelá třetina studentů patří pod technicky zaměřené fakulty. Na území se dále nachází soukromé vysoké školy.

- Podobně jako v celé České republice se aglomerace potýká s **nízkým zájmem o technické a řemeslné obory**. Specifikem aglomerace s národním významem je přítomnost uměleckořemeslných oborů s výukou zpracování skla, bižuterie, kovů a drahých kamenů.
- Kapacity **mateřských škol** se v minulosti (před přibližně 10 lety) díky populačnímu růstu dostaly pod tlak. V současné době jsou na většině území dostatečné a odolávají nejvyššímu počtu narozených dětí v roce 2015 a stále se zvyšujícímu počtu přistěhovalých. Kapacity jsou nejvíce napjaté zejména v obcích v okolí Liberce, Hrádku nad Nisou nebo Rychnově u Jablonce nad Nisou. V obcích s novou výstavbou se počítá s další potřebou navýšení kapacit. Síť mateřských škol je doplněna řadou soukromých mateřských škol včetně mateřských škol se speciálním zaměřením.
- Kapacity jsou také stále potřeba v souvislosti s přijímáním **dvouletých dětí**, snižováním počtu dětí ve třídě s ohledem na děti s hendikepem nebo naopak s nadáním.
- **Počet obyvatel ve věku 0–4 let** na 100 obyv. k 31. 12. 2019 v aglomeraci činí 5,6 %. Nejvyšší podíl těchto dětí je ve Skuhrově (7,6), Bedřichově (7,4) a Kryštofově Údolí (7,3), což může naznačovat zvýšený tlak na zajištění dostatečných kapacit mateřských školek. Naopak nejmenší podíl nejmladších dětí je na Frýdlantsku nebo Tanvaldsku.

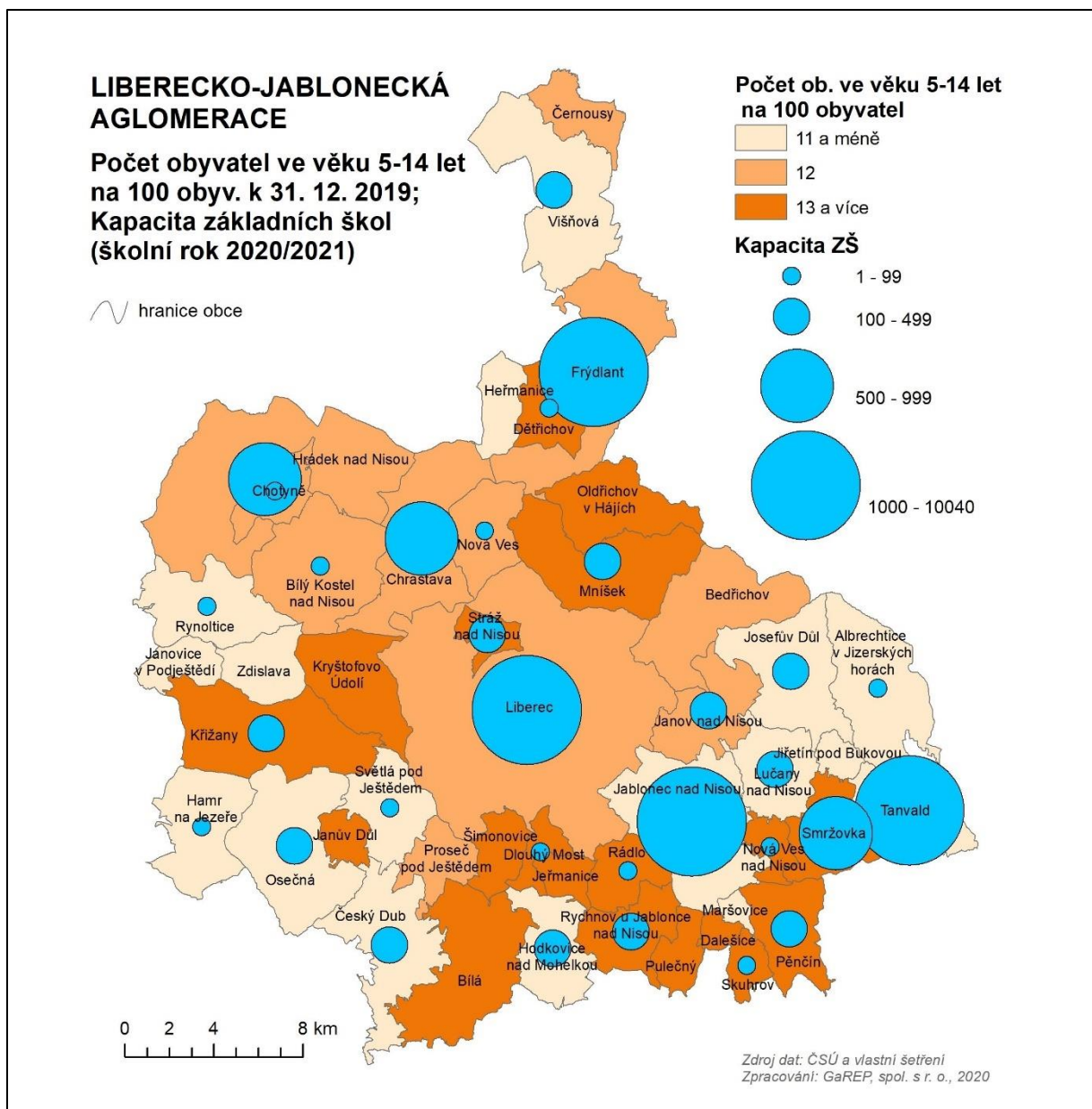

Obr. 13: Počet obyvatel ve věku 0–4 let, kapacity mateřských škol

Zdroj: ČSÚ (<https://www.czso.cz/csu/xl/vekove-slozeni-obyvatelstva>), vlastní šetření

- Kapacity **základních škol** jsou na většině území dostatečné. Nedostatek kapacit je průběžně řešen. Vyskytují se však lokální problémy např. v Šimonovicích a Dlouhém Mostě, resp. v jejich spádových školkách v jižní části města Liberec. Doplnění kapacit je potřeba např. i v Jablonci nad Nisou nebo Hrádku nad Nisou. V celé aglomeraci panuje špatný technický stav školních budov. Síť základních škol je doplněna řadou soukromých základních škol včetně škol se speciálním zaměřením.
- Problémy s kapacitami panují u **speciálních škol**, kde je potřeba menší počet dětí ve třídě. Obdobný trend existuje i na základních školách, protože stoupá počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- V souvislosti s přechodem na online výuku v době pandemie COVID-19, která začala v březnu 2020, se projeví nedostatečné technické parametry **připojení k internetu**. Postupně také zastarává technika a schází finanční prostředky a lidské zdroje na její pravidelnou obměnu.

- o **Počet obyvatel ve věku 5–14 let** na 100 obyvatel k 31. 12. 2019 v aglomeraci činí 11,2 %. Vůbec nejvyšší podíl je v obcích v okolí Liberce s dobrou dopravní dostupností a v obcích v blízkosti Jizerských hor, což napovídá o zvýšeném tlaku na základní školy. Naopak menší podíl je na okraji aglomerace.

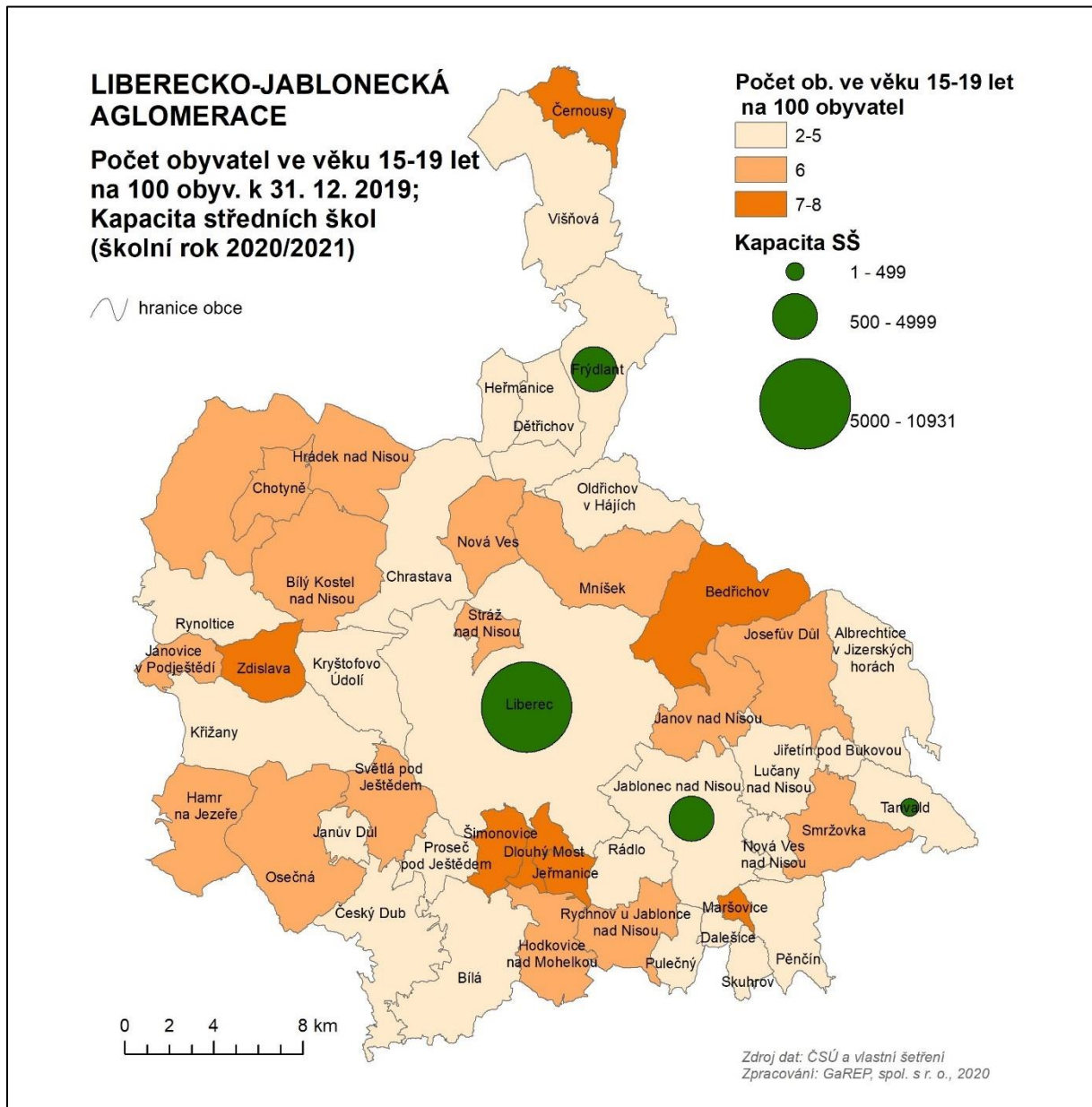

Obr. 14: Počet obyvatel ve věku 5–14 let, kapacity základních škol

Zdroj: ČSÚ, (<https://www.czso.cz/csu/xl/vekove-slozeni-obyvatelstva>), vlastní šetření

- o Populační růst z minulých let se postupně projevuje i na **středních školách**. Střední školy (veřejné i soukromé) s rozmanitým zaměřením oborů (zastoupeny jsou všechny běžné druhy středních škol a oborů včetně např. textilních, lesnických, hospodářských, designerských nebo sportovních) se nachází v Liberci, Jablonci nad Nisou, Frýdlantu a Tanvaldu. Specifikem aglomerace je přítomnost uměleckoprůmyslových škol, sklářských a bižuterních oborů.
- o Střední školy, stejně jako základní, čelí **nezájmu dětí o technické obory**. Lepší se technické zázemí středních škol i celková úroveň technického vzdělávání, je však potřeba dále pokračovat ve zlepšování.

- o **Počet obyvatel ve středoškolském věku 15–19 let** na 100 obyvatel k 31. 12. 2019 činí v aglomeraci 4,6 %. Obce s vyššími a nižšími podíly jsou rovnoměrně rozloženy po aglomeraci.

Obr. 15: Počet obyvatel ve věku 15–19 let, kapacity středních škol

Zdroj: ČSÚ (<https://www.czso.cz/csu/xl/vekove-slozeni-obyvatelstva>), vlastní šetření

- o V oblasti **neformálního a zájmového vzdělávání** hraje důležitou roli přítomnost science centra iQLANDIA. Hlavní činností jsou vzdělávací programy pro školy. Součástí je planetárium, FabLab (bloková technická výuka). Nejedná se však o jedinou organizaci. Kromě iQLANDIA hrají v neformálním a zájmovém vzdělávání důležitou roli např. také střediska volného času, domy dětí a mládeže, Zoologická zahrada Liberec, Botanická zahrada Liberec nebo hrady a zámky.

2.1.2 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ○ S1: Dlouhodobý mírný růst počtu obyvatel přirozenou i migrační cestou ○ S2: Existující základní síť sociálních služeb včetně organizací poskytující terénní paliativní péči ○ S3: Přítomnost úředních a odborných kapacit pro sociální inovace v Liberci a Jablonci nad Nisou ○ S4: Dobrá dostupnost mateřských i základních škol ○ S5: Dobrá dostupnost středních škol s rozmanitými obory ○ S6: Přítomnost vysoké školy s technickými obory ○ S7: Přítomnost organizací zajišťujících zájmové a neformální vzdělávání 	<ul style="list-style-type: none"> ○ W1: Nižší intenzita bytové výstavby ○ W2: Nedostatečné kapacity pobytových sociálních služeb (domovů pro seniory, chráněného bydlení atp.) ○ W3: Nedostatek sociálního bydlení ○ W4: Nedostatek kapacit komunitních služeb pro osoby s duševním onemocněním a jinými potížemi zejména na Frýdlantsku a Tanvaldsku ○ W5: Růst počtu duševně nemocných a osob s jinými obtížemi, nedostatek odborných pracovníků (psychiatrů, klinických psychologů a sester) ○ W6: Nedostatek služeb na pomezí zdravotní a sociální péče pro osoby ohrožené sociálním vyloučením ○ W7: Vysoké zatížení exekucemi zejména na Liberecku, Frýdlantsku, Tanvaldsku a Jablonecku ○ W8: Chybějící dluhové poradenství v menších městech aglomerace ○ W9: Nedostatek praktických lékařů, koncentrace zubařů do větších měst ○ W10: Nezájem o sociální podnikání ○ W11: Lokálně nedostatečné kapacity mateřských a základních škol ○ W12: Nízký zájem o technické obory ○ W13: Špatný technický stav školních budov ○ W14: Špatný stav digitalizace ve školách
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> ○ O1: Rozvoj technologií pro online výuku ○ O2: Rozvoj sociálních inovací 	<ul style="list-style-type: none"> ○ T1: Zvyšování podílu osob v seniorském věku bude vytvářet tlak na kapacitu sociálních a zdravotnických služeb

o O3: Inspirace příklady dobré praxe ze zahraničí v oblasti sociální péče o O4: Lepší nastavení dotační podpory pro sociální bydlení a podnikání (možné zapojení Agentury regionálního rozvoje)	o T2: Pokračující trend suburbanizace o T3: Zvyšující se počet duševních onemocnění v souvislosti s civilizačními nemocemi

2.1.3 Odhad budoucích trendů a předpokladů do roku 2030

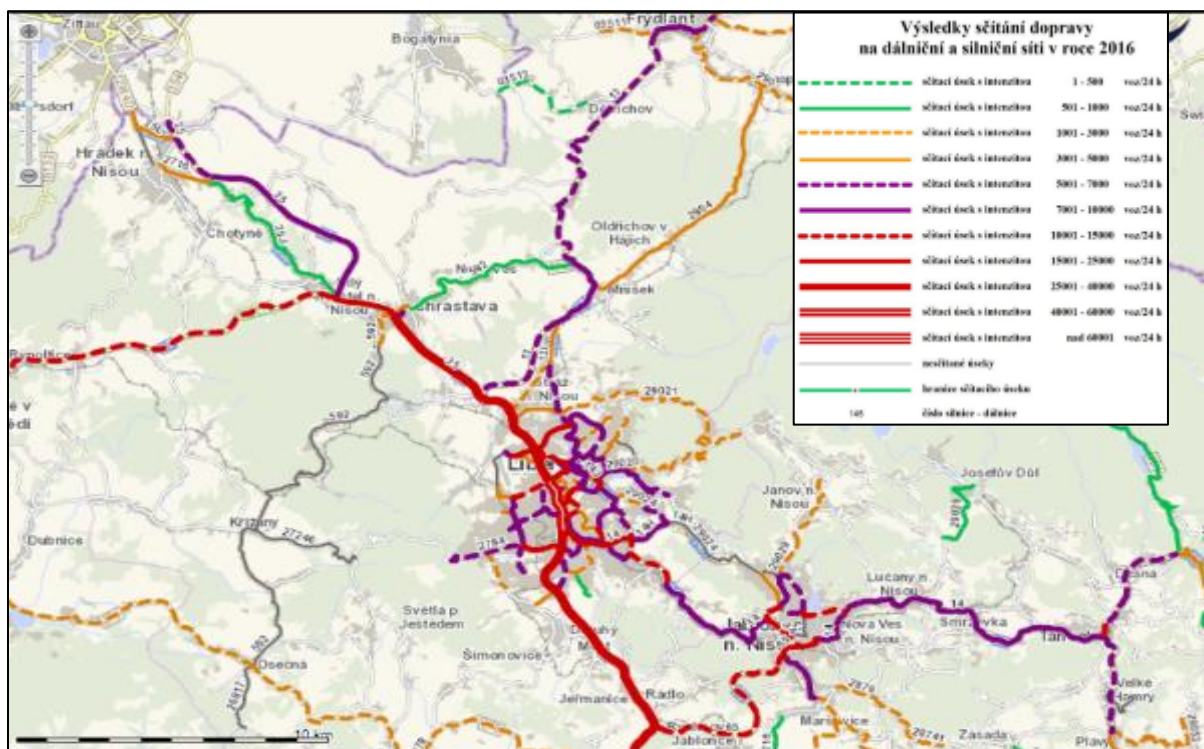
- o **Stárnutí obyvatel** → Budou se zvyšovat nároky na sociální a zdravotní služby v aglomeraci, skupina osob ve věku 65+ bude vyžadovat více aktivit pro trávení volného času, vzdělávání a účast na veřejném životě.
- o **Růst vzdělanosti obyvatel** → Budou se zvyšovat nároky na školská zařízení a kvalitu jejich výuky.
- o **Virtualizace světa + zvyšující se dostupnost technologií** → Postupně se zvyšuje význam technologií ve vzdělávání, což nutnost distanční výuky v souvislosti s epidemií Covid-19 urychlila.
- o **Vylidňování periferních obcí** → Obyvatelé z okrajových poloh území se mohou stěhovat za lepšími podmínkami do jader nebo na okraje větších měst (suburbanizace), kde je koncentrována občanská vybavenost.
- o **Zlepšení péče obyvatel o vlastní zdraví** → Budou se zvyšovat rozdíly mezi péčí o zdraví mezi „průměrnou“ populací a osobami ze sociálně slabších vrstev.
- o **Vyšší hrozba civilizačních chorob a epidemií** → Budou se zvyšovat nároky na zdravotní služby a jejich kvalitu a připravenost na pandemické situace.

2.2 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA, DOPRAVNÍ OBSLUŽNOST A DOSTUPNOST

2.2.1 Situační analýza

Dopravní dostupnost

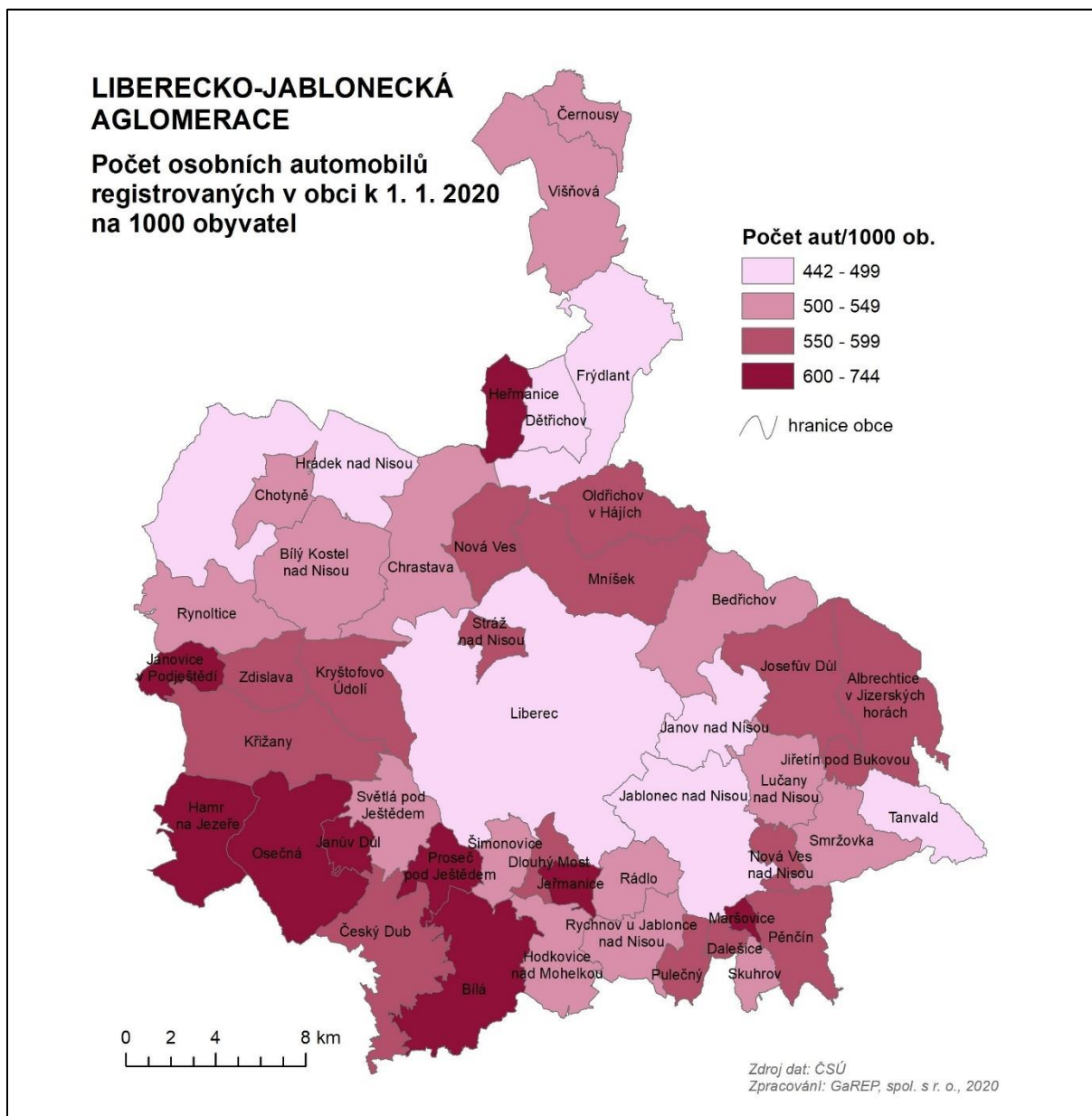
- **Dopravní dostupnost** aglomerace je zajištěna zejména silnicí I. třídy I/35, která vede z Turnova přes Liberec na Chrastavu jako silnice pro motorová vozidla a dále jako silnice I. třídy I/35 směrem do Německa. Jedná se o pokračování dálnice D10, která zajišťuje napojení aglomerace na Prahu. Spojení s Ústeckým krajem zajišťuje silnice I/13, která vede z Chrastavy přes Rynoltice dále směrem na Děčín. Opačným směrem tato silnice zajišťuje dostupnost Frýdlantska a spojení s Polskem. Tanvaldsko je obsluženo silnicemi I/14 vedoucí z Liberce do Královéhradeckého kraje a I/10, která vede z Turnova. Dostupnost Jablonce nad Nisou a Rychnova u Jablonce nad Nisou zajišťuje silnice č. I/65.
- K hlavním **hraničním přechodům** zajišťujícím spojení s okolními státy patří hraniční přechod Hrádek nad Nisou/Sieniawka na silnici I/35 a hraniční přechod Habartice/Zawidów (těsně za hranicemi aglomerace) na silnici I/13.
- **Dopravní dostupnost** Tanvaldska a Frýdlantska je relativně špatná. Tanvaldsko je dostupné zejména po silnici I/14, která vede přes území intravilánů obcí. Frýdlantsko je dostupné pouze po jedné celoročně sjízdné silnici I/13 se značným převýšením. Nejkratší spojnice mezi Tanvaldskem a Frýdlantskem bývá v zimním období uzavřena.
- Nejvyšší **intenzita dopravy** a s tím spojené negativní vlivy panuje na silnici pro motorová vozidla I/35, která je již zejména na území města Liberec na hraně kapacit. S ohledem na hluk a bezpečnost dopravy jsou problematické silnice, které vedou přímo přes obce, které nemají dořešený obchvat. Jedná se např. o Mníšek, Frýdlant a obce ležící na tahu I/14 včetně Tanvaldu. Schází obchvat města Jablonce nad Nisou.
- Intenzita dopravy se zvyšuje, s čímž souvisí i zvyšující se **počet dopravních nehod**.

Obr. 16: Intenzita dopravy, 2016

Zdroj: ŘSD ČR (scitani2016.rsd.cz)

- V aglomeraci není dořešená **cyklodoprava**. Chybí cyklopojení Jablonec nad Nisou – Liberec (zde však chybí již jen 2,5 km) – Hodkovice nad Mohelkou; Liberec – Mníšek – Frýdlant; skrz Liberec a Jablonec nad Nisou; cyklostezka Odra – Nisa z Liberce na Chrastavu není spojitá.
- **Cyklistická doprava** má v aglomeraci vysoký potenciál. Přírodně atraktivní prostředí Jizerských hor a jejich podhůří je předpokladem pro rozvoj cykloturistiky. Údolí řek, zejména Lužické Nisy může být využito pro dojíždění za prací. Aglomerace se však potýká s chybějící infrastrukturou pro bezpečnou cyklodopravu jak ve městech (např. zhoršená průjezdnost Libercem), tak v jejich okolí.
- Aglomerace se nachází mimo hlavní koridory **železniční dopravy**. Chybí zejména rychlé železniční spojení na Prahu. V aglomeraci se nicméně nachází železniční tratě místního významu propojující všechna větší města aglomerace. Tratě zpravidla nejsou modernizované (kromě tratě Liberec – Tanvald) a elektrizované a tím nejsou z hlediska časové dostupnosti konkurenceschopné vůči individuální dopravě.
- **Doprava v klidu** je v aglomeraci problematická hlavně ve velkých městech (Liberci a Jablonci nad Nisou a v turisticky exponovaných místech). Zcela chybí systémy kapacitní Park and Ride na hlavních přestupních uzlech ve Frýdlantu, Tanvaldu, ale i Liberci a Jablonci nad Nisou.
- Obyvatelé aglomerace pro cesty výrazně využívají **osobní automobil**. Počet osobních automobilů registrovaných v obci k 1. 1. 2020 na 1000 obyvatel ukazuje vysoké hodnoty hlavně u menších obcí hůře dostupných veřejnou hromadnou dopravou. Naopak obyvatelé větších sídel s městskou hromadnou dopravou disponují méně automobily.

Obr. 17: Počet osobních automobilů na 1000 obyvatel

Zdroj: ČSÚ

Dopravní obslužnost

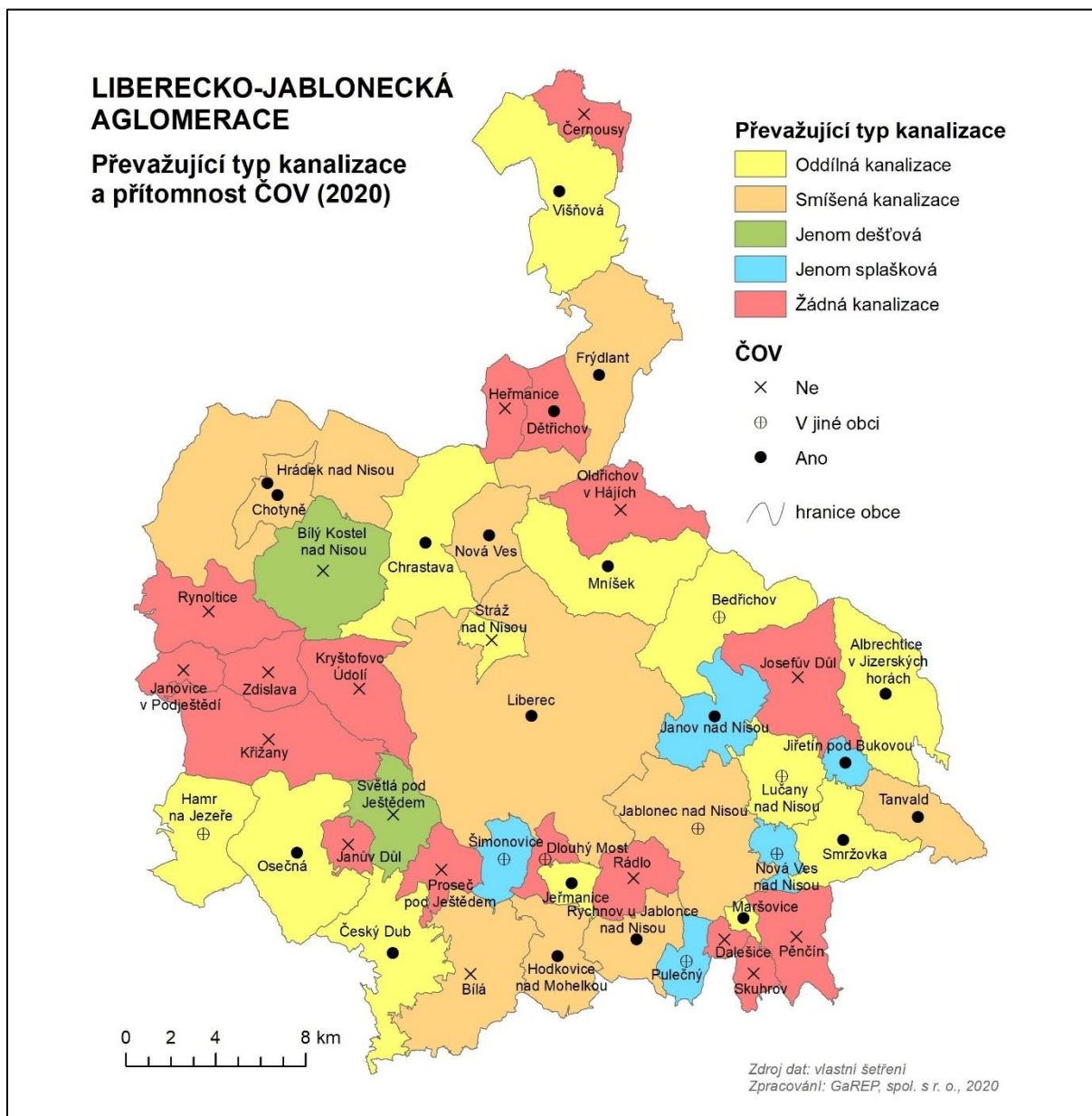
- o **Dopravní obslužnost** je na území aglomerace zajištěna dobře. Existují však dílčí nedostatky. Patří mezi ně např. špatná dopravní obslužnost okrajových částí Liberce s novou výstavbou a menších obcí na Tanvaldsku a Frydlantsku. Nedostatečná je dopravní obslužnost směrem na Prahu, která je zajištěna především autobusy. Z vlakových spojení existuje záměr na nové spojení s Prahou. Za zmínku stojí přímé vlakové spojení s Drážďany.
- o Přímou v Liberci je veřejná doprava silně centralizována v hlavním přestupním uzlu na ulici Fügnerova, na okraji města schází přestupní uzly pro přestup mezi městskou a příměstskou dopravou (není vyřešen souběh městské a příměstské dopravy). Spojení dvou největších měst aglomerace Liberce a Jablonce

nad Nisou zajišťuje jedinečná tramvajová trať. Časová koordinace mezi železniční a autobusovou dopravou má rezervy.

- o Mezi nejvýznamnější **subjekty zajišťující dopravní obslužnost** na území aglomerace patří Dopravní podnik města Liberce a Jablonce nad Nisou, a.s. působící v Liberci, Jablonci nad Nisou, Stráži nad Nisou, Kryštofově Údolí a Šimonovicích. MHD v Jablonci nad Nisou, Lučanech nad Nisou, Janově nad Nisou, Bedřichově, Rychnově u Jablonce nad Nisou, Pulečném a Nové Vsi nad Nisou zajišťuje skupina obcí mikroregionu Dopravní sdružení obcí Jablonecka prostřednictvím společnosti UMBRELLA Coach & Buses s.r.o.
- o **Regionální autobusová a vlaková doprava** je na území celého kraje, tedy i aglomerace, organizována Koordinátorem veřejné dopravy Libereckého kraje (KORID LK, spol. s r.o.).

Technická infrastruktura

- o Území aglomerace je typické přítomností obcí s roztroušenou zástavbou a se členitým reliéfem. Přítomnost **kanalizace** je tak nižší než v jiných krajích. Více než třetina obcí kanalizaci vůbec nemá. Téměř ve všech obcích existuje potřeba rozšíření sítě kanalizace anebo její významné modernizace. Tam, kde není možné kanalizaci vystavět, se plánují domácí čistírny odpadních vod.
- o Téměř všechny obce s kanalizací mají i vlastní **čistírnu odpadních vod**. Společnou čistírnu v Liberci mají obce v jeho nejbližším okolí. Čistírnu v Rychnově využívá částečně Jablonec nad Nisou a Pulečný. Hamr na Jezeře využívá společnou čistírnu mimo aglomeraci ve Stráži pod Ralskem.
- o Aktuálním problematickým tématem jsou **čistírenské kaly**. V platnost má vejít nový zákon o zpřísnění nakládání s čistírenskými kaly. Doposud není jasné, jakým způsobem se do budoucna budou likvidovat.

Obr. 18: Převažující typ kanalizace a přítomnost ČOV

Zdroj: vlastní šetření

- Ve všech obcích se nachází alespoň částečně **veřejný vodovod**. V téměř polovině obcí je však potřeba jeho významná modernizace nebo doplnění. Společné řešení vodovodu se plánuje na Frýdlantsku, kde jsou vodní zdroje ohroženy těžbou hnědého uhlí v Polsku (vliv těžby Turow).
- Předností aglomerace je přítomnost zdrojové oblasti povrchové **pitné vody** (CHOPAV Jizerské hory).

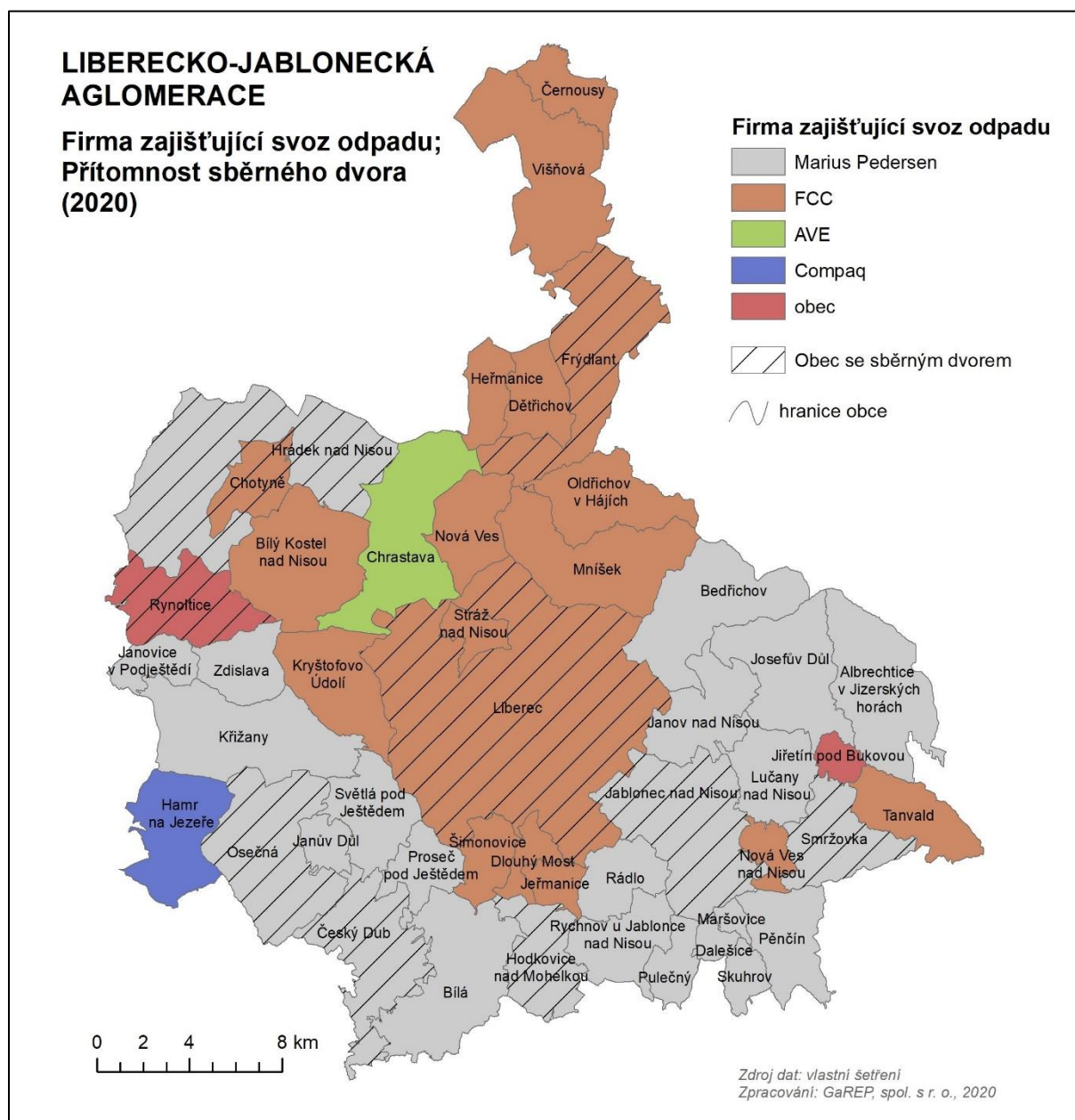

Obr. 19: Přítomnost veřejného vodovodu

Zdroj: vlastní šetření

Odpadové hospodářství

- **Svoz komunálního odpadu** na území aglomerace zajišťují společnosti Marius Pedersen z Jablonce nad Nisou a FCC z Liberce. Sběr speciálního a velkoobjemového odpadu zajišťují sběrné dvory ve větších obcích a řada sběrných dvorů s jednodušším administrativním režimem tzv. sběrná místa.

Obr. 20: Firmy zajišťující svoz odpadu, přítomnost sběrného dvora

Zdroj: vlastní šetření

- Na území aglomerace se nenachází žádná skládka. V Liberci se však nachází jedna ze čtyř velkých **spaloven** (Praha, Brno, Plzeň). Probíhá zde energeticky využívání odpadu. Pro odpady z aglomerace je zde dostatečná kapacita. V Jablonci nad Nisou se nachází spalovna nebezpečných odpadů.
- Stále nízké je **využití vytříděného odpadu**. Není zájem o druhotné suroviny. Zvyšuje se tlak umístění vytříděného odpadu do spalovny. Zvyšuje se tlak na využití biologicky rozložitelných odpadů např. gastroodpadů, k čemuž mají vzniknout biostanice.
- **Biologicky rozložitelný odpad** je v obcích řešen s pomocí tří základních metod, nejčastěji jejich vhodnou kombinací. V téměř ¼ obcí je biologicky rozložitelný odpad řešen odděleným sběrem, svozem a likvidací externí firmou. Téměř polovina obcí biologicky rozložitelný odpad odděleně sbírá a sama likviduje systémem komunitních kompostáren. Přibližně ¼ obcí pořídila a rozdala občanům kompostéry přímo do domácností.

Obr. 21: Způsob řešení likvidace biologicky rozložitelného odpadu

Zdroj: vlastní šetření

Pozn.: V obcích mikroregionu Tanvaldsko (Tanvald, Smržovka, Jiřetín pod Bukovou, Josefův důl, Albrechtice v Jizerských horách) existuje možnost sběru biologicky rozložitelného odpadu v domácích kompostérech. Na území mikroregionu dále existuje sdílená společná mobilní kompostárna.

Pozn. 2: V obci Jiřetín pod Bukovou se kromě mobilní komunitní kompostárny nachází i kompostéry v domácnostech a elektrický kompostér na gastroodpad z domácností.

2.2.2 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ○ S8: Dobrá dopravní obslužnost ○ S9: Přítomnost vodovodu ve všech obcích a zdrojové oblasti povrchové pitné vody ○ S10: Přítomnost spalovny odpadu ○ S11: Dostatečná síť sběrných dvorů 	<ul style="list-style-type: none"> ○ W15: Špatná dopravní dostupnost okrajových částí aglomerace (Frýdlantsko a Tanvaldsko) ○ W16: Zvyšující se intenzita dopravy a dopravních nehod ○ W17: Nedořešená infrastruktura pro cyklodopravu včetně značení a doprovodné infrastruktury ○ W18: Chybějící rychlé železniční napojení na Prahu ○ W19: Problematické parkování v centrech měst ○ W20: Preference individuální automobilové dopravy ○ W21: Chybějící kanalizace v některých obcích ○ W22: Nízká míra využití vyříděného odpadu ○ W23: Scházející komunitní kompostárny v některých obcích
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> ○ O5: Výstavba železniční tratě z Prahy do Liberce ○ O6: Rozvoj technologií v ekologické dopravě (elektroauta, elektrokola, elektrokoloběžky apod.) ○ O7: Nové technologie pro využití čistírenských kalů 	<ul style="list-style-type: none"> ○ T4: Zvyšující se preference individuální automobilové dopravy ○ T5: Nové zákony o nakládání s odpady ○ T6: Nebezpečí nedostatku podzemní pitné vody v západní a severozápadní části území (vliv těžební oblasti Turow)

2.2.3 Odhad budoucích trendů a předpokladů do roku 2030

- **Rostoucí mobilita** → Budou se zvyšovat nároky na dopravní dostupnost a obslužnost.
- **Rozvoj elektromobility** → Spolu s politikou snižování emisí z automobilové dopravy probíhá rozvoj elektromobility. Zvyšuje se tlak na infrastrukturu pro elektrodopravu. Postupně se rozvíjí např. i elektrokola nebo elektrokoloběžky.
- **Vylidňování periferních obcí** → Obyvatelé z okrajových poloh území se mohou stěhovat za lepšími podmínkami do jader nebo na okraje větších měst (suburbanizace), kde je koncentrována občanská vybavenost.
- **Rostoucí objem migrace** → Předpokládá se zvýšený tlak na veřejné služby, dopravní dostupnost a obslužnost.

2.3 EKONOMICKÝ POTENCIÁL, PODNIKATELSKÉ PROSTŘEDÍ

2.3.1 Situační analýza

Ekonomická a podnikatelská aktivita

- Počet registrovaných **ekonomických subjektů** na území aglomerace ke konci roku 2019 byl 63 101 subjektů, jednalo se tak o 53,8 % subjektů celého Libereckého kraje. Nejvyšší počty vykazovala populačně největší sídla – Liberec (32 770 subjektů), Jablonec nad Nisou (22 039 subjektů), Hrádek nad Nisou (1 843 subjektů), Frýdlant (1 767 subjektů), Tanvald (1 510 subjektů), Chrastava (1 469 subjektů) a Smržovka (1 093 subjektů). Dalších 6 obcí se pohybovalo v kategorii 500 až 999 subjektů a 28 obcí pak v kategorii (100 až 499 subjektů).
- Při přepočtu ekonomických subjektů na 1 000 obyvatel v produktivním věku (15 až 64 let) se jednalo v případě celé aglomerace o hodnotu 451,6, která tak převyšovala průměr Libereckého kraje (416,8). Jedná se tedy o ekonomicky aktivnější část kraje. Nejvyšších hodnot dosáhly obce Bedřichov (659,8), Albrechtice v Jizerských horách (594,5), Janův Důl (541,7), Kryštofovo Údolí (539,4), Josefův Důl (528,9) a Janovice v Podještědí (509,8). Ve všech případech se vesměs jedná o turisticky exponované obce, kdy počet ekonomických subjektů navyšují zejména podnikatelé v turistickém ruchu.
- Obchodní společnosti, družstva, státní podniky a podniky fyzických osob (soukromí podnikatelé a zemědělské podnikatelé) čítaly na konci roku 2019 celkem 57 181 subjektů, tedy 90,6 % všech registrovaných ekonomických subjektů. Na celém kraji se aglomerace v tomto případě podílela 53,7 %. Také v tomto případě evidovaly nejvyšší počty města a obce s nejvyšším počtem obyvatel, zatímco po přepočtu na 1 000 obyvatel produktivního věku se jednalo o turisticky exponované obce (průměr za aglomeraci činil 409,2 podniků).

Odvětví ekonomické činnosti, podnikatelská infrastruktura

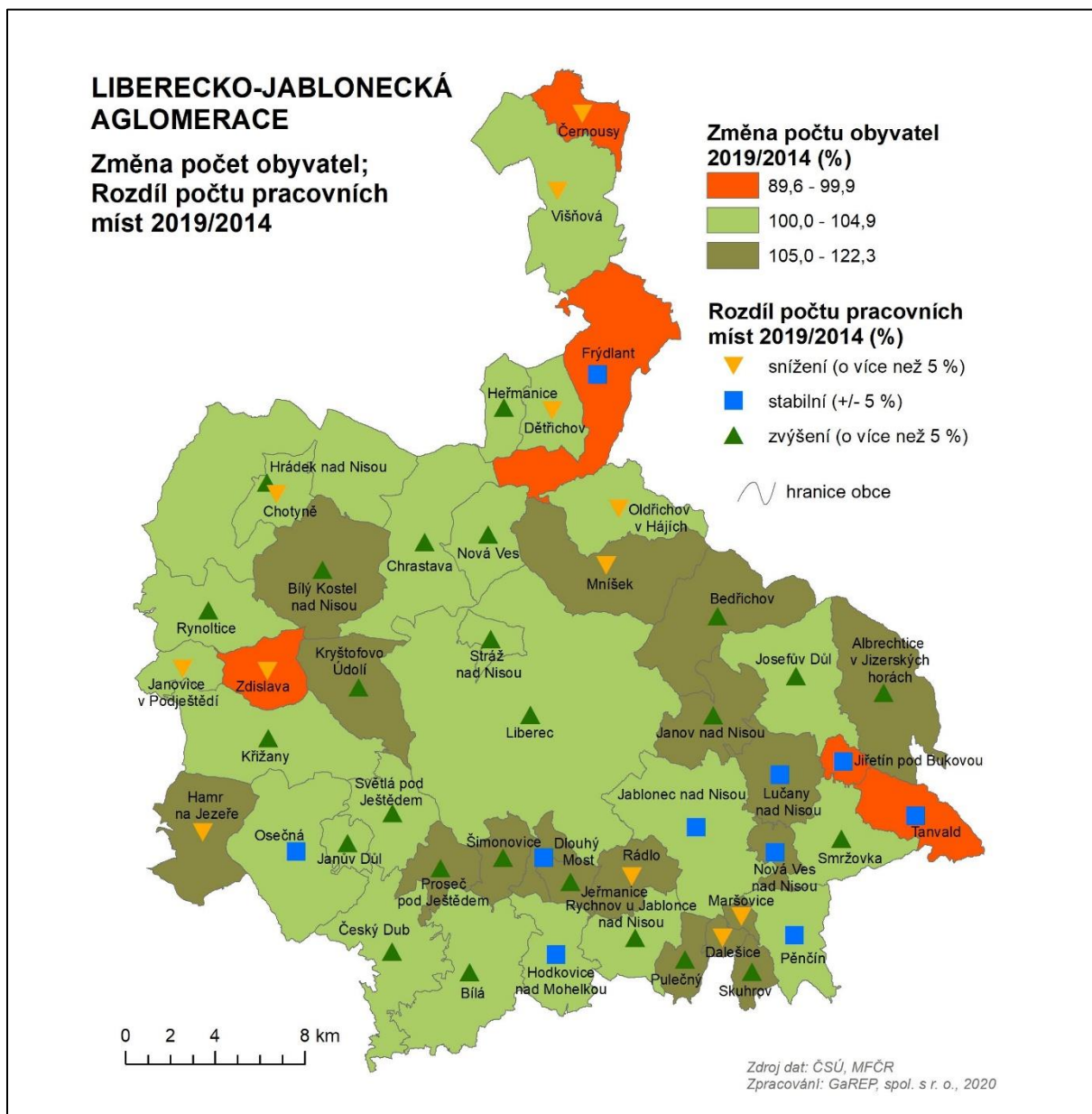
- Regionální inovační strategie Libereckého kraje (aktualizovaná v roce 2020) uvádí jako tzv. **domény krajské specializace** pro období 2021+ pokročilé strojírenství; pokročilá dopravní zařízení; optiku, dekorativní a užitné sklo; udržitelné nakládání s energií, vodou a ostatními přírodními zdroji; pokročilé materiály na bázi textilních struktur a technologie pro nové multidisciplinární aplikace; progresivní kovové, kompozitní a plastové materiály a technologie jejich zpracování; nanomateriály a technologie jejich zpracování a elektroniku, elektrotechniku a ICT.
- RIS Libereckého kraje také konstatuje, že Liberecký kraj má v mezikrajském srovnání **největší zastoupení zpracovatelského průmyslu**. Především se jedná o výrobu motorových vozidel. Vzhledem k rozvoji automatizace a robotizace, celosvětovému hospodářskému útlumu (zejména v souvislosti s pandemií nemoci COVID-19) a propojenosti globálních dodavatelsko-odběratelských řetězců lze považovat tato pracovní místa za ohrožená.
- Nejvýznamnější **průmyslové zóny** se nachází na území populačně velkých měst, jako jsou Liberec, Jablonec nad Nisou, Hrádek nad Nisou, Hodkovice nad Mohelkou či Frýdlant.
- Jedním z důsledků restrukturalizace průmyslu je velký počet areálů bývalých výrobních závodů, pro které se zatím nenašlo nové využití (tzv. **brownfields**). Databáze je k dispozici na adrese www.investujpodjestedem.cz
- V regionu aktivně působí řada **klastrových organizací** a technologických platforem. Jedná se zejména o klastr technických textilií CLUTEX, ČTPT - Českou technologickou platformu pro textil, klastr

Nanoprogress (Technologické centrum na Technické univerzitě v Liberci), Českou membránovou platformu a také Český konopný klastr.

- o V regionu působí také **podpůrné organizace pro rozvoj podnikatelského prostředí**, jako hospodářské komory, státní agentury podpory podnikání (CzechInvest, API - Agentura pro podnikání a inovace, Technologická agentura ČR), Svaz průmyslu a dopravy, profesní organizace atd. Krajská samospráva je zakladatelem Libereckého podnikatelského inkubátoru Lipo.ink. V území působí také Agentura regionálního rozvoje.

Počet pracovních míst, dojíždka za prací

- o **Počet zaměstnaných s místem výkonu práce** na území 47 obcí aglomerace k 1. 12. 2019 činil dle údajů Ministerstva financí ČR 116 687 osob. Nejvyšší počty pochopitelně vykazovala statutární města Liberec (72 222 osob) a Jablonec nad Nisou (22 039), jakožto jasná ekonomická centra aglomerace. S výraznějším odstupem pak následovaly města Hrádek nad Nisou (3 251 osob), Frýdlant (2 797 osob) a Chrastava (2 374 osob) a obec Stráž nad Nisou (2 175 osob). Hranici 1 000 osob překonala ještě města Tanvald (1 747 osob), Český Dub (1 692 osob), Hodkovice nad Mohelkou (1 638 osob) a Smržovka (1 040 osob). Podíl zaměstnaných s místem výkonu práce na území aglomerace činil 58,4 % všech zaměstnaných s místem výkonu práce na území Libereckého kraje.
- o Za posledních 5 let, mezi roky 2019 a 2014, vzrostl **počet zaměstnaných** s místem výkonu práce v aglomeraci o více než 12 500 zaměstnanců (12 %). Nejvíce v samotném Liberci, Jablonci nad Nisou a obcích na jih od Liberce s dobrou dopravní dostupností. Změna počtu pracovníků zpravidla koresponduje s růstem počtu obyvatel, jedná se o celkově prosperující oblasti.

Obr. 22: Změna počtu obyvatel a pracovních míst mezi roky 2019 a 2014

Zdroj: ČSÚ (Databáze demografických údajů za obce ČR), MFČR (vyhláška č. 358/2020 Sb. a č. 213/2015 Sb.)

- o Jednoznačným **dojíždčovým centrem** je dle dat sčítání lidu z roku 2011 statutární město Liberec. Aglomeraci tvoří 47 obcí (tj. Liberec, Jablonec nad Nisou a okolních 45 obcí), z nichž má Liberec jako první hlavní vyjíždčový směr 27 obcí a jako druhý hlavní vyjíždčový směr 15 obcí. Dohromady tedy 42 obcí, což znamená, že pouze 4 obce mezi ně nepatří (Albrechtice v Jizerských horách, Hamr na Jezeře, Jiřetín pod Bukovou, Pulečň). Druhým dojíždčovým centrem je pak statutární město Jablonec nad Nisou, kam míří primárně obyvatelé 16 obcí aglomerace (jako druhý vyjíždčový proud jej navíc vykávalo město Liberec). Další dojíždčová centra se objevují již méně: Frýdlant (2x primární, 1x sekundární); Praha (1x primární, 6x sekundární), Stráž pod Ralskem (1x primární, 1x sekundární). Mezi sekundárními centry lze zmínit ještě Chrastavu (5x), Český Dub (3x) a Hrádek nad Nisou, Osečnou a Tanvald (2x).
- o Vzhledem k **poloze aglomerace na trojmezí** (Česká republika, Německo, Polsko) je významným tématem zaměstnanost. K nejbližším ekonomickým centrům patří např. Zittau a Görlitz/Zgorzelec. Dle

studie Koncept rozvoje pro mezinárodní rozvojovou oblast Liberec - Žitava⁶ pracovalo v roce 2017 v Zittau z České republiky 109 osob. Počet pendlerů se postupně zvyšuje. Dle údajů Českého statistického úřadu⁷ převládaly k 31. 12. 2019 v okresech Liberec a Jablonec nad Nisou pracovníci ze Slovenska a Ukrajiny (řádově nižší jednotky tisíců), což je obdobná situace jako v celé České republice.

Největší zaměstnavatelé

- Na území aglomerace působilo na konci roku 2019 zhruba 40 **velkých zaměstnavatelů**, tj. subjektů s 250 a více zaměstnanci. Sedm z nich překonalo hranici 1 000 zaměstnaných a jedná se o vůbec největší zaměstnavatele aglomerace. Patří mezi ně Krajská nemocnice Liberec, a.s., japonský výrobce klimatizačních jednotek do automobilů DENSO MANUFACTURING CZECH s.r.o., rakouský producent svařovaných dílů do automobilů Benteler ČR s.r.o., kanadský dodavatel plastových dílů pro automobily Magna Exteriors (Bohemia) s.r.o., německý výrobce brzd a brzdových komponent ZF Automotive Czech s.r.o., sklárny PRECIOSA, a.s. a Technická univerzita v Liberci.
- V aglomeraci je patrná koncentrace **dodavatelů pro automobilový průmysl**, a to z nejrůznějších oborů ekonomické činnosti. Kromě toho je také zřejmá terciarizace ekonomiky, kdy mezi významnými zaměstnavateli nefigurují jen průmyslové podniky, ale také **subjekty ze sektoru služeb** (zdravotnická a vzdělávací zařízení, veřejná správa atd.).
- Největší počet **nejvýznamnějších zaměstnavatelů** má své sídlo v Liberci (21 subjektů) či Jablonci nad Nisou (10 subjektů), jelikož se jedná o dvě centra aglomerace. Dále se objevují ještě Hrádek nad Nisou (3 subjekty), Stráž nad Nisou (3 subjekty), Chrastava (2 subjekty) a Hodkovice nad Mohelkou (1 subjekt).
- U velkých zaměstnavatelů panuje neochota **flexibilního zaměstnávání** ohrožených na trhu práce. Počet nezaměstnaných rodičů dětí do 15 let a zaměstnanců nad 50 let přitom roste, roste také počet lidí tzv. sendvičové generace. V aglomeraci panuje nedostatek chráněného zaměstnání, není zájem o sociální podnikání.

⁶https://www.liberec.cz/files/dokumenty/odbory/odbor-strategieho-rozvoje-dotaci/alizi/kr_lizi_svazek_1_regionalni_analyza.pdf

⁷ <https://www.czso.cz/csu/xl/cizinci-v-libereckem-kraji-v-roce-2019>

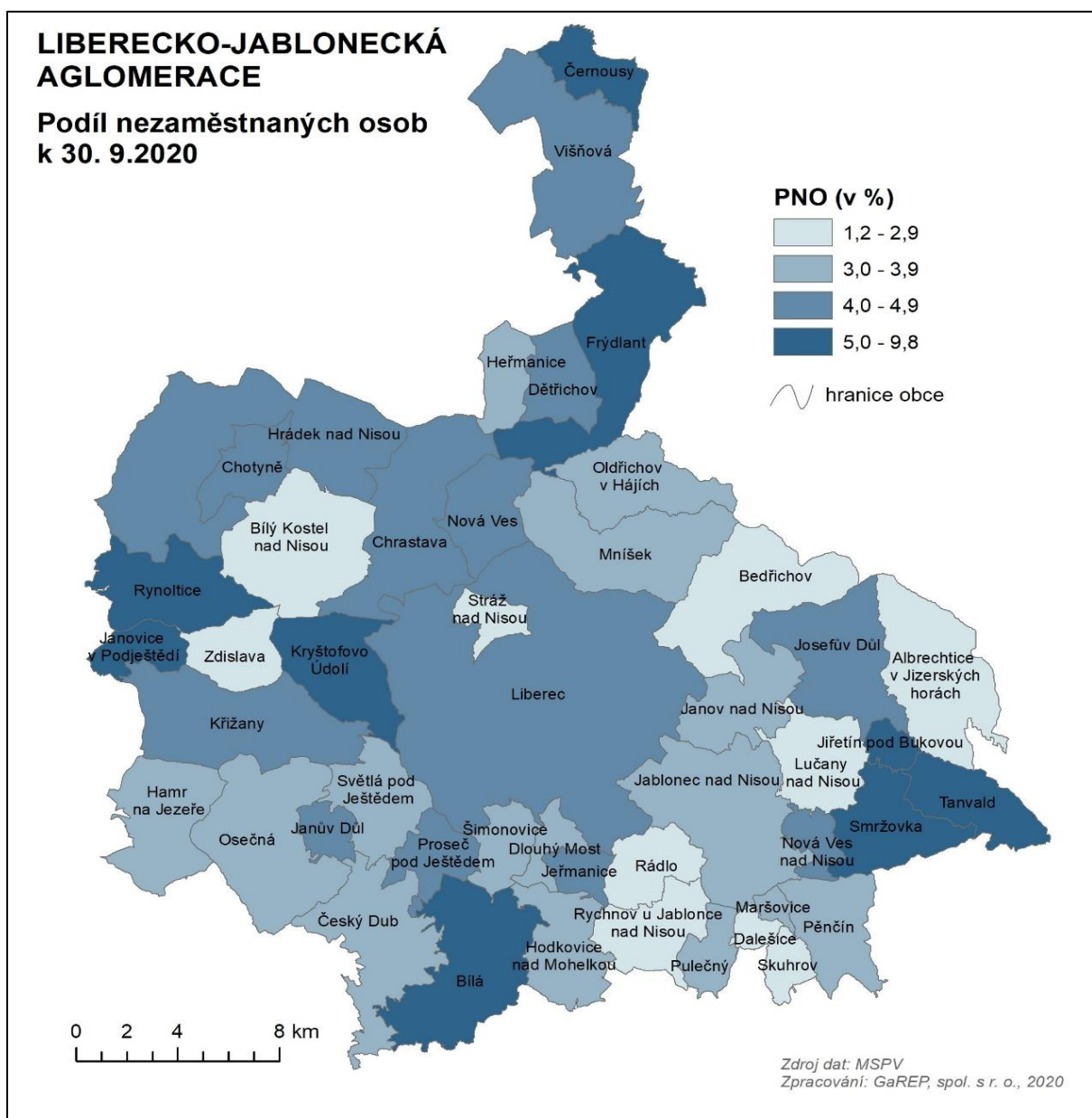
Tab. 2: Největší zaměstnavatelé aglomerace na konci roku 2019

	IČO	Název	Sídlo	Počet zaměstnanců
1	27283933	Krajská nemocnice Liberec, a.s.	Liberec	3 000–3 999
2	25432338	DENSO MANUFACTURING CZECH s.r.o.	Liberec	2 500–2 999
3	63145936	Benteler ČR s.r.o.	Chrastava	1 500–1 999
4	26195348	Magna Exteriors (Bohemia) s.r.o.	Liberec	1 500–1 999
5	26706342	ZF Automotive Czech s.r.o.	Jablonec n. N.	1 000–1 499
6	00012556	PRECIOSA, a.s.	Jablonec n. N.	1 000–1 499
7	46747885	Technická univerzita v Liberci	Liberec	1 000–1 499
8	61061620	Monroe Czechia s.r.o.	Hodkovice n. M.	500–999
9	25411411	Drylock Technologies s.r.o.	Hrádek n. N.	500–999
10	00829838	Nemocnice Jablonec nad Nisou, p.o.	Jablonec n. N.	500–999
11	26485648	TI Automotive AC s.r.o.	Jablonec n. N.	500–999
12	47545674	TI GROUP AUTOMOTIVE SYSTEMS s.r.o.	Jablonec n. N.	500–999
13	25458051	Magna Exteriors (Nymburk) s.r.o.	Liberec	500–999
14	03865436	Webasto Roof & Components s.r.o.	Liberec	500–999
15	00262978	STATUTÁRNÍ MĚSTO LIBEREC	Liberec	500–999
16	47311975	DP měst Liberce a Jablonce nad Nisou, a.s.	Liberec	500–999
17	47311096	KNORR-BREMSE, s.r.o.	Stráž n. N.	500–999
18	27172490	KSM Castings CZ s.r.o.	Hrádek n. N.	250–499
19	49096630	Tristone Flowtech Czech Republic s.r.o.	Hrádek n. N.	250–499
20	05432367	BENTELER Automotive Klášterec s.r.o.	Chrastava	250–499
21	60486414	A.RAYMOND JABLONEC s.r.o.	Jablonec n. N.	250–499
22	00262340	Statutární město Jablonec nad Nisou	Jablonec n. N.	250–499
23	63144476	ATREA s.r.o.	Jablonec n. N.	250–499
24	27354059	Pekařství Šumava group a.s.	Jablonec n. N.	250–499
25	25233009	AKT plastikářská technologie Čechy, spol. s r.o.	Jablonec n. N.	250–499
26	46708375	FläktGroup Czech Republic a.s.	Liberec	250–499
27	48292516	SYNER, s.r.o.	Liberec	250–499
28	72050501	Krajské ředitelství policie Libereckého kraje	Liberec	250–499
29	70891508	Liberecký kraj	Liberec	250–499
30	48267201	JIZERSKÉ PEKÁRNY spol. s r.o.	Liberec	250–499
31	26187329	DGS Druckguss Systeme s.r.o.	Liberec	250–499
32	00083143	Divadlo F.X.Šaldy Liberec, p.o.	Liberec	250–499
33	27096670	EUROVIA Kamenolomy, a.s.	Liberec	250–499
34	05469309	Galvanoplast Fischer Bohemia, s.r.o.	Liberec	250–499
35	27074081	Laird s.r.o.	Liberec	250–499
36	04171012	UCT Fluid Delivery Solutions s.r.o.	Liberec	250–499
37	46744991	ZZS Libereckého kraje, p.o.	Liberec	250–499
38	26718324	DENSO AIR SYSTEMS CZECH, s.r.o.	Liberec	250–499
39	60192925	GRUPO ANTOLIN BOHEMIA, a.s.	Stráž n. N.	250–499
40	43001378	PEKM Kabeltechnik s.r.o.	Stráž n. N.	250–499

Zdroj: ČSÚ (2020): Registr ekonomických subjektů + Bisnode HBI (2020): Online databáze firem

Nezaměstnanost

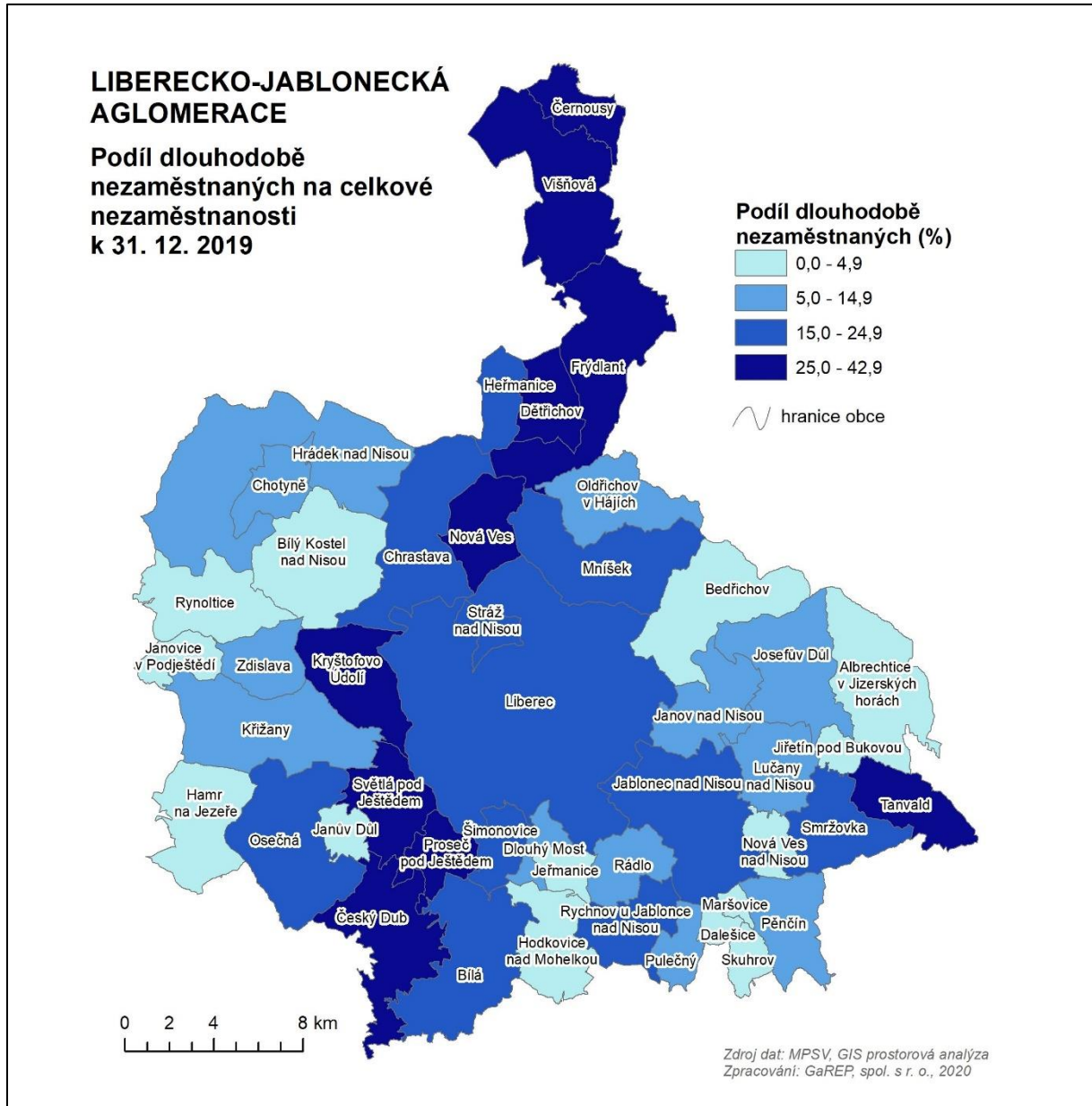
- Na konci září 2020 činil **podíl nezaměstnaných osob** v celé aglomeraci 4,1 %, jednalo se o mírně vyšší hodnotu oproti celému Libereckému kraji (3,9 %). Počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 až 64 let činil 5 669 osob. Vzhledem k ekonomickým dopadům pandemie nemoci COVID-19 však lze očekávat v brzké době nárůst těchto hodnot. V jednotlivých obcích panovala značně rozdílná situace. Nejvyšší hodnoty evidovaly obce Černousy (9,8 %), Tanvald (6,2 %), Jiřetín pod Bukovou, Janovice v Podještědí, Bílá a Rynoltice (všechny 5,9 %), zatímco nejnižší hodnoty pak obce Bedřichov (1,2 %), Dalešice (1,5 %), Bílý Kostel nad Nisou (1,9 %) a Rádlo (2 %). Obecně vyšší nezaměstnanost evidují odlehlejší obce se špatnou dopravní infrastrukturou a obslužností (typicky například obce Frýdlantského výběžku).

Obr. 23: Podíl nezaměstnaných osob

Zdroj: MPSV (<https://data.mpsv.cz>), vlastní zpracování

- o Řada obcí se i přes ekonomickou konjunkturu v posledních letech potýká s **dlouhodobou nezaměstnaností**. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkové nezaměstnanosti k 31. 12. 2019 činila v aglomeraci 15 %. Nejvyšší je zejména na Frýdlantsku a v Tanvaldu. Za celou Českou republiku tento údaj činí 20,8 %. Dlouhodobě nezaměstnaným chybí požadované dovednosti a jsou u zaměstnavatelů opakovaně odmítáni.

Obr. 24: Podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkové nezaměstnanosti

Zdroj: MPSV (GIS prostorová analýza), vlastní zpracování

- o V aglomeraci je různá **struktura poptávky a nabídky** po pracovní síle z hlediska oborového zaměření. V minulosti byla ekonomika regionu založena spíše na textilním průmyslu, kdežto v současné době dominuje automobilový průmysl. Aglomerace se potýká s dlouhodobým nedostatkem pracovníků v oblasti zdravotnictví a strojírenství.
- o V **průmyslových zónách** (a ve struktuře zaměstnavatelů regionu obecně) chybí diverzifikace aktivit tamních zaměstnavatelů, přičemž většina činností je napojena na automobilový průmysl.

- o **Špatná dostupnost okrajových částí území** (zejména Tanvaldsko a Frýdlantsko). Pro obyvatele těchto obcí je velmi komplikované dojíždění do zaměstnání, zejména pak na vícesměnné provozy.

2.3.2 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> o S12: Jádrové statutární město Liberec jako centrum zaměstnanosti celého kraje o S13: Přítomnost velkých zaměstnavatelů o S14: Nízká nezaměstnanost v centrální části aglomerace o S15: Vysoká podnikatelská aktivita v lokalitách atraktivních pro cestovní ruch o S16: Přítomnost podpůrných organizací pro rozvoj podnikatelského prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> o W24: Nízká diverzifikace ekonomiky v aglomeraci – vysoké zastoupení zpracovatelského průmyslu (výroba motorových vozidel) o W25: Přítomnost území s ekonomickou stagnací (Frýdlantsko) o W26: Přítomnost území s vysokou nezaměstnaností ve srovnání s Libereckým krajem o W27: Vysoká dlouhodobá nezaměstnanost v některých obcích o W28: Dlouhodobý nedostatek pracovníků v oblasti zdravotnictví a strojírenství o W29: Zvyšující se nezaměstnanost u rizikových skupin o W30: Nedostatek flexibilních forem zaměstnávání
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> o O8: Příliv zahraničního kapitálu o O9: Prohlubující se digitalizace a robotizace o O10: Rostoucí mobilita 	<ul style="list-style-type: none"> o T7: Globální ekonomická recese o T8: Nové emisní normy pro automobilový průmysl o T9: Postupný odliv pracovníků (např. v oboru zaměstnanosti) do ekonomicky silnějšího Německa

2.3.3 Odhad budoucích trendů a předpokladů do roku 2030

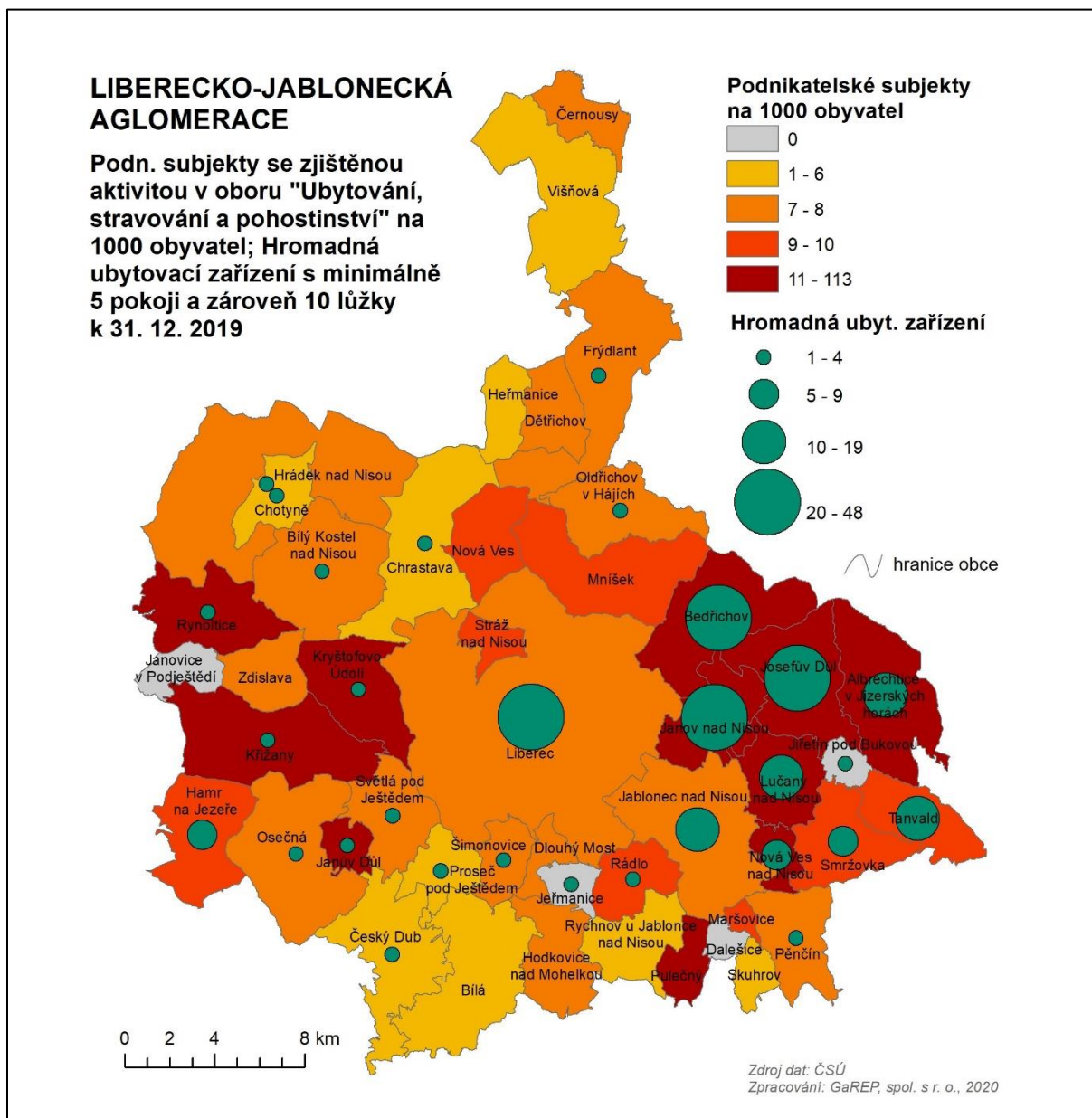
- **Rostoucí mobilita** → Bude se zvyšovat tlak na změnu profese v průběhu kariérního života.
- **Vylidňování periferních obcí** → Obyvatelé z okrajových poloh území se mohou stěhovat za lepšími podmínkami do jader nebo na okraje větších měst (suburbanizace), kde je koncentrována občanská vybavenost a zaměstnavatelé.
- **Růst vzdělanosti** → Předpokládá se změna struktury vzdělanosti u uchazečů o zaměstnání, postupné zvyšování kvalifikace. Budou se zvyšovat nároky na průběžně vzdělávání i v průběhu kariérního života.
- **Globalizace** → Poroste vliv velkých zaměstnavatelů. Nadnárodní korporace i mezinárodní organizace do budoucna získají větší vliv na správu věcí veřejných na lokální, národní i mezinárodní úrovni. Tento megatrend má trvalý charakter a souvisí s rostoucí otevřeností společnosti, rostoucím ekonomickým růstem na světové úrovni a zvyšujícím se přístupem k informacím.
- **Virtualizace světa + zvyšující se rychlost technologické změny** → Poroste tlak na celoživotní vzdělávání obyvatel. Firmy se budou muset adaptovat na nové technologie.
- **Digitalizace a robotizace** → V souvislosti se změnami v rámci průmyslu 4.0 budou probíhat změny v produktovém myšlení firem. Bude nutné řešit zabezpečení proti hackerským útokům. Postupně bude menší potřeba fyzické práce a s tím související potřeba změn v kompetencích pracovníků.
- **Zvyšující se zastoupení sektoru služeb v hospodářství** → sektor služeb postupně zvyšuje svůj význam v hospodářství. Ve vyspělých ekonomikách se také zvyšuje význam kulturního a kreativního průmyslu.
- **Rostoucí nerovnosti** → Předpokládá se prohlubování rozdílů v ekonomické výkonnosti jádra a jeho zázemí. Proběhne nárůst regionálních disparit daných v závislosti na ne/dostupnosti lokálních zdrojů.
- **Dlouhodobé dopady pandemie** → Předpokládají se dlouhodobé dopady na zaměstnanost kvůli ekonomickým dopadům pandemie. Jedná o zaměstnanost převážně žen. Budou se prohlubovat nerovnosti na trhu práce a zhoršovat se ekonomická situace rodin s ohledem na zajištění péče o děti a distanční výuku.

2.4 CESTOVNÍ RUCH

2.4.1 Situační analýza

Infrastruktura a služby cestovního ruchu

- **Počet podnikatelských subjektů** se zjištěnou aktivitou v oboru ubytování, stravování a pohostinství na 1000 obyvatel k 31. 12. 2019 v aglomeraci činí 7,3. Vysoké hodnoty vykazují obce na jižních svazích Jizerských hor (Bedřichov, Albrechtice v Jizerských horách, Josefův Důl), které tak lze označit za centra cestovního ruchu v aglomeraci.
- Nejvyšší počet **hromadných ubytovacích zařízení** s minimálně pěti pokoji a zároveň deseti lůžky k 31. 12. 2019 měly v absolutních číslech obce, které se nachází na jižních svazích Jizerských hor – Liberec (48 ubytovacích zařízení), Janov nad Nisou (36), Josefův Důl (33), Bedřichov (30). Ve stejných obcích je také nejvyšší **počet lůžek** – Liberec (4 400 lůžek), Janov nad Nisou (1 329), Josefův Důl (1 098) a Bedřichov (927).
- Největší ubytovací zařízení co do **průměrného počtu lůžek na zařízení** se nachází v Hrádku nad Nisou (107,3 lůžek na zařízení), Liberci (91,7), Osečné (70,3) a Českém Dubu (66,3). Ubytovací kapacity v aglomeraci jsou celkově charakteristické svojí podprůměrnou velikostí (45,4 lůžka na zařízení oproti 47,8 v celém Libereckém kraji a 57,5 v České republice).
- Nejvyšší **počet hostů** je v Liberci (189 010), Janově nad Nisou (29 940), Hrádku nad Nisou (24 334) a Josefově Dole (22 525). Aglomerace je celkově charakteristická nízkým **průměrným počtem přenocování** (2,6 počtu nocí na hosta) ve srovnání s Libereckým krajem (3,3) a celou Českou republikou (2,9).
- Jedná se zároveň o obce, které jsou postiženy **nadměrným cestovním ruchem**. Mezi průvodní jevy patří přetížení parkovišť v sezóně (v létě cykloturisty a turisty, v zimě běžkaři). V aglomeraci naopak existují oblasti, které mají potenciál cestovního ruchu, jsou ale méně známá např. Frýdlantsko, Tanvaldsko apod.). V těchto místech se nejedná pouze o Jizerské hory ale i o agroturistiku a kulturní hodnoty (podstávkové domy, zámek apod.).
- **Doprovodná infrastruktura cestovního ruchu** nedostačuje. Na nejznámějších a vytížených místech je nedostatečné zázemí pro turisty (parkoviště, odstavná parkoviště, shuttle busy, navigační systémy, sociální zařízení apod.).
- **Služby cestovního ruchu** (ubytování a stravování) jsou nedostatečné zejména v méně známých, avšak atraktivních místech aglomerace (Tanvaldsko, Frýdlantsko).
- Území aglomerace má vynikající předpoklady pro **cykloturistiku** (Jizerské hory, údolí řek). Infrastruktura cyklostezek a její propagace však chybí. Chybí také např. singltreky, pumptracky a bikeparky.
- Vzhledem k přítomnosti Jizerských a Lužických hor má aglomerace také vynikající předpoklady pro **pěší turistiku**. Jizerské hory jsou dále centrem pro běžecké lyžování s národním významem. Nachází se zde i řada sjezdovek (nejvýznamnější v Bedřichově, na Špičáku nebo na Ještědu).

Obr. 25: Podnikatelské subjekty se zjištěnou aktivitou v oboru Ubytování, stravování a pohostinství na 1000 obyvatel; výskyt hromadných ubytovacích zařízení

Zdroj: ČSÚ (vdb.czso.cz), vlastní zpracování

Atraktivita cestovního ruchu, návštěvnost, kulturní zařízení a památková péče

- Podle agentury CzechTourism patřily v roce 2019 mezi **50 nejnavštěvovanějších turistických cílů ČR** také dvě místa na území Liberecko-jablonecké aglomerace, a to Zoologická zahrada Liberec (18. místo; 402,2 tis. návštěvníků) a iQLandia science center Liberec (21. místo; 382,0 tis. návštěvníků). Mezi nejnavštěvovanější místa a zároveň symboly regionu patří též hotel a televizní vysílač na Ještědu (národní kulturní památka, uchází se o zápis na seznam UNESCO).
- Agentura CzechTourism také uvádí **nejnavštěvovanější památky** jednotlivých krajů. Kromě výše zmíněných se na území Libereckého kraje a zároveň aglomerace nacházely v roce 2019 ještě Centrum Babylon Liberec – Aquapark (238,0 tis. návštěvníků), Centrum Babylon Liberec – Lunapark (175,2 tis.

návštěvníků), DinoPark Liberec (172,4 tis. návštěvníků) a iQPark science center, Liberec (89 tis. návštěvníků).

- o K nejvýznamnějším **muzeím** na území aglomerace dle jejich návštěvnosti patří Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou, Severočeské muzeum v Liberci a městské muzeum Frýdlant. Na území se nachází také **galerie**, konkrétně např. nejnavštěvovanější Oblastní galerie Liberec. **Divadla** se nachází především v Liberci. Nejnavštěvovanějším je Divadlo F. X. Šaldy v Liberci a Naivní divadlo Liberec. V území působí také několik desítek obecních a městských knihoven.
- o Další statistiku vede Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPOS), které uvádělo za rok 2019 **návštěvnost památek, muzeí, galerií, památníků a divadel**. Na území aglomerace se tak jedná zejména o Divadlo F. X. Šaldy v Liberci, Botanickou zahradu Liberec, hrady a zámky Frýdlant a Grabštejn (národní kulturní památka), dále Oblastní galerii Liberec a Severočeské muzeum v Liberci nebo Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou a související Křišťálové údolí.

Tab. 3: Nejnavštěvovanější památky, muzea, galerie, památníky a divadla Liberecko-jablonecké aglomerace za rok 2019

Název	Počet návštěvníků v tis. osob (2019)
Divadlo F. X. Šaldy v Liberci (Šaldovo divadlo + Malé divadlo)	64,1
Botanická zahrada Liberec	61,7
Státní hrad a zámek Frýdlant	52,7
Naivní divadlo Liberec	47,1
Oblastní galerie Liberec	41,5
Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou	41,4
Severočeské muzeum v Liberci, p. o.	31,6
Státní hrad Grabštejn	22,7
Městské muzeum Frýdlant	9,3
Podještědské muzeum a knihovna, Český Dub	3,7
Muzeum Jizerských hor, Jablonec nad Nisou	2,5
Městské muzeum a galerie Chrastava	1,2
Muzeum historické hasičské techniky, Chrastava	0,8
Muzeum místní historie Smržovka	0,4

Zdroj: NIPOS (2020): *Návštěvnost památek, muzeí, galerií a památníků v krajích ČR v r. 2019 + Liberec.cz (2020): Cestovní ruch*

- o Na území aglomerace se podle Památkového katalogu Národního památkového ústavu k 31. 12. 2020 nacházelo téměř 700 **památkově chráněných objektů**. Jedná se o kulturní památky s výjimkou horského hotelu a vysílače na Ještědu (národní kulturní památka na tzv. indikativním seznamu UNESCO) a státní hrad Grabštejn (národní kulturní památka). Na území aglomerace se nenachází žádná památková rezervace. Památkové zóny jsou v Českém Dubu, Frýdlantu, Hodkovicích nad Mohelkou, Hrádku nad Nisou, Jablonci nad Nisou, Kryštofově Údolí a Liberci. Jednou ze specialit území je např. přítomnost tzv. podstávkových domů.
- o Technický stav kulturního dědictví je špatný a neexistuje jejich dostatečné zabezpečení. Identifikována byla neaktuálnost, pomalá výměna a doplňování expozic dle současných moderních evropských trendů, Problematická je také neexistence nebo špatný technický stav depozitářů památek, muzeí, galerií či knihoven a infrastruktury pro konzervaci a restaurování sbírek a fondů.

2.4.2 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ○ S17: Atraktivita Jizerských hor ○ S18: Přítomnost dalších atraktivit cestovního ruchu ○ S19: Velmi dobré předpoklady pro běžecké lyžování a cykloturistiku (celoroční vyžití) ○ S20: Jedinečná tradice bižuterie a sklářství ○ S21: Velké množství kulturních památek, muzeí, knihoven a sbírkových fondů ○ S22: Prestiž a jedinečnost kulturních organizací v aglomeraci 	<ul style="list-style-type: none"> ○ W31: Nerovnoměrné zatížení cestovním ruchem, přetížení cestovním ruchem na známých místech v důsledku např. nevyužívání veřejné dopravy do vytížených míst ○ W32: Nedostatečná doprovodná infrastruktura cestovního ruchu ○ W33: Chybějící kvalitní služby cestovního ruchu v méně známých místech ○ W34: Nevyužitý potenciál cestovního ruchu na Tanvaldsku a Frýdlantsku ○ W35: Špatný technický stav kulturního dědictví a jejich nedostatečné zabezpečení ○ W36: Neaktuálnost, pomalá výměna a doplňování expozic dle současných moderních evropských trendů ○ W37: Neexistence nebo špatný technický stav depozitářů památek, muzeí, galerií či knihoven a infrastruktury pro konzervaci a restaurování sbírek a fondů
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> ○ O11: Nové technologie v oblasti cestovního ruchu (navigační systémy, návštěvnické karty apod.) ○ O12: Dotační programy týkající se cestovního ruchu (možné zapojení Agentury regionálního rozvoje) ○ O13: Nové možnosti pro projekty přeshraniční spolupráce ○ O14: Možnost zapojení do hlavního města kultury 	<ul style="list-style-type: none"> ○ T10: Další přetížení cestovním ruchem v souvislosti se zvyšující se poptávkou po aktivním trávení volného času ○ T11: Možná budoucí preference nižšího počtu strávených nocí v oblasti ○ T12: Útlum bežeckého lyžování v souvislosti s klimatickými změnami

2.4.3 Odhad budoucích trendů a předpokladů do roku 2030

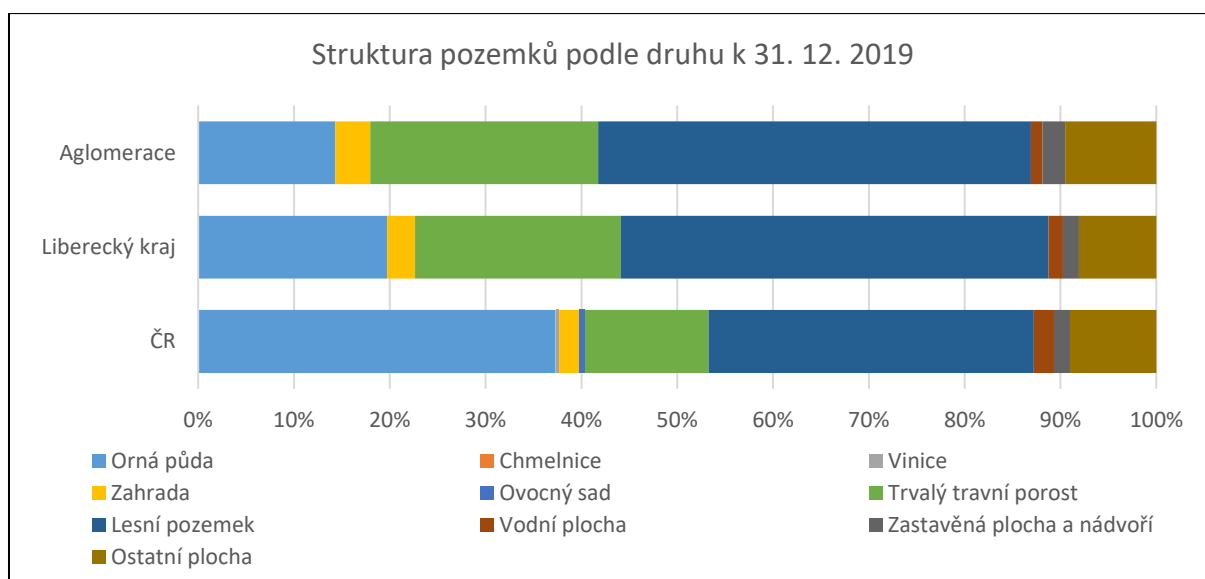
- **Trávení volného času** → Postupně porostou nároky na sportovní a volnočasové kapacity a nároky na kulturní vyžití.
- **Virtualizace světa + zvyšující se dostupnost technologií** → Předpokládají se změny v oblasti cestovního ruchu. Aktivity se budou postupně přesouvat z fyzického světa do virtuálního kyberprostoru. Porostou nároky na adaptaci nabídky cestovního ruchu pro udržení návštěvníků (personalizovaný obsah, nákupy pro mobil, online sledování návštěvníků apod.).
- **Urbanizace** → Obyvatelé se budou stále ve vyšší míře stěhovat do měst. Postupně se bude zvyšovat tlak na rekreaci v zázemí měst.
- **Degradace ekosystémů** → Předpokládá se další degradace ekosystémů v kraji, kontaminace toxickými či persistentními odpady a nadměrný zábor území, což povede ke snížení atraktivity území pro cestovní ruch. Degradace ekosystémů je možná i v důsledku nadměrného cestovního ruchu, hrozilo by tak uzavírání přetížených oblastí.
- **Změna klimatu** → Nutnost adaptace na problematiku sucha či jiných situací ovlivňujících životní prostředí. V souvislosti se změnami klimatu bude docházet i ke změně charakteru trávení volného času.

2.5 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÝ PROSTOR

2.5.1 Situační analýza

Využití půdy

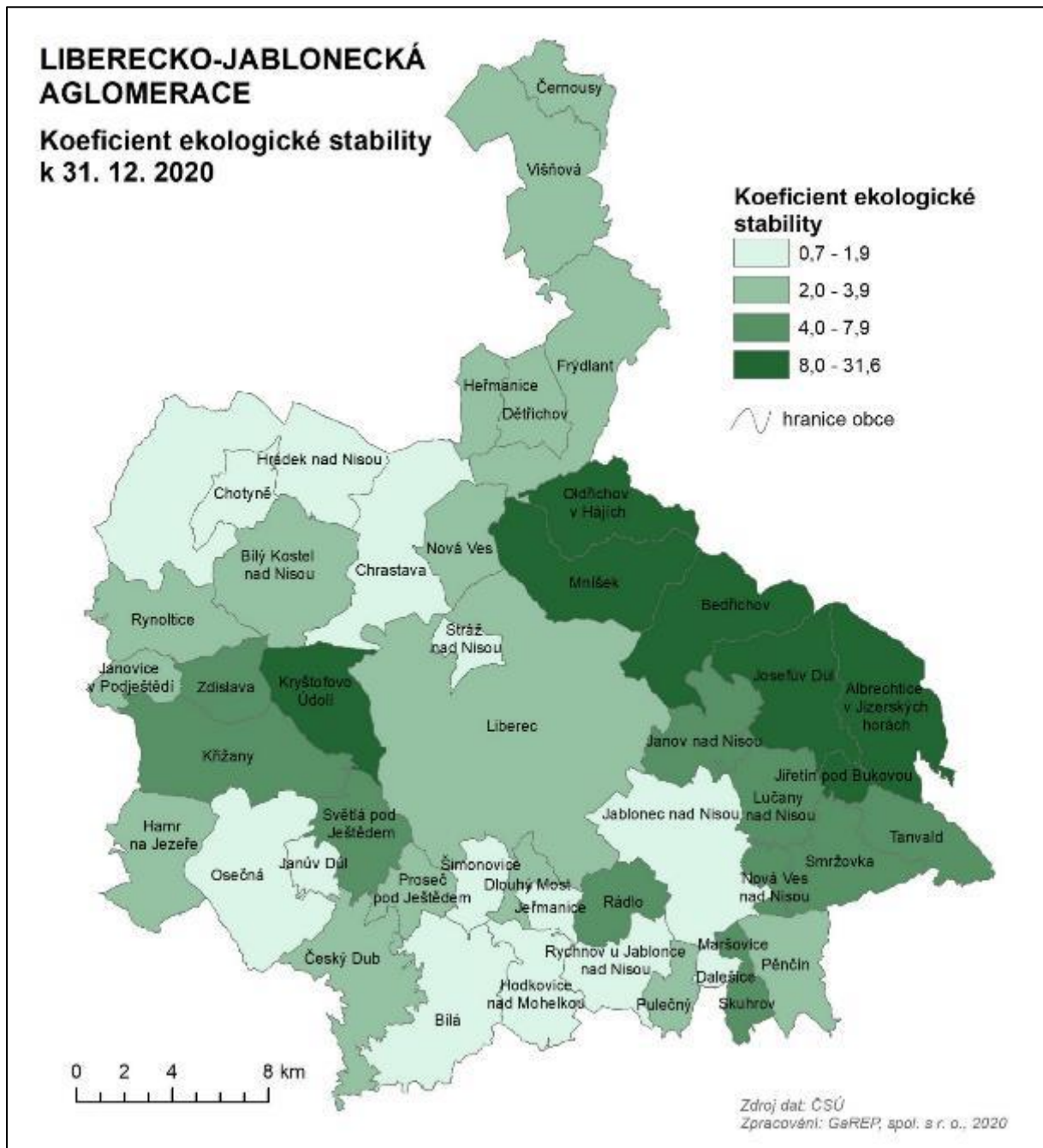
- Využití půdního fondu v aglomeraci je dáno její polohou a složitým reliéfem. Severovýchodní část aglomerace leží na území Jizerských hor, od Hrádku nad Nisou se pak jihovýchodním směrem k obcím Pulečným a Skuhrov táhne Ještědsko-kozákovský hřbet. Tyto oblasti nejsou vhodné pro intenzivní zemědělskou činnost, proto je **podíl zemědělské půdy** v aglomeraci (41,8 % k 31. 12. 2019) významně nižší, než je tomu v ČR (53,3 %) a mírně nižší než v Libereckém kraji (44,1 %).
- **Procento zornění** v aglomeraci dosahuje pouze 34,3 %, zatímco v kraji 44,7 % a v ČR dokonce 70 %. To dokládá spíše extenzivní využití půdního fondu v aglomeraci, kde mají významné zastoupení **trvalé travní porosty** – 57 % z celkové výměry zemědělské půdy.
- Zcela zásadní roli ve využití půdního fondu mají v aglomeraci **lesní pozemky**, které zaujímají 45,2 % z celkové výměry území, obdobně jako v Libereckém kraji. V ČR je zastoupení lesů o mnoho nižší (33,9 %).
- Lesy na území aglomerace, kraje i celé České republiky byly v posledních letech významně zasaženy **kůrovcem** (podrobně viz <https://www.kurovcovamapa.cz/>) a rozsáhlé plochy byly odtěženy. Problematika úbytku lesů souvisí se suchem. V následujících letech bude nutná obnova lesních porostů s využitím staveb krajinářské architektury.
- Výměra **vodních ploch** je na území aglomerace minimální – pouze 1,2 % z celkové rozlohy. V Libereckém kraji je to 1,5 % a na území ČR 2,1 %. Ve vodních nádržích, zejména v Jablonci nad Nisou se šíří výskyt sinic.
- **Zastoupení jednotlivých druhů pozemků** se v obcích aglomerace výrazně liší – jsou zde obce, které v podstatě nemají ornou půdu (např. Bedřichov), ale téměř 90 % ploch zaujímají lesy (Albrechtice v Jizerských horách, Kryštofovo údolí).

Obr. 26: Struktura pozemků

Zdroj: ČSÚ, (vdb.czso.cz)

- o Využití půdního fondu určuje hodnotu **koeficientu ekologické stability**. Ten za celé území aglomerace za posledních pět let mírně roste z hodnoty 5,66 v roce 2015 na hodnotu 5,87 v roce 2019. Ve srovnání s hodnotou za Liberecký kraj (2,4) i ČR (1,1 k 31. 12. 2019) je hodnota KES v aglomeraci výrazně vyšší a dokládá to, že na území většiny obcí aglomerace (25 obcí má KES vyšší než 3,0 – viz mapa) je přírodě blízká krajina s výraznou převahou ekologicky stabilních ploch s nízkou intenzitou využívání krajiny člověkem.

Obr. 27: Koeficient ekologické stability

Zdroj: ČSÚ (vdb.czso.cz)

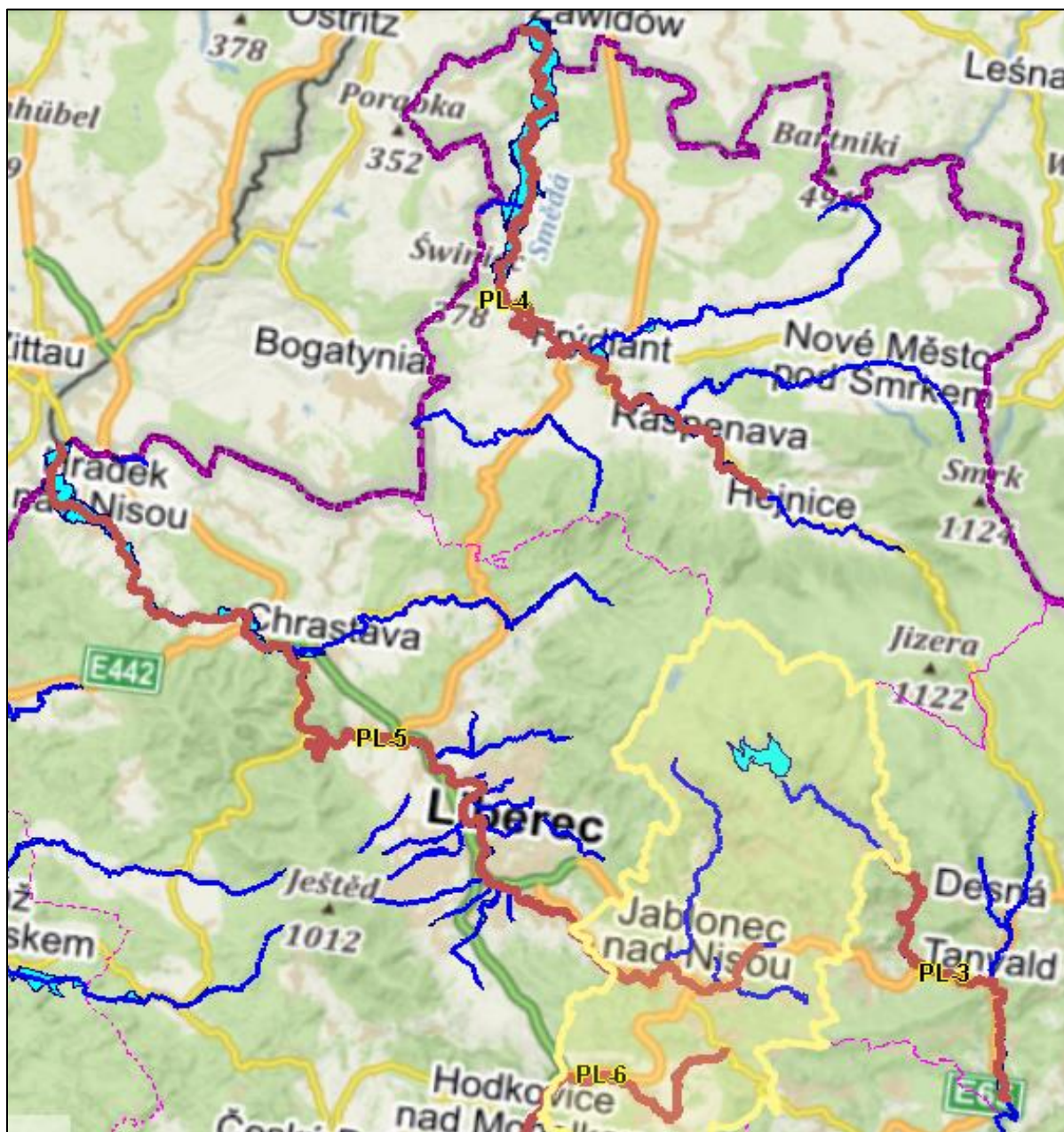
- o Ohrožena **povodněmi** je více než polovina obcí. Většinou se jedná o menší rizika, či ohrožení tzv. bleskovými povodněmi.

Obr. 28: Ohrožení povodněmi

Zdroj: vlastní šetření

- Oblast s významným **povodňovým rizikem** se na území aglomerace nachází na Lužické Nise v úseku od Jablonce nad Nisou ke státní hranici, na řece Smědáv v úseku od Frýdlantu ke státní hranici, na řece Kamenice od Jiřetína pod Bukovou až po Tanvald a na řece Mohelka od Jablonce nad Nisou až po Hodkovice nad Mohelkou.
- Povodí řeky Smědáv v úseku od Frýdlantu po Višňovou je postiženo **povodní** zpravidla několikrát do roka. Nepříznivá situace je založena vysokými srážkami v horním povodí, zastavěností v záplavovém území, absencí kapacitních retenčních nádrží a nízké kapacity koryta.
- **Záplavová území** 100leté povodně Q100 se nachází zejména v Liberci na Lužické a Černé Nise, v Chrastavě a Hrádku nad Nisou na Lužické Nise a ve Frýdlantu a Višňové na řece Smědáv.

Obr. 29: Toky s povodňovým rizikem a záplavová území Q100

Zdroj: Povodňový informační systém (<http://www.povis.cz>)

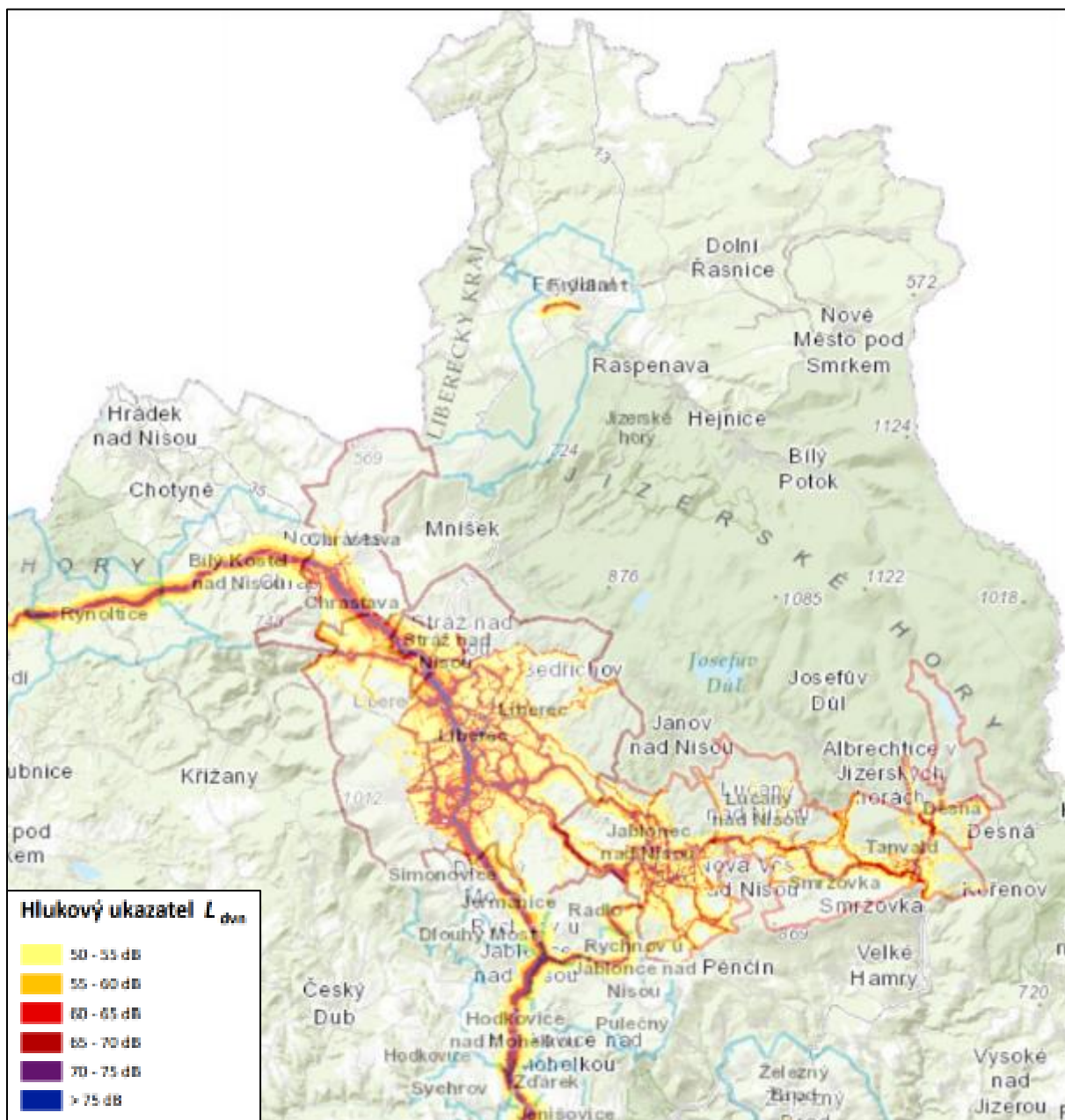
Stav životního prostředí

- Na území aglomerace panuje vodní **eroze** pouze v zemědělsky intenzivně využívaných oblastech a na svažitých pozemcích. Problém existuje bodově, na území celé aglomerace. Území aglomerace je málo náchylné k větrné erozi.
- Liberecký kraj patří ke krajům, které přispívají ke **znečištění ovzduší**⁸ v rámci ČR nejméně. Na území aglomerace patří k oblastem se zhoršenou kvalitou ovzduší území jádrových měst Liberec a Jablonec

⁸ Zpráva o kvalitě ovzduší za rok 2018.

nad Nisou. Na území města Liberce jsou překračovány imisní limity benzo(a)pyrenu. Zdrojem emisí benzo(a)pyrenu je průmyslová činnost, doprava i emise z lokálních topenišť.

- **Imisní limity** PM₁₀, NO₂, benzen a PM_{2,5} nejsou většinou v řešeném území překračovány. Zvýšená koncentrace PM₁₀ se nachází v Liberci, Jablonci nad Nisou a v oblastech okolo hlavních dopravních tahů, kde je toto znečištění způsobeno intenzivní automobilovou dopravou.
- Mezi oblasti s překročenými imisními limity pro ochranu zdraví bez zahrnutí přízemního ozonu patří pouze město Liberec, se zahrnutím přízemního ozonu se jedná až na výjimky o území celé aglomerace.
- Na území aglomerace je cca 100 **velkých zdrojů znečištění** (REZZO 1) – nejvíc v Jablonci nad Nisou (19) a Liberci (15) – nejčastěji se jedná o průmyslové podniky, ale zdroje také pocházející z objektů terciární sféry a zdrojů elektřiny.
- Vysoký podíl znečišťujících látek pochází také z **malých zdrojů znečišťování** (REZZO 3) zahrnujících lokální topeniště. V posledních letech však došlo díky dotačním programům k modernizaci lokálních topenišť výměnou kotlů s nižší produkcí emisí a vyšší efektivitou vytápění a také k zateplování domů, čímž se snížila jejich energetická náročnost.
- Nejvýznamnějším zdrojem **hlukového znečištění** je silniční doprava, zejména území podél silnic I/35, I/13, I/14 a I/65. Silnice I/14 prochází zastavěným územím města Jablonec nad Nisou a I/35 územím města Liberec, kde představují významný zdroj hlukové zátěže, který v oblastech s nejintenzivnější dopravou překračuje limity hlukové zátěže. Kromě hlukové zátěže se silniční doprava také významně podílí na emisní zátěži dotčených území. Řešením je kromě vybudování obchvatů také zvyšování podílu dopravních prostředků na alternativní pohony.

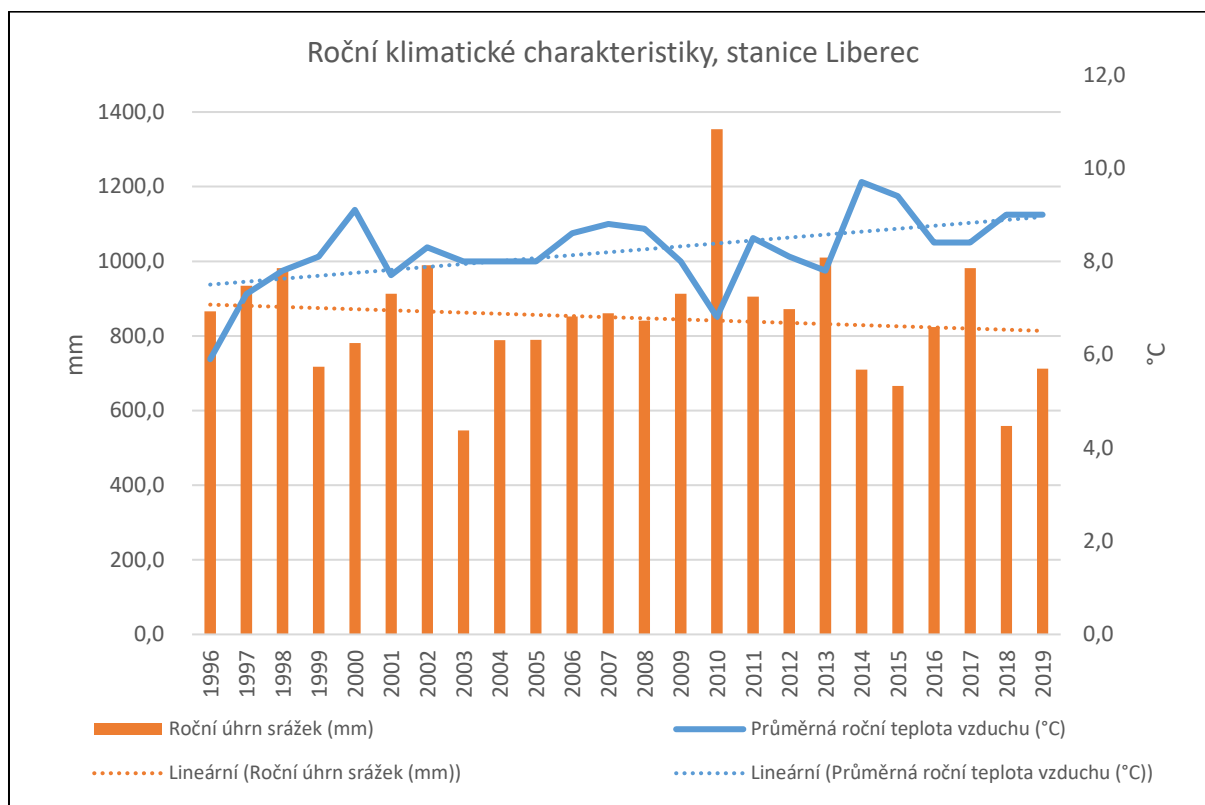

Obr. 30: Úroveň hluku ukazatel L_{dvn} (den – večer – noc), 2017

Zdroj: MZČR (<https://geoportal.mzcr.cz/shm/>)

Klima

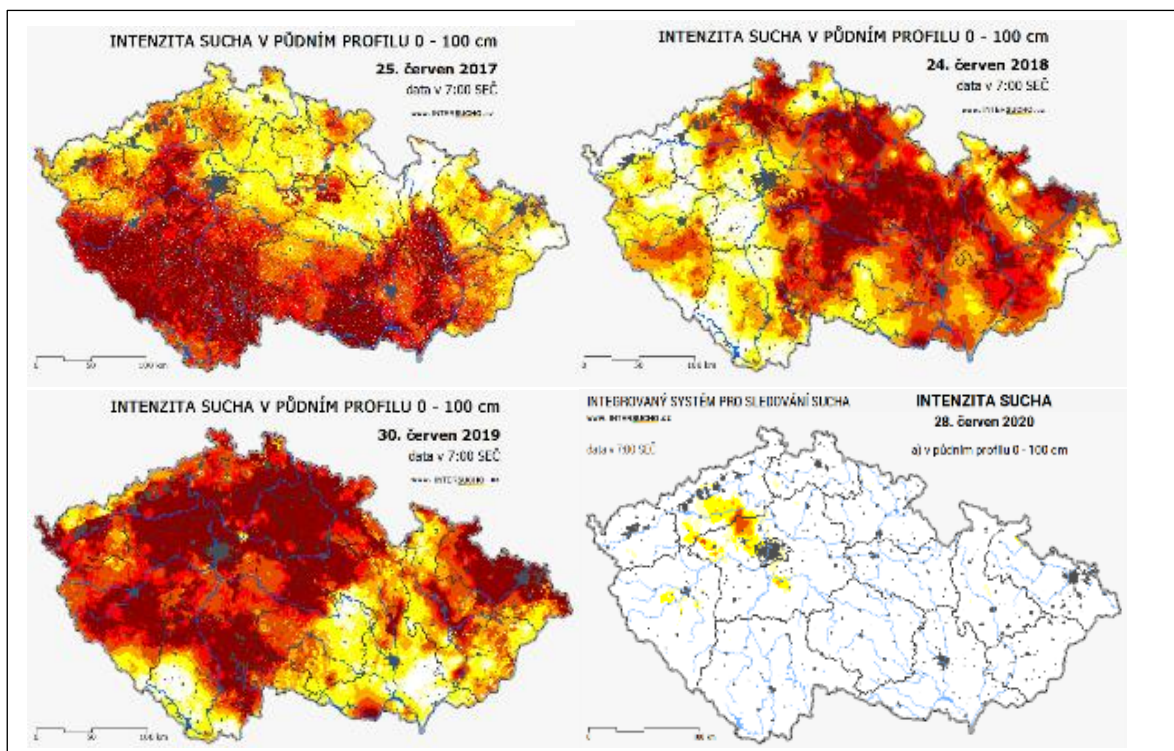
- **Roční klimatické charakteristiky** za meteorologickou stanici Liberec prokazují za posledních téměř 25 let trend mírného zvyšování průměrné roční teploty vzduchu a zároveň snižování ročního úhrnu srážek. Společně se zvyšující se teplotou také narůstá výpar, což může vést ke snižování zásob vody v krajině a následné problematice sucha.

Obr. 31: Klimatické charakteristiky

Zdroj: ČSÚ

- o **Problematika sucha** se v posledních letech týkala většiny území ČR včetně území Libereckého kraje. Na území aglomerace lze za nejohroženější oblasti považovat oblasti v nižších nadmořských výškách, s nižšími hodnotami koeficientu ekologické stability, kde je provozována intenzivní zemědělská činnost a je zde potřeba zlepšit např. hospodaření se srážkovou vodou.

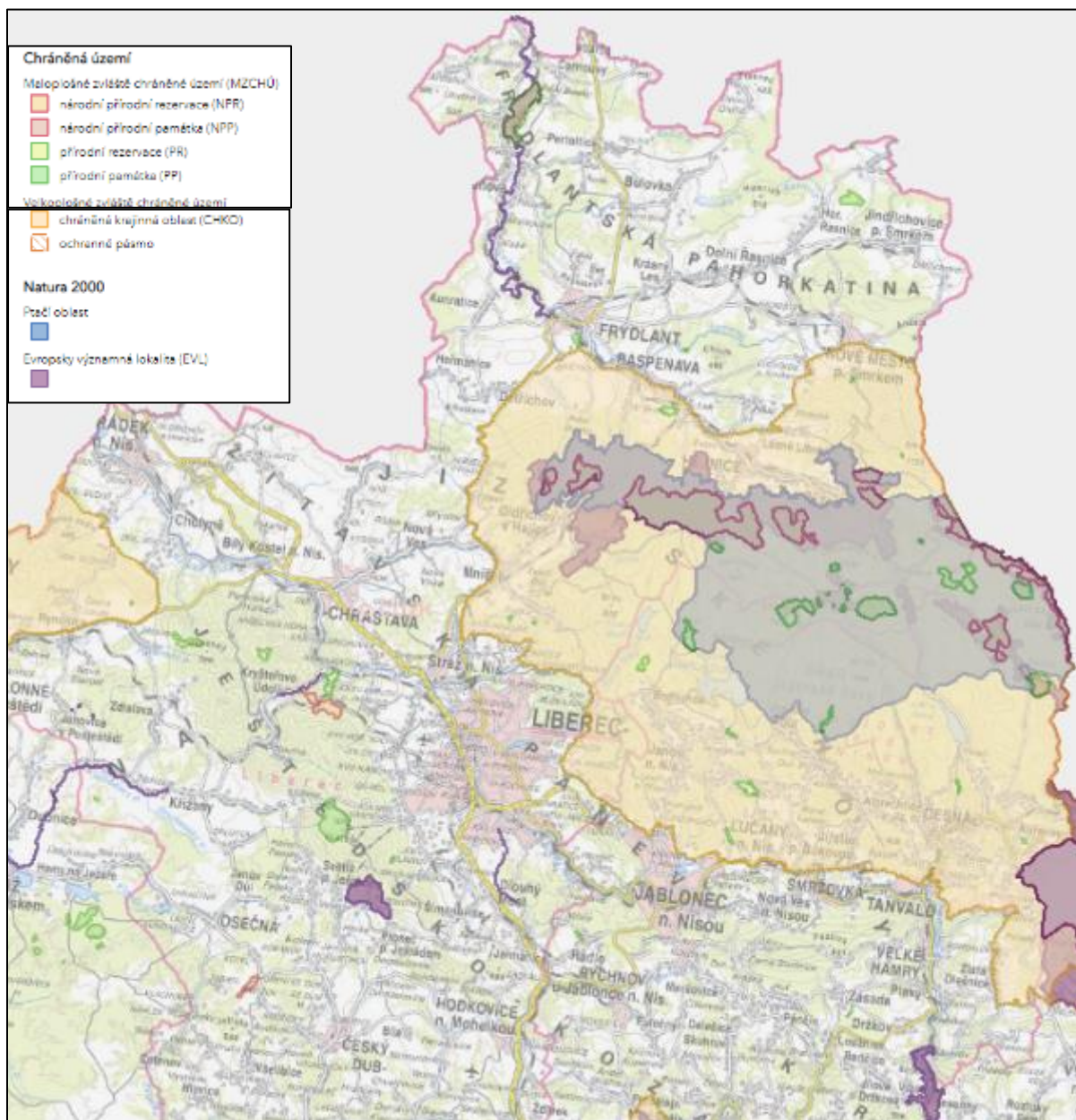
Obr. 32: Intenzita sucha na konci června 2017, 2018, 2019, 2020

Zdroj: intersucho.cz

Ochrana přírody a krajiny

- V SV části aglomerace (přibližně mezi městy Liberec, Frýdlant, Nové Město pod Smrkem, Kořenov, Tanvald a Jablonec nad Nisou) se nachází **CHKO Jizerské hory**. V současné době patří CHKO Jizerské hory k velmi kontrastním územím. Na jedné straně stojí rozsáhlé plochy imisních holin a poškozených lesních porostů, a na straně druhé naopak mimořádně hodnotná území se zachovalými přirozenými společenstvy. Vedle problémů lesnického charakteru se v době nedávné objevila hrozba degradace podhorských luk a pastvin způsobená útlumem zemědělství⁹. Ve východní části území (Rynoltice a Hrádek nad Nisou) zasahuje **CHKO Lužické hory**.
- Na území aglomerace se nachází několik **maloplošných zvláště chráněných území** a také lokalit Natura 2000 – ptačích oblastí a Evropsky významných lokalit.

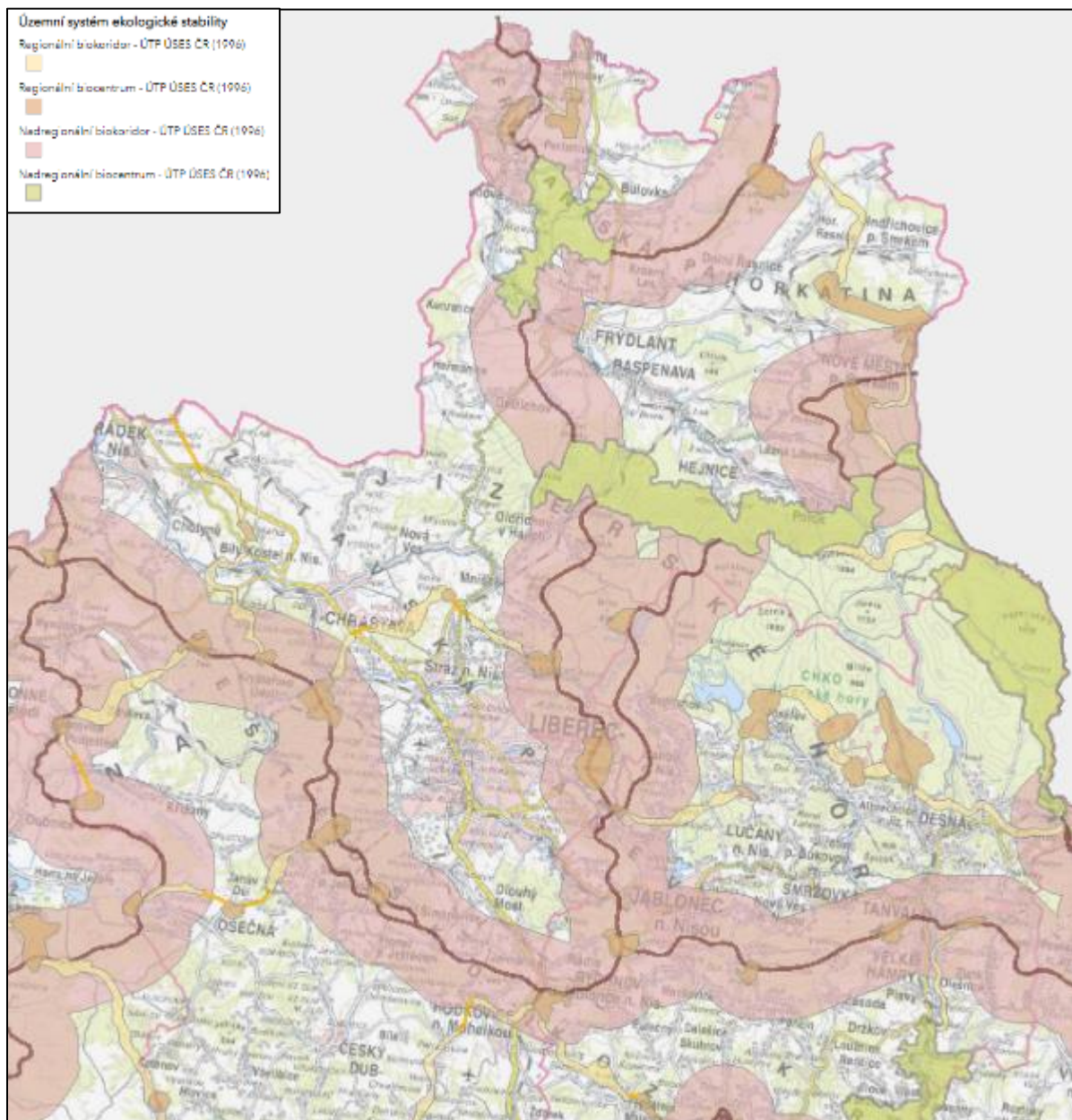
⁹ Podle <https://jizerskehory.ochranaprirody.cz/zakladni-udaje-o-chko/>

Obr. 33: Chráněná území a území Natura 2000

Zdroj: AOPK ČR

- o Územím aglomerace prochází východo-západním i severo-jihním směrem **nadregionální biokoridory** propojující nadregionálně významná **biocentra** (Poustecká obora, Poledník). Ta jsou propojena regionálními koridory, na nichž se nachází řada regionálních biocenter.

Obr. 34: Územní systém ekologické stability na území aglomerace

Zdroj: AOPK ČR

Veřejný prostor

- Ve **veřejném prostoru**, zejména v menších obcích, je nedostatek hřišť pro sport, workouty. Chybí zázemí pro volnočasové aktivity.
- Města se potýkají s velkým podílem zpevněných ploch a nevhodnou skladbou **zeleně**. Je zde nízká retence vody. Opatření tzv. modro-zelené infrastruktury jsou v aglomeraci na nízké úrovni nebo zcela schází.¹⁰

¹⁰ Infrastruktura, která je v souladu s přírodou. Zahrnuje prvky vody a zeleně. Je budována nejčastěji ve městech pro řešení urbanistických a klimatických problémů spadajících pod urbánní ekologii.

- Ve městech, zejména na sídlištích v Liberci a Jablonci nad Nisou, jsou poddimenzované **urbanizované plochy zeleně**, které jsou však vyvažovány přítomností příměstských lesů. V Liberci patří k největšímu parku park Budyšínská (28 349 m²), Park u Zoologické zahrady (13 123 m²) a Zámecký park (12 034 m²). Celkově se v Liberci nachází parky o výměře 155 429 m². V Jablonci nad Nisou lze mezi nejvýznamnější parky jmenovat např. Tyršovy sady, lesopark Žižkův vrch, Mšenský park nebo park Pod přehradou. Parky a veřejná prostranství nejenom ve zmiňovaných městech, ale i ostatních obcích, potřebují průběžnou revitalizaci a rozšiřování jejich biodiverzity.
- K významným rekreačním plochám patří kromě parků okolí **přehrad**. Nejvýznamnější v aglomeraci je vodní nádrž Mšeno v Jablonci nad Nisou a vodní nádrž Starý Harcov v Liberci, které se nachází přímo v intravilánech těchto měst, a přilehají k nim rekreační parkové plochy. V extravilánu patří k nejvýznamnějším vodní nádrž Bedřichov a vodní nádrž Josefův důl (sloužící na pitnou vodu).
- V Národní databázi **brownfieldů** agentury Czechinvest se nejvíce brownfieldů nachází v samotném jádrovém městě Liberec (celkem 8 převážně průmyslových objektů). Brownfieldem jsou ale i např. Městské lázně v Jablonci nad Nisou. Celkem tři, převážně průmyslové brownfieldy, se nachází i ve Frýdlantu, jeden v Tanvaldu. Další jeden brownfield existuje i v Josefově Dole a dva ve Smržovce.

2.5.2 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ○ S23: Vysoký podíl stabilních, přírodě blízkých, ploch vůči nestabilním antropogenizovaným plochám ○ S24: Nízké procento zornění ○ S25: Nízký stupeň větrné eroze ○ S26: Nízký stupeň znečištění ovzduší ○ S27: Přítomnost CHKO Jizerské hory a Lužické hory, celkově dobrý stav životního prostředí ○ S28: Přítomnost rekreačních ploch v okolí vodních nádrží 	<ul style="list-style-type: none"> ○ W38: Postižení lesů kůrovcem ○ W39: Výskyt oblastí postižených povodněmi ○ W40: Přítomnost hlukového znečištění podél hlavních silnic ○ W41: Nevhodná skladba zeleně ve městech ○ W42: Přítomnost brownfieldů ○ W43: Nevyužitý potenciál veřejných prostranství v obcích
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> ○ O15: Nové technologie pro zamezení znečištění ovzduší a hluku ○ O16: Dotační příležitosti na zkvalitnění životního prostředí (možné zapojení Agentury regionálního rozvoje) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ T13: Klimatické změny ○ T14: Pokračující kůrovcová kalamita

2.5.3 Odhad budoucích trendů a předpokladů do roku 2030

- **Degradace ekosystémů** → Neustálý tlak na rozvoj (zejm. výstavba, ale také nároky na trávení volného času v přírodě) s sebou může přinést degradaci ekosystémů a s ní související ztrátu biodiverzity. Degradace ekosystémů zahrnuje i nadměrný zábor území na úkor přírodních a přírodě blízkých ekosystémů. To bude vyžadovat striktní dodržování ochrany přírody, regulaci nadměrného rozvoje a rozumné využití obnovitelných zdrojů energie.
- **Změna klimatu** → Změna klimatu může vést k intenzivnějším změnám srážkových vzorců (extrémní deště nebo naopak období sucha), posunu vegetačních pásem či environmentálně podmíněné migraci. Bude nezbytné adaptovat se na situace ovlivňující stav životního prostředí, mimo jiné i ve smyslu potravinové bezpečnosti, která je závislá na vstupech do agrosystémů.
- **Modro-zelená infrastruktura** → Spolu se změnou klimatu se v zastavěném území začíná prosazovat koncept tzv. modro-zelené infrastruktury. S ohledem na potřebu zajištění kvalitního životního prostředí bude mít tato oblast čím dál větší význam.
- **Rostoucí spotřeba energie** → Se zvyšujícími se nároky na kvalitu života se předpokládá rostoucí spotřeba energie. Bude potřeba větší využití obnovitelných nových zdrojů energie, efektivnější využití zdrojů a postupné posílení energetické sítě.

2.6 SPRÁVA ÚZEMÍ

2.6.1 Situační analýza

Správní členění

- **Území aglomerace** se nachází v Libereckém kraji, okrese Liberec a Jablonec nad Nisou (jedna obec spadá pod okres Česká Lípa). Na území aglomerace se nachází 4 obce III. typu tzv. ORP na jejichž úrovni probíhají např. místní akční plány rozvoje vzdělávání (tzv. MAPy) nebo Komunitní plány sociálních služeb. Jedná se o Liberec, Jablonec nad Nisou, Frýdlant a Tanvald. Jedna obec dále spadá pod ORP Železný Brod a jedna pod ORP Česká Lípa.
- Ani jedna z uvedených **správních úrovní zcela nekopíruje území aglomerace**, což zejména např. v uvedeném školství nebo sociálních službách komplikuje plánování rozvoje na úrovni aglomerace. I z pohledu cestovního ruchu a jeho podpory není území skladebné z jednotlivých destinačních managementů oblastí.

Obr. 35: Administrativní hranice aglomerace

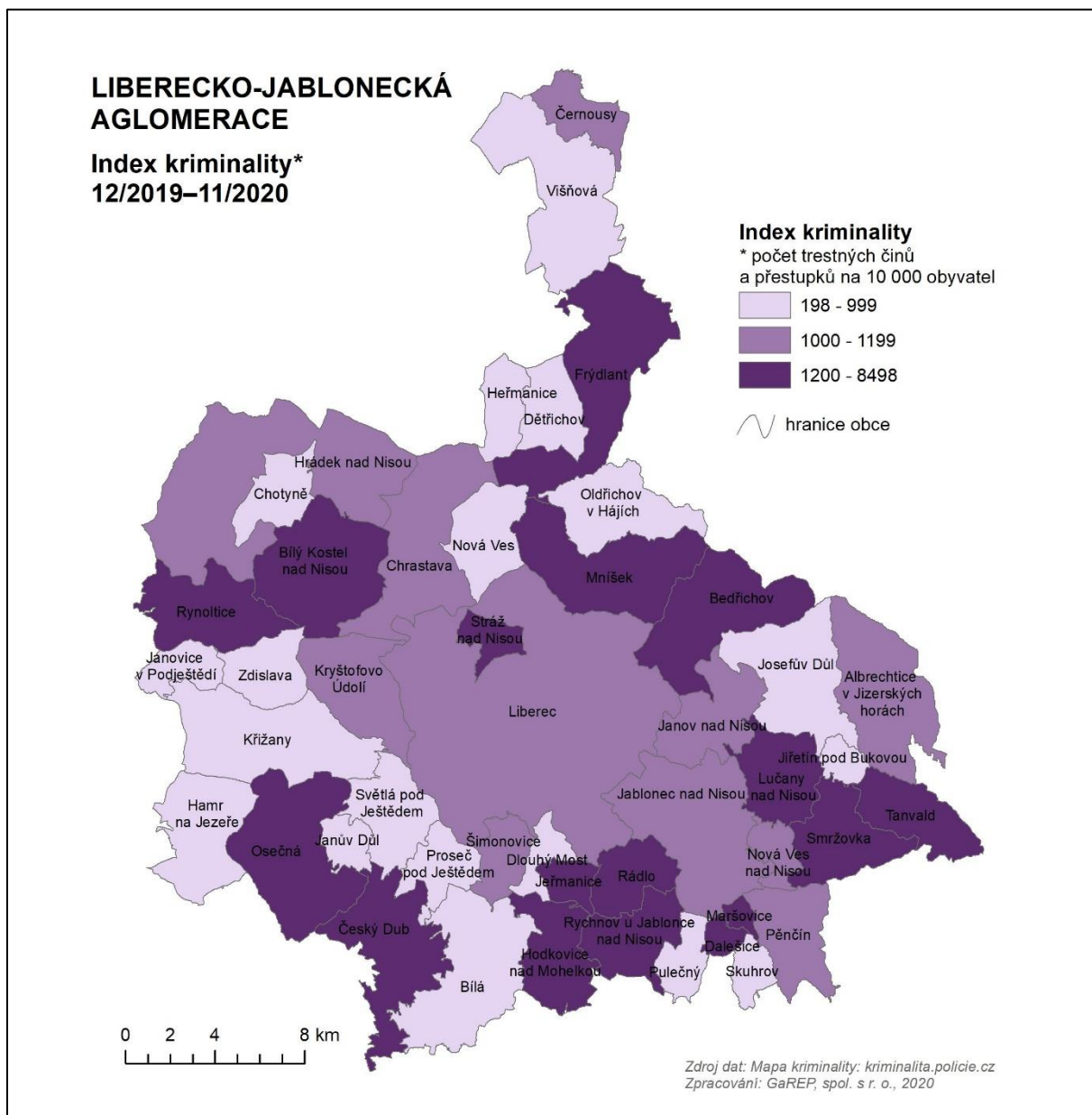
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Spolupráce v území

- V programovém období EU 2014–2020 působily na území téměř celé České republiky **místní akční skupiny** (sdružení obcí, neziskových organizací a podnikatelů). Místní akční skupiny realizují integrovaný nástroj pro rozvoj venkova, vypisují speciální dotační výzvy a věnují se animačním činnostem v území. Na území aglomerace z větší či menší části působí MAS Frýdlantsko, MAS Rozvoj Tanvaldska, MAS Achát, MAS Podještědí a MAS Podralsko.
- Pro prosazování společných zájmů obcí působí na území aglomerace řada **mikroregionů**. Konkrétně se jedná o Mikroregion Hrádecko – Chrastavsko, Mikroregion Sdružení obcí Podještědí, Mikroregion Jizerské podhůří, Mikroregion Císařský kámen, Mikroregion Tanvaldsko a Mikroregion Jizerské hory.

Krizové řízení a bezpečnost

- Horský charakter regionu (přítomnost Jizerských a Lužických hor) ztěžuje krizové řízení, kdy zejména hasičské jednotky musí být připraveny zasahovat v náročných podmínkách. Na území aglomerace se nachází stanice **Hasičského záchranného sboru** v Liberci, Tanvaldu a Jablonci nad Nisou.
- Obvodní oddělení **Policie ČR** se nachází na území aglomerace celkem 4x v Liberci, 2x v Jablonci nad Nisou, v Hrádku nad Nisou, Chrastavě, Českém Dubu, Hodkovicích nad Mohelkou, Frýdlantu, v Rychnově a Tanvaldu.
- Výjezdové základny **Zdravotnické záchranné služby** Libereckého kraje se nachází 2x v Liberci, Jablonci nad Nisou, Českém Dubu, Frýdlantu a Hrádku nad Nisou. V Liberci existuje Letecká záchranná služba. Prostory základen jsou často v nevyhovujícím technickém stavu.
- **Index kriminality**, počet trestných činů a přešupků na 10 000 obyvatel, v období od 12/2019–11/2020 činil na území aglomerace 1226. Nejvyšších hodnot dosáhl v obcích Rádlo, Jeřmanice a Dalešice. Naopak nejbezpečněji je v Jiřetíně pod Bukovou, Zdislavě a Skuhrově.

Obr. 36: Index kriminality
Zdroj: *kriminalita.policie.cz*

2.6.2 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> o S29: V aglomeraci je přítomné krajské město, okresní města a dvě obce III. typu o S30: Dobře fungující místní akční skupiny na území aglomerace o S31: Rovnoměrně rozložené stanice integrovaného záchranného systému 	<ul style="list-style-type: none"> o W44: Vymezení aglomerace není skladebné dle SO ORP o W45: Přítomnost hor a náročný terén ztěžuje práci pro složky krizového řízení o W46: Vysoký index kriminality ve vybraných okrajových obcích aglomerace
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> o O17: Další rozvoj integrovaných nástrojů (komunitně vedený místní rozvoj, integrované územní investice) o O18: Pokračující tematické strategické plánování (místní akční plány rozvoje vzdělávání, komunitní plánování sociálních služeb) 	<ul style="list-style-type: none"> o T15: Snižující se objem dotací o T16: Zvýšená nutnost spolufinancování evropských dotací

2.6.3 Odhad budoucích trendů a předpokladů do roku 2030

- o **Globalizace** → V souvislosti s pokračující globalizací se předpokládá zvyšování tlaku na správu území. Nadnárodní korporace i mezinárodní organizace budou získávat větší vliv na správu věcí veřejných na lokální, národní i mezinárodní úrovni.
- o **Rostoucí síla jednotlivců a zájmových skupin a zvyšování přístupu k informacím** → S postupujícími změnami ve společnosti porostou požadavky ze strany veřejnosti na informace, bude se zvyšovat občanská angažovanost, poroste význam nestátních aktérů. Zvýší se tak nároky na komunikaci veřejné správy, náročnější bude správa věcí veřejných.
- o **Virtualizace světa** → Zvyšující se virtualizace světa povede k zvyšujícímu se tlaku na zavádění e-governmentu a komunikaci veřejné správy elektronicky.
- o **Změna klimatu** → Změna klimatu s sebou ponese častější výkyvy počasí, což povede k suchu, přívalem dešťům a dalším extrémním výkyvům počasí. Na to budou muset být připraveny složky integrovaného záchranného systému, zejména co se týče vybavenosti.

2.7 ANALÝZA PROBLÉMŮ, ROZVOJOVÝCH POTŘEB A POTENCIÁLU

Předmětem analýzy problémů, rozvojových potřeb a potenciálu je definice a popis identifikovaných stávajících problémů či potenciálu a jejich územního dopadu (dle situační analýzy a SWOT analýzy) a rozvojových potřeb území při zohlednění rozvojového potenciálu území.

Analýza se skládá ze seznamu konkrétních rozvojových potřeb území a jejich krátkého popisu, spočívajícího v informaci, jaké problémy naplnění dané potřeby řeší a jak přispěje k rozvoji území aglomerace.

Jedná se o identifikaci aktuálních problémů a rozvojových potřeb sestavených na základě závěrů diskuzního setkání pracovních skupin, s přihlédnutím k relevantním koncepcím a s ohledem na závěry situační analýzy.

Současně je však třeba zmínit, že všechny problémy a potřeby nebudou v rámci ITI řešeny. V návrhové části jsou dále pod jednotlivými cíli a opatřeními vždy vyjmenovány konkrétní potřeby, které má realizace opatření naplnit. Také jsou zde uvedeny možné zdroje financování daných oblastí (potřeb) a je zde popsán přínos daných opatření.

Jednotlivé problémy/potenciál a související potřeby jsou členěny podle jednotlivých okruhů, rozvojových oblastí tak, jak navazují na oblasti řešené socio-ekonomickou analýzou:

- Vzdělávání
- Sociální soudržnost a zaměstnanost
- Doprava
- Životní prostředí
- Cestovní ruch a kultura.

Téma A: Vzdělávání

Naplnění potřeb z oblasti Vzdělávání má za cíl **zvyšovat dostupnost a kvalitu vzdělávání** a přizpůsobovat jej (jak formální, tak neformální vzdělávání) dlouhodobým trendům ve společnosti. To se týká jak kapacity všech vzdělávacích institucí, tak i kvality výuky z hlediska obsahu, způsobu vzdělávání a práce s žáky a studenty, vybavení škol a učeben. Součástí je motivace žáků a studentů k zájmu o technické a řemeslné obory, obory typické pro aglomeraci. **Konečným efektem je stabilní, diverzifikovaný trh práce s kvalitní nabídkou reagující pružně na změny na trhu práce, nízká dlouhodobá míra nezaměstnanosti.**

Současně jde o téma **zajištění adekvátní občanské vybavenosti** v souladu s aktuálními trendy obyvatelstva (týká se zejména zajištění odpovídajících kapacit). To představuje **zvyšování kvality života obyvatel** v území a současně jeden z faktorů **motivace pro nově příchozí obyvatele.**

Zajištění vybraných služeb z této oblasti, zejména se to týká volnočasových aktivit a neformálního vzdělávání, vzdělávání a osvěty v různých oblastech, představuje prevenci sociálně patologických jevů a podporuje zdravý životní styl. Tedy představuje opět jeden z faktorů zvýšení kvality života a životní úrovně obyvatel aglomerace.

Problém / Potenciál	Potřeba	Jak naplnění potřeby přispěje k rozvoji území
Přítomnost Technické univerzity v Liberci	Propagace Liberce jako univerzitního města	Udržení studentů na území aglomerace s cílem nárůstu počtu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel a vyšší diverzifikace trhu práce
Odliv studentů středních škol na pražské VŠ		
Dobrá dostupnost středního školství s centrem v Liberci s rozmanitými obory	Rozšiřování center odborného vzdělávání	Nárůst odborníků v technických oborech, optimalizace struktury trhu práce
Zlepšující se technické zázemí středních škol a úroveň technického vzdělávání	Další modernizace zázemí a vybavení technicky zaměřených středních škol	
Velký zájem o absolventy technických oborů avšak nízký zájem o technické obory mezi mladou generací	Rekonstrukce škol (MŠ, ZŠ, SŠ) včetně speciálních škol (datové rozvody s moderními servery, výstavba odborných učeben a jejich vybavení odbornými pomůckami, elektroinstalace a osvětlení)	Zvýšení zájmu o technické a řemeslné obory, navýšení počtu odborníků v těchto oborech
	Vybavení IT učeben (vybavení pro algoritmizaci, robotická ramena, 3D tisk)	
Důraz na propojení výuky s praxí	Exkurze ze škol do praxe ve firmách	Zvýšení kvality absolventů, jejich připravenost odpovídá požadavkům trhu práce
Přítomnost pro aglomeraci specifických středních uměleckoprůmyslových škol, sklářských a bižuterních oborů	Modernizace středních škol typických pro aglomeraci	Optimalizace trhu práce, udržení oborů typických pro aglomeraci prostřednictvím zvyšování atraktivity daných středních škol
Přítomnost specifické hospodářské a lesnické školy na Frýdlantsku	Investice do školního statku střední školy pro rozšíření výuky v oblasti zemědělství a lesnictví	Optimalizace trhu práce, udržení oborů typických pro aglomeraci prostřednictvím zvyšování atraktivity daných středních škol
Přesun silných populačních ročníků ze základních na střední školy	Zajištění dostatečných kapacit středních škol	Zajištění dostatečných kapacit občanské vybavenosti (středních škol)
Existence nabídky kapacit dílen ze strany středních škol	Další modernizace a rekonstrukce některých prostor škol pro možnost sdílení (sdílené projekty = využívalo by více institucí/škol najednou např. dílny).	Kvalitnější nabídka na trhu práce prostřednictvím zvýšení kvality praktického vzdělání
Dobrá dostupnost základního školství a mateřských škol	Rozšiřování kapacit základních škol dle potřeby	Zajištění adekvátní občanské vybavenosti v území
Lokální nedostatky v kapacitách základních škol (např. Šimonovice, Dlouhý Most a		

přilehlé spádové základní školy v Liberci)		
Snížení počtu dětí ve třídě s ohledem na děti s hendikepem nebo naopak s nadáním		
Lokální nedostatky kapacit v mateřských školách související zejména s procesem suburbanizace (příchod občanů bez trvalého bydliště na území obce)	Rozšiřování kapacit mateřských škol dle potřeby	Zajištění adekvátní občanské vybavenosti v území
Nedostatek kapacit pro dvouleté děti		
Nedostatek kapacit u speciálních škol, kde je potřeba menší počet dětí ve třídě	Rozšiřování kapacit speciálních škol	Zajištění adekvátní občanské vybavenosti v území
Nedostatečné technické parametry připojení k internetu zejména na základních školách	Pokračující rozvoj digitalizace škol	Kvalitnější nabídka na trhu práce prostřednictvím zvýšení kvality vzdělání
Nedostatek učitelů technických oborů (zejména informatika, matematika).	Vytváření podmínek pro příchod nových učitelů (např. poskytnutí bydlení)	Kvalitnější nabídka na trhu práce prostřednictvím zvyšování kvality vzdělávání
Špatný technický stav školních budov	Investice do modernizace školních budov (MŠ, ZŠ, SŠ) a energetických úspor (vytápění, nová okna apod.)	Zvyšování kvality vzdělávání (zdravé prostředí) a zlepšování životního prostředí prostřednictvím energetických úspor
Nemožnost financování oprav základních uměleckých škol v minulých letech	Kompletní rekonstrukce většiny základních uměleckých škol	Zvyšování kvality vzdělávání (zdravého prostředí)
Nedostatečné prostory pro volnočasové aktivity a kroužky zejména v menších obcích		Zajištění adekvátní občanské vybavenosti v území
Nedostatečné prostory pro sportovní vyžití zejména v menších obcích	Investice do veřejných prostranství, sportovišť a prostor pro volnočasové aktivity	
Chybějící hřiště pro sport, workout ve veřejných prostranstvích		
Přítomnost projektu Křišťálové údolí	Propojení projektu Křišťálové údolí s aktivitami škol např. ve formě ukázek řemesel, oborů a exkurzí	Kvalitnější nabídka na trhu práce prostřednictvím zvyšování kvality praktického vzdělávání
Přítomnost science centra IQLandia včetně planetária, FabLabu	Rozvoj vybavenosti rozšiřování výukových prostor IQLandia Pokračování v nabídce aktivit všem školám na všech úrovních v aglomeraci. Hledání možností pro bezplatné návštěvy žáků IQLandie.	Kvalitnější nabídka na trhu práce prostřednictvím zvyšování kvality praktického vzdělávání, adekvátní nabídka občanské vybavenosti

Rozvinuté neformální vzdělávání	Rozvoj vzdělávací infrastruktury v objektech neformálního a zájmového vzdělávání (matematika, technické a přírodovědné vzdělávání)	Kvalitnější nabídka na trhu práce prostřednictvím zvyšování kvality vzdělávání
	Tvorba co-workingových prostorů pro blokovou technicky zaměřenou výuku a neustálé investiční vybavování (nové pomůcky atd.)	
Zvyšující se zájem o zařazování dětí do ZUŠ a zařízení neformálního a zájmového vzdělávání	Rozvoj domů dětí a mládeže a dalších zařízení zájmového a neformálního vzdělávání zejména v oboru technického vzdělávání	Zajištění adekvátní občanské vybavenosti v území
	Rozvoj knihoven s odbornou částí s ohledem na specifika aglomerace (např. technické, sklářské a bižuterní obory)	
Různá struktura poptávky a nabídky po pracovní síle z hlediska oborového zaměření, nekoordinovanost jednotlivých nabídek vzdělávání	Materiální vybavení technických škol, možnost návštěvy učitelů v praxi (zapojení pracovníků z praxe a hospodářských komor).	Optimalizace struktury trhu práce (nabídka vs. poptávka)
	Zařazení projektové činnosti a problematiky volby povolání do školských vzdělávacích programů	
	Vznik a udržení kariérových poradců na základních i středních školách	

Téma B: Sociální soudržnost a zaměstnanost

Naplnění potřeb v této oblasti vede ke **zvýšení kvality života obyvatel**, ke zvýšení životní úrovně v aglomeraci a **k motivaci pro příliv nových obyvatel**, a to prostřednictvím zajištění adekvátní občanské vybavenosti.

Cílem je optimalizace (zvýšení) kapacit sociálních/zdravotních služeb a zvýšení jejich kvality v souladu s dlouhodobým trendem ve společnosti. Tím je například demografická struktura, rostoucí podíl seniorů na celkové populaci, nárůst počtu duševních onemocnění, akcent na domácí a terénní péči vedle institucionálních služeb. Současně naplnění dále uvedených potřeb podporuje znevýhodněné osoby, jejich začlenění do společnosti, na trh práce, představuje prevenci sociálně patologických jevů.

Mnoho potřeb se týká trhu práce, kde jejich naplnění má za cíl sladit požadavky na straně nabídky i poptávky, **cílem je tedy diverzifikovaný a pružný trh práce, který reaguje na změny ve společnosti**. Proto je důležitá podpora skupin ohrožených na trhu práce, snaha přizpůsobit zaměstnance (reflektováno již v rámci potřeb v oblasti Vzdělávání) měnícím se potřebám trhu práce a rozvoj veřejných služeb zaměstnanosti.

Problém / Potenciál	Potřeba	Jak naplnění potřeby přispěje k rozvoji území
Nedostatek kapacit v domovech pro seniory	Podpora sociálních služeb co nejvíce blízkým domácím prostředí	Optimalizace kapacit sociálních služeb (snížení tlaku na růst kapacit institucionální péče a reakce na společenský trend v této oblasti)
	Výstavba objektů pro sociální služby	Optimalizace kapacit sociálních služeb, (občanská vybavenost) v souladu s dlouhodobým trendem ve společnosti (věková struktura obyvatelstva, prodlužuje se střední délka života, nárůst duševních onemocnění, akcent na terénní služby)
Chybějící kapacity pro soc. služby (v celém kraji) pro seniory a osoby s duševní poruchou	Zajištění specifických služeb pro seniory s duševním onemocněním (bydlení, služby, atd.)	Optimalizace kapacit sociálních služeb, (občanská vybavenost) v souladu s dlouhodobým trendem ve společnosti (věková struktura obyvatelstva, prodlužuje se střední délka života, nárůst duševních onemocnění, akcent na terénní služby)
	Zajištění specifických potřeb a osobní asistence pro dospělé osoby se zdravotním omezením a mentálním postižením	
Nedostatek sociálního bydlení, scházející dostupnost sociálního bydlení (na ubytovných končí obyvatelé, kterým by stačilo sociální bydlení)	Výstavba a vyčlenění bytů pro sociální bydlení s podporou sociálních služeb	Optimalizace kapacit sociálních služeb a prevence sociálně patologických jevů
	Pokračování v projektu housing first	Optimalizace kapacit sociálních služeb a prevence sociálně patologických jevů
	Pokračování v projektech na podporu sociálního bydlení, azylového bydlení apod.)	Optimalizace kapacit sociálních služeb a prevence sociálně patologických jevů
Nedostatek kapacit chráněného bydlení pro osoby s duševním onemocněním a jiným zdravotním postižením	Rozšiřování kapacit sociální služby chráněného bydlení	Optimalizace kapacit sociálních služeb, (občanská vybavenost) v souladu s dlouhodobým trendem ve společnosti (věková struktura obyvatelstva, prodlužuje se střední délka života, nárůst duševních onemocnění, akcent na terénní služby)
Menší obce finančně nepokryjí nákladné sociální služby (systémový problém z národní úrovně)	Vytvoření sociálního fondu	Optimalizace kapacit a zvýšení kvality sociálních služeb (zajištění chybějících či podfinancovaných sociálních služeb v menších obcích)
Přítomnost hospice sv. Zdislavy a organizací poskytující terénní paliativní péče	Podpora paliativní péče	Optimalizace kapacit sociálních služeb, (občanská vybavenost) v souladu s dlouhodobým trendem ve společnosti (věková struktura obyvatelstva, prodlužuje se střední délka života, nárůst duševních onemocnění, akcent na terénní služby)
Nedostatek zdravotní péče pro osoby sociálně vyloučené	Vytvoření sociální sanitky	Optimalizace kapacit a zvýšení dostupnosti sociálních služeb (problém koncentrace sociálních služeb v jádrových městech aglomerace)

Nedostatek praktických lékařů, koncentrace zubařů do větších měst	Vznik menších ordinací, nákup vybavení pro ordinace a jejich nabídka k pronájmu	Optimalizace kapacit zdravotních služeb
Koncentrace služeb pro zdravotně postižené v Liberci	Zajištění dopravní obslužnosti za specifickými sociálními službami	Optimalizace kapacit a zvýšení dostupnosti sociálních služeb (problém koncentrace sociálních služeb v jádrových městech aglomerace)
Potenciál k vytváření sociálních inovací ve velkých městech (přítomnost úředních a odborných kapacit)	Využití aglomerace pro sdílení dobré praxe a přenos sociálních inovací do menších obcí	Optimalizace kapacit a zvyšování kvality sociálních služeb napříč celým územím aglomerace
	Rozvoj spolupráce v oblasti sociálních inovací s Technickou univerzitou Liberec a s Krajskou nemocnicí Liberec	Optimalizace kapacit a zvyšování kvality sociálních služeb napříč celým územím aglomerace
Růst počtu duševních onemocnění u dětí i dospělých	Podpora rodin s duševně nemocnými dětmi (volnočasové aktivity, služby, multidisciplinární odborná terénní péče, vzdělávání, odstranění stigmatizace této skupiny)	Optimalizace kapacit a zvyšování kvality sociálních služeb, začleňování této skupiny do společnosti
	Rozšíření skupiny dětských psychoterapeutů	Optimalizace kapacit zdravotních služeb
	Využití institutu tzv. placeného kamaráda	Optimalizace kapacit a zvyšování kvality sociálních služeb, začleňování této skupiny do společnosti
	Budování heren pro psychologické pracovníky, pořízení aut pro terénní pracovníky, pořizování testovacích sad, psychologických baterií	Optimalizace kapacit a zvyšování kvality sociálních služeb
	Podpora svépomocných skupin a pacientských spolků	Optimalizace kapacit a zvyšování kvality sociálních služeb
	Rozvoj spolupráce s peer-konzultanty (lidé s vlastní zkušeností s psych. diagnózou, kteří jsou již stabilizovaní)	Optimalizace kapacit a zvyšování kvality sociálních služeb
	Informační kampaně laické veřejnosti o problémech duševních onemocnění	Optimalizace kapacit a zvyšování kvality sociálních služeb
	Nedostatek kapacit komunitních služeb pro osoby s duševním onemocněním zejména na Frýdlantsku a Tanvaldsku	Vznik center duševního zdraví (alespoň 2 pro území aglomerace)

Malá nabídka volnočasových aktivit pro osoby s duševním onemocněním	Vznik komunitních center (na území celé aglomerace)	Optimalizace kapacit sociálních služeb v souladu s dlouhodobým trendem ve společnosti
	Vznik komunitních týmů v terénu (pro osoby s duševním onemocněním může být problém dojíždět, proto je práce v terénu důležitá)	Optimalizace kapacit a dostupnosti sociálních služeb v souladu s dlouhodobým trendem ve společnosti
Nedostatek odborných pracovníků zejména psychiatrů, klinických psychologů a sester	Nabídka bydlení a prostor pro ordinace	Optimalizace kapacit zdravotních služeb
Rozšiřující se disparity na trhu práce, častá změna profesí	Podpora rekvalifikací	Optimalizace struktury trhu práce (nabídka vs. poptávka), pružný trh práce, pokles míry dlouhodobé nezaměstnanosti
	Aktivní propojení zaměstnavatelů a jejich aktuálních potřeb s uchazeči o zaměstnání a rozšíření nabídky kompetencí a dovedností, potřebných pro aktuální trh práce	Optimalizace struktury trhu práce (nabídka vs. poptávka), pružný trh práce, pokles míry dlouhodobé nezaměstnanosti
	Profesní rozvoj jako institucionalizovaná podpora	Optimalizace struktury trhu práce (nabídka vs. poptávka), pružný trh práce, pokles míry dlouhodobé nezaměstnanosti
	Podpora trhu práce (podpora vzdělávání, kariérního poradenství, posílení nástrojů APZ, provádění sociálních auditů, realizace individuálních opatření u zaměstnavatelů (částečné úvazky, flexibilní formy zaměstnání)	Optimalizace struktury trhu práce (nabídka vs. poptávka), pružný trh práce, pokles míry dlouhodobé nezaměstnanosti
Nedostatek chráněného zaměstnání	Vytváření chráněných dílen a jejich vybavení	Začlenění osob s duševním onemocněním na trh práce/do společnosti
	Vytváření motivace zaměstnavatelů pro zaměstnání lidí s duševním onemocněním nebo pro odběr jejich produktů	Začlenění osob s duševním onemocněním na trh práce/do společnosti
Zvyšující se počet nezaměstnaných rodičů dětí do 15 let a osob nad 50 let	Práce se zaměstnavateli a zvyšování jejich motivace k zaměstnávání „znevýhodněných“ osob, zejména žen a osob nad 50 let	Podpora skupin ohrožených na trhu práce
	Podpora kariérového poradenství, pracovní diagnostiky, mentoring a koučing, vzdělávání	Podpora skupin ohrožených na trhu práce

	Podpora age managementu a talent managementu	Podpora skupin ohrožených na trhu práce
Zvyšující se počet znevýhodněných na trhu práce (syndrom vyhoření, psychické problémy apod.)	Podpora diversity zaměstnávání, flexibility zaměstnávání jako uznávané hodnoty	Podpora skupin ohrožených na trhu práce
Růst počtu lidí tzv. sendvičové generace	Podpora projektů na sladění rodinného života a zaměstnání	Podpora skupin ohrožených na trhu práce
Nedostatečná pozornost neformálně pečujícím (zpravidla přímo v rodině)	Psychologická pomoc pro neformálně pečující	Optimalizace kapacit a zvyšování kvality sociálních služeb v souladu s dlouhodobým trendem ve společnosti (podpora domácí péče místo institucionální péče)
	Zajištění vzdělávání pro neformálně pečující	Optimalizace kapacit a zvyšování kvality sociálních služeb v souladu s dlouhodobým trendem ve společnosti (podpora domácí péče místo institucionální péče)
	Zajištění pomoci s péčí o osobou blízkou pro umožnění vlastních aktivit neformálně pečujícím	Optimalizace kapacit a zvyšování kvality sociálních služeb v souladu s dlouhodobým trendem ve společnosti (podpora domácí péče místo institucionální péče)
	Podpora posílení zkrácených úvazků, sdílených pracovních míst, home office	Optimalizace kapacit a zvyšování kvality sociálních služeb v souladu s dlouhodobým trendem ve společnosti (podpora domácí péče místo institucionální péče); podpora osob ohrožených na trhu práce
Přítomnost velkých průmyslových podniků neumožňujících flexibilitu zaměstnávání	Podpora malých a středních podnikatelů	Diverzifikace trhu práce
Nízký zájem o sociální podnikání	Vybavení podniků a chráněných dílen	Diverzifikace trhu práce, začlenění ohrožených skupin na trh práce
	Budování prostor pro zázemí neinvestičních projektů a pro sociální podnikání z KPSV	Diverzifikace trhu práce, začlenění ohrožených skupin na trh práce
Vysoké zatížení exekucemi zejména na Liberecku, Frýdlantsku a Tanvaldsku	Rozvoj dluhového poradenství	Optimalizace kapacit a zvyšování kvality sociálních služeb v souladu s dlouhodobým trendem ve společnosti; prevence sociálně patologických jevů
	Podpora finanční gramotnosti jak u dětí ZŠ, tak dospělých	Optimalizace kapacit a zvyšování kvality sociálních služeb v souladu s dlouhodobým trendem ve společnosti; prevence sociálně patologických jevů
	Aktivní prevence u lidí postižených exekucemi	Optimalizace kapacit a zvyšování kvality sociálních služeb v souladu s dlouhodobým trendem ve společnosti; prevence sociálně patologických jevů
Chybějící dluhové poradenství v menších městech aglomerace	Rozvoj dluhového poradenství, aktivní prevence u osob ohrožených exekucemi	Optimalizace kapacit a zvyšování kvality sociálních služeb v souladu s dlouhodobým trendem ve společnosti; prevence sociálně patologických jevů

<p>Přítomnost věznice Rýnovice, problém s integrací vracejících se z výkonu trestu</p>	<p>Rozvoj dlouhodobého poradenství, aktivní prevence u osob ohrožených exekucemi</p>	<p>Optimalizace kapacit a zvyšování kvality sociálních služeb v souladu s dlouhodobým trendem ve společnosti; prevence sociálně patologických jevů</p>
<p>Přítomnost sociálně vyloučených lokalit v aglomeraci, nadprůměrná neúspěšnost studia na základních a středních školách na Frýdlantsku</p>	<p>Rozvoj terénní sociální péče</p>	<p>Optimalizace kapacit a zvyšování kvality sociálních služeb v souladu s dlouhodobým trendem ve společnosti; prevence sociálně patologických jevů; podpora ohrožených skupin na trhu práce</p>

Téma C: Doprava

Naplnění potřeb v této oblasti vede **k podpoře udržitelné mobility** (zvýšení míry jejího využívání) s pozitivním dopadem na všechny složky **životního prostředí, na veřejné zdraví a veřejný prostor**. Je nutné omezit negativní efekty individuální automobilové dopravy, využívat maximálně nízkoemisní a bezemisní způsoby dopravy, zvýšit využívání veřejné hromadné dopravy, cyklodopravy a pěší, kolejové dopravy. Současně je cílem zvyšovat kvalitu veřejného prostoru (estetická i užitná funkce), zklidňovat centra měst.

Řešení potřeb v oblasti dopravy vede opět ke **zvýšení kvality života obyvatel** a představuje jeden z faktorů **motivace přílivu nového obyvatelstva** prostřednictvím lepší dopravní dostupnosti, dopravní bezpečnosti, zvýšením kvality životního prostředí a veřejných prostor.

Problém / Potenciál	Potřeba	Jak naplnění potřeby přispěje k rozvoji území
Špatná dopravní dostupnost Liberce a Jablonce z okrajových částí aglomerace. Dlouhá doba jízdy z Tanvaldska a Frýdlantska vzhledem k jejich vzdálenosti. Chybějící spojení mezi Tanvaldskem a Frýdlantskem v zimním období.	Budování přeložek silnic	Zlepšení dopravní dostupnosti
	Hledání možností pro zrychlení železniční dopravy	
Vysoká transitní doprava v centru měst (zejména Liberec, Jablonec, Frýdlant, Tanvald)	Eliminace tranzitující dopravy přes centra měst	Zklidnění a zrychlení dopravy v centrech měst
	Redukce průjezdů IAD přes Šaldovo náměstí	Zklidnění centra, zrychlení veřejné hromadné dopravy, motivace pro udržitelné formy dopravy (MHD, pěší, cyklo doprava), pozitivní dopad na veřejný prostor
	Výstavba západního obchvatu Liberce (silnice II. třídy; potřeba dostavby severní části s napojením rozvojové zóny u letiště)	Zlepšení dopravní dostupnosti
	Výstavba obchvatu Frýdlantu	
Výstavba dopravních tangent v Jablonci		
Předimenzovaná silniční infrastruktura z hlediska ploch v rámci uličního prostoru v Liberci	Zábor části silniční infrastruktury pro jiné využití	Zlepšení využití a podoby veřejného prostoru
Průtah I/35 městem – MÚK jsou na hranici kapacit	Zkapacitnění MÚK pro intenzivnější napojení vnitroměstské dopravy; po zkapacitnění MÚK případně zvýšení kapacity kontinuálními připojovacími pruhy	Zlepšení dopravní dostupnosti, zrychlení průjezdu městem
	Nová napojení PZ na silnici I/35	
	Budování nových napojení vnitroměstské dopravy na silnici I/35	
Nízká bezpečnost dopravy a hluk v obcích, přes které prochází silnice I. tříd	Opatření na zklidnění dopravy	Zvýšení bezpečnosti dopravy, zlepšení životního prostředí v území
	Nízkoemisní a bezemisní doprava	
Nedostatek parkování v centrech měst	Výstavba systémů Park and Ride ve zdrojových oblastech dojíždění a pro turistickou dopravu do Bedřichova (návaznost na kyvadlovou autobusovou linku)	Zkvalitnění životního prostředí a veřejného prostoru prostřednictvím podpory hromadné dopravy
	Zajištění parkování u přestupních uzlů	Vyšší míra využívání hromadné dopravy místo IAD, snížení dopravního zatížení centra, zvýšení bezpečnosti dopravy

	Razantní rozšíření modrých zón v Liberci	Podpora rezidentního parkování, více parkovacích míst
	Sběrný parkovací dům u žst. v Liberci (aby návštěvníci nemuseli zajíždět do centra)	Vyšší míra využívání hromadné dopravy místo IAD, snížení dopravního zatížení centra, zvýšení bezpečnosti dopravy
	Výstavba parkovacích míst na vnitřním městském okruhu v Liberci v pěší dostupnosti centra	Vyšší míra využívání hromadné dopravy místo IAD, snížení dopravního zatížení centra, zvýšení bezpečnosti dopravy
Výrazná preference individuální automobilové dopravy před ostatními druhy dopravy	Podpora cyklo dopravy	Vyšší míra využívání hromadné dopravy místo IAD, snížení dopravního zatížení centra, zvýšení bezpečnosti dopravy
	Cykloopatření pro zvýhodnění cyklo dopravy (např. zónové řešení ulic)	
	Zohlednění cyklo dopravy při investičních projektech	
	Zónové řešení ulic (pro zlepšení podmínek pro cyklo dopravy)	
	Posílení cyklo dopravy a pěší dopravy mezi dolním a horním centrem Liberce	
	Osvěta pro upřednostňování pěší dopravy, cyklo dopravy, veřejné hromadné dopravy a až nakonec IAD	
	Realizace opatření s cílem upřednostňování cest prostředky veřejné dopravy před individuální osobní dopravou	
Chybějící cyklo napojení: Jablonec – Liberec – Hodkovice; Liberec – Mníšek – Frýdlant; skrz Liberec a Jablonec; cyklo stezka Odra – Nisa z Liberce na Chrastavu není spojitá	Dobudování cyklo napojení pro dojíždění za prací	Vyšší míra využívání hromadné dopravy místo IAD, snížení dopravního zatížení centra, zvýšení bezpečnosti dopravy
	Vytvoření základní osy pro cyklisty ve směru tramvajové trati od Lidových sadů v Liberci po Ještěd	
Nízká konkurenceschopnost veřejné hromadné dopravy ve srovnání s individuální automobilovou dopravou	Posílení regionální železniční dopravy (např. četnost zastávek na hlavní trati, např. u škol)	Zlepšení dopravní dostupnosti, vyšší míra udržitelné mobility
	Propojení tramvajové infrastruktury s železniční, zavedení železničních spojů do centra Liberce	Vyšší míra využívání hromadné dopravy místo IAD, snížení dopravního zatížení centra, zvýšení bezpečnosti dopravy
	Lepší informovanost cestujících, kvalita služeb veřejné dopravy osob (informační systémy, modernizace odbavovacích a platebních systémů, integrované veřejné služby, atd.)	Vyšší míra využívání hromadné dopravy místo IAD, snížení dopravního zatížení centra, zvýšení bezpečnosti dopravy

	Přestavba dopravního uzlu u železniční stanice Liberec	Vyšší míra využívání hromadné dopravy místo IAD, snížení dopravního zatížení centra, zvýšení bezpečnosti dopravy
	Zajištění komfortního přestupu mezi autobusovou a železniční dopravou (přesun autobusového nádraží)	Vyšší míra využívání hromadné dopravy místo IAD, snížení dopravního zatížení centra, zvýšení bezpečnosti dopravy
	Posílení pěší a cyklodopravy mezi nádražím a dolním centrem v Liberci	Vyšší míra využívání hromadné dopravy místo IAD, snížení dopravního zatížení centra, zvýšení bezpečnosti dopravy
Špatná dopravní obslužnost okrajových částí Liberce	Vytvoření alternativ ke stávající obsluze standardními autobusy, které se tam nevyplatí – např. formou individuální dopravy k zastávkám MHD na elektrokoloběžkách, apod.	Vyšší míra využívání hromadné dopravy místo IAD, snížení dopravního zatížení centra, zvýšení bezpečnosti dopravy
Špatná dopravní obslužnost aglomerace na Prahu	Železniční spojení mezi Libercem a Prahou Vybudování propojky mezi budoucí tratí z Liberce do Prahy na Jablonec nad Nisou	Zlepšení dopravní dostupnosti, obslužnosti území
Paralelní vedení příměstských a městských linek v Liberci a Jablonci	Optimalizace vedení příměstských a městských linek	Vyšší míra využívání veřejné hromadné dopravy zvyšováním její kvality
Nedostatečná časová koordinace mezi železniční a autobusovou dopravou	Optimalizovat přestupy mezi příměstskou dopravou a městskou dopravou Chybějící železniční zastávky v Liberci u arény a v průmyslových zónách	Vyšší míra využívání veřejné hromadné dopravy zvyšováním její kvality
Přetížení dopravního uzlu Fügnerova v Liberci	Zlepšení koordinace mezi MHD a příměstskou dopravou	Vyšší míra využívání veřejné hromadné dopravy zvyšováním její kvality
Chybějící přestupní uzly na okraji města Liberec pro přestup mezi městskou a příměstskou dopravou	Přestupní dopravní uzly po obvodu centra města pro umožnění přestupů mimo přetížený terminál Fügnerova	Vyšší míra využívání veřejné hromadné dopravy zvyšováním její kvality
Chybějící přestupní terminál u nádraží v Liberci, v Jablonci nad Nisou, Tanvaldu a Frýdlantu	Výstavba systémů Park and Ride, jejichž zkapacitnění a propagace	Vyšší míra využívání veřejné hromadné dopravy zvyšováním její kvality
Tanvald a Frýdlant jako dopravní uzly pro okolní menší obce		
Nevhodné umístění nákladového nádraží	Vymístění kolejí, zrušení prvních tří kolejí za výpravní budovou a uvolnění pro funkci autobusového nádraží	Vyšší míra využívání veřejné hromadné dopravy zvyšováním její kvality

Odstavování autobusů v atraktivních lokalitách v centru Liberce	Zřízení nových odstavných ploch pro autobusy	Zklidnění centra města
Paralelní provoz železniční dopravy a tramvaje z Liberce do Jablonce	Optimalizace souběhu vlakové a tramvajové dopravy pro zajištění dojezdu do center Liberce a Jablonce bez přestupu	Zrychlení a zkvalitnění dopravní dostupnosti mezi městy, podpora využívání veřejné hromadné dopravy místo IAD

Téma D: Životní prostředí

Naplnění potřeb definovaných v této rozvojové oblasti vede ke **zlepšování stavu všech složek životního prostředí**. Cílem je přispět k ochraně vod, hospodaření s vodou (šetřit pitnou vodou a více využívat užitkovou, dešťovou vodu), zajištění pitné vody v odpovídající jakosti a množství. Dále ochrana ovzduší, prašnost, hluk, udržitelné odpadové hospodářství, nakládání s energiemi (s cílem snížit konečnou spotřebu energie) a využívání alternativních zdrojů energie. Současně je zde kladen důraz na dopady klimatických změn a řešení souvisejících krizových situací.

Dalším efektem naplnění potřeb v této oblasti je **zvýšení kvality veřejného prostoru**, ať už jde o jeho estetickou funkci (zvýšení atraktivity vybraných oblastí) nebo lepší schopnost reagovat na klimatické změny.

Naplnění potřeb v oblasti životního prostředí tedy vede opět ke zvýšení kvality života obyvatel a představuje faktor motivace k přílivu nového obyvatelstva do území.

Problém / Potenciál	Potřeba	Jak naplnění potřeby přispěje k rozvoji území
Nedostatečné pokrytí kanalizací	Budování oddílné kanalizace a domovních kanalizací v obcích s roztroušenou zástavbou	Zlepšení vodního režimu a bilance podzemních vod
Chybějící řešení pro využití čistírenských kalů	Spalování čistírenských kalů přímo u čistíren odpadu u vyhnívacích nádrží	Energetické využití čistírenských kalů
Dobré zásobení pitnou vodou, špatný stav vodovodní infrastruktury	Potřeba oprav vodovodů ve vybraných lokalitách	Zajištění dodávky pitné vody v odpovídající kvalitě a množství, snížení množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů
	Řešení zdrojů pitné vody na Frýdlantsku v souvislosti s těžbou hnědého uhlí v Polsku	Zajištění dodávky pitné vody v odpovídající kvalitě a množství, snížení množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů
	Řešení zdrojů pitné vody ve vybraných lokalitách	Zajištění dodávky pitné vody v odpovídající kvalitě a množství, snížení množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů
Sucho a odlesňování v souvislosti s kůrovcem	Podpora opatření na hospodaření s pitnou vodou (např. zasakovací opatření, budování menších retenčních nádrží)	Řešení problémů souvisejících se změny klimatu
	Podpora opatření na hospodaření s dešťovou vodou	Řešení problémů souvisejících se změny klimatu
Nedostatečné využití užitkové vody	Záchyt užitkových vod z veřejných budov a ploch (např. budování podzemních retenčních nádrží a jejich další využití např. pro zálivku)	Lepší hospodaření s vodou (úspora pitné vody, vyšší míra využití užitkové vody)
Velký podíl zpevněných ploch ve městech	Péče o veřejná prostranství a zeleň	Zkvalitňování veřejného prostoru (estetická i užitná funkce)
Nízká retence vody ve městech	Zvýšení využití zelené infrastruktury v centrech měst	
Revitalizace sídlišť, nevhodná skladba zeleně	Revitalizace sídlišť	Zkvalitňování veřejného prostoru (estetická i užitná funkce)
Nedostatek zeleně ve městech	Propojování prostor do pásů nebo záhonů se zelení/stromy, vč. výsadby trvalek a keřů	Zkvalitňování veřejného prostoru (estetická i užitná funkce)

Poměrně vysoké množství polévatého prachu	Zvýšení četnosti čištění komunikací v období sucha pro eliminaci polévatého prachu	Zlepšení kvality ovzduší
Nedostatečná síť komunitních kompostáren	Podpora nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (např. kompostárna v Liberci)	Zvyšování kvality životního prostředí prostřednictvím udržitelného odpadového hospodářství (méně odpadu na skládkách, zpracování na organické hnojivo, bioplyn jako vedlejší možný produkt)
Přítomnost spalovny odpadu	Podpora technologií na využití vyříděného a komunálního odpadu	Zvyšování kvality životního prostředí prostřednictvím udržitelného odpadového hospodářství
Zvyšující se tlak umístění odpadu do spalovny		
Nízký zájem o druhotné suroviny		
Problematické využití gastroodpadů	Výstavba biostanice pro využití gastroodpadů (možnost umístění v prostoru teplárny)	Zvyšování kvality životního prostředí prostřednictvím udržitelného odpadového hospodářství
Ohrožení povodněmi na Lužické Nise od Liberce po Hrádek nad Nisou	Liniová a přírodě blízká protipovodňová opatření podél Lužické Nisy (např. zvyšování kapacity koryta – rozšiřování, zpevnění a ohrazení koryta s možnou retenční nádrží)	Minimalizace škod při povodních za současného zohledňování ekologických funkcí (reakce na extrémní výkyvy počasí)
Ohrožení povodněmi u řeky Smědé v úseku od Frýdlantu po Višňovou	Přírodní protipovodňová ochrana v povodí Smědé	Minimalizace škod při povodních za současného zohledňování ekologických funkcí (reakce na extrémní výkyvy počasí)
Výskyt sinic ve vodních nádržích a jejich nevyužitý turistický potenciál	Eliminace množství sinic a revitalizace okolí přehrady vč. parkování – vsakovací plochy, soc. zařízení apod.	Zlepšení kvality vody a zvýšení využití vodních nádrží pro turismus a cestovní ruch
	Revitalizace vodních nádrží a jejich okolí	Zlepšení kvality vody a zvýšení využití vodních nádrží pro turismus a cestovní ruch
Nevhodné podmínky pro fotovoltaiku	Zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie s využitím např. bioplynových elektráren	Zvyšování podílu obnovitelných zdrojů
	Rozvoj komunitní energetiky	Zvyšování podílu obnovitelných zdrojů
Vznik nekontrolovaného množství malých stacionárních zdrojů	Zvyšování kvality služeb centrálních zdrojů tepla (cenová politika, technologie, dostupnost)	Zlepšení kvality ovzduší
Nedostatečné energetické úspory	Zavedení energetického managementu pro zajištění úspor ve spotřebě tepla koncových zákazníků	Efektivnější nakládání s energiemi, snížení konečné spotřeby energie
	Prediktivní regulace pro snížení ztrát v rozvodech	

	Zvýšení energetické účinnosti veřejných budov	
	Využití odpadního tepla – z průmyslové výroby, z chlazení na zimních stadionech atd.	
Zhoršující se dopady klimatických změn	Zlepšování vybavenosti složek integrovaného záchranného systému	Eliminace rizik a snížení škod souvisejících s dopady klimatických změn (např. povodně, sucha)
Extrémní výkyvy počasí		

Téma E: Cestovní ruch a kultura

Naplnění potřeb v této oblasti má za cíl **zvýšit podíl cestovního ruchu na regionální ekonomické výkonnosti (regionálním HDP), zvýšit regionální ekonomickou výkonnost**. Tedy využít potenciál turisticky atraktivních míst a navýšit zde počet návštěvníků, počet přenocování. S cílem využít potenciálu cestovního ruchu se pojí potřeba dobudování či modernizace související infrastruktury (dopravní, služby, atp.), modernizace a opravy památek, atraktivit cestovního ruchu, podpora řemesel a jiných typických produktů cestovního ruchu.

Vedle toho je nutné řešit **problémy související s vysokou koncentrací návštěvníků** v určitých turisticky atraktivních oblastech, kde dochází k negativním dopadům zejména na životní prostředí. V takových lokalitách je nutné zejména eliminovat individuální automobilovou dopravu, podporovat využívání veřejné hromadné dopravy budováním související infrastruktury (parkoviště), zvyšovat bezpečnost a plynulost dopravy, například prostřednictvím navigačních a informačních systémů.

V konečném důsledku má rozvoj v této oblasti pozitivní dopad na **životní úroveň obyvatel** v území prostřednictvím zvýšení regionální ekonomické výkonnosti a prostřednictvím zlepšení životního prostředí ve vybraných lokalitách.

Problém / Potenciál	Potřeba	Jak naplnění potřeby přispěje k rozvoji území
<p>Nerovnoměrná koncentrace cestovního ruchu (vysoká návštěvnost je např. v Liberci, Jablonci, Bedřichově, Desné, Smržovce, Kořenově, Jizerce, nízká na Frýdlantsku a Tanvaldsku)</p>	<p>Marketingové akce týkající se méně známých míst např. kampaň Skryté skvosty, návaznost na projekt mapy Direction</p> <p>Vytvoření jednotné turistické karty zahrnující jednotlivé turistické atraktivity cestovního ruchu</p>	<p>Vhodnější rozložení cestovního ruchu s ohledem na ochranu životního prostředí, související zatížení infrastruktury a služeb; rozvoj míst s potenciálem pro cestovní ruch</p>
<p>Nedostatečná infrastruktura a služby cestovního ruchu (např. stravování a ubytování) na méně známých místech</p>	<p>Podpora služeb cestovního ruchu</p> <p>Výstavba/modernizace turistických informačních center</p>	<p>Navýšení počtu turistů prostřednictvím zvýšení kvality služeb cestovního ruchu</p>
<p>Přetížení některých míst nadměrným cestovním ruchem</p>	<p>Budování doprovodné infrastruktury (např. parkoviště pro osobní automobily a autobusy, stání, sociální zařízení, cedule a značení apod.) na místech s potenciálem cestovního ruchu</p> <p>Snaha o budování nových nástupních míst do Jizerských hor např. v Albrechticích nebo na Frýdlantsku</p> <p>Zvýšení kapacity a spojů autobusové dopravy</p> <p>Budování infrastruktury v přetížených místech (např. sociální zařízení a zázemí v lokalitě Kořenov, sportovní zázemí v lokalitě Souš, veřejně WC v centru Liberce, stání pro karavany v Jablonci, výstavba nové sjezdovky ve Ski areálu Ještěd apod.)</p> <p>Motivační systémy pro využívání veřejné dopravy (např. realizace a propagace jednotné Euroregionální jízdenky)</p>	<p>Snížení dopadů cestovního ruchu na životní prostředí prostřednictvím dobudování nové a zvýšením kapacit stávající doprovodné infrastruktury (zejména dopravní)</p>

Přetížení parkovišť v sezóně (v zimě běžkování, v létě cyklistika, turistika) v Jizerských horách (Bedřichov, Jizerka – parkoviště Mořina)	Budování záchytných parkovišť, parkovišť typu P a R a zřízení shuttle autobusů, usměrňování a regulace dopravy	Snížení IAD v Jizerských horách, zvýšení dopravní bezpečnosti
	Navigační a informační systémy pro řízení dopravy	
Běžkování ve večerních hodinách rušící zvěř	Vznik okruhu okolo Bedřichova pro večerní běžkování	Snížení negativních jevů turismu na životní prostředí
Nevyužitý potenciál cyklostezky Odra - Nisa	Rekonstrukce vybraných úseků cyklostezky Odra – Nisa	Zvýšení počtu návštěvníků v území
	Dobudování a propagace cyklostezky Odra – Nisa a jejího propojení s německou stranou	Zvýšení počtu návštěvníků v území
Nevyužitý potenciál cykloturistiky na Tanvaldsku	Budování singeltreků a pumpтреků, záměry na cyklotrasy a pěší trasy, budování sportovního zázemí a doplňování turistických cílů např. vybudování turistického cíle u bobové dráhy v Tanvaldu	Zvýšení počtu návštěvníků v území
	Revitalizace Palackého stezky, doplnění doprovodné infrastruktury	Zvýšení počtu návštěvníků v území
Zoologická zahrada s národním významem	Oprava objektu Lidových sadů	Zvýšení počtu návštěvníků v území
	Rozšíření a modernizace ZOO Liberec	Zvýšení počtu návštěvníků v území
Festival animovaného filmu Anifilm s nadnárodním významem	Rozvoj libereckého zámku jako základny festivalu Anifilm	Zvýšení počtu návštěvníků v území
Zámek s pivovarem ve Frýdlantu	Využití areálu zámku ve Frýdlantu pro rozvoj cestovního ruchu (např. agroturistika, využití tradice rodu Clam-Gallasů, památník, malé muzeum Franze Kafky)	Zvýšení počtu návštěvníků v území
	Revitalizace zámku Frýdlant	Zvýšení počtu návštěvníků v území
Typické podstávkové domy na Frýdlantsku	Využití potenciálu podstávkových domů (např. ukázková rekonstrukce, propagace a informování o podstávkových domech, spolupráce s Německem a Polskem)	Zvýšení počtu návštěvníků v území

Tradice hospodářských řemesel na Frýdlantsku	Podpora řemesel a agroturistiky ve vazbě na cestovní ruch (návštěva dílen atd.)	Zvýšení počtu návštěvníků v území
Rozmanité atraktivita cestovního ruchu na Tanvaldsku (např. Riedlova vila a hrobka, ozubnicová dráha, industriální dědictví, rodný dům Antala Staška)	Podpora řemesel a agroturistiky na Tanvaldsku	Zvýšení počtu návštěvníků v území
	Využití potenciálu ozubnicové železnice Tanvald – Kořenov – Harrachov – ukázkové rekonstrukce, propagace, informování, spolupráce s Polskem, Německem	
Přítomnost Kantorové vily v Jablonci	Vybudování muzea architektury	Zvýšení počtu návštěvníků v území
Secesní městské lázně a Muzeum skla a bižuterie v Jablonci	Revitalizace secesních městských lázní	Zvýšení počtu návštěvníků v území
Přítomnost Křišťálového údolí a tradice skla a bižuterie v aglomeraci	Podpora projektu Křišťálové údolí	Zvýšení počtu návštěvníků v území
Přítomnost mnoha památek, kulturního dědictví, muzeí, galerií a knihoven v území	Podpora revitalizace technických památek, drobných památek, kulturního dědictví	Zvýšení počtu návštěvníků v území
	Budování, rekonstrukce a pořízování vybavení muzeí, galerií a knihoven	Zvýšení počtu návštěvníků v území
	Budování infrastruktury a pořízení vybavení pro konzervaci a restaurování sbírek a fondů	Zvýšení počtu návštěvníků v území

2.8 ANALÝZA STAKEHOLDERŮ

Přístup k analýze stakeholderů

V rámci integrovaných strategií je klíčový princip partnerství, tedy zapojení všech relevantních aktérů. Proto byla provedena identifikace klíčových aktérů aglomerace a jejich významu. Prvním krokem analýzy bylo vymezení skupin stakeholderů, které se mohou aktivně podílet na rozvoji vymezeného území a naplnění cílů Strategie, a které mohou být ITI zásadně ovlivněny (např. města, obce, vzdělávací zařízení, nevládní neziskové organizace apod.).

Při analýze stakeholderů byl kladen důraz na identifikaci takových subjektů, kteří sami mohou aktivně přispět k rozvoji území a naplnění cílů strategie. Vybraní stakeholdeři byli přizváni k činnosti pracovních skupin (diskuzní setkání, připomínkování dílčích podkladů a vytvořených materiálů). Stakeholdeři budou dále využiti při identifikaci strategických projektů a při realizaci strategie.

Byla snaha o dodržení proporčního zastoupení stakeholderů dle věcného zaměření strategie (zástupci různorodých zájmových skupin) dle charakteru stakeholdera (zástupce veřejné správy, neziskových organizací, podnikatelů) a dle území, ve kterém stakeholder působí (Liberecko, Jablonecko, Frýdlantsko, Tanvaldsko – SO ORP, kde je hlavní obec III. typu zastoupena v aglomeraci). Zohledněna byla i návaznost na spolupráci v předchozím programovém období 2014–2020 při přípravě a realizaci Integrovaného plánu rozvoje území.

Stakeholdeři byli vybráni podle specifických témat potřebných pro aglomeraci. Přihlédnuto také bylo ke spolupráci s městem Liberec v programovém období 2014–2020. Vybraní stakeholdeři následně byli vyzváni k účasti na pracovních skupinách. Konkrétně se jednalo o následující témata:

- Sociální soudržnost a zaměstnanost
- Vzdělávání
- Životní prostředí
- Cestovní ruch a kultura

Pro téma dopravy (udržitelné mobility) byly využity pracovní skupiny zformované pro tvorbu Plánu udržitelné městské mobility Liberec – Jablonec nad Nisou, kde navíc byly diskutovány i problémy zázemí Liberce a Jablonce nad Nisou.

Vybraní stakeholdeři následně byli osloveni pro účast v pracovních skupinách ITI. Pracovní skupina (PS) je hlavním tvůrčím prostředím integrované strategie. Jedná se o odborné shromáždění zástupců různých skupin osob a organizací, kteří mají zájem o dění v aglomeraci a chtějí přispět k jejímu rozvoji.

Členové pracovních skupin měli následující konkrétní úkoly:

1) Zúčastnit se jednání pracovních skupin. První jednání pracovních skupin proběhlo na podzim roku 2020, kde probíhala diskuze nad jednotlivými tématy. Mezi hlavní diskuzní otázky patřilo:

- Jaké jsou hlavní přednosti (potenciál) a problémy aglomerace v jednotlivých tématech?
- Jaká jsou řešení jednotlivých problémů, jak využít předností (potenciálu)?

2) Písemné připomínkování vytvořených materiálů.

Pracovní skupina spoluvytvářela obsah integrované strategie. Účastníci měli možnost vyjádřit svůj názor (připomínky), doplnit různé informace a podněty či upravit a doplnit použité formulace atd. Vedle vystoupení na jednání měli členové možnost vyjádřit se průběžně e-mailem nebo telefonicky či jiným způsobem.

Přepokládají se i další kola jednání pracovních skupin včetně jejich zapojení do sběru projektů. Pracovní skupiny budou projednávat projektové záměry pro potřeby řídicího výboru.

2.8.1 Stakeholdeři a jejich význam

V této kapitole jsou vypsaní jednotliví stakeholdeři dle jednotlivých tematických oblastí a současně je u každého z nich definován jejich význam, resp. úroveň, na které se s nimi pracuje.

Úroveň 1 znamená nejvyšší význam a tito stakeholdeři byli vyzváni k zapojení do činnosti pracovních skupin.

Úroveň 2 znamená, že tito stakeholdeři budou informováni o procesu ITI a kontaktováni v případě vyhlášení výzvy.

Sociální soudržnost a zaměstnanost

Organizace	Úroveň/význam
Liberecký kraj (Odbor sociálních věcí)	1
Liberecký kraj (Rada Libereckého kraje)	1
Liberecký kraj (Odbor regionálního rozvoje a evropských projektů)	1
Statutární město Liberec (Odbor strategického rozvoje a dotací)	1
Statutární město Liberec (Oddělení humanitní)	1
Statutární město Liberec (Výbor pro sociální věci a bezpečnost)	1
Statutární město Jablonec nad Nisou (Oddělení sociálních služeb)	1
Statutární město Jablonec nad Nisou (Oddělení organizace a personálu veřejných prací)	1
Statutární město Jablonec nad Nisou (Kancelář tajemníka)	1
Město Frýdlant (Odbor sociálních věcí)	1
Město Tanvald (Oddělení sociální práce a sociálních služeb)	1
Město Hrádek nad Nisou	1
Mikroregion Frýdlantsko	1
Agentura pro sociální začleňování, lokální konzultant pro Liberec a Frýdlantsko	1
Agentura pro sociální začleňování, lokální konzultant pro Jablonec nad Nisou	1
Probační a mediační služba České republiky	1
Úřad práce, odbor zaměstnanosti	1
Úřad práce, oddělení trhu práce	1
Úřad práce, státní sociální podpora	1
Krajská správa ČSÚ v Liberci	1
Sdružení TULIPÁN	1
ADVAITA, z.ú.	1
K-centrum Liberec	1
Domov a centrum aktivity Hodkovice nad Mohelkou	1
SAREMA Liberec s.r.o.	1
Centrum zdravotní a sociální péče Liberec, p.o.	1
DIAKONIE Jablonec nad Nisou	1
Komunitní práce o.p.s.	1
Centrum Kašpar	1
Preciosa, a.s.	1
Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy	1
Tyfloservis, o.p.s.	1
Komunitní plánování sociálních služeb regionu Liberec	2

Organizace	Úroveň/význam
Komunitní plánování sociálních služeb v Jablonci nad Nisou	2
Komunitní plánování sociálních služeb Tanvaldsko	2
Komunitní plánování sociálních služeb Frýdlantsko	2
Obce aglomerace	2

Vzdělávání

Organizace	Úroveň/význam
Liberecký kraj (Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu)	1
Liberecký kraj (Řízení rezortu školství, mládeže, tělovýchovy, sportu a zaměstnanosti)	1
Statutární město Liberec (Oddělení školství a kultury)	1
Statutární město Jablonec nad Nisou (Oddělení školství, kultury a sportu)	1
Město Chrastava (Odbor rozvoje)	1
Technická univerzita v Liberci	1
IQLandia	1
Národní institut pro další vzdělávání (krajské pracoviště Liberecký kraj)	1
Okresní hospodářská komora Jablonec nad Nisou	1
Základní škola Lidická, Hrádek nad Nisou	1
Mateřská škola Klášterní, Liberec	1
Základní škola U Soudu, Liberec	1
ITveSkole.cz, o.p.s.	1
AABYSS s.r.o., vzdělávání a poradenství	1
MAS Podještědí	1
MAS Frýdlantsko	1
MAS Rozvoj Tanvaldska	1
Mateřské školy	2
Základní školy	2
Střední školy	2
Základní umělecké školy	2
Domy dětí a mládeže	2
Střediska volného času	2
Obce aglomerace	2

Životní prostředí

Organizace	Úroveň/význam
Liberecký kraj (Odbor životního prostředí a zemědělství)	1
Statutární město Liberec (Odbor životního prostředí)	1
Statutární město Liberec (Odbor ekologie a veřejného prostoru)	1
Statutární město Jablonec nad Nisou (Oddělení správy veřejné zeleně)	1
Statutární město Jablonec nad Nisou (Oddělení územního a strategického plánování)	1
Město Tanvald (Odbor stavební úřad a životní prostředí)	1
Město Frýdlant (Odbor stavební úřad a životní prostředí)	1
Město Hrádek nad Nisou	1
Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (regionální pracoviště Liberecko)	1
Středisko ekologické výchovy DIVIZNA	1
STŘEVLIK, Středisko ekologické výchovy Libereckého kraje	1
Termizo, spalovna Liberec	1
Teplárna Liberec	1
Jablonecká energetická a.s.	1
FCC Liberec	1
Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje (Územní odbor Liberec)	2
Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje (Územní odbor Jablonec nad Nisou)	2
Zdravotnická záchranná služba Libereckého kraje (Územní odbor Liberec)	2
Zdravotnická záchranná služba Libereckého kraje (Územní odbor Jablonec nad Nisou)	2
Zdravotnická záchranná služba Libereckého kraje (Letecká záchranná služba)	2
Krajské ředitelství policie Libereckého kraje	2
Obce aglomerace	2

Cestovní ruch a kultura

Organizace	Úroveň/význam
Liberecký kraj (Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu)	1
Liberecký kraj (Řízení resortu kultury, památkové péče a cestovního ruchu)	1
Statutární město Liberec (Odbor cestovního ruchu, kultury a sportu)	1
Statutární město Liberec (Oddělení cestovního ruchu)	1
Statutární město Jablonec nad Nisou (Oddělení územního a strategického plánování)	1
Město Hrádek nad Nisou	1
Obec Bedřichov	1
Turistický region Jizerské hory, Liberecko, Jablonecko, Frýdlantsko a Tanvaldsko	1
TIC Jablonec nad Nisou	1
TIC Frýdlant	1
Svazek obcí Mikroregion Tanvaldsko	1
MAS Frýdlantsko	1
IC Kořenov - Jizerky pro Vás	1
Sdružení cestovního ruchu Jizerské hory	1
Územní odborné pracoviště Národního památkového ústavu Liberec	1
Agentura regionálního rozvoje, spol. s r. o., Křišťálové údolí	1
Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou	1
Muzeum Jizerských hor – Ekocentrum ČSOP Jizerka	2
Kittelovo muzeum na Krásné – Pěnčíně	2
Muzeum zemědělské techniky Pěnčínska	2
Muzeum místní historie Smržovka	2
Muzeum obrněné techniky Smržovka	2
Podještědské muzeum a knihovna, příspěvková organizace	2
Městské muzeum Frýdlant	2
Železniční muzeum Frýdlantských okresních drah	2
Městské muzeum a infocentrum Chrastava	2
Městské muzeum a infocentrum – Führichův dům	2
Muzeum historické hasičské techniky Chrastava	2
Oblastní galerie v Liberci, příspěvková organizace	2
Severočeské muzeum v Liberci, příspěvková organizace	2
ŠKODA Muzeum – Rodný dům Ferdinanda Porscheho	2
Krajská vědecká knihovna v Liberci, příspěvková organizace	2
Národní památkový ústav (Zámek Frýdlant, Hrad a zámek Grabštejn)	2
Ještěd spol. s r.o. (Horský hotel Ještěd)	2
Sdružení pro rozvoj cestovního ruchu v LK	2
Obce aglomerace	2

Udržitelná mobilita

Organizace	Úroveň/význam
PS ke vzniku Plánu udržitelné městské mobility Liberec – Jablonec nad Nisou	1
Dopravní podnik měst Liberce a Jablonce nad Nisou, a.s.	2
Ředitelství silnic a dálnic ČR	2
Krajská správa silnic LK	2
Silnice LK, a.s.	2
ČSAD Liberec a.s.	2
České dráhy, a.s.	2
Správa železniční dopravní cesty	2
BusLine a.s	2
KORID LK, spol. s r.o.	2
Obce aglomerace	2

3. STRATEGICKÁ ČÁST

Strategický rámec návrhové části navazuje na zpracovaný analytický dokument „Integrovaná strategie ITI aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou 2021+“, který vymezil základní obrysy a tendence pro budoucí rozvoj této aglomerace. Výchozím výstupem pro tvorbu strategické části je analýza problémů a potřeb a doporučení pro nastavení opatření ITI.

Účelem strategického rámce je stanovení optimálního cílového stavu a navržení takových dílčích zásahů, pomocí nichž se aglomerace k tomuto žádoucímu stavu co nejvíce přiblíží. Obsah strategické části je tvořen nejprve rozvojovou vizí aglomerace, která vyjadřuje základní představu o budoucím směřování daného území a podobě, ve kterém se chce po naplnění identifikovaných potřeb nacházet.

Pro dosažení tohoto ideálního stavu je definována provázaná hierarchie cílů a opatření (globální cíl – strategický cíl – specifický cíl – opatření), která představuje dekompozici stanovené vize až do úrovně konkrétních dílčích aktivit, jež v konečném důsledku povedou k udržitelnému rozvoji území aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou.

3.1 Hierarchie cílů

3.1.1 Vize Integrované strategie aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou

Soudržné území vzdělaných a odpovědných lidí podporující udržitelný rozvoj jeho ekonomického, kulturního a přírodního bohatství.

3.1.2 Globální cíl

Hlavním východiskem pro formulaci tohoto globálního cíle je určitá deklarace prioritních směrů, kterými se chce aglomerace ubírat a jejichž význam je pro rozvoj území zcela zásadní. Na tomto základě jsou následně vystavěny další opěrné body strategie, které tyto směry blíže rozpracovávají a stanovují konkrétní způsoby, jak naplnit představy o jejich ideálním stavu.

Globální cíl Integrované strategie aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou:

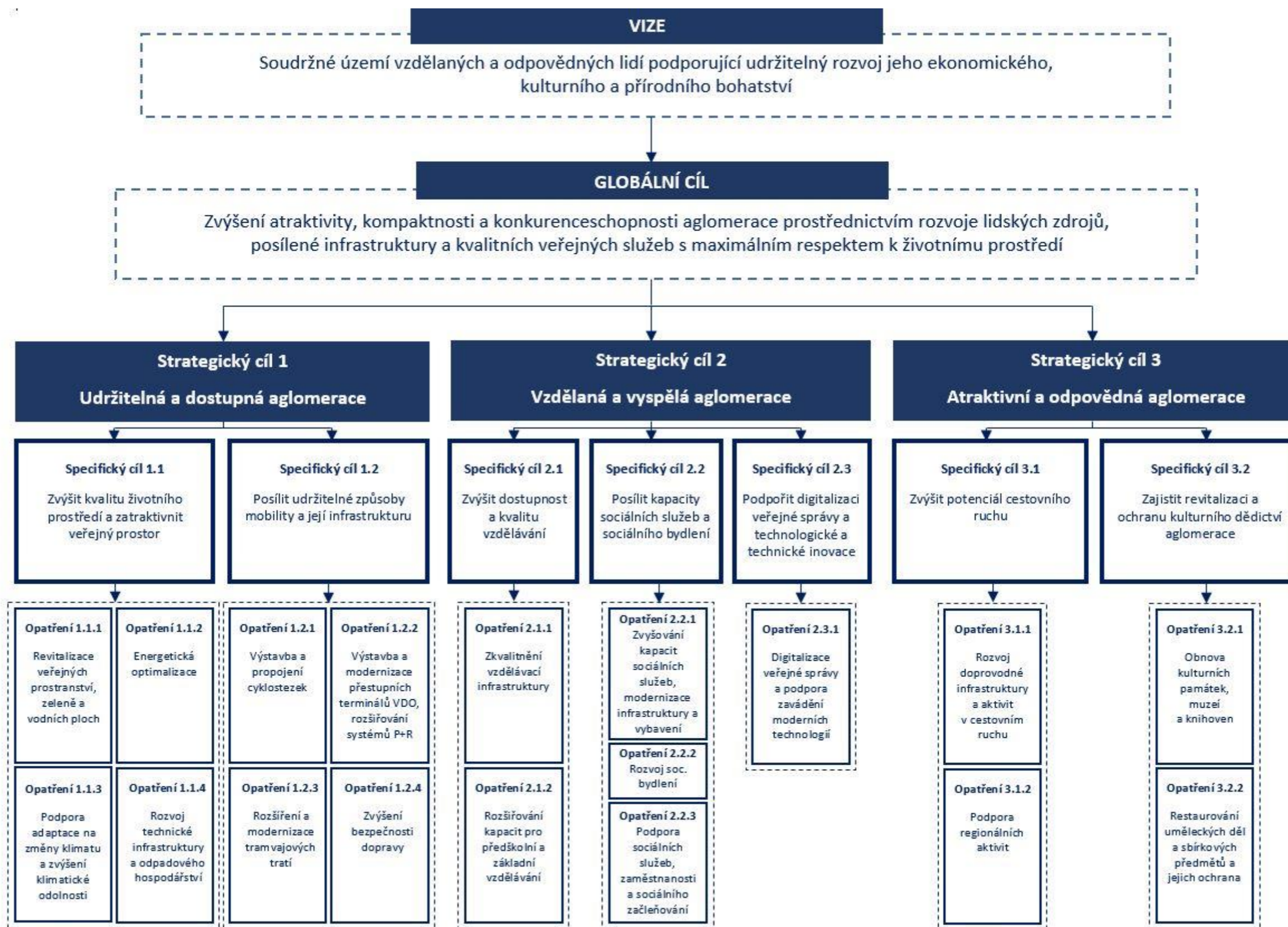
Zvýšení atraktivity, kompaktnosti a konkurenceschopnosti aglomerace prostřednictvím rozvoje lidských zdrojů, posílení infrastruktury a kvalitních veřejných služeb s maximálním respektem k životnímu prostředí.

3.1.3 Strategické cíle, specifické cíle a opatření

V souladu s výše definovanou vizí, globálním cílem a hlavními závěry analytické části jsou stanoveny tři klíčové prioritní směry/osy pro dlouhodobý rozvoj vymezené aglomerace, které jsou formulovány do podoby následujících strategických cílů:

- Strategický cíl 1 - Udržitelná a dostupná aglomerace
- Strategický cíl 2 - Vzdělaná a vyspělá aglomerace
- Strategický cíl 3 - Atraktivní a odpovědná aglomerace

Tyto strategické cíle jsou naplňovány prostřednictvím dílčích specifických cílů, které jsou tvořeny jednotlivými opatřeními. Celkovou strukturu strategického rámce aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou přehledně znázorňuje následující schéma.

3.2 Strategický cíl 1 - Udržitelná a dostupná aglomerace

Strategický cíl 1 „Udržitelná a dostupná aglomerace“ sleduje dvě zcela zásadní oblasti pro rozvoj vymezeného území, které zároveň stanovují výchozí podmínky pro jeho dlouhodobou udržitelnost a konkurenceschopnost.

Jednou z hlavních předností analyzovaného území je vysoká kvalita životního prostředí, ekologická stabilita a celkový vztah jeho obyvatel k přírodě. Tuto výsadní konkurenční výhodu aglomerace je nezbytné dále systematicky posilovat a jednotlivé aktivity v území tomuto parametru patřičně přizpůsobovat. Strategickým záměrem aglomerace je, aby pojmy jako adaptace na změnu klimatu, zvyšování energetické účinnosti nebo dekarbonizace městského ekosystému nezůstaly pouze prázdny pojmy dnešní doby, ale aby se průřezově promítaly do veškerých možných aktivit realizovaných v rámci ITI Liberec – Jablonec nad Nisou.

Bez aktivní a deklarované podpory zdravého životního prostředí však nelze vhodné podmínky pro další rozvoj lidské činnosti v aglomeraci dostatečně garantovat a posilovat. Z tohoto důvodu je prioritou udržitelnosti a zvýšení kvality životního prostředí uvedena jako první základní pilíř celé strategie.

V přímém rozporu s trvalou udržitelností zpravidla stojí oblast dopravy a budování infrastruktury. Prioritou aglomerace je nicméně výrazné posílení alternativních způsobů nízkemisní mobility a podpora stávající kvalitní veřejné dopravy. Nevyhnutelná modernizace či výstavba nové infrastruktury tak primárně cílí na dlouhodobý pokles motorové dopravy a s tím související emisní zátěže a intenzity provozu ve městech. Doprovodným cílem je kýžené zvýšení propojenosti a prostupnosti území a významné zvýšení dostupnosti, atraktivity i celkové konkurenceschopnosti aglomerace. Rozvoj mobility tak bude řešen s maximálním ohledem na životní prostředí a jeho ochranu. Tyto dvě základní oblasti strategické priority č. 1 se tedy vzájemně podporují, čímž dosahují významných synergií.

Strategický cíl 1 „Udržitelná a dostupná aglomerace“ bude naplněn prostřednictvím dvou specifických cílů:

- Specifický cíl 1.1 - Zvýšit kvalitu životního prostředí a zatraktivnit veřejný prostor
- Specifický cíl 1.2 - Posílit udržitelné způsoby mobility a její infrastrukturu

Specifický cíl 1.1 - Zvýšit kvalitu životního prostředí a zatraktivnit veřejný prostor

Dlouhodobý cíl v oblasti životního prostředí lze rozdělit do tří dílčích, avšak propojených kategorií. Aglomerace se dlouhodobě potýká s problematikou městské zeleně a veřejného prostoru, který vykazuje mnoho negativních jevů. Nevhodná skladba zeleně a její poddimenzovaný stav v urbanizovaných plochách, nízká schopnost retence vody či minimální zavádění opatření tzv. modro-zelené infrastruktury jsou indikátory, které jsou shodné pro velkou část území aglomerace. Pokud do této problematiky navíc zahrneme velký rozsah brownfieldů, vytváří se zde značný potenciál pro koncepční řešení v otázce revitalizace krajinné a sídelní zeleně, veřejných prostranství ale i rozsáhlých vodních nádrží. Přínosy lze spatřit nejenom ve zvýšení atraktivity daných oblastí či zvýšení jejich klimatické odolnosti, ale také ve výrazném sjednocujícím prvku celé aglomerace.

Druhá rozsáhlejší kategorie opatření poté cílí na kontinuální zvyšování energetické účinnosti, posílení odolnosti aglomerace v boji se změnou klimatu a zlepšení hospodaření s vodou. Jedná se shodně o témata s nejvyšší možnou prioritou, a to nejenom na úrovni aglomerace a České republiky, ale i Evropské unie, potažmo celého světa. Aglomerace Liberec - Jablonec n. Nisou nehodlá v tomto megatrendu zůstat jakkoliv pozadu a bude aktivně podporovat zavádění koncepčních řešení v příslušných oblastech. Hlavní záměry lze spatřit především v renovaci veřejných budov za účinného využívání zdrojů a v dramatickém zlepšení práce s vodou. V obou případech zde existují dlouhodobé rezervy a rozvojový potenciál je tak v podmínkách aglomerace výrazný.

Třetí oblastí zájmu v problematice životního prostředí je rozvoj vodohospodářské a technické infrastruktury, a to prostřednictvím udržitelného systému odpadového hospodářství a výstavbou/modernizací vodovodů a kanalizací. S tímto poté velmi úzce souvisí snižování znečištění podzemních i povrchových vod a zajištění dostatečných zdrojů pitné vody.

Naplnění specifického cíle 1.1 přispěje k řešení následujících rozvojových potřeb aglomerace identifikovaných v analytické části strategie:

- Péče o veřejná prostranství a zeleň
- Propojování prostor do pásů nebo záhonů se zelení/stromy, vč. výsadby trvalek a keřů
- Revitalizace sídlišť
- Revitalizace vodních nádrží a jejich okolí
- Investice do veřejných prostranství, sportovišť a prostor pro volnočasové aktivity
- Liniová a přírodě blízká protipovodňová opatření
- Podpora opatření na hospodaření s dešťovou vodou
- Zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie
- Zvýšení využití zelené infrastruktury v centrech měst
- Rozvoj komunitní energetiky
- Zvyšování kvality služeb centrálních zdrojů tepla
- Zavedení energetického managementu pro zajištění úspor ve spotřebě tepla koncových zákazníků
- Prediktivní regulace pro snížení ztrát v rozvodech
- Investice do rekonstrukce školních budov (MŠ, ZŠ, SŠ) a energetických úspor (vytápění, nová okna apod.)
- Využití odpadního tepla – z průmyslové výroby, z chlazení na zimních stadionech atd.
- Budování oddílné kanalizace a domovních kanalizací v obcích s roztroušenou zástavbou
- Spalování čistírenských kalů přímo u čistíren odpadu u vyhnívacích nádrží
- Potřeba oprav vodovodů ve vybraných lokalitách
- Řešení zdrojů pitné vody ve vybraných lokalitách
- Podpora technologií na využití vytríděného a komunálního odpadu
- Podpora nakládání s biologicky rozložitelným odpadem
- Zlepšování vybavenosti složek integrovaného záchranného systému

Vazba na specifický cíl SRR ČR 21+: 2.4; 3.1; 3.4; 3.5

Naplnění specifického cíle 1.1 bude dosaženo prostřednictvím realizace následujících opatření:

- 1) Opatření 1.1.1 - Revitalizace veřejných prostranství, zeleně a vodních ploch
- 2) Opatření 1.1.2 - Energetická optimalizace
- 3) Opatření 1.1.3 - Podpora adaptace na změny klimatu a zvýšení klimatické odolnosti
- 4) Opatření 1.1.4 - Rozvoj technické infrastruktury a odpadového hospodářství

Opatření 1.1.1 - Revitalizace veřejných prostranství, zeleně a vodních ploch

<p>Popis opatření</p>	<p>Opatření se zaměřuje především na zlepšení zanedbaného stavu veřejných prostranství, nevhodnou skladbu veřejné zeleně a celkovou kultivaci veřejného prostoru vč. vodních ploch, které v podmínkách aglomerace zastávají významnou úlohu.</p> <p>Navržené opatření reaguje na neuspokojivý stav sídelní zeleně ve městech, ale také na rozsáhlý nevyužitý prostorový potenciál v urbanizovaném území, který může sloužit ke zkvalitnění veřejného prostoru a volnočasovým aktivitám. Parky a městská zeleň vyžadují revitalizaci a rozšíření biodiverzity, a to především na sídlištích.</p> <p>V rámci podporovaných aktivit bude zvláštní pozornost věnována zavádění prvků tzv. modrozelené infrastruktury a zvýšení retenční schopnosti v krajině.</p>
<p>Vazba na identifikované potřeby</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Péče o veřejná prostranství a zeleň (snížení podílu zpevněných ploch ve veřejných prostranstvích, zvýšení využití zelené infrastruktury v centrech měst) • Propojování prostor do pásů nebo záhonů se zelení/stromy, vč. výsadby trvalek a keřů • Revitalizace sídlišť • Investice do veřejných prostranství, sportovišť a prostor pro volnočasové aktivity • Revitalizace vodních nádrží a jejich okolí
<p>Oblasti zájmu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asanace, sanace • Obnova a výsadba zeleně, zvyšování podílu zelených ploch • Zavádění herních prvků, naučné stezky • Realizace vodních prvků, kaskády nádrží • Obnova/instalace mobiliáře, informační tabule • Obnova infrastruktury – komunikace, chodníky, parkování • Obnova dětských, sportovních a volnočasových hřišť • Revitalizace nestabilních veřejných ploch • Využití propustných povrchů • Propojení ploch zelenými koridory • Zavádění prvků systému modrozelené infrastruktury • Realizace aktivit vedoucí ke snižování podílu nepropustných povrchů • Využití brownfieldů a ekologické sanace • Revitalizace vodních nádrží, toků a jejich okolí – zvýšení kvality vody v nádržích, výstavba a rekonstrukce okolní infrastruktury, kultivace odpočinkových ploch, optimalizace přístupových bodů, podpora cyklistiky, výsadba zeleně, obnova mobiliáře, zlepšení doprovodné infrastruktury (např. parkování, převlékání), výstavba drobných staveb a herních prvků (altány, sportovní hřiště) atp.
<p>Přínosy opatření</p>	<p>Realizace opatření povede ke zvýšení kvality a atraktivity veřejného prostoru a jeho pobytové funkce pro obyvatele aglomerace i její návštěvníky.</p>

	Zároveň dojde k sanaci zanedbaných prostor, snížení ekologické zátěže a naopak rozšíření biodiverzity, zlepšení stavu ovzduší v urbanizovaném území a celkový zvýšení klimatické odolnosti.
Vzorový příklad integrovanosti opatření	Kompletní revitalizace sídlišť ve formě obnovy technické infrastruktury a komunikací, veřejné zeleně, mobiliáře, dětských a sportovních hřišť atp. zvýší celkovou přívětivost a atraktivitu dané lokality k bydlení a trávení volného času. Dosud méně atraktivní lokality s velkou bytovou kapacitou tak zlepší svoji dosavadní pozici, čímž se mj. přispěje k řešení aktuální problematiky bydlení, kterou je postižena celá aglomerace. Koncepční přístup k revitalizaci sídlišť/veřejných prostor lze uplatnit ve více různých lokalitách aglomerace, které se s obdobnými problémy rovněž potýkají. Podporované aktivity v oblasti městské zeleně a zavádění prvků modrozelené infrastruktury jsou navíc klíčovým činitelem pro zvýšení adaptace území na změnu klimatu a zvýšení jeho odolnosti.
Zdroj financování v ITI	IROP, OP ŽP
Opatření 1.1.2 - Energetická optimalizace	
Popis opatření	Hlavním účelem opatření je v souladu s prioritami ČR i EU využívat dostupné energetické zdroje efektivně a především udržitelně. Záměrem aglomerace je podpora většího využívání obnovitelných zdrojů energie a průběžná optimalizace energetického managementu měst a obcí, a to například ve formě postupného zavádění úsporných opatření ve veřejných budovách měst, obcí a kraje. Opatření cílí na přechod městských ekosystémů na nízkouhlíkové a udržitelné hospodářství a modernizaci jejich energetické struktury a infrastruktury.
Vazba na identifikované potřeby	<ul style="list-style-type: none"> • Zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie • Rozvoj komunitní energetiky • Zvyšování kvality služeb centrálních zdrojů tepla • Zavedení energetického managementu pro zajištění úspor ve spotřebě tepla koncových zákazníků • Prediktivní regulace pro snížení ztrát v rozvodech • Investice do oprav školních budov a energetických úspor • Zavedení energetického managementu pro zajištění úspor ve spotřebě tepla koncových zákazníků • Využití odpadního tepla – z průmyslové výroby, z chlazení na zimních stadionech atd.
Oblasti zájmu	<ul style="list-style-type: none"> • Zateplování budov ve vlastnictví měst, obcí a kraje • Snižování množství využitě energie pro vytápění/chlazení objektů • Zavádění zelených střeš • Podpora fotovoltaiky, zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie • Výstavba pasivních/chytrých budov

	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj energetického managementu • Modernizace rozvodů a přenosové soustavy • Zvyšování úspor energie a energetické účinnosti • Pokročilé využívání městských a krajských dat v energetice • Přechod na nízkouhlíkové/uhlíkově neutrální technologie
Přínosy opatření	Realizací opatření a dílčích podporovaných aktivit se dosáhne mnoha synergických celospolečenských efektů, které přispějí k celkovému zlepšení kvality životního prostředí, snížení emisí skleníkových plynů a postupné dekarbonizaci energetického systému měst a obcí. Investicemi do udržitelné energetiky navíc aglomerace v dlouhodobém horizontu dosáhne významných ekonomických úspor a snížení energetické náročnosti celé aglomerace.
Vzorový příklad integrovanosti opatření	Zavedení komplexních energetických řešení na úrovni měst, obcí a kraje s cílem energetické optimalizace je v přímé závislosti se zvýšením klimatické odolnosti širšího území aglomerace, lepšího přizpůsobení se klimatickým změnám, výraznému přispění ke stavu ŽP a celkové udržitelnosti dané lokality. Opatření je dále úzce provázáno s rozsáhlými investicemi na rekonstrukce a modernizace objektů (především MŠ a ZŠ), zateplování budov ve vlastnictví měst, obcí a kraje a zavádění jejich efektivního energetického managementu.
Zdroj financování v ITI	IROP, OP ŽP, Modernizační fond

Opatření 1.1.3 - Podpora adaptace na změny klimatu a zvýšení klimatické odolnosti

Popis opatření	<p>Opatření reaguje na dramatické změny klimatu, které se stále více dotýkají života v aglomeraci Liberec – Jablonec n. Nisou. Pro účely této strategie je pozornost směřována výhradně na zlepšení stavu ve dvou oblastech, a to je zlepšení hospodaření s vodou a problematika povodní.</p> <p>Opatření se tak zaměřuje na realizaci široké škály aktivit, které povedou k hospodárnému zacházení s dešťovou vodou, posílení retenční schopnosti krajiny a systémovému nastavení práce s modrozelenou infrastrukturou v urbanizovaném prostředí. Cílem je zvýšit nevyužitý potenciál příměstské krajiny i ploch zeleně v intravilánu měst a obcí a dlouhodobě snižovat podíl nepropustných ploch, a celkovou propustnost krajiny naopak výrazně posilovat. Podporované aktivity směřují k minimalizaci městských tepelných ostrovů a dalšímu přehřívání měst a obcí.</p> <p>S těmito činnostmi úzce souvisí opatření vedoucí ke zvýšení připravenosti na riziko povodní, jimiž je ohrožena více než polovina obcí aglomerace, a proto je této oblasti věnována specifická pozornost i v rámci strategie ITI. Předpokládané aktivity povedou k výstavbě nových protipovodňových opatření i zásahů do samotných koryt řek a jejich okolí.</p>
Vazba na identifikované potřeby	<ul style="list-style-type: none"> • Liniová a přírodě blízká protipovodňová opatření • Podpora opatření na hospodaření s dešťovou vodou • Zlepšování vybavenosti složek integrovaného záchranného systému • Zvýšení využití zelené infrastruktury v centrech měst
Oblasti zájmu	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivity vedoucí k zachytávání a využívání dešťové vody – retenční

Opatření 1.1.3 - Podpora adaptace na změny klimatu a zvýšení klimatické odolnosti

	<p>nádrže, obnova vodních ploch</p> <ul style="list-style-type: none">• Úpravy vlastního koryta řek a jejich okolí• Oddělování dešťových vod, vybudování dešťové kanalizace• Revitalizace slepých ramen a malých vodních toků• Cílené zvyšování propustnosti krajiny, snižování podílu nepropustných povrchů a ploch• Zavádění prvků modrozelené infrastruktury• Rozvoj městské zeleně, zkvalitnění péče o veřejnou zeleň, rozšiřování nových zelenomodrých ploch, zlepšení péče o porosty a příměstské lesy, změna skladby lesních porostů• Zvýšení retenční schopnosti krajiny – arboristické ošetření stromů, výstavba tůní, dosadby, květnaté louky• Hydrologické vrty a následně vybavení odběrného místa úpravnou vody• Výstavba protipovodňových opatření – retenční nádrže, zvýšené valy, suché poldry apod.
Přínosy opatření	<p>Hlavní přínos z realizace opatření lze shrnout jako zvýšení klimatické odolnosti v municipalitách aglomerace a zlepšení hospodaření s vodou. Území bude lépe připraveno čelit pokračujícímu zvyšování teplot a úbytku srážek a rovněž zvýší svoji schopnost čelit dalším extrémním klimatickým jevům.</p>
Vzorový příklad integrovanosti opatření	<p>Koncepční přístup spočívající v zachytávání/využívání dešťové vody a vybudování dešťové kanalizace aplikovatelný na širším území aglomerace výrazně přispěje ke zvýšení retenční schopnosti krajiny a zlepšení nevyhovující stavu v oblasti sucha, se kterým se potýká většina území. Přínosy ze zavedení takto integrovaného přístupu bude postižena značná část aglomerace, čímž se dále výrazně zmírní dopady na životní prostředí a zároveň zvýší adaptační schopnost území.</p>
Zdroj financování v ITI	<p>IROP, OP ŽP, SFŽP</p>

Opatření 1.1.4 - Rozvoj technické infrastruktury a odpadového hospodářství

Popis opatření	<p>Opatření primárně směřuje na modernizaci a dostavbu vodohospodářské infrastruktury a zajištění dostatečných přepravních kapacit v rámci vodárenského systému aglomerace. Cílem je rozšířit kanalizační síť do odlehlých lokalit a zároveň podpořit oddělení splaškové a dešťové vody, čímž se dále podpoří její retenční schopnost v krajině.</p> <p>Sekundárně poté opatření cílí na další rozvoj udržitelného odpadového hospodářství, rozšíření sběrných dvorů, stanovišť i nádob a celkové zajištění jejich dostatečných kapacit. Podporováno bude účinnější a komplexnější využití odpadů, vyřešení problematiky bioodpadu a technologické inovace v odpadovém hospodářství.</p>
Vazba na identifikované potřeby	<ul style="list-style-type: none">• Budování oddílné kanalizace a domovních kanalizací v obcích

Opatření 1.1.4 - Rozvoj technické infrastruktury a odpadového hospodářství

	<p>s roztroušenou zástavbou</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spalování čistírenských kalů přímo u čistíren odpadu u vyhnívacích nádrží • Potřeba oprav vodovodů ve vybraných lokalitách • Řešení zdrojů pitné vody ve vybraných lokalitách • Podpora technologií na využití vytríděného a komunálního odpadu • Podpora nakládání s biologicky rozložitelným odpadem
<p>Oblasti zájmu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Výstavba a modernizace vodovodní a kanalizační sítě a ČOV • Postupné oddělování splaškových a dešťových vod – vybudování dešťové kanalizace • Podpora výstavby a modernizace sběrných dvorů a tzv. re-use center • Podpora výstavby a modernizace sběrných stanovišť, rozšíření sítě sběrných nádob • Rozšíření sběru bioodpadu • Výstavba a modernizace kompostáren na lokální úrovni • Výstavba a modernizace center komplexního využití odpadů a překládacích stanic • Podpora koncepce oběhového hospodářství, zavádění inovací do odpadového hospodářství • Podpora spalování čistírenských kalů přímo u ČOV • Výstavba a modernizace vodních zdrojů
<p>Přínosy opatření</p>	<p>Pozitivní výsledky z implementace opatření budou mít mnoho podob. Dostavbou chybějící infrastruktury se zvýší nejenom kvalita života obyvatel v daných lokalitách, ale také kvalita místního životního prostředí. Postupným oddělováním dešťové vody se zvýší schopnost jejího zachytávání v krajině, čímž se bude území lépe připravovat na další klimatické změny.</p> <p>V otázce odpadového hospodářství lze za hlavní přínos z realizace opatření označit schopnost aglomerace se co nejvíce přiblížit k naplnění konceptu cirkulární ekonomiky, a přispět tím k postupnému snižování produkce odpadů a zvýšení schopnosti jeho použití. Vybudováním a modernizací odpadové sítě se bude dále kontinuálně zlepšovat stav životního prostředí aglomerace Liberec – Jablonec n. Nisou.</p>
<p>Vzorový příklad integrovanosti opatření</p>	<p>Výstavba chybějící kanalizační sítě ve vybraných lokalitách aglomeracelepší nejenom každodenní život obyvatel dané lokality, ale také zvýší celkovou dostupnost celé oblasti a její atraktivitu pro dlouhodobý rozvoj. Bude docházet k menšímu znečištění životního prostředí v regionu a jeho klimatická odolnost bude dále posílena. V případě budování oddělené dešťové kanalizace zde navíc vzniknou další synergie.</p>
<p>Zdroj financování v ITI</p>	<p>IROP, OP ŽP</p>

Specifický cíl 1.2 - Posílit udržitelné způsoby mobility a její infrastrukturu

Strategická priorita aglomerace ve zvýšení její dostupnosti a posílení udržitelnosti je silně ovlivněna dopravou a současným nevyhovujícím stavem v této oblasti. Aglomerace trpí nadměrným zatížením individuální automobilové dopravy a její neustále se zvyšující intenzitou. Ta je zapříčiněna mnoha faktory, jejichž minimalizace či v lepším případě úplná eliminace je v mnoha případech velmi obtížně realizovatelná, popř. vyžaduje rozsáhlé koncepční projekty přesahující možnosti ITI.

Navzdory celkově kvalitní dopravní obslužnosti je pro pokles motorové individuální dopravy velkou překážkou absence napojení na železniční koridory. Nejenom z tohoto důvodu intenzita dopravy stále roste, stejně jako počet dopravních nehod, který taktéž vykazuje dlouhodobě nepříznivou tendenci. S těmito neblahými fenomény dále úzce souvisí kritická situace v oblasti parkování, se kterým se potýká velká část území, především pak velká města. I přes vysoký potenciál cyklistické dopravy je i zde stav nevyhovující, cyklo doprava je celkově nedořešená, infrastruktura nespojitá, a to ve městech i mimo ně. Jádrová města aglomerace se navíc potýkají s absencí vnitřních obchvatů i centrálních multimodálních přestupních uzlů, čímž se již tak nepříznivá situace dále zhoršuje. Okrajové části aglomerace jsou navíc postiženy špatnou dostupností z jádrových měst.

Na těchto základních premisách jsou vystavěna dílčí průřezová opatření, jejichž realizace by měla ke zlepšení současného stavu výrazně přispět, a posílit tak zdejší mobilitu a celkovou dostupnost aglomerace.

Naplnění specifického cíle 1.2 přispěje k řešení následujících rozvojových potřeb aglomerace identifikovaných v analytické části strategie:

- Eliminace tranzitující dopravy přes centra měst
- Redukce průjezdů IAD přes Šaldovo náměstí
- Opatření na zklidnění dopravy
- Záběr části silniční infrastruktury pro jiné využití
- Budování přeložek silnic
- Výstavba obchvatů obcí
- Zkapacitnění mimoúrovňových křižovatek pro intenzivnější napojení vnitroměstské dopravy
- Budování nových napojení vnitroměstské dopravy na silnici I/35
- Výstavba systémů Park and Ride ve zdrojových oblastech dojíždění a pro turistickou dopravu do Bedřichova (návaznost na kyvadlovou autobusovou linku)
- Výstavba parkovacích kapacit míst a parkovacích domů v návaznosti na MHD
- Výstavba systémů Park and Ride, jejich zkapacitnění a propagace
- Sběrný parkovací dům u žst. v Liberci (aby návštěvníci nemuseli zajíždět do centra)
- Razantní rozšíření modrých zón v Liberci
- Podpora cyklo dopravy
- Cyklo-opatření pro zvýhodnění cyklo dopravy
- Osvěta pro upřednostňování pěší dopravy, cyklo dopravy a veřejné hromadné dopravy před individuální automobilovou dopravou
- Posílení regionální železniční dopravy a její propojení s tramvajovou dopravou
- Zajištění komfortního přestupu mezi autobusovou a železniční dopravou
- Přestupní dopravní uzly po obvodu centra města pro umožnění přestupů mezi příměstskými a městskými linkami mimo přetížený terminál Fügnerova
- Propojení tramvajové infrastruktury s železniční, zavedení železničních spojů do centra Liberce
- Vytvoření alternativ ke stávající obsluze standardními autobusy, které se v daném místě nevyplátí, např. formou individuální dopravy k zastávkám MHD na elektrokoloběžkách apod.

- Realizace opatření s cílem upřednostňování cest prostředky veřejné dopravy před individuální osobní dopravou
- Dobudování cyklo dopravní infrastruktury pro dojíždění za prací
- Optimalizace souběhu vlakové a tramvajové dopravy pro zajištění dojezdu do center Liberce a Jablonce nad Nisou bez přestupu
- Lepší informovanost cestujících, kvalita služeb VDO (informační systémy, modernizace odbavovacích a platebních systémů, integrované veřejné služby, atd.)
- Bezemisní a nízkoemisní doprava
- Výstavba parkovacích míst na vnitřním městském okruhu v Liberci v pěší dostupnosti centra.

Vazba na specifický cíl SRR ČR 21+: 2.2; 3.2; 5.2

Naplnění specifického cíle 1.2 bude dosaženo prostřednictvím realizace následujících opatření:

- 1) Opatření 1.2.1 - Výstavba a propojení cyklostezek
- 2) Opatření 1.2.2 - Výstavba a modernizace přestupních terminálů VDO, rozšiřování systémů P+R
- 3) Opatření 1.2.3 - Rozšíření a modernizace tramvajových tratí
- 4) Opatření 1.2.4 - Zvýšení bezpečnosti dopravy

Opatření 1.2.1 - Výstavba a propojení cyklostezek	
Popis opatření	Opatření reaguje na dlouhodobě velmi pomalu řešící problematiku cyklistické infrastruktury, která buď zcela chybí anebo není dostatečně spojitá. Vzhledem k potenciálu aglomerace v rozvoji cyklo-dopravy a využívání tohoto způsobu bezmotorové dopravy nejenom k trávení volného času, ale také pro dojíždku do školy a zaměstnání, je právě propojenost a kvalita cyklo-infrastruktury klíčovým parametrem pro zvýšení její atraktivity.
Vazba na identifikované potřeby	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora cyklo dopravy • Cykloopatření pro zvýhodnění cyklo-dopravy (např. zónové řešení ulic) • Osvěta pro upřednostňování pěší dopravy, cyklo dopravy, veřejné hromadné dopravy před individuální osobní dopravou • Dobudování cyklo dopravní infrastruktury pro dojíždění za prací
Oblasti zájmu	<ul style="list-style-type: none"> • Výstavba a modernizace cyklostezek, výstavba/úprava smíšených stezek pro chodce a cyklisty • Výstavba a modernizace cyklotras • Dobudování cyklostezek s cílem zvýšit jejich provázanost v rámci mezinárodní páteřní cyklostezky Odra-Nisa • Zprůchodnění měst Liberec a Jablonec nad Nisou pro cyklisty • Zavádění cyklopruhů v jádrových městech • Zajištění organizačních a stavebních opatření pro zapojení cyklistů do hlavního dopravního prostoru měst • Budování doprovodné infrastruktury pro cyklisty (stojany, úschovny) • Výstavba dobíjecích stanic pro elektrokola

Opatření 1.2.1 - Výstavba a propojení cyklostezek	
	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora bikesharingu
Přínosy opatření	<p>Postupná realizace opatření spočívající především v rozšíření cyklistické infrastruktury přispěje k naplňování hlavních parametrů globálního cíle aglomerace – zvýšení atraktivity, kompaktnosti a konkurenceschopnosti.</p> <p>Budou tak vytvořeny funkční podmínky pro cílený rozvoj nemotorové dopravy a potřebné snížení intenzity silniční dopravy s pozitivním dopadem na bezpečnost a kvalitu životního prostředí. Rozměr synergických efektů bude v případě úspěšné realizace tohoto opatření velmi citelný.</p>
Vzorový příklad integrovanosti opatření	<p>Dobudování cyklostezek a jejich provázání na mezinárodní cyklistický koridor Odra-Nisa výrazně zvýší celkovou atraktivitu cyklistiky a její využitelnost v podmínkách aglomerace. Tímto způsobem bude posílen nemotorový způsob dopravy, snížena energetická náročnost a přechod na udržitelnou bezemisní mobilitu tím bude opět urychlen. Zvýšená kompaktnost hlavní páteřní cyklostezky přispěje k růstu cestovního ruchu a dále podpoří ekonomiku aglomerace. Realizací opatření navíclepší propojenost obcí v rámci aglomerace.</p>
Zdroj financování v ITI	IROP, SFDI

Opatření 1.2.2 - Výstavba a modernizace přestupních terminálů VDO, rozšiřování systémů P+R	
Popis opatření	<p>Opatření sleduje dvě hlavní oblasti zájmu, a to vybudování/dobudování páteřních přestupních terminálů veřejné dopravy osob v jádrových městech aglomerace a zvýšení parkovacích kapacit.</p> <p>Podpora centrálních přestupních uzlů je pro rozvoj aglomerace a snížení souvisejících negativních jevů (intenzita dopravy, neprovázanost jednotlivých druhů veřejné dopravy, parkování) naprosto zásadní. S tímto souvisí nezbytná výstavba parkovacích domů/míst v blízkosti těchto terminálů, jakož i na dalších vytipovaných místech aglomerace klíčových pro pohyb zaměstnanců, studentů i turistů.</p>
Vazba na identifikované potřeby	<ul style="list-style-type: none"> • Zajištění komfortního přestupu mezi autobusovou a železniční dopravou (přesun autobusového nádraží) • Přestupní dopravní uzly po obvodu centra města pro umožnění přestupů mimo přetížený terminál Fügnerova • Realizace opatření s cílem upřednostňování cest prostředky veřejné dopravy před individuální osobní dopravou • Optimalizace souběhu vlakové a tramvajové dopravy pro zajištění dojezdu do center Liberce a Jablonce nad Nisou bez přestupu • Posílení regionální železniční dopravy (např. četnost zastávek na hlavní trati, např. u škol) • Propojení tramvajové infrastruktury s železniční, zavedení železničních spojů do centra Liberce • Eliminace tranzitující dopravy přes centra měst

Opatření 1.2.2 - Výstavba a modernizace přestupních terminálů VDO, rozšiřování systémů P+R

	<ul style="list-style-type: none"> • Budování přeložek silnic • Bezemisní a nízkoemisní doprava • Opatření na zklidnění dopravy • Výstavba systémů Park and Ride ve zdrojových oblastech dojíždění a pro turistickou dopravu do Bedřichova (návaznost na kyvadlovou autobusovou linku) • Výstavba systémů Park and Ride, jejich zkapacitnění a propagace • Sběrný parkovací dům u žst. v Liberci (aby návštěvníci nemuseli zajíždět do centra) • Výstavba parkovacích míst na vnitřním městském okruhu v Liberci v pěší dostupnosti centra • Lepší informovanost cestujících, kvalita služeb VDO (informační systémy, modernizace odbavovacích a platebních systémů, integrované veřejné služby, atd.)
<p>Oblasti zájmu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Výstavba/dostavba krajského terminálu veřejné dopravy osob v Liberci vč. parkovacího domu • Výstavba multimodálního terminálu veřejné dopravy osob v Jablonci nad Nisou vč. parkovacího domu • Výstavba/dostavba prvků spojující klíčové zastávky MHD a terminály VDO vč. podpory bezbariérového přístupu • Výstavba parkovacích systémů P+R • Pořízení nízkoemisních a bezemisních dopravních prostředků • Plnicí a dobíjecí stanice pro VDO • Využívání telematických systémů v rámci VDO a parkovacích systémů
<p>Přínosy opatření</p>	<p>Přínosy z existence páteřních přestupních terminálů lze spatřit v mnoha pro aglomeraci zcela zásadních oblastech – snížení nezbytné migrace/přepravy osob za účelem přestupu, snížení dopravní zátěže v centrálních částech jádrových měst, posílení pozice veřejné dopravy či v optimalizaci souběhu různých druhů veřejné dopravy osob, její plynulosti a celkovém zvýšení přepravního komfortu. Dopady z realizace opatření by se v určité podobě dotkly celého území aglomerace a výrazně přispěly k jeho dostupnosti a kompaktnosti.</p> <p>Cílená podpora v rozšiřování parkovacích kapacit poté uleví již přeplněným centrům měst a posílí provázanost automobilové dopravy s ostatními způsoby dopravy ve vytížených lokalitách aglomerace za účelem jejího poklesu.</p>
<p>Vzorový příklad integrovanosti opatření</p>	<p>Výstavba multimodálních terminálů veřejné dopravy osob reprezentuje řadu integrovaných prvků, které se dotýkají podstatně širšího území nežli pouze samotného města s nově vybudovaným terminálem. Centralizace různých druhů VDO do jednoho přestupního místa přispěje ke snížení intenzity dopravy, zvýšení její bezpečnosti a dále podpoří alternativní způsoby dopravy, čímž výrazně sníží celkovou energetickou náročnost. Páteřní terminály rovněž</p>

Opatření 1.2.2 - Výstavba a modernizace přestupních terminálů VDO, rozšiřování systémů P+R

	posílí rozvoj potenciálu cestovního ruchu aglomerace a zlepší její celkovou dostupnost.
Zdroj financování v ITI	IROP

Opatření 1.2.3 - Rozšíření a modernizace tramvajových tratí

Popis opatření	Tramvajová přeprava osob zaujímá v aglomeraci bezesporu výostné postavení. Důležitou roli zastává při každodenních cestách do zaměstnání i škol, ale také v rozvoji cestovního ruchu. Záměr navrženého opatření je stávající síť tramvajových tratí rozšířit a průběžně modernizovat trať propojující obě jádrová města.
Vazba na identifikované potřeby	<ul style="list-style-type: none">• Optimalizace souběhu vlakové a tramvajové dopravy pro zajištění dojezdu do center Liberce a Jablonce nad Nisou bez přestupu• Posílení regionální železniční dopravy (např. četnost zastávek na hlavní trati, např. u škol)• Propojení tramvajové infrastruktury s železniční, zavedení železničních spojů do centra Liberce• Realizace opatření s cílem upřednostňování cest prostředky veřejné dopravy před individuální osobní dopravou• Opatření na zklidnění dopravy
Oblasti zájmu	<ul style="list-style-type: none">• Výstavba nové tramvajové trati v Liberci (Rochlice)• Prodloužení tramvajové trati v Jablonci nad Nisou• Modernizace stávající trati Liberec – Jablonec nad Nisou
Přínosy opatření	Rozšíření tramvajových tratí povede k dalšímu posílení městské hromadné dopravy, snížení frekvence nezbytných přestupů a v případě dostavby v Jablonci n. Nisou pak výrazně přispěje k propojení center obou měst a redukcí v nevyhnutelné mobilitě osob od stávající konečné zastávky, jejíž umístění není ideální.
Vzorový příklad integrovanosti opatření	Rozšíření/modernizace tramvajové trati Liberec – Jablonec n. Nisou přispěje k lepšímu pokrytí území aglomerace a zvýšení její dostupnosti veřejnou, nemotorovou a energeticky udržitelnou dopravou. Modernizace/rozšíření tramvajové trati dále přispěje k celkovému zvýšení bezpečnosti v dopravě a také podpoří cestovní ruch v aglomeraci.
Zdroj financování v ITI	OP D

Opatření 1.2.4 - Zvýšení bezpečnosti dopravy

Popis opatření	Opatření směřuje k zavádění bezpečnostních prvků a realizaci takových stavebních úprav dopravní infrastruktury, které přispějí zklidnit dopravu ve
-----------------------	--

Opatření 1.2.4 - Zvýšení bezpečnosti dopravy

	zranitelných místech a pomohou zvýšit celkovou bezpečnost účastníků silničního provozu.
Vazba na identifikované potřeby	<ul style="list-style-type: none">• Opatření na zklidnění dopravy• Eliminace tranzitující dopravy přes centra měst
Oblasti zájmu	<ul style="list-style-type: none">• Rekonstrukce a výstavba vybraných místních komunikací a chodníků s cílem zvýšit bezpečnost v dopravě• Realizace stavebních úprav v nehodových lokalitách• Zřizování vyhrazených jízdních pruhů a přechodů pro chodce• Rekonstrukce mostů zařazených dle mostních prohlídek ke kompletní rekonstrukci• Zavádění bezbariérových prvků• Organizační/stavební opatření zklidňující dopravu v okolí škol• Výstavba nadchodů, podchodů, lávek• Optimální využívání telematických systémů (řízení dopravy SSZ, radarové systémy, preventivní systémy, atd.)
Přínosy opatření	Realizace opatření povede k zajištění větší bezpečnosti a bezbariérovosti dopravy a napomůže k adresnému řešení specifických potřeb určitých skupin obyvatel. Sekundárním cílem je další zvýšení podílu udržitelných forem dopravy a zlepšení podmínek pro mobilitu osob v rámci aglomerace.
Vzorový příklad integrovanosti opatření	Budováním nových vyhrazených jízdních pruhů pro cyklisty se podpoří cílený rozvoj cyklistické dopravy, jakožto jednoho z preferovaných způsobů nemotorové a šetrné dopravy. Propojenost cyklostezek/cyklopruhů v zastavěném území podstatně přispěje ke zvýšení bezpečnosti cyklistů a zprostředkovaně i všech účastníků provozu vlivem snížení intenzity motorové dopravy. Stavební úpravy či výstavbu zcela nové infrastruktury (pruhy, lávky, mosty) lze navíc integrovaně propojit s revitalizací přilehlých veřejných prostranství a okolní zeleně, čímž se přínos z realizace opatření dále zvýší.
Zdroj financování v ITI	IROP

3.3 Strategický cíl 2 – Vzdělaná a vyspělá aglomerace

Strategický cíl 2 „Vzdělaná a vyspělá aglomerace“ navazuje na úvodní prioritu udržitelnosti a ve své podstatě rozvíjí intelektuální kapitál aglomerace a posiluje kvalitu a dostupnost veřejných služeb s maximálním využitím moderních technologií.

Tento druhý strategický pilíř vychází z pevných základů založených na funkční síti organizací poskytující vzdělávací a sociální služby v dostatečném rozsahu a kvalitě. Pozornost je tak primárně věnována zlepšení podmínek a kapacit pro řádnou činnost těchto organizací a odstranění výraznějších lokálních nedostatků, popř. zvýšení adaptace na specifické problémy aglomerace.

Ve srovnání s kvalitními službami je oproti tomu oblast digitalizace a zavádění technologických inovací do veřejné správy v aglomeraci spíše podprůměrná. Z tohoto důvodu je podpora digitalizace veřejné správy a technologické transformace nedílnou součástí navrhovaných opatření s cílem zvýšit vyspělost aglomerace.

Druhá rozvojová priorita zformulovaná do strategického cíle 2 - „Vzdělaná a vyspělá aglomerace“ tak bude naplněna prostřednictvím následujících specifických cílů:

- Specifický cíl 2.1 - Zvýšit dostupnost a kvalitu vzdělávání
- Specifický cíl 2.2 - Posílit kapacity a zvýšit kvalitu sociálních služeb a sociálního bydlení
- Specifický cíl 2.3 - Podpořit digitalizaci veřejné správy a technologické inovace

Specifický cíl 2.1 - Zvýšit dostupnost a kvalitu vzdělávání

Souhrnně lze záměr aglomerace v oblasti vzdělávání zobecnit na zajištění dostupnosti a zvyšování kvality. Kvalita je zde reprezentována především z hlediska technického stavu budov a jejich okolí, materiálního a technologického vybavení či učebních pomůcek. Důraz je kladen na postupnou modernizaci vzdělávacích organizací do podoby odpovídající současné době a specifickým požadavkům, které sebou přináší.

Navzdory celkově spíše uspokojivým kapacitám v předškolním a základním vzdělávání je sekundárním zájmem aglomerace realizovat taková opatření, která jejich dostupnost dále posílí a sníží stávající regionální rozdíly.

Naplnění specifického cíle 2.1 přispěje k řešení následujících rozvojových potřeb aglomerace identifikovaných v analytické části strategie:

- Další modernizace zázemí a vybavení technicky zaměřených středních škol
- Rekonstrukce škol (MŠ, ZŠ, SŠ) včetně speciálních škol (datové rozvody s moderními servery, výstavba odborných učeben a jejich vybavení odbornými pomůckami, elektroinstalace a osvětlení)
- Investice do modernizace školních budov (MŠ, ZŠ, SŠ) a energetických úspor (vytápění, nová okna apod.)
- Investice do veřejných prostranství, sportovišť a prostor pro volnočasové aktivity
- Vybavení IT učeben (vybavení pro algoritmicizaci, robotická ramena, 3D tisk)
- Rozšiřování center odborného vzdělávání
- Podpora kariérového poradenství, pracovní diagnostiky, mentoring a koučing, vzdělávání
- Modernizace středních škol typických pro aglomeraci
- Rozšiřování kapacit základních škol dle potřeby
- Rozšiřování kapacit mateřských škol dle potřeby
- Rozšiřování kapacit speciálních škol
- Pokračující rozvoj digitalizace škol
- Rozvoj vzdělávací infrastruktury v objektech neformálního a zájmového vzdělávání
- Rozvoj vybavenosti a rozšiřování výukových prostor IQLandia

Vazba na specifický cíl SRR ČR 21+: 2.1; 2.3; 3.1; 3.3; 5.4

Naplnění specifického cíle 2.1 bude dosaženo prostřednictvím realizace následujících opatření:

- 1) Opatření 2.1.1 - Zkvalitnění vzdělávací infrastruktury
- 2) Opatření 2.1.2 - Rozšiřování kapacit pro předškolní a základní vzdělávání

Opatření 2.1.1 - Zkvalitnění vzdělávací infrastruktury	
Popis opatření	<p>Opatření sleduje cílené zlepšení podmínek pro vzdělávání v aglomeraci. V rámci opatření je podporováno pořízení moderního vybavení odborných učeben, kompletní rekonstrukce školských budov či revitalizace jejich okolí. Rozvíjeny budou nové technologie a digitální prvky při výuce, rozšiřováno bude pokrytí vysokorychlostním internetem a bezbariérovost škol.</p>
Vazba na identifikované potřeby	<ul style="list-style-type: none"> Rekonstrukce škol (MŠ, ZŠ, SŠ) včetně speciálních škol (datové rozvody s moderními servery, výstavba odborných učeben a jejich vybavení odbornými pomůckami, elektroinstalace a osvětlení) Investice do modernizace školních budov (MŠ, ZŠ, SŠ) a energetických úspor (vytápění, nová okna apod.) Investice do veřejných prostranství, sportovišť a prostor pro volnočasové aktivity Vybavení IT učeben (vybavení pro algoritmicizaci, robotická ramena, 3D tisk) Další modernizace zázemí a vybavení technicky zaměřených SŠ Modernizace středních škol typických pro aglomeraci Pokračující rozvoj digitalizace škol Rozvoj vzdělávací infrastruktury v objektech neformálního a zájmového vzdělávání (matematika, technické a přírodovědné vzdělávání) Rozvoj vybavenosti a rozšiřování výukových prostor IQLandie.
Oblasti zájmu	<ul style="list-style-type: none"> Kompletní rekonstrukce obvodového pláště budov, výměna oken a zdrojů tepla s cílem zlepšení stavebně-technického stavu objektů a snížení energetické náročnosti Rekonstrukce a modernizace s vazbou na klíčové kompetence dané školy (přírodní vědy, polytechnické vzdělávání, práce s digitálními technologiemi, jazyky, praktická výuka, chemie) Revitalizace zahrad, hřišť a venkovních prostor, vybavení novými herními prvky, obnova zeleně Modernizace a inovace prostor pro praktickou výuku žáků Modernizace PC učeben Úprava vnitřních dispozic pro zajištění kvalitního vzdělávání, vybudování nových odborných učeben Rekonstrukce laboratoří Rekonstrukce a vybavení dílen pro odbornou výuku žáků Modernizace zázemí pro pedagogické pracovníky Modernizace technického, sociálního, hygienického zázemí Modernizace školních jídelen Pořízení vybavení

Opatření 2.1.1 - Zkvalitnění vzdělávací infrastruktury

	<ul style="list-style-type: none">• Nákup pomůcek• Zavádění nových technologií a moderního vybavení do škol• Uplatňování inovativních forem a přístupů ve vzdělávání reflektující dynamiku doby a regionální specifika• Rozšiřování sítě vysokorychlostního internetu ve školách• Zajištění bezbariérovosti vzdělávacích objektů• Vybudování centra technologických kompetencí• Rekonstrukce a modernizace objektů zájmového vzdělávání• Zázemí pro školní poradenská pracoviště a pro práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
Přínosy opatření	<p>Očekávané přínosy z realizace navrhovaných aktivit jsou rozsáhlé. Žáci a studenti budou lépe rozvíjet klíčové kompetence, posílí svoji gramotnost i technickou dovednost. Poskytované vzdělávání tak bude lépe odpovídat současným požadavkům trhu práce, na kterém absolventi zvýší svoji uplatnitelnost.</p> <p>Stavebními úpravami a rekonstrukcemi budou navíc generovány dlouhodobé energetické úspory, které mají dopad nejenom na životní prostředí ale také na ekonomickou situaci škol a jejich zřizovatelů.</p> <p>Dobře vybavené školy s odpovídajícím zázemím a kvalitou poskytovaných služeb následně přispějí ke zvýšení atraktivity a konkurenceschopnosti celé aglomerace. Tímto způsobem bude docházet k menšímu odlivu talentů a vzdělaného potenciálu do jiných oblastí ČR, a naopak se zvýší zájem o studium a dlouhodobý pobyt na území aglomerace.</p>
Vzorový příklad integrovanosti opatření	<p>Zavedení komplexního řešení na úrovni měst a obcí s cílem energetické optimalizace (např. zateplení všech MŠ/ZŠ/SŠ a zavedení jednotného energetického managementu těchto budov) je v přímé závislosti se zvýšením klimatické odolnosti širšího území (aglomerace), lepšího přizpůsobení se klimatickým změnám a výraznému přispění ke stavu životního prostředí a celkové udržitelnosti dané lokality. Realizací opatření navíc dojde k podstatné modernizaci školské infrastruktury, čímž se dále podpoří zvýšení kvality poskytovaného vzdělávání.</p>
Zdroj financování v ITI	IROP, OPŽP

Opatření 2.1.2 - Rozšiřování kapacit pro předškolní a základní vzdělávání

Popis opatření	<p>Opatření směřuje na přizpůsobení vzdělávací soustavy demografickým podmínkám aglomerace a jejím regionálním potřebám. Opatření podpoří rozšíření kapacit předškolního a základního vzdělávání v souladu s lokálními potřebami měst a obcí.</p>
Vazba na identifikované potřeby	<ul style="list-style-type: none">• Rozšiřování kapacit základních škol dle potřeby• Rozšiřování kapacit mateřských škol dle potřeby

Opatření 2.1.2 - Rozšiřování kapacit pro předškolní a základní vzdělávání	
	<ul style="list-style-type: none"> • Rozšiřování kapacit speciálních škol
Oblasti zájmu	<ul style="list-style-type: none"> • Navýšení kapacit stávajících mateřských a základních škol • Zřizování nových mateřských škol
Přínosy opatření	Kýžený efekt opatření je rozšíření kapacity zařízení předškolního a základního vzdělávání s cílem snížení lokálních disproporcí, snížení nadměrné logistické zátěže žáků/rodičů, a tím také mj. přispět ke zvýšení uplatnitelnosti rodičů na trhu práce.
Vzorový příklad integrovanosti opatření	Posílením chybějících kapacit mateřských škol ve vybraných lokalitách bude podpořena dostupnost vzdělávání na území aglomerace, a to bez nutnosti nevyhnutelné migrace, a to žáků i rodičů. Zprostředkovaně tak budou klesat související náklady na dopravu a konkurenceschopnost regionu a jeho občanů (podnikatelé/zaměstnanci) naopak vzroste. V rámci rozšiřování kapacit bude zároveň docházet ke zkvalitňování vzdělávací infrastruktury a přeneseně i poskytovaného vzdělávání.
Zdroj financování v ITI	IROP

Specifický cíl 2.2 – Posílit kapacity a zvýšit kvalitu sociálních služeb a sociálního bydlení

Navzdory dlouhodobě dobře fungující síti sociálních služeb se aglomerace potýká s mnoha negativními jevy, které vyžadují koncepční řešení na integrované úrovni. Území je poznamenáno prakticky nulovou bytovou výstavbou, která v posledních letech přispěla k dramatickému zhoršení situace na místním trhu a výrazně snížila dostupnost kvalitního bydlení. Vzhledem k přetrvávající minimální investiční aktivitě nelze v dohledné době očekávat zlepšení, spíše naopak. Tento dlouhodobý trend na sebe váže mnoho dalších sociálních problémů jako je nelepšící se situace vyloučených lokalit, bytová nouze, vysoké zadlužení obyvatel a nadměrné zatížení exekucemi.

Další problematiku oblastí je vysoký index ekonomického zatížení, který je v případě aglomerace značně nadprůměrný. Podíl neproduktivní části populace je zde ještě nižší než ve většině České republiky a tento trend bude i nadále pokračovat. S tímto úzce souvisí nedostatečné kapacity pobytových sociálních služeb, a to především v domovech pro seniory.

V neposlední řadě je nezbytné uvést problematiku duševního zdraví, v rámci které je patrná rostoucí disproporce mezi počtem duševně nemocných osob a odborných pracovníků v této oblasti.

Je tedy zřejmé, že poptávka po sociálních službách dále poroste a je v nejlepším zájmu aglomerace jejich kapacity posílit a co nejvíce zlepšit podmínky pro výkon jejich činnosti.

Naplnění specifického cíle 2.2 přispěje k řešení následujících rozvojových potřeb aglomerace identifikovaných v analytické části strategie:

- Podpora sociálních služeb co nejvíce blízkým domácím prostředí
- Výstavba objektů pro sociální služby
- Zajištění specifických služeb pro seniory s duševním onemocněním
- Zajištění specifických potřeb a osobní asistence pro dospělé osoby se zdravotním omezením a mentálním postižením
- Výstavba a vyčlenění bytů pro sociální bydlení s podporou sociálních služeb

- Pokračování v projektech na podporu sociálního bydlení, azylového bydlení apod.
- Rozšiřování kapacit sociální služby chráněného bydlení
- Podpora paliativní péče
- Využití aglomerace pro sdílení dobré praxe a přenos sociálních inovací do menších obcí
- Rozvoj spolupráce v oblasti sociálních inovací s Technickou univerzitou Liberec a s Krajskou nemocnicí Liberec
- Informační kampaně laické veřejnosti o problémech duševních onemocnění
- Vznik center duševního zdraví
- Vznik komunitních center
- Vznik komunitních týmů v terénu
- Podpora rekvalifikací
- Vytváření chráněných dílen a jejich vybavení
- Vytváření motivace zaměstnavatelů pro zaměstnání lidí s duševním onemocněním nebo pro odběr jejich produktů
- Budování prostor pro zázemí neinvestičních projektů a pro sociální podnikání z KPSV
- Budování heren pro psychologické pracovníky, pořízení aut pro terénní pracovníky, pořizování testovacích sad, psychologických baterií
- Podpora a rozvoj kariérového poradenství, pracovní diagnostiky, mentoringu a koučingu, vzdělávání
- Podpora age managementu a talent managementu
- Podpora projektů na sladění rodinného života a zaměstnání
- Rozvoj dluhového poradenství
- Aktivní prevence u lidí ohrožených exekucemi
- Podpora finanční gramotnosti jak u dětí ZŠ, tak dospělých
- Podpora rodin s duševně nemocnými dětmi (volnočasové aktivity, služby, multidisciplinární odborná terénní péče, vzdělávání, odstranění stigmatizace této skupiny)
- Rozšíření skupiny dětských psychoterapeutů
- Podpora svépomocných skupin a pacientských spolků
- Profesionální rozvoj jako insitucionalizovaná podpora

Vazba na specifický cíl SRR ČR 21+: 2.3; 3.3; 5.1; 5.3; 5.4

Naplnění specifického cíle 2.2 bude dosaženo prostřednictvím realizace následujících opatření:

- 1) Opatření 2.2.1 - Zvyšování kapacit a kvality sociálních služeb, modernizace infrastruktury a vybavení
- 2) Opatření 2.2.2 - Rozvoj sociálního bydlení
- 3) Opatření 2.2.3 - Podpora sociálních služeb, zaměstnanosti a sociálního začleňování

Opatření 2.2.1 - Zvyšování kapacit a kvality sociálních služeb, modernizace infrastruktury a vybavení

Popis opatření	Základem tohoto opatření je podpora rozšíření kapacit a kvality sociálních služeb v souladu s požadavky aglomerace. Jedná se především o navýšení počtu pobytových služeb pro seniory, rozšíření personálních kapacit pro poskytování sociálních služeb dle specifických potřeb území a modernizaci objektů a vybavení sociálních zařízení.
Vazba na identifikované	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora sociálních služeb co nejvíce blízkým domácím prostředí

Opatření 2.2.1 - Zvyšování kapacit a kvality sociálních služeb, modernizace infrastruktury a vybavení

<p>potřeby</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zajištění specifických potřeb a osobní asistence pro dospělé osoby se zdravotním omezením a mentálním postižením • Výstavba objektů pro sociální služby • Rozšiřování kapacit sociální služby chráněného bydlení • Podpora paliativní péče • Budování heren pro psychologické pracovníky, pořízení aut pro terénní pracovníky, pořizování testovacích sad, psychologických baterií • Vznik center duševního zdraví (alespoň 2 pro území aglomerace) • Vznik komunitních center (na území celé aglomerace)
<p>Oblasti zájmu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Navýšení kapacity pobytových sociálních služeb pro seniory, výstavba domovů pro seniory • Rozšíření kapacit pro poskytování sociálních služeb ve specifických sociálních oblastech – dluhové poradenství, sociální bydlení, zaměstnávání, kriminalita, drogová problematika, SAS pro rodiny, ambulantní služby • Výstavba objektů pro poskytování služeb pro osoby se zdravotním postižením, pro osoby s mentálním postižením a kombinovaným postižením • Výstavba objektu se zvláštním režimem komunitního typu pro uživatele s poruchami autistického spektra a osoby s chronickým duševním onemocněním • Rekonstrukce/modernizace sociálních zařízení • Vybudování komunitního centra • Vybudování zařízení sociálních služeb pro cílovou skupinu senioři a osoby s neurodegenerativním onemocněním • Modernizace provozně-technického zázemí sociálních služeb • Pořízení vybavení pro zkvalitnění sociálních služeb • Podpora kapacit služeb na pomezí zdravotní a sociální péče • Podpora kapacit paliativní a domácí zdravotní péče • Posílení hospicové péče, zajištění zázemí pro mobilní hospice • Podpora kapacit odlehčovacích služeb
<p>Přínosy opatření</p>	<p>Realizace opatření míří na zlepšení celospolečenských problémů aglomerace prostřednictvím posílení chybějících kapacit v sociálních službách – personálních, materiálních, pobytových i terénních. Zvyšováním kapacit se podpoří účinnost těchto služeb a dojde k postupné redukci velmi závažných sociálních problémů aglomerace.</p>
<p>Vzorový příklad integrovanosti opatření</p>	<p>Výstavbou domovů pro seniory bude zvyšována kapacita pobytových služeb celé aglomerace, které jsou v současné době nevyhovující. S rostoucí kapacitou bude zároveň narůstat i poskytovaná kvalita služeb, a to mj. díky novému modernímu zařízení a vybavení. Výstavba/rekonstrukce sociálních zařízení pak dále povede k energetickým úsporám a snížení energetické náročnosti. Aglomerace tak celkově zvýší schopnost postarat se o své občany</p>

Opatření 2.2.1 - Zvyšování kapacit a kvality sociálních služeb, modernizace infrastruktury a vybavení

v seniorním věku, jejichž počet bude časem dále narůstat.

Zdroj financování v ITI

IROP

Opatření 2.2.2 - Rozvoj sociálního bydlení**Popis opatření**

Význam opatření je alespoň částečně zmírnit velmi špatný stav na trhu s bydlením a podpořit sociální bydlení ve městech a obcích aglomerace podle jejich potřeb a potřeb cílových skupin. Jedná se o komplexní problém celého území a jakékoliv navýšení kapacit sociálního bydlení přispěje ke zlepšení situace, jejíž dlouhodobý výhled je nepříznivý.

Vazba na identifikované potřeby

- Výstavba a vyčlenění bytů pro sociální bydlení s podporou sociálních služeb
- Pokračování v projektech na podporu sociálního bydlení, azylového bydlení apod.
- Rozšiřování kapacit sociální služby chráněného bydlení

Oblasti zájmu

- Výstavba, modernizace, rekonstrukce či nákup nemovitostí s cílem zvýšit kapacity sociálního bydlení
- Zvýšení bezbariérovosti objektů se sociálními byty
- Podpora a rozvoj sociálních služeb navázaných na sociální bydlení, zlepšení přístupu k bydlení pro specifické cílové skupiny
- Podpora vzniku kontaktních/poradenských center pro oblast bydlení, podpora sociální práce
- Modernizace vybavení sociálního bydlení
- Podpora koordinace a informovanosti měst, obcí, obyvatel a dalších relevantních subjektů v oblasti sociálního bydlení na území aglomerace

Přínosy opatření

Úspěšná realizace opatření ovlivní celý řetězec pozitivních aspektů, jejichž přínos pro rozvoj aglomerace bude nesporný. Celkově se zvýší dostupnost a kvalita bydlení, mnoho osob opustí nevyhovující podmínky pro život a doprovodné negativní jevy jako bezdomovectví, bytová nouze či dluhy se budou oproti tomu postupně snižovat. Stejně tak bude klesat počet sociálně vyloučených lokalit a osob ohrožených sociálním vyloučením.

Vzorový příklad integrovanosti opatření

Zvyšování kapacit sociálního bydlení v jednotlivých lokalitách aglomerace výrazně přispěje k řešení akutní problematiky nedostupného bydlení. Rekonstrukce a modernizace objektů určených pro sociální bydlení dále povede k energetickým úsporám a snížení energetické náročnosti. V rámci rekonstrukce/výstavby sociálního bydlení bude docházet k rozvoji technické infrastruktury, která bude modernizována a energeticky optimalizována. Rozšiřováním kapacit sociálního bydlení bude navíc dále posilována práce s příslušnou cílovou skupinou a rozsah poskytovaných sociálních služeb bude rovněž významně navyšován.

Opatření 2.2.3 - Podpora sociálních služeb, zaměstnanosti a sociálního začleňování

Popis opatření

Opatření reaguje na zjištěné sociální problémy a dále rozvíjí sociální služby z hlediska jejich kvality a účinnosti. Navrhované aktivity budou směřovat na podporu řešení specifických problémů aglomerace, v rámci kterých je vyžadováno mj. posílení terénní práce, paliativní péče nebo služeb na pomezí zdravotní a sociální péče. V těchto oblastech je patrný strmý nárůst požadavků, stejně jako v péči o seniory či osoby s duševním onemocněním. Cílem opatření je zvýšit schopnost reakce na nové potřeby a změny v charakteru poskytovaných služeb.

Sekundárně se pak opatření věnuje podpoře zaměstnanosti a sociálního začleňování, kde jsou předpokládány aktivity v oblasti profesního rozvoje, rekvalifikací, integrace osob či prevence.

Vazba na identifikované potřeby

- Podpora sociálních služeb co nejvíce blízkým domácím prostředí
- Zajištění specifických služeb pro seniory s duševním onemocněním (bydlení, služby, atd.)
- Zajištění specifických potřeb a osobní asistence pro dospělé osoby se zdravotním omezením a mentálním postižením
- Podpora paliativní péče
- Využití aglomerace pro sdílení dobré praxe a přenos sociálních inovací do menších obcí
- Rozvoj spolupráce v oblasti sociálních inovací s Technickou univerzitou v Liberci a s Krajskou nemocnicí Liberec
- Podpora rodin s duševně nemocnými dětmi (volnočasové aktivity, služby, multidisciplinární odborná terénní péče, vzdělávání, odstranění stigmatizace této skupiny)
- Rozšíření skupiny dětských psychoterapeutů
- Podpora svépomocných skupin a patientských spolků
- Informační kampaně laické veřejnosti o problémech duševních onemocnění
- Vznik komunitních týmů v terénu
- Podpora rekvalifikací a profesního rozvoje
- Profesní rozvoj jako institucionalizovaná podpora
- Vytváření chráněných dílen a jejich vybavení
- Vytváření motivace zaměstnavatelů pro zaměstnání lidí s duševním onemocněním nebo pro odběr jejich produktů
- Budování prostor pro zázemí neinvestičních projektů a pro sociální podnikání z KPSV
- Podpora a rozvoj kariérového poradenství, pracovní diagnostiky, mentoringu a koučingu, vzdělávání
- Podpora age managementu a talent managementu

Opatření 2.2.3 - Podpora sociálních služeb, zaměstnanosti a sociálního začleňování

	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora projektů na sladění rodinného života a zaměstnání • Rozvoj dluhového poradenství • Aktivní prevence u lidí ohrožených exekucemi • Podpora finanční gramotnosti jak u dětí ZŠ, tak dospělých
Oblasti zájmu	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora vzdělávání a osobního rozvoje pracovníků sociálních služeb • Posílení komunitních sociálních služeb na území aglomerace • Rozvoj aktivizačních služeb • Podpora integrace osob ohrožených sociálním vyloučením • Rozvoj služeb návazných na sociální služby (poradenství, vzdělávání) • Podpora a rozvoj terénní práce – zvýšení personálních kapacit i technického vybavení • Podpora při zprostředkování zaměstnání, zvyšování uplatnitelnosti na trhu práce, rekvalifikace, podpora vzniku nových pracovních míst • Bilanční a pracovní diagnostika • Podpora začlenění na trhu práce, motivační programy, pracovní rehabilitace • Realizace nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti • Společná koordinace sociálních služeb v rámci aglomerace • Zavádění systémových preventivních opatření • Cílené přizpůsobování sociálních služeb stárnutí obyvatel
Přínosy opatření	<p>Hlavním účelem opatření je zvýšení kvality a dostupnosti sociálních služeb v požadovaném rozsahu a místě jejich potřeby. Opatření přispěje ke zlepšení podmínek na straně poskytovatelů služeb, čímž dojde ke kvalitnějšímu a účinnějšímu přenosu sociálních služeb na jejich klienty. Systém sociální péče tak bude lépe přizpůsoben skutečným potřebám aglomerace a přispěje k postupnému odbourávání dílčích sociálních problémů jeho obyvatel.</p> <p>Přínosy z realizace opatření lze dále například spatřit ve zvýšení uplatnitelnosti osob na trhu práce prostřednictvím vyšší kvalifikace a jejich lepší sociální integrace.</p>
Vzorový příklad integrovanosti opatření	<p>S integrací osob ohrožených sociálním vyloučením se potýká prakticky celá aglomerace. Integrovanost řešení a koncepční podpora těchto sociálních jevů je zde nezbytná a cílená podpora pro specifické cílové skupiny tak bude mít pro aglomeraci rozsáhlé přínosy – zmírnění sociálního napětí, zlepšení bezpečnostní situace, zvýšení uplatnitelnosti na místním trhu práce, úbytek sociálně vyloučených lokalit atp. K úspěšnému zvládnutí problematiky sociálního začleňování také přispěje předpokládaný rozvoj sociálního bydlení a zvyšování kapacit sociálních služeb.</p>
Zdroj financování v ITI	OP Z+

Specifický cíl 2.3 – Podpořit digitalizaci veřejné správy a technologické a technické inovace

Požadavky této doby na efektivní a co nejvíce elektronicky fungující veřejnou správy vytvářejí na samosprávné celky vysoké nároky, se kterými se musí v průběhu času umět vypořádat. Rozdíl v úrovni digitalizace a rozvoji technologických inovací v městském prostředí je mezi českými městy/kraji obrovský. Některá města i celé kraje se technologicky blíží vyspělým zemím Evropské unie, některá však v tomto ohledu stagnují a jejich transformace probíhá jen velmi pomalým tempem.

Z pohledu aglomerace Liberec – Jablonec n. Nisou nelze toto území zařadit ani do jedné z těchto kategorií. Lze však s určitostí konstatovat, že mezi premianty na poli inovací či kontinuálního zavádění digitálních technologií do veřejné správy i celého městského ekosystému tato aglomerace v žádném případě nepatří. Rozvojový potenciál je v této oblasti de-facto neomezený, a proto je v zájmu aglomerace se na zlepšení současného stavu zaměřit i v rámci této strategie ITI.

Naplnění specifického cíle 2.3 přispěje k řešení mnoha rozvojových potřeb. Analytická část strategie poté identifikovala následující potřeby s vazbou na navrhované opatření:

- Pokračující rozvoj digitalizace škol
- Navigační a informační systémy pro řízení dopravy
- Vytvoření jednotné turistické karty zahrnující jednotlivé turistické atraktivity cestovního ruchu

Vazba na specifický cíl SRR ČR 21+: 3.1; 5.4; 6.3; 6.4; 6.5

Naplnění specifického cíle 2.3 bude dosaženo prostřednictvím realizace následujícího opatření:

- Opatření 2.3.1 - Digitalizace veřejné správy a podpora zavádění moderních technologií

Opatření 2.3.1 - Digitalizace veřejné správy a podpora zavádění moderních technologií	
Popis opatření	Opatření průřezově směřuje na širší a účinnější zavádění prvků eGovernment ve veřejné správě, digitalizaci dílčích procesů i souhrnných agend, ale také na podporu moderních technologií v různých aspektech života ve městě. Cílem opatření je zvýšení efektivity, dostupnosti a bezpečnosti činností, které mají význam pro lepší chod veřejných institucí a kvalitu jejich služeb.
Vazba na identifikované potřeby	<ul style="list-style-type: none">• Pokračující rozvoj digitalizace škol• Navigační a informační systémy pro řízení dopravy• Vytvoření jednotné turistické karty zahrnující jednotlivé turistické atraktivity cestovního ruchu
Oblasti zájmu	<ul style="list-style-type: none">• Digitalizace jednotlivých procesů i celých agend• Digitalizace dokumentů/registrů, jejich dálkové zpřístupnění• Zavádění a inovace portálu občana/podnikatele/turisty• Zavádění nástrojů pro optimalizaci interních procesů• Pokročilé využívání městských a krajských dat, data management• Zavádění/rozvoj konceptu virtuálního úřadu• Zefektivnění přístupu v komunikaci s klienty úřadu/města• Rozvoj v oznamování na základě mobilních notifikací, automatizovaný

Opatření 2.3.1 - Digitalizace veřejné správy a podpora zavádění moderních technologií

	<p>systém informování a komunikace s úřadem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podpora identity občana, věrnostní karta a karta turistů, včetně podpory prostřednictvím městské aplikace • Zavádění vysokorychlostního veřejného internetu do veřejných budov a veřejného prostoru • Výstavba společných datových skladů • Obnova/výstavba metropolitních sítí • Rozvoj pasportizace – majetek, nemovitosti, odpady, zeleň atp. • Podpora kybernetické bezpečnosti a umělé inteligence • Pokročilé využívání městských a krajských dat v dopravě a energetice • Podpora eHealth
<p>Přínosy opatření</p>	<p>Realizace jakékoliv z podporované aktivity nepochybně povede k většímu zajištění přístupu veřejné správy k digitálním technologiím a zlepšení současného stavu v dané oblasti, a to bez ohledu na její konkrétní povahu.</p> <p>Opatření může směřovat k podstatnému nárůstu konektivity, větší poptávce po službách veřejné správy, optimalizaci činností s významnou úsporou času, prostředků či energie. Zavedení moderních technologií přispěje k efektivní a účelné správě měst a obcí a zvýšení kvality života jejich občanů.</p>
<p>Vzorový příklad integrovanosti opatření</p>	<p>Koncepční zavádění vysokorychlostního internetu do veřejných budov a veřejného prostoru (náměstí, MHD, parky aj.) nepochybně zvýší přívětivost i atraktivitu obcí, měst a potažmo celé aglomerace. Uživatelé služeb, kterými jsou de-facto všichni občané či návštěvníci, zvýší svoji stále více vyžadovanou konektivitu a samotný užitek z pobytu v aglomeraci. Kvalita života se realizací opatření pro mnoho občanů aglomerace výrazně zvýší.</p>
<p>Zdroj financování v ITI</p>	<p>IROP</p>

3.4 Strategický cíl 3 – Atraktivní a odpovědná aglomerace

Třetí, avšak neméně důležitý pilíř strategie ITI Liberec – Jablonec nad Nisou odkazuje na unikátní kulturní bohatství aglomerace a potenciál cestovního ruchu, který toto území nabízí. Strategický cíl 3 „Atraktivní a odpovědná aglomerace“ míří na rozvoj těchto významných předností a konkurenční výhodu aglomerace, kterou v národním srovnání tyto oblasti bezesporu představují. Aktivní podpora kultury a cestovního ruchu je tak velmi důležitým prvkem pro dlouhodobý rozvoj aglomerace, čemuž také odpovídá pozornost, která je jí v této strategii věnována.

Hlavní priorita je směřována na péči o kulturní dědictví, revitalizaci významných atraktivit a podporu cestovního ruchu, která má nejčastěji podobu výstavby či obnovy doprovodné infrastruktury s cílem zvýšit atraktivitu a komfort pro návštěvníky.

Účelem strategického cíle je zvýšit odpovědnost aglomerace za ochranu svých památek, muzeí, knihoven i rozsáhlých sbírkových předmětů, a zachovat je tak pro další generace v patřičném stavu a kvalitě. Řádná péče o kulturní památky i významné atraktivity regionu dále zvýší jejich přitažlivost a podpoří celkovou návštěvnost aglomerace.

Investice do infrastruktury cestovního ruchu a rozšíření podpůrných aktivit jsou poté druhým základním kamenem této rozvojové priority, jejíž smyslem je návštěvníkům poskytnout komplexní a zajímavý program, prodloužit délku jejich pobytu a celkově zvýšit jejich spokojenost s ambicí opětovného návratu.

Strategický cíl 3 „Atraktivní a odpovědná aglomerace“ bude naplněn prostřednictvím následujících dvou specifických cílů:

- Specifický cíl 3.1 - Zvýšit potenciál cestovního ruchu
- Specifický cíl 3.2 - Zajistit revitalizaci a ochranu kulturního dědictví aglomerace

Specifický cíl 3.1 - Zvýšit potenciál cestovního ruchu

Problematika cestovního ruchu je v podmínkách aglomerace nepochybně oblastí, která disponuje mnoha přednostmi, vysokým potenciálem, ale zároveň vykazuje nespočet slabých míst a rizik pro jeho další rozvoj. Účelem navrhovaných opatření je výrazně podpořit identifikované silné stránky jakými jsou přírodní bohatství (Jizerské hory), jedinečné tradice (sklářství) či množství unikátních kulturních památek a dalších atraktivit v aglomeraci (Ještěd, ZOO, zámky, muzea, galerie aj.) a zároveň co nejvíce minimalizovat slabé stránky, kterých jenom v rámci analytické části bylo zjištěno poměrně mnoho - např. přetížení cestovním ruchem na známých místech, nedostatečná doprovodná infrastruktura vč. nevyužití potenciálu cykloturistiky.

Z ekonomického hlediska pak cestovní ruch trpí poměrně nízkým průměrným počtem přenocování a rovněž absencí koncepčního strategického přístupu v jeho rozvoji ze strany hlavních jádrových měst. V rámci implementace strategie ITI je tak prioritním zájmem aglomerace místní cestovní ruch efektivně podpořit, zvýšit výtěžnost této klíčové přednosti a její pozici dále posilovat.

Naplnění specifického cíle 3.1 poté přispěje k řešení následujících rozvojových potřeb aglomerace identifikovaných v analytické části strategie:

- Marketingové akce týkající se méně známých míst např. kampaň Skryté skvosty, návaznost na projekt mapy Direction
- Vytvoření jednotné turistické karty zahrnující jednotlivé turistické atraktivity cestovního ruchu
- Podpora služeb cestovního ruchu
- Budování doprovodné infrastruktury (např. parkoviště pro osobní automobily a autobusy, stání, sociální zařízení, cedule a značení apod.) na místech s potenciálem cestovního ruchu
- Snaha o budování nových nástupních míst do Jizerských hor

- Budování záchytných parkovišť, parkovišť typu P a R a zřízení shuttle autobusů, usměrňování a regulace dopravy
- Navigační a informační systémy pro řízení dopravy
- Motivační systémy pro využívání veřejné dopravy (např. realizace a propagace jednotné Euroregionální jízdenky)
- Zvýšení kapacity a spojů autobusové dopravy
- Dobudování a propagace cyklostezky Odra – Nisa a jejího propojení s německou stranou
- Budování singletreků a pumptreků, záměry na cyklotrasy a pěší trasy, budování sportovního zázemí a doplňování turistických cílů např. vybudování turistického cíle u bobové dráhy v Tanvaldu
- Oprava objektu Lidových sadů
- Rozšíření a modernizace ZOO Liberec
- Podpora řemesel a agroturistiky ve vazbě na cestovní ruch
- Využití potenciálu ozubnicové železnice Tanvald – Kořenov – Harrachov – ukázkové rekonstrukce, propagace, informování, spolupráce s Polskem, Německem
- Využití potenciálu podstávkových domů (např. ukázková rekonstrukce, propagace a informování o podstávkových domech, spolupráce s Německem a Polskem)
- Výstavba/modernizace turistických informačních center
- Podpora revitalizace technických památek, drobných památek, kulturního dědictví
- Budování, rekonstrukce a pořízování vybavení muzeí, galerií a knihoven
- Podpora projektu Křišťálové údolí
- Budování infrastruktury a pořízení vybavení pro konzervaci a restaurování sbírek a fondů

Vazba na specifický cíl SRR ČR 21+: 2.3; 3.1; 3.3

Naplnění specifického cíle 3.1 bude dosaženo prostřednictvím realizace následujících opatření:

- 1) Opatření 3.1.1 - Rozvoj doprovodné infrastruktury a aktivit v cestovním ruchu
- 2) Opatření 3.1.2 - Podpora regionálních atraktivit

Opatření 3.1.1 - Rozvoj doprovodné infrastruktury a aktivit v cestovním ruchu

<p>Popis opatření</p>	<p>Opatření směřuje výhradně na podporu rozvoje infrastruktury cestovního ruchu s cílem zvýšit jeho celkovou atraktivitu v podmínkách aglomerace. Důraz je kladen na maximální využívání moderních technologií, inteligentní prvky a nové aplikace, které zvýší přitažlivost i přívětivost území pro jeho návštěvníky.</p> <p>Podporované aktivity dále směřují ke zvýšení informačního servisu a obnovu/výstavbu infrastruktury v klíčových turistických lokalitách s vysokou poptávkou a nevyhovující kapacitou.</p>
<p>Vazba na identifikované potřeby</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora služeb cestovního ruchu • Marketingové akce týkající se méně známých míst např. kampaň Skryté skvosty, návaznost na projekt mapy Direction • Vytvoření jednotné turistické karty zahrnující jednotlivé turistické atraktivity cestovního ruchu • Budování doprovodné infrastruktury (např. parkoviště pro osobní

Opatření 3.1.1 - Rozvoj doprovodné infrastruktury a aktivit v cestovním ruchu

	<p>automobily a autobusy, stělparky, sociální zařízení, cedule a značení apod.) na místech s potenciálem cestovního ruchu</p> <ul style="list-style-type: none">• Snaha o budování nových nástupních míst do Jizerských hor, např. v Albrechticích nebo na Frýdlantsku• Budování záchytných parkovišť, parkovišť typu P a R a zřízení shuttle autobusů, usměrňování a regulace dopravy• Navigační a informační systémy pro řízení dopravy• Motivační systémy pro využívání veřejné dopravy (např. realizace a propagace jednotné Euroregionální jízdenky)• Zvýšení kapacity a spojů autobusové dopravy• Výstavba/modernizace turistických informačních center• Dobudování a propagace cyklostezky Odra – Nisa a jejího propojení s německou stranou• Budování singletreků a pumptreků, záměry na cyklotrasy a pěší trasy, budování sportovního zázemí a doplňování turistických cílů např. vybudování turistického cíle u bobové dráhy v Tanvaldu• Využití potenciálu ozubnicové železnice Tanvald – Kořenov – Harrachov – ukázkové rekonstrukce, propagace, informování, spolupráce s Polskem, Německem• Podpora řemesel a agroturistiky ve vazbě na cestovní ruch (návštěva dílen atd.)• Využití potenciálu podstávkových domů (např. ukázková rekonstrukce, propagace a informování o podstávkových domech, spolupráce s Německem a Polskem)• Podpora projektu Křišťálové údolí
Oblasti zájmu	<ul style="list-style-type: none">• Výstavba/obnova dopravní infrastruktury v přetížených místech, odklon dopravy, výstavba parkovišť• Podpora veřejné dopravy ve frekventovaných lokalitách• Výstavba/obnova naučných a turistických stezek• Zavádění moderních technologií a inovací do cestovního ruchu – turistické aplikace, navigační systémy a informační systémy, sledování návštěvnosti aj.• Výstavba a modernizace cyklostezek, výstavba/úprava smíšených stezek pro chodce a cyklisty• Výstavba a modernizace cyklotras• Dobudování cyklostezek s cílem zvýšit jejich provázanost v rámci mezinárodní páteřní cyklostezky Odra-Nisa• Budování doprovodné infrastruktury pro cyklisty (stojany, úschovny)• Výstavba dobíjecích stanic pro elektrokola• Podpora bikesharingu• Marketingové a propagační aktivity, koordinace s hlavními aktéry a Libereckým krajem

Opatření 3.1.1 - Rozvoj doprovodné infrastruktury a aktivit v cestovním ruchu

	<ul style="list-style-type: none">• Rozšiřování činností turistických center, zkvalitňování služeb a vybavení• Rozvoj konektivity• Výstavba/obnova zázemí pro návštěvníky vč. návštěvnických center• Revitalizace vodních nádrží, toků a jejich okolí – výstavba a rekonstrukce okolní infrastruktury, kultivace odpočinkových ploch, optimalizace přístupových bodů, podpora cyklistiky, výsadba zeleně, obnova mobiliáře, zlepšení doprovodné infrastruktury (např. parkování, převlékání), výstavba drobných staveb a herních prvků (altány, sportovní hřiště)• Rozvoj projektu Křišťálové údolí – úprava areálu výstaviště – Eurocentra na tzv. bižuterní ostrov pro část výstavní, předváděcí, obchodní a výchovnou včetně kapacitního, moderního zázemí
Přínosy opatření	Hlavním přínosem z realizace opatření je zvýšení atraktivity aglomerace nejenom pro cizí návštěvníky ale také pro její vlastní občany. Cílená podpora cestovního ruchu bude mít za následek zvýšení ekonomického prospěchu, zkvalitnění jednotlivých lokalit a zvýšení komfortu pro jejich návštěvu.
Vzorový příklad integrovanosti opatření	Jedním z cílů v rozvoji doprovodné infrastruktury cestovního ruchu je ulevit přetíženým uzlům (např. v Bedřichově), podpořit veřejnou dopravu v těchto lokalitách a maximálně odklonit motorizovanou dopravu z těchto míst, která se takto stanou dostupnější i atraktivnější. Dopady z realizace opatření lze spatřit v určité optimalizaci turistické mobility, snižování vlivu na životní prostředí a zlepšení přístupnosti hlavních zájmových atraktivit aglomerace. Na druhé straně se rozvojem obdobné infrastruktury může podstatně zvýšit dostupnost a atraktivita doposud hůře přístupných, avšak turisticky velmi zajímavých destinací.
Zdroj financování v ITI	IROP

Opatření 3.1.2 - Podpora regionálních atraktivit

Popis opatření	Opatření navazuje na podporu infrastruktury a doprovodných aktivit v cestovním ruchu a zaměřuje se na revitalizaci konkrétních významných atraktivit aglomerace, které zaujímají důležitou úlohu v jeho budoucím rozvoji.
Vazba na identifikované potřeby	<ul style="list-style-type: none">• Rozšíření a modernizace ZOO Liberec• Oprava objektu Lidových sadů• Podpora revitalizace technických památek, drobných památek, kulturního dědictví• Využití areálu zámku ve Frýdlantu pro rozvoj cestovního ruchu (např. agroturistika, využití tradice rodu Clam-Gallasů, památník, malé muzeum Franze Kafky)• Budování, rekonstrukce a pořízování vybavení muzeí, galerií a knihoven

Oblasti zájmu	<ul style="list-style-type: none"> • Dokončení modernizace hlavní budovy Severočeského muzea • Rozšíření a modernizace Zoo Liberec • Restaurování severního průčelí budovy Městských lázní v Liberci • Revitalizace zámku Frýdlant • Revitalizace okolí vodní nádrže Mšeno • Revitalizace Liberecké přehrady • Úprava areálu výstaviště – Eurocentra v Jablonci n. Nisou
Přínosy opatření	Realizace opatření cílí na zvýšení atraktivity některých klíčových turistických destinací a další nárůst jejich návštěvnosti. Snahou je do těchto lokalit přilákat návštěvníky zcela nové a ty stávající přimět k opakované návštěvě či delšímu setrvání na území aglomerace.
Vzorový příklad integrovanosti opatření	Koncepční revitalizace vodních nádrží/přehrad v urbanizovaném území zvýší prostřednictvím zlepšené kvality vody, kultivovaného okolí a modernizace infrastruktury celkovou atraktivitu dané lokality, města i celé oblasti. Zvýší se jejich užitná hodnota pro občany aglomerace i její návštěvníky. Rozvojem těchto míst se podpoří ekonomické stimuly, které na sebe naváží další příznivé efekty (nové podnikatelské subjekty, pracovní místa aj.). Další významná synergie z realizace opatření bude generována v oblasti veřejných prostranství a jejich rekultivace, které bude v rámci revitalizace těchto rozsáhlých ploch nepochybně dosaženo. Dojde tak ke značnému zlepšení jejich stavu, a to navíc v místech s velkou návštěvností a frekvencí osob.
Zdroj financování v ITI	IROP, OP ŽP

Specifický cíl 3.2 - Zajistit revitalizaci a ochranu kulturního dědictví aglomerace

Obdobně jako oblast cestovního ruchu vykazuje problematika kultury v podmínkách aglomerace mnoho předností ale i slabých míst. Území disponuje velkým množstvím kulturních památek, muzeí i jedinečnými kulturními organizacemi s nadregionálním významem. Naproti tomu však stojí špatný technický stav tohoto kulturního bohatství a neexistence či nevyhovující stav depozitářů památek, muzeí, galerií i knihoven. Problematickou oblastí je nedostačující infrastruktura pro konzervaci a restaurování sbírek a jejich zabezpečení. Neaktuálnost, pomalá výměna a doplňování expozic v souladu s moderní dobou jsou také citelné nedostatky s velkým prostorem pro zlepšení.

Nejenom z těchto důvodů je výrazné zvýšení péče o kulturní bohatství aglomerace jednou z dlouhodobých strategických priorit, která spolu s rozvojem cestovního ruchu tvoří vzájemně se podporující synergické prvky se značným růstovým potenciálem.

Naplnění specifického cíle 3.2 přispěje k řešení následujících rozvojových potřeb aglomerace identifikovaných v analytické části strategie:

- Rozvoj libereckého zámku jako základny festivalu Anifilm
- Podpora revitalizace technických památek, drobných památek, kulturního dědictví
- Budování, rekonstrukce a pořízování vybavení muzeí, galerií a knihoven
- Budování infrastruktury a pořízení vybavení pro konzervaci a restaurování sbírek a fondů
- Postupná výměna neaktuálních a méně atraktivních expozic v muzeích a galeriích

- Využití areálu zámku ve Frýdlantu pro rozvoj cestovního ruchu (např. agroturistika, využití tradice rodu Clam-Gallasů, památník, malé muzeum Franze Kafky)
- Revitalizace zámku Frýdlant
- Podpora projektu Křišťálové údolí

Vazba na specifický cíl SRR ČR 21+: 2.3; 3.3

Naplnění specifického cíle 3.2 bude dosaženo prostřednictvím realizace následujících opatření:

- 1) Opatření 3.2.1 - Obnova kulturních památek, muzeí a knihoven
- 2) Opatření 3.2.2 - Restaurování uměleckých děl a sbírkových předmětů a jejich ochrana

Opatření 3.2.1 - Obnova kulturních památek, muzeí a knihoven	
Popis opatření	Opatření se zaměřuje na cílenou obnovu a revitalizaci kulturních památek a významných paměťových institucí jakými jsou muzea, galerie či knihovny. Hlavním účelem je zachování bohatého kulturního dědictví na území aglomerace, zlepšení jeho technického stavu a zvýšení atraktivity konkrétních objektů. Cílem opatření je zvýšit jejich kvalitu nejenom po vizuální stránce, ale také z hlediska obsahu – expozic, vybavení i nabízených služeb.
Vazba na identifikované potřeby	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj libereckého zámku jako základny festivalu Anifilm • Revitalizace a vybavení pro činnost památek přispívající k ochraně kulturního dědictví • Podpora revitalizace technických památek, drobných památek, kulturního dědictví • Budování, rekonstrukce a pořízení vybavení muzeí, galerií a knihoven • Budování infrastruktury a pořízení vybavení pro konzervaci a restaurování sbírek a fondů • Postupná výměna neaktuálních a méně atraktivních expozic v muzeích a galeriích • Využití areálu zámku ve Frýdlantu pro rozvoj cestovního ruchu (např. agroturistika, využití tradice rodu Clam-Gallasů, památník, malé muzeum Franze Kafky) • Revitalizace zámku Frýdlant
Oblasti zájmu	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizace Krajské vědecké knihovny Liberec – stavebně technické úpravy, fondy, knihovny a digitalizace, podpora služeb a informačních technologií • Dokončení modernizace hlavní budovy Severočeského muzea – modernizace zázemí pro zaměstnance, zlepšení termoizolačních vlastností budovy, modernizace přednáškového sálu, modernizace konzervátorských dílen, modernizace technického zázemí muzea • Centrum německo-českého umění – vybudování specializovaného badatelského pracoviště s vlastními sbírkami, knihovnou a archivem zaměřené výlučně na českoněmecké výtvarné umění s cílem většího

Opatření 3.2.1 - Obnova kulturních památek, muzeí a knihoven

	<p>poznání historie a rozvoje současných vazeb</p> <ul style="list-style-type: none"> • Restauraování severního průčelí budovy Městských lázní Liberec • Rekonstrukce budovy původní jablonecké radnice, stávající městské knihovny • Revitalizace bývalých městských lázní v Jablonci nad Nisou • Revitalizace Libereckého zámku • Podstávkový dům - vzorová rekonstrukce s vazbou na tradiční řemesla a místní zdroje, s cílem interpretovat a komplexně přiblížit tradiční život v území s vazbou na přeshraniční kulturní oblast • Obnova, modernizace a revitalizace kulturních památek ve městech a obcích aglomerace • Modernizace zázemí pro návštěvníky • Obnova/výstavba technického zázemí • Modernizace výpočetní techniky, zavedení datových skladů a sítí, rozvoj konektivity • Pořízení vybavení a expozic • Akvizice uměleckých děl • Pořízení nových výstavních panelů odpovídajících mezinárodním muzejním standardům, umožňující realizovat krátkodobé výstavy a stálé expozice
<p>Přínosy opatření</p>	<p>Realizací opatření bude dosaženo mnohanásobných pozitivních efektů, jejichž užitek překračuje hranice vymezeného území. Zachování bohatého kulturního dědictví pro další generace je přínosem nadregionálního významu. Záměrem aglomerace je k tomu cíli prostřednictvím nástroje ITI maximálně přispět, významné kulturní památky a instituce revitalizovat, zlepšit jejich vybavení, stávající expozice modernizovat do úrovně odpovídající dnešní době a celkově zvýšit jejich atraktivitu a přínos pro rozvoj celého severočeského území.</p>
<p>Vzorový příklad integrovanosti opatření</p>	<p>Modernizací významných paměťových institucí regionálního charakteru (Severočeské muzeum, Krajská knihovna Liberec aj.) dojde nejenom ke stavebně-technickému zlepšení jednotlivých budov s pozitivním dopadem na energetické úspory, ale také k modernizaci zázemí a vybavení, které bude odpovídat požadavkům doby a nárokům jejich uživatelů. Budou zaváděny nové technologie, digitální prvky a stávající sbírkové/knihovní fondy budou rozšiřovány. Součástí modernizace bude rovněž revitalizace okolních veřejných ploch a městské zeleně. Realizací opatření tak dojde k nárůstu atraktivity těchto institucí, zvýšení zájmu ze strany občanů aglomerace i cizích návštěvníků a celkové rekultivaci dané lokality.</p>
<p>Zdroj financování v ITI</p>	<p>IROP</p>

Opatření 3.2.2 - Restaurování uměleckých děl a sbírkových předmětů a jejich ochrana

Popis opatření	Opatření dále rozvíjí obnovu kulturního a intelektuálního bohatství aglomerace a cílí na podporu ochrany uměleckých děl a cenných sbírkových předmětů. Pozornost je věnována restaurování a konzervování těchto předmětů a zajištění jejich efektivní úschovy. Důraz je rovněž kladen na větší zapojení moderních technologií, digitalizaci a zabezpečení.
Vazba na identifikované potřeby	<ul style="list-style-type: none">• Budování infrastruktury a pořízení vybavení pro konzervaci a restaurování sbírek a fondů• Budování, rekonstrukce a pořizování vybavení muzeí, galerií a knihoven
Oblasti zájmu	<ul style="list-style-type: none">• Restaurování a digitalizace sbírek Severočeského muzea v Liberci – vytvoření digitálního pracoviště, aktivní zapojení do národní a mezinárodní databáze muzejních sbírek EUROPEANA• Restaurování sbírkových předmětů a jejich uložení v moderním depozitáři• Novostavba centrálního depozitáře pro Liberecký kraj• Budování, modernizace expozic a depozitářů• Restaurování a konzervování knihovnických fondů• Evidence, dokumentace a digitalizace sbírkových fondů• Ochrana a zabezpečení sbírkových a knihovnických fondů
Přínosy opatření	Přínosy z opatření lze spatřit především v prodloužení životnosti čtených uměleckých děl a sbírkových předmětů, zvýšení efektivity při práci s nimi a v rámci jejich úschovy a zabezpečení.
Vzorový příklad integrovanosti opatření	Restaurováním a digitalizací uměleckých děl a sbírkových předmětů se dále významně podpoří celková obnova kulturního dědictví aglomerace a zvýší její potenciál cestovního ruchu. Při restaurování budou využity moderní technologie a zvýší se úroveň zabezpečení i kvalita depozitářů.
Zdroj financování v ITI	IROP

3.5 VAZBA NA STRATEGICKÉ DOKUMENTY

Integrovaná strategie je zpracována v souladu s nadřazenými strategickými dokumenty na regionální i národní úrovni. Z identifikovaných strategií bylo čerpáno jak pro analytickou část, tak pro část strategickou.

Mezi hlavní všeobecné strategie, které jsou provázány se strategií ITI průřezově, patří:

- Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+
- Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021–2027¹¹
- Strategie rozvoje Statutárního města Liberec 2021+
- Strategický plán města Jablonec nad Nisou 2014–2020
- Plán udržitelné městské mobility Liberec – Jablonec nad Nisou
- Sektorové strategie.

Následující kapitoly mají za cíl stručně popsat soulad cílů integrované strategie s cíli Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ a dalších významných územně rozvojových a sektorových strategických dokumentů. Prezentují, že integrovaná strategie není v rozporu s relevantními strategiemi na národní i krajské úrovni. Byly však identifikovány i specifické cíle¹², kde není přímá vazba mezi danou koncepcí a integrovanou strategií. Důvodem je to, že integrovaná strategie ITI (její strategická část) nemá za cíl pokrýt všechna rozvojová témata, ale zabývá se vybranými stěžejními oblastmi dle potřeb území i s ohledem na jejich financovatelnost.

Vzhledem k zaměření integrované strategie tato kapitola nepopisuje soulad se Strategií inteligentní specializace (RIS3).

¹¹ Další strategický dokument na úrovni kraje je Program rozvoje Libereckého kraje, jehož platnost však skončila v roce 2020, a proto zde není reflektován.

¹² Zejména jde o téma rozvoje podnikání a VVI, čemuž se integrovaná strategie ITI přímo nevěnuje.

3.5.1 Vazba na Strategii regionálního rozvoje ČR 2021+

Tato kapitola představuje, jak integrovaná strategie ITI pomáhá naplňovat specifické cíle Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ (SRR ČR 21+).

Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ stanovuje hlavní cíle regionální politiky státu v období let 2021 – 2027 a byla schválena dne 4. listopadu 2019. Jejím cílem je identifikovat tematické oblasti, ve kterých je potřebný územně specifický přístup, a zároveň určit, jaké různé intervence by měly být realizovány v odlišných územích, což povede k posílení územní konkurenceschopnosti, ke snižování regionálních odlišností a nalézání řešení podporujících udržitelný rozvoj území.

Tabulka č. 4 představuje vazby mezi jednotlivými specifickými cíli¹³ obou strategických dokumentů. Následně je popsáno, jak konkrétní opatření integrované strategie pomáhají naplnit jednotlivé specifické cíle SRR ČR 21+.

Tab. 4: Vazba ITI na strategii regionálního rozvoje ČR 2021+

Strategický cíl		ITI							
		Strategický cíl	Udržitelná a dostupná aglomerace		Vzdělaná a vyspělá aglomerace			Atraktivní a odpovědná aglomerace	
			Specifický cíl	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.1
SRR ČR 2021 - 2027	2	2.1							
		2.2							
		2.3							
		2.4							
	3	3.1							
		3.2							
		3.3							
		3.4							
		3.5							
	5	5.1							
5.2									
5.3									
5.4									
6	6.1	<i>Není přímá vazba</i>							
	6.2	<i>Není přímá vazba</i>							
	6.3								
	6.4								
	6.5								

Zdroj: vlastní zpracování

¹³ Vzhledem k tomu, že strategický cíl SRR ČR 2021 – 2027 č. 1 se týká metropolitních území, není zde brán v potaz.

Tab. 5: Přehled sledovaných strategických cílů Strategie regionálního rozvoje ČR 21+

Strategický cíl	Název
2	Aglomerace využívající svůj růstový potenciál a plnící úlohu významných krajských hospodářských, kulturních a akademických center
3	Hospodářsky stabilizovaná regionální centra představují snadno dostupná centra kultury, zaměstnanosti a obslužnosti příslušných funkčních regionů, jejich venkovské zázemí je na regionální centra dobře dopravně napojeno, disponuje dostatečnou sítí služeb a jsou v něm uplatňována inovativní řešení
5	Dobrá kvalita života v hospodářsky a sociálně ohrožených územích
6	Kvalitní plánování regionálního rozvoje přispívající k plnění cílů regionální politiky

Zdroj: SRR ČR 21+

Níže jsou vyjmenovány jednotlivé specifické cíle SRR ČR 21+ relevantní pro aglomeraci Liberec – Jablonec nad Nisou a je zde popsáno, jak jsou cíle naplňovány prostřednictvím konkrétních opatření integrované strategie ITI.

Strategický cíl 2:

Specifický cíl 2.1: Zlepšovat podmínky pro posun domácích i zahraničních firem od nákladově orientované konkurenceschopnosti směrem ke konkurenceschopnosti založené na znalostech a rozvíjet inteligentní specializaci v aglomeracích a jejich zázemí.
2.1.1 Zkvalitnění vzdělávací infrastruktury <ul style="list-style-type: none"> • <i>kvalitní vzdělávací infrastruktura, investice do technického vybavení škol</i>

Specifický cíl 2.2: Zlepšit či dobudovat napojení aglomerací na blízká, velká sídla za hranicemi a na sousední aglomerace nebo metropole, zlepšit dopravu mezi jádry aglomerací a jejich zázemím a zlepšovat podmínky pro atraktivitu jiných způsobů dopravy než individuální automobilové dopravy
1.2.1 Výstavba a propojení cyklostezek <ul style="list-style-type: none"> • <i>rozšíření cyklistické infrastruktury, navázání na mezinárodní cyklistický koridor, podpora bikesharingu</i>
1.2.2 Výstavba a modernizace přestupních terminálů VDO, rozšiřování systémů P+R <ul style="list-style-type: none"> • <i>efektivnější řízení dopravy s cílem snížit využívání IAD, zvýšit využívání VD, zlepšit obslužnost prostřednictvím lepší koordinace jednotlivých druhů dopravy</i>
1.2.3 Rozšíření a modernizace tramvajových tratí <ul style="list-style-type: none"> • <i>modernizace stávající trati LBC – JBC a prodloužení a výstavba dalších úseků povede ke zlepšení propojení jádrových měst, zlepšení pokrytí a obslužnosti území aglomerace; podpora vozového parku městské a příměstské veřejné dopravy</i>
1.2.4 Zvýšení bezpečnosti dopravy <ul style="list-style-type: none"> • <i>snížení negativních vlivů dopravy, cílem je zlepšit plynulost a bezpečnost, například realizací vhodných stavebních úprav, zlepšením dopravní propustnosti měst</i>

Specifický cíl 2.3: Zajištění dostatečného rozsahu služeb a předcházení vzniku a prohlubování sociálního vyloučení
2.1.1 Zkvalitnění vzdělávací infrastruktury <ul style="list-style-type: none"> • <i>dostupnost a kvalita vzdělávání</i>
2.1.2 Rozšiřování kapacit pro předškolní a základní vzdělávání <ul style="list-style-type: none"> • <i>zlepšení dostupnosti a kvality vzdělávání a služeb péče o děti</i>
2.2.1 Zvyšování kapacit sociálních služeb <ul style="list-style-type: none"> • <i>modernizace infrastruktury a vybavení</i>
2.2.2 Rozvoj soc. bydlení <ul style="list-style-type: none"> • <i>dostatečná kapacita dostupných a sociálních bytů</i>

2.2.3 Podpora sociálních služeb a sociálního začleňování <ul style="list-style-type: none"> <i>dostatečný rozsah sociálních a zdravotních služeb</i>
3.1.1 Rozvoj doprovodné infrastruktury a aktivit v cestovním ruchu <ul style="list-style-type: none"> <i>rozvoj a využití potenciálu aglomerace v oblasti kultury a cestovního ruchu</i>
3.1.2 Podpora regionálních atraktivit <ul style="list-style-type: none"> <i>rozvoj a využití potenciálu aglomerace v oblasti kultury a cestovního ruchu</i>
3.2.1 Obnova kulturních památek, muzeí a knihoven <ul style="list-style-type: none"> <i>rozvoj a využití potenciálu aglomerace v oblasti kultury a cestovního ruchu</i>
3.2.2 Restaurování uměleckých děl a sbírkových předmětů a jejich ochrana <ul style="list-style-type: none"> <i>rozvoj a využití potenciálu aglomerace v oblasti kultury a cestovního ruchu</i>

Specifický cíl 2.4: Efektivně řešit problémy životního prostředí spojené s koncentrací velkého množství obyvatel a adaptovat aglomerace na změnu klimatu
1.1.1 Revitalizace veřejných prostranství, zeleně a vodních ploch <ul style="list-style-type: none"> <i>revitalizace zeleně, využití brownfieldů, revitalizace vodních toků, atd.</i>
1.1.2 Energetická optimalizace <ul style="list-style-type: none"> <i>zlepšení mikroklimatických podmínek v aglomeraci</i>
1.1.3 Podpora adaptace na změny klimatu a zvýšení klimatické odolnosti <ul style="list-style-type: none"> <i>hospodaření se srážkovými vodami, zlepšení kvality životního prostředí, snížení emisí skleníkových plynů a dekarbonizace energetického systému měst a obcí, zvýšení klimatické odolnosti, hospodaření s vodou</i>

Strategický cíl 3:

Specifický cíl 3.1: Vytvořit vhodné podmínky pro diverzifikaci ekonomické základny regionálních center a jejich venkovského zázemí a využití jejich potenciálu a podpořit propojení podnikatelských subjektů ve vztahu k potřebám trhu práce.
1.1.1 Revitalizace veřejných prostranství, zeleně a vodních ploch <ul style="list-style-type: none"> <i>vhodné využití a revitalizace brownfields</i>
2.1.1 Zkvalitnění vzdělávací infrastruktury <ul style="list-style-type: none"> <i>rozšiřování sítě vysokorychlostního internetu ve školách</i>
2.3.1 Digitalizace veřejné správy a podpora zavádění moderních technologií <ul style="list-style-type: none"> <i>zavádění vysokorychlostního internetu</i>

3.1.1 Rozvoj doprovodné infrastruktury a aktivit v cestovním ruchu

- *rozvíjení udržitelného cestovního ruchu*

3.1.2 Podpora regionálních atraktivit

- *rozvíjení udržitelného cestovního ruchu*

Specifický cíl 3.2: Zlepšit dopravní dostupnost v rámci regionů

1.2.1 Výstavba a propojení cyklostezek

- *rozvoj sítě bezpečných cyklostezek*

1.2.2 Výstavba a modernizace přestupních terminálů VDO, rozšiřování systémů P+R

- *lepší provázanost veřejné dopravy, rozvoj přestupních terminálů*

1.2.3 Rozšíření a modernizace tramvajových tratí

- *lepší provázanost veřejné dopravy, rozvoj přestupních terminálů*

1.2.4 Zvýšení bezpečnosti dopravy

- *rekonstrukce a výstavba vybraných místních komunikací*

Specifický cíl 3.3: Zlepšit dostupnost služeb v regionálních centrech i v jejich venkovském zázemí s důrazem na kulturní dědictví, péči o památky a místní specifika a reagovat na problémy spojené se stárnutím a existencí či vznikem sociálně vyloučených lokalit.

2.1.1 Zkvalitnění vzdělávací infrastruktury

- *obnova a modernizace infrastruktury a vybavenosti škol a školských zařízení v regionálních centrech a jejich zázemí, obnova a modernizace, vybavení tříd ZŠ a MŠ*

2.1.2 Rozšiřování kapacit pro předškolní a základní vzdělávání

- *zajištění služeb péče o děti včetně dostupných mikrojeslí a dětských skupin*

2.2.1 Zvyšování kapacit sociálních služeb

- *adekvátní dostupnost terénních sociálních služeb, zlepšení dostupnosti občanské vybavenosti ve venkovském prostředí, vytvoření podmínek pro rozvoj komunitního života*

2.2.2 Rozvoj sociálního bydlení

- *řešení problémů spojených se sociálně vyloučenými lokalitami ve venkovském prostředí*

2.2.3 Podpora sociálních služeb a sociálního začleňování

- *řešení problémů se sociálně vyloučenými lokalitami ve venkovském prostředí, adekvátní dostupnost sociálních služeb a zlepšení dostupnosti občanské vybavenosti, vytvoření podmínek pro rozvoj komunitního života*

3.1.2 Podpora regionálních atraktivit

- *tvorba mezioborových produktů cestovního ruchu, obnova památek*

3.2.1 Obnova kulturních památek, muzeí a knihoven

- *obnova kulturních památek*

3.2.2 Restaurování uměleckých děl a sbírkových předmětů a jejich ochrana

- *zvýšení podílu revitalizovaných a využitých kulturních aktiv, památek, zajímavostí*

Specifický cíl 3.4: Pečovat o prostředí obce a stabilizovat dlouhodobé využívání krajiny a zamezit její degradaci

1.1.1 Revitalizace veřejných prostranství, zeleně a vodních ploch

- *péče o veřejná prostranství, rozvoj veřejné zeleně, sídelní zelené infrastruktury atd.*

1.1.2 Energetická optimalizace

- *podpora zdrojů s minimálními emisemi, zlepšení ovzduší ve venkovském zázemí regionálního centra*

1.1.3 Podpora adaptace na změny klimatu a zvýšení klimatické odolnosti

- *zlepšení péče o příměstské lesy, revitalizace vodních toků, podpora retenčních a infiltračních schopností půd, zavádění prvků systému modrozelené infrastruktury, zvyšování propustnosti a retenční schopnosti krajiny*

Specifický cíl 3.5: Umožnit energetickou transformaci venkovského zázemí regionálních center

1.1.2 Energetická optimalizace

- *zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie, modernizace rozvodů a přenosové soustavy atp. s cílem umožnit energetickou transformaci venkovského zázemí regionálních center*

Strategický cíl 5:

Specifický cíl 5.1: Zvýšení diverzifikace ekonomických činností a podpora tvorby lokálních pracovních míst

2.2.3 Podpora sociálních služeb, zaměstnanosti a sociálního začleňování

- *podpora vzniku nových míst, poradenství atp. s cílem diverzifikace ekonomických činností, podpora tvorby lokálních pracovních míst, rozvoj drobného podnikání a MSP*

Specifický cíl 5.2: Zajistit dobrou dopravní dostupnost v rámci regionu a ve vazbě na aglomerace a metropole

1.2.2 Výstavba a modernizace přestupních terminálů VDO, rozšiřování systémů P+R

- *zajištění dobré dopravní obslužnosti prostřednictvím posílení regionální železniční dopravy a jejího propojení s tramvajovou, optimalizace souběhu vlakové a tramvajové dopravy, zajištění komfortního přestupu mezi autobusovou a železniční dopravou, atd.*

1.2.3 Rozšíření a modernizace tramvajových tratí

- *optimalizace souběhu vlakové a tramvajové dopravy, výstavba nové tramvajové trati, modernizace stávající trati mezi jádrovými městy*

Specifický cíl 5.3: Zajistit efektivní prevenci sociálního vyloučení a energetické chudoby a podporovat komunitní život v obcích

2.2.3 Podpora sociálních služeb a sociálního začleňování

- *podpora na trhu práce, zavádění systémových preventivních opatření, posílení aktivizačních služeb, podpora integrace osob ohrožených sociálním vyloučením*

Specifický cíl 5.4: Zajištění dostatečné občanské vybavenosti

2.1.2 Rozšiřování kapacit pro předškolní a základní vzdělávání

- *zajištění dostatečných kapacit služeb občanské vybavenosti*

2.2.1 Zvyšování kapacit sociálních služeb

- *zajištění dostatečných kapacit služeb občanské vybavenosti, dostatečné kapacity sociálních služeb*

2.2.3 Podpora sociálních služeb a sociálního začleňování

- *prevence předčasných odchodů ze vzdělávání na základním a středním stupni vzdělávání, aktivity zaměřené na uchazeče a zájemce o zaměstnání, kariérové poradenství atd.*

2.3.1 Digitalizace veřejné správy a podpora zavádění moderních technologií

- *zajištění dostatečných kapacit služeb občanské vybavenosti, služby veřejné správy, zavádění vysokorychlostního internetu*

Strategický cíl 6:

Specifický cíl 6.1: Posilovat koordinaci strategického a územního plánování

- *tento specifický cíl není naplňován žádným opatřením integrované strategie; integrovaná strategie se v oblasti výkonu veřejné správy zabývá zjednodušením a digitalizací jednotlivých agend a zkvalitněním služeb a komunikace směrem ke klientům, nikoliv tímto tématem*

Specifický cíl 6.2: Rozvíjet strategické plánování na bázi funkčních regionů a posilovat spolupráci aktérů v území

- *tento specifický cíl není naplňován žádným opatřením integrované strategie; integrovaná strategie se v oblasti výkonu veřejné správy zabývá interními procesy a vztahem úřad – klient, nikoliv tímto tématem*

Specifický cíl 6.3: Zohledňovat územní dimenzi v rámci sektorových politik a rozvíjet SMART řešení

2.3.1 Digitalizace veřejné správy a podpora zavádění moderních technologií

- *digitalizace jednotlivých procesů a agend, smart řešení v urbánním i venkovském prostoru*

Specifický cíl 6.4: Zefektivnit výkon veřejné správy a podpořit bezpečné poskytování elektronických služeb občanům

2.3.1 Digitalizace veřejné správy a podpora zavádění moderních technologií

- *elektronizace a digitalizace veřejné správy (dokumenty/registry)*

Specifický cíl 6.5: Zlepšit práci s daty v oblasti regionálního rozvoje

2.3.1 Digitalizace veřejné správy a podpora zavádění moderních technologií

- *využívání městských dat, data management, zlepšení práce s daty v oblasti regionálního rozvoje*

Z výše uvedeného je patrné, že každý specifický cíl integrované strategie naplňuje některý z cílů SRR ČR 2021+. Mezi jednotlivými specifickými cíli byly poměrně podrobně definovány konkrétní vazby, které prokazují provázanost obou strategických dokumentů.

3.5.2 Vazba na Strategii rozvoje Libereckého kraje 2021 – 2027

Tato kapitola představuje, jak integrovaná strategie ITI pomáhá naplňovat specifické cíle Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021 – 2027.

Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021 – 2027 je základním strategickým dokumentem pro rozvoj území kraje, definuje základní strategické cíle rozvoje Libereckého kraje a formuluje opatření a aktivity pro jejich dosažení. Byla schválena dne 23. června 2020.

Tabulka č. 6 představuje vazby mezi jednotlivými specifickými cíli obou strategických dokumentů.

Tab. 6: Vazba integrované strategie ITI a Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021 - 2027

		Strategický cíl	ITI							
			Udržitelná a dostupná aglomerace		Vzdělaná a vyspělá aglomerace			Atraktivní a odpovědná aglomerace		
SRLK 2021+	Strategický cíl	Specifický cíl	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	
	Prosperující kraj	A1								
		A2	Není přímá vazba ¹⁴							
	Atraktivní kraj	B1								
		B2								
	Propojený kraj	B3								
		C1								
	Pečující kraj	C2								
		D1								
	Spolupracující kraj	D2								
D3										
Zelený kraj	D4									
	E1									
	E2									
Zelený kraj	E3									
	F1									
	F2									
		F3								

Zdroj: vlastní zpracování

Je patrné, že každý ze specifických cílů integrované strategie přispívá k naplnění vybraných cílů SRLK 2021+ a mezi koncepcemi jsou definovány jasné vazby.

¹⁴ Integrovaná strategie ITI se nezabývá přímou podporou podnikání a VVI.

3.5.3 Vazba na základní rozvojové dokumenty jádrových měst

Jádrová města aglomerace, tj. Liberec a Jablonec nad Nisou, mají vlastní strategické rozvojové dokumenty platné pro území měst. V případě statutárního města Liberec byly sledovány vazby na Strategii rozvoje statutárního města Liberec 2021+¹⁵, v případě statutárního města Jablonec nad Nisou vazby na Aktualizaci strategického plánu města Jablonec nad Nisou 2014 – 2020, která byla schválena dne 11. září 2014¹⁶.

V tabulkách 7 a 8 jsem představily vazby zmíněných koncepcí a integrované strategie ITI.

Tab. 7: Vazby integrované strategie ITI a Aktualizace strategického plánu města Jablonec nad Nisou 2014 - 2020

		ITI								
		Strategický cíl	Udržitelná a dostupná aglomerace		Vzdělaná a vyspělá aglomerace			Atraktivní a odpovědná aglomerace		
SRL 21+	Strategický cíl		1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	
	Vzdělávání, podnikání a zaměstnanost	1.1								
		1.2								
	Sociální oblast, zdravotnictví a bezpečnost	2.1								
		2.2								
		2.3								
	Udržitelný rozvoj města	3.1								
		3.2								
		3.3								
		3.4								
		3.5								
		3.6								
	Kultura, sport, volnočasové aktivity a cestovní ruch	4.1								
		4.2								
		4.3								
		4.4								

Zdroj: vlastní zpracování

¹⁵ V současné době (leden 2022) je dokument zpracovaný a čeká se na dokončení procesu SEA a následné schválení vedením města. Strategie navazuje na Aktualizaci strategie rozvoje Statutárního města Liberec, jejíž platnost skončila v roce 2020.

¹⁶ V současné době probíhá aktualizace jabloneckého strategického plánu.

Tab. 8: Vazby integrované strategie ITI a Aktualizace strategického plánu města Jablonec nad Nisou 2014 - 2020

		ITI							
		Strategický cíl	Udržitelná a dostupná aglomerace		Vzdělaná a vyspělá aglomerace			Atraktivní a odpovědná aglomerace	
Strategický cíl			1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2
Aktualizace strategického plánu města JBC 2014 - 2020	Podnikání a ekonomika	A1	<i>Není přímá vazba¹⁷</i>						
		A2							
		A3							
	Doprava	B1							
		B2							
		B3							
		B4							
	Technická infrastruktura, životní prostředí, urbanismus a bydlení	C1							
		C2							
		C3							
		C4							
		C5							
		C6							
		C7							
		C8	<i>Není přímá vazba¹⁸</i>						
	Veřejná správa a občanská společnost, bezpečnost a veřejný pořádek	D1							
		D2							
		D3	<i>Není přímá vazba¹⁹</i>						
	Školství a vzdělávání	E1							
		E2							
		E3							
		E4							
	Sociální věci, zdravotnictví, zaměstnanost	F1							
		F2							
		F3							
	Kultura, sport a cestovní ruch	G1							
		G2							
G3									

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulek č. 7 a 8 jasně vyplývá, že každý specifický cíl integrované strategie přispívá k naplnění některého z cílů strategických plánů obou jádrových měst.

¹⁷ Specifický cíl A1 se zabývá rozvojem podnikatelského prostředí, což integrovaná strategie ITI přímo neřeší.

¹⁸ Specifický cíl C8 se zabývá územním plánováním města, což integrovaná strategie přímo neřeší.

¹⁹ Specifický cíl D3 se zabývá partnerskou spoluprací v rámci regionu i přeshraniční (a to zejména v oblasti ekonomické a personální), což integrovaná strategie přímo neřeší.

3.5.4 Vazba na sektorové strategie na regionální úrovni

Tato kapitola představuje stěžejní sektorové strategie na regionální úrovni pro jednotlivé rozvojové oblasti, tj. vzdělávání, sociální soudržnost a zaměstnanost, doprava, životní prostředí, cestovní ruch a kultura, a odkazuje vždy na relevantní opatření²⁰ integrované strategie ITI.

Téma A: Vzdělávání

Strategický dokument	Vazba na opatření ITI
Regionální inovační strategie Libereckého kraje	2.1.1 Zkvalitnění vzdělávací infrastruktury
Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+	2.1.1 Zkvalitnění vzdělávací infrastruktury 2.1.2 Rozšiřování kapacit pro předškolní a základní vzdělávání
Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Libereckého kraje II.	2.1.1 Zkvalitnění vzdělávací infrastruktury 2.1.2 Rozšiřování kapacit pro předškolní a základní vzdělávání
Místní akční plán Frýdlantsko II.	
Místní akční plán rozvoje vzdělávání pro oblast Jablonecko II	
Místní akční plán rozvoje vzdělávání pro oblast Liberecko II	
Místní akční plán rozvoje vzdělávání Tanvaldsko II	

²⁰ Vzhledem ke konkrétnímu zaměření sektorových strategií jsou zde vazby nikoliv na specifický cíl, ale přímo na opatření integrované strategie.

Téma B: Sociální soudržnost a zaměstnanost

Strategický dokument	Vazba na opatření ITI
Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Libereckého kraje 2021 – 2023	2.2.1 Zvyšování kapacit sociálních služeb 2.2.2 Rozvoj soc. bydlení 2.2.3 Podpora sociálních služeb a sociálního začleňování
Katalog sociálních služeb Libereckého kraje	
Komunitní plán služeb v sociální oblasti statutárního města Liberec na období let 2018 – 2022	
Komunitní plán sociálních a navazujících služeb Jablonecka na období 2020 – 2023	
2. Komunitní plán sociálních služeb Mikroregionu Tanvaldsko 2016 – 2020	
2. Komunitní plán sociálních služeb mikroregionu Frýdlantsko na období 2020 – 2023	

Téma C: Doprava

Strategický dokument	Vazba na opatření ITI
Plán udržitelné mobility Liberec – Jablonec nad Nisou 2021 - 2030	1.2.1 Výstavba a propojení cyklostezek 1.2.2 Výstavba a modernizace přestupních terminálů VDO, rozšiřování systémů P+R
Plán dopravní obslužnosti Libereckého kraje	1.2.2 Výstavba a modernizace přestupních terminálů VDO, rozšiřování systémů P+R 1.2.3 Rozšíření a modernizace tramvajových tratí

Téma D: Životní prostředí

Strategický dokument	Vazba na opatření ITI
Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Libereckého kraje	1.1.4 Rozvoj technické infrastruktury a odpadového hospodářství
Koncepce ochrany přírody a krajiny Libereckého kraje	1.1.2 Energetická optimalizace 1.1.3 Podpora adaptace na změny klimatu a zvýšení klimatické odolnosti
Plán odpadového hospodářství Libereckého kraje 2016 -2025	1.1.4 rozvoj technické infrastruktury a odpadového hospodářství
Plán odpadového hospodářství statutárního města Liberec	
Audit produkce a nakládání s biologicky rozložitelnými odpady v Libereckém kraji	
Akční plán udržitelné energetiky a klimatu (2030) – statutární město Liberec	1.1.2 Energetická optimalizace
Státní energetická koncepce	
Územní energetická koncepce Libereckého kraje	
Akční plán adaptace na změnu klimatu bude v podmínkách Libereckého kraje	1.1.3 Podpora adaptace na změny klimatu a zvýšení klimatické odolnosti
Adaptační strategie na změnu klimatu statutárního města Liberec	

Téma E: Cestovní ruch a kultura

Strategický dokument	Vazba na opatření ITI
Koncepce rozvoje kulturních příspěvkových organizací Libereckého kraje na léta 2021–2027	3.2.1 Obnova kulturních památek, muzeí a knihoven
Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027 s výhledem do roku 2030	3.2.2 Restaurování uměleckých děl a sbírkových předmětů a jejich ochrana
Strategie rozvoje cestovního ruchu Libereckého kraje 2013 – 2020	3.1.1 Rozvoj doprovodné infrastruktury a aktivit v cestovním ruchu 3.1.2 Podpora regionálních atraktivit 3.2.1 Obnova kulturních památek, muzeí a knihoven
Strategie rozvoje cestovního ruchu v Liberci pro období 2014–2020	
Akční plán marketingových aktivit cestovního ruchu Libereckého kraje	
Program rozvoje Libereckého kraje 2014–2020	
Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014–2020	

3.5.5 Vazba na Plán udržitelné městské mobility Liberec – Jablonec nad Nisou

Tato kapitola sleduje vazby mezi integrovanou strategií ITI a Plánem udržitelné městské mobility Liberec – Jablonec nad Nisou.

V letech 2017 a 2018 byl vytvořen tzv. SUMF, a to ve dvou částech, pro dva módy dopravy, cyklo dopravu a veřejnou dopravu, tj. byly vytvořeny dva dokumenty: Plán dopravní obslužnosti veřejnou dopravou Liberec – Jablonec nad Nisou a Plán rozvoje cyklo dopravy Liberec – Jablonec nad Nisou. SUMF byl schválen Komisí Ministerstva dopravy ČR dne 4. dubna 2018. Plán dopravní obslužnosti veřejnou dopravou Liberec – Jablonec nad Nisou byl v únoru roku 2021 aktualizován a následně v květnu 2021 schválen komisí Ministerstva dopravy ČR.

Současně začal být v roce 2020 vytvářen plnohodnotný Plán udržitelné městské mobility Liberec – Jablonec nad Nisou (SUMP), který již obsahuje všechny módy dopravy. V současné době (leden 2022) je dokument dokončený, ale stále ještě není schválený zastupitelstvy měst a Komisí Ministerstva dopravy ČR, neboť nebyl ukončen proces hodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví.

Tato kapitola představuje hodnocení vazeb mezi integrovanou strategií a těmito dokumenty:

- Plán dopravní obslužnosti veřejnou dopravou Liberec – Jablonec nad Nisou 2017 – 2023 (aktualizované znění z roku 2021)
- Plán rozvoje cyklo dopravy Liberec – Jablonec nad Nisou 2017 – 2023
- Plán udržitelné městské mobility Liberec – Jablonec nad Nisou 2021 – 2030.

Tabulka č. 9 představuje vazby mezi jednotlivými specifickými cíli ITI a dílčími cíli Plánu dopravní obslužnosti veřejnou dopravou (shodná úroveň cílů).

Tab. 9: Vazby integrované strategie ITI a Plánu dopravní obslužnosti veřejnou dopravou Liberec - Jablonec nad Nisou 2017- 2023

Strategický cíl	Strategický cíl	Dílčí cíl	Udržitelná a dostupná aglomerace		Vzdělaná a vyspělá aglomerace			Atraktivní a odpovědná aglomerace	
			1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2
Plán dopravní obslužnosti veřejnou dopravou	Atraktivní VD	A1 A2 A3							
	Dostupná VD	B1 B2 B3							
	Ekonomická VD	C1 C2	Není přímá vazba						
	Bezpečná a ekologická VD	D1 D2 D3	Není přímá vazba						

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 10: Přehled dílčích cílů Plánu dopravní obslužnosti veřejnou dopravou

Dílčí cíl	Název
A1	Rychlá a plynulá veřejná doprava
A2	Kvalitní infrastruktura
A3	Vysoký standard služeb dopravců
B1	Odpovídající rozsah dopravní obsluhy území
B2	Dostupnost infrastruktury a vozového parku
B3	Cenová dostupnost služby veřejné dopravy
C1	Zajištění adekvátního financování a smluvních podmínek
C2	Přehledný systém integrované dopravy vyhovující potřebám obyvatel měst
D1	Ochrana a pohodlí cestujících
D2	Snížení hluku nebo emisí z dopravy
D3	Kvalita veřejného prostoru v okolí veřejné dopravy

Zdroj: Plán dopravní obslužnosti veřejnou dopravou, 2021

Lze tvrdit, že sledované strategické dokumenty nejsou v rozporu. Mezi dokumenty byly identifikovány přímé vazby kromě specifického cíle C a dílčího cíle D1. V případě specifického cíle C Ekonomická veřejná doprava se SUMF zabývá zajištěním adekvátního financování, smluvních podmínek, systémem integrované dopravy a organizační strukturou organizátorů veřejné dopravy. Těmto bodům se však integrovaná strategie ITI na takové úrovni podrobnosti nevěnuje. V případě dílčího cíle D1, který se zabývá ochranou a pohodlím cestujících, je věnována pozornost bezpečnosti z hlediska spolupráce s městskou policií a zajištěním bezpečnosti na terminálech a jiných rizikových místech. Integrovaná strategie ITI se však věnuje dopravní bezpečnosti z pohledu zklidňování dopravy či rekonstrukce a výstavby dopravní infrastruktury napomáhající zvýšení bezpečnosti v provozu.

Tabulka č. 11 představuje vazby mezi jednotlivými specifickými cíli ITI a dílčími cíli Plánu rozvoje cyklo dopravy (shodná úroveň cílů).

Tab. 11: Vazby integrované strategie ITI a Plánu rozvoje cyklo dopravy Liberec – Jablonec nad Nisou 2017 - 2023

		Strategický cíl	Udržitelná a dostupná aglomerace		Vzdělaná a vyspělá aglomerace			Atraktivní a odpovědná aglomerace		
Plán rozvoje cyklo dopravy	Strategický cíl	Dílčí cíl	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	
	Vnímaná jako běžná	A1								
		A2								
	Chráněná od provozu automobilů	B1								
		B2								
Přitažlivá	C1									
	C2									
	C3									

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 12: Přehled dílčích cílů Plánu rozvoje cyklo dopravy

Dílčí cíl	Název
A1	Provoz cyklistů po chodnících a pěších cestách s malým provozem pěších
A2	Umožnění jízdy ve městech bez omezení zavedených pro automobilovou dopravu
A3	Parkování kol v cíli cest
A4	Zřízení koordinátora dopravy/cyklokoordinátora na úrovni obcí
B1	Síť chráněné infrastruktury pro cyklisty
B2	Řešení provozu na hlavních ulicích měst
B3	Řešení bodových závad bezpečnosti cyklistů
B4	Studie průchodnosti územím
C1	Infrastruktura pro vyšší atraktivitu cyklistické dopravy
C2	Orientace pro návštěvníky, turisty
C3	Prevence, osvěta, informace

Zdroj: Plán rozvoje cyklo dopravy, 2018

Lze tvrdit, že oba strategické dokumenty nejsou v rozporu. Jsou zde však dva body, které integrovaná strategie neřeší (respektive danou problematiku neopomíjí, ale řeší ji na jiné úrovni, než je řešeno v SUMF), a to je cyklo doprava a její organizační zajištění a koordinace na úrovni obcí aglomerace (dílčí cíl A4). Dále, v rámci problematiky veřejného prostoru, je v rámci Plánu rozvoje cyklo dopravy dílčí cíl B4 sestávající pouze z jednoho opatření týkající se vytvoření studie průchodnosti územím, takový detail však v integrované strategii není uveden, přestože obecně se kvalitou veřejného prostoru samozřejmě zabývá.

Tabulka č. 13 představuje vazbu cílů mezi integrovanou strategií a Plánem udržitelné městské mobility Liberec – Jablonec nad Nisou 2021 – 2030²¹.

Tab. 13: Vazby integrované strategie ITI a Plánu udržitelné městské mobility Liberec - Jablonec nad Nisou 2021 - 2030

		ITI							
		Strategický cíl	Udržitelná a dostupná aglomerace		Vzdělaná a vyspělá aglomerace			Atraktivní a odpovědná aglomerace	
SUMP	Strategický cíl	Specifický cíl	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2
	SUMP	Veřejný prostor přívětivý pohybu bez aut	1.1	■					
1.2				■					
1.3				■					
Vyšší podíl nemotorové dopravy		2.1	■	■					■
		2.2	■	■					■
		2.3	■	■					■
Vyšší podíl veřejné dopravy		3.1		■					
		3.2		■					
		3.3		■			■		
Racionální užívání automobilů s ohledem na veřejný prostor		4.1		■					
		4.2	■	■					
		4.3		■					■
	4.4		■						

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 14: Přehled specifických cílů Plánu udržitelné městské mobility

Specifický cíl	Název
1.1	Významné prostory v centru a lokálních centrech využívané pro společenský život a pěší
1.2	Frekventované ulice s respektováním potřeb obyvatel
1.3	Přívětivá obslužná uliční síť
2.1	Cyklistická a pěší doprava je vnímána jako běžná
2.2	Chráněná infrastruktura pro pěší a cyklisty je bezpečná
2.3	Cyklistická a pěší doprava je přitažlivá
3.1	Rychlá a pohodlná veřejná doprava
3.2	Kvalitní infrastruktura veřejné dopravy
3.3	Kvalitní péče o cestující
4.1	Klidná a dostupná centra měst
4.2	Funkční komunikační síť
4.3	Parkování na míru s ochranou center měst
4.4	Neobtěžující nákladní doprava

Zdroj: Plán udržitelné městské mobility Liberec Jablonec nad Nisou, návrhová část, 2021

Z tabulky č. 13 je patrné, že oba strategické dokumenty jsou ve shodě, tzn. všechny cíle Plánu udržitelné městské mobility Liberec – Jablonec nad Nisou 2021 – 2030 vykazují vazbu na některý ze specifických cílů Integrované strategie.

²¹ Plnohodnotný SUMP, zpracovaný pro všechny módy dopravy.

3.6 Popis integrovaných rysů strategie

Jedním z hlavních rysů integrované strategie je provázanost a vzájemná podmíněnost navržených opatření, které směřují k rozvoji vymezeného území a maximalizaci synergických efektů. V této kapitole je tak demonstrována integrovanost těchto opatření a výstižně popsána identifikovaná vazba mezi nimi.

3.6.1 Dílčí integrovanost mezi opatřeními

Vazby mezi jednotlivými opatřeními jsou zobrazeny nejprve graficky, a to za pomoci tzv. koincidenční matice, kde jsou tyto vazby znázorněny podle následující intervenční logiky:

- 0 = velmi slabá až žádná vazba mezi opatřeními
- 1 = středně silná vazba mezi opatřeními
- 2 = zásadní vazba mezi opatřeními

Identifikované vazby vyznačené v koincidenční matici následně doprovází krátký slovní popis.

Opatření	1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.4	1.2.1	1.2.2	1.2.3	1.2.4	2.1.1	2.1.2	2.2.1	2.2.2	2.2.3	2.3.1	3.1.1	3.1.2	3.2.1	3.2.2
1.1.1	-	1	2	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0
1.1.2	1	-	2	2	1	1	1	0	2	0	1	1	0	1	1	1	1	1
1.1.3	2	2	-	2	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	1	1	1	0
1.1.4	2	2	2	-	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	1	1	1	0
1.2.1	1	1	0	0	-	0	0	2	0	0	0	0	0	1	2	1	0	0
1.2.2	1	1	0	0	0	-	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
1.2.3	0	1	0	0	0	1	-	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
1.2.4	0	0	0	0	2	1	1	-	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0
2.1.1	1	2	1	1	0	0	0	1	-	1	0	0	0	1	0	0	0	0
2.1.2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	-	0	0	1	0	0	0	0	0
2.2.1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	-	2	2	1	0	0	0	0
2.2.2	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	2	-	2	0	0	0	0	0
2.2.3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	-	0	0	0	0	0
2.3.1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	-	1	0	0	1
3.1.1	1	1	1	1	2	1	1	1	0	0	0	0	0	1	-	2	1	0
3.1.2	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	-	2	2
3.2.1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	-	2
3.2.2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	2	-

Opatření 1	Opatření 2	Popis vazeb
1.1.1	1.1.2	Revitalizace veřejných prostor přispěje ke snižování energetické náročnosti a ke zvyšování úspor energie.
1.1.1	1.1.3	Podporované aktivity v oblasti městské zeleně, modrozelené infrastruktury či revitalizace brownfieldů jsou klíčovým činitelem pro zvýšení adaptace území na změnu klimatu a zvýšení jeho odolnosti.
1.1.1	1.1.4	Zkvalitnění technické infrastruktury a odpadového hospodářství výrazně zlepší stav veřejného prostoru.
1.1.1	1.2.1	Podpora cyklo dopravy přispěje ke kultivaci veřejného prostoru, jeho prostupnosti a udržitelnosti.
1.1.1	1.2.2	Výstavba terminálů a nových parkovacích míst v důsledku uleví veřejnému prostoru a přispěje k jeho kultivaci, a to především v centrech měst.
1.1.1	2.1.1	Revitalizací školských budov a zejména jejich okolí vč. zahrad, hřišť a dalších venkovních prostor se zároveň zkvalitní veřejný prostor.
1.1.1	2.3.1	Pro kultivaci a zvýšení atraktivity veřejného prostoru se využijí moderní technologie a digitální prvky.
1.1.1	3.1.1	V rámci podpory cestovního ruchu budou revitalizovány veřejné prostory, parky či vodní plochy.
1.1.1	3.1.2	Rozvojem regionálních atraktivit bude zároveň zkvalitněn okolní veřejný prostor, parky, vodní plochy aj.
1.1.1	3.2.1	Součástí obnovy kulturních památek je revitalizace jejich okolí a veřejného prostoru.
1.1.2	1.1.3	Energetická optimalizace je v přímé příčinné závislosti na oblast zvyšování klimatické odolnosti a přizpůsobení se klimatickým změnám. Energetická transformace je klíčovým zdrojem pro zvýšení klimatické odolnosti a adaptace.
1.1.2	1.1.4	Modernizace technické infrastruktury výrazně přispěje k energetické optimalizaci a úsporám energie.
1.1.2	1.2.1	Rozvoj cyklistiky povede ke snížení energetické náročnosti, k přechodu na udržitelnou bezemisní mobilitu.
1.1.2	1.2.2	Výstavba terminálů a nových parkovacích míst sníží intenzitu motorové dopravy, podpoří alternativní způsoby dopravy (např. zřízením dobíjecích stanic), a sníží tak celkovou energetickou náročnost.
1.1.2	1.2.3	Rozšíření tramvajové dopravy přispěje ke snížení motorové dopravy a intenzity provozu, sníží tak energetickou náročnost a emisní zátěž.
1.1.2	2.1.1	Rekonstrukce a modernizace objektů pro vzdělávání povede k rozsáhlým energetickým úsporám a snížení energetické náročnosti.
1.1.2	2.2.1	Rekonstrukce a modernizace sociálních zařízení povede k energetickým úsporám a snížení energetické náročnosti.
1.1.2	2.2.2	Rekonstrukce a modernizace objektů určených pro sociální bydlení povede k energetickým úsporám a snížení energetické náročnosti.

Opatření 1	Opatření 2	Popis vazeb
1.1.2	2.3.1	Zavádění moderních technologií do energetického systému města přispěje k energetické optimalizaci.
1.1.2	3.1.1	V rámci podpory cestovního ruchu budou realizovány aktivity, které povedou k energetickým úsporám.
1.1.2	3.1.2	Rekonstrukce a modernizace regionálních atraktivit povede k energetickým úsporám.
1.1.2	3.2.1	Revitalizací kulturních památek a institucí se zvýší energetické úspory.
1.1.2	3.2.2	Modernizací depozitářů dojde k energetickým úsporám.
1.1.3	1.1.4	Obnova a rozvoj technické infrastruktury a odpadového hospodářství výrazně přispěje ke zvýšení klimatické odolnosti.
1.1.3	2.1.1	Rekonstrukcí škol a revitalizací jejich okolí se rozšíří adaptační opatření a zvýší klimatická odolnost.
1.1.3	2.2.1	Rekonstrukcí sociálních zařízení a revitalizací jejich okolí se rozšíří adaptační opatření a zvýší klimatická odolnost.
1.1.3	2.2.2	Rekonstrukce a modernizace objektů určených pro sociální bydlení povede k rozšíření adaptačních opatření a zvýšení klimatické odolnosti.
1.1.3	2.3.1	Zavádění moderních technologií do městského prostředí přispěje ke zlepšení adaptace na změnu klimatu.
1.1.3	3.1.1	Rozvoj doprovodné infrastruktury cestovního ruchu podpoří adaptační opatření a klimatickou odolnost (revitalizace veřejných prostor, nádrží, toků, bikesharing aj.).
1.1.3	3.1.2	Revitalizace regionálních atraktivit (např. přehrady) přispěje ke zvýšení klimatické odolnosti.
1.1.3	3.2.1	Rekonstrukce a modernizace památek a revitalizace jejich okolí povede k rozšíření adaptačních opatření.
1.1.4	2.1.1	V rámci zkvalitňování vzdělávací infrastruktury bude docházet k rozvoji technické infrastruktury.
1.1.4	2.2.1	V rámci rekonstrukce/výstavby sociálních zařízení bude docházet k rozvoji technické infrastruktury.
1.1.4	2.2.2	V rámci rekonstrukce/výstavby sociálního bydlení bude docházet k rozvoji technické infrastruktury.
1.1.4	2.3.1	Při rozvoji technické infrastruktury a optimalizaci odpadového hospodářství budou využívány moderní technologie a digitální prvky.
1.1.4	3.1.1	V rámci rozvoje infrastruktury cestovního ruchu bude modernizována technická infrastruktura.
1.1.4	3.1.2	V rámci revitalizace regionálních atraktivit bude modernizována technická infrastruktura.
1.1.4	3.2.1	V rámci revitalizace kulturních památek bude modernizována technická infrastruktura.

Opatření 1	Opatření 2	Popis vazeb
1.2.1	1.2.4	Rozvojem cyklistiky a cyklistické infrastruktury se výrazně zvýší bezpečnost v dopravě, a to cyklistů i zprostředkovaně všech účastníků provozu vlivem snížení intenzity motorové dopravy. Zaváděním bezpečnostních prvků v dopravě se navíc zvýší podpora rozvoje cyklistiky.
1.2.1	2.3.1	Pro rozvoj cyklistiky budou využity moderní technologie.
1.2.1	3.1.1	Podpora výstavby/modernizace infrastruktury cestovního ruchu výrazně přispěje k rozšíření cyklistické infrastruktury a rozvoji cyklistiky.
1.2.1	3.1.2	Revitalizace regionálních atraktivit a jejich okolí/zázemí přispěje k rozvoji cyklodopravy.
1.2.2	1.2.3	Rozšíření tramvajových tratí a zvýšení propojenosti na terminály VDO přispěje k posílení role MHD a veřejné dopravy.
1.2.2	1.2.4	Centralizace různých druhů VDO do jednoho přestupního místa a růst kapacit P+R přispějí ke zvýšení bezpečnosti dopravy, a to např. snížením mobility osob i vozidel vlivem redukce nezbytných přestupů, optimalizací v řízení dopravy apod.
1.2.2	2.3.1	Nové/modernizované terminály VDO i parkovací domy budou široce využívat moderní technologie a digitální inovace.
1.2.2	3.1.1	V rámci rozvoje doprovodné infrastruktury cestovního ruchu bude podporováno rozšiřování parkovacích kapacit. Centralizace VDO přispěje k rozvoji cestovního ruchu a podpoří jeho udržitelnost.
1.2.3	1.2.4	Modernizace/rozšíření tramvajové trati přispěje k celkovému zvýšení bezpečnosti v dopravě.
1.2.3	2.3.1	V rozvoji tramvajové dopravy budou využívány moderní technologie.
1.2.3	3.1.1	Rozvoj tramvajové infrastruktury podpoří potenciál cestovního ruchu.
1.2.4	2.1.1	V rámci rekonstrukcí školských objektů a jejich okolí budou zaváděny bezpečnostní prvky zklidňující dopravu u škol.
1.2.4	2.3.1	Pro zvyšování bezpečnosti v dopravě budou využívány moderní technologie a digitální prvky.
1.2.4	3.1.1	Rozvoj doprovodné infrastruktury cestovního ruchu podpoří zvýšení bezpečnosti v dopravě.
2.1.1	2.1.2	V rámci zvyšování kapacit ve vzdělávání bude zkvalitněna vzdělávací infrastruktura.
2.1.1	2.3.1	Při zkvalitňování vzdělávací infrastruktury budou využívány moderní technologie a digitální inovace.
2.1.2	2.2.3	Rozšíření kapacit pro vzdělávání přispěje k řešení sociálních problémů a prevenci na lokální úrovni.
2.2.1	2.2.2	Zvyšování kapacit sociálních služeb výrazně přispěje k rozvoji sociálního bydlení a řešení této problematiky.
2.2.1	2.2.3	Zvyšování kapacit v sociálních službách výrazně ovlivní rozsah a kvalitu poskytovaných sociálních služeb.

Opatření 1	Opatření 2	Popis vazeb
2.2.1	2.3.1	V rámci modernizace infrastruktury a vybavení v sociálních službách budou využity moderní technologie a digitální prvky.
2.2.2	2.2.3	Podpora sociálních služeb výrazně přispěje k rozvoji sociálního bydlení.
2.3.1	3.1.1	V rámci rozvoje doprovodné infrastruktury cestovního ruchu a jeho podpory budou významně využívány moderní technologie a digitální inovace.
2.3.1	3.2.2	Při restaurování a ochraně uměleckých děl a předmětů budou využity digitální technologie.
3.1.1	3.1.2	Rozvoj doprovodné infrastruktury cestovního ruchu výrazně přispěje k podpoře regionálních atraktivit a jejich vyšší návštěvnosti.
3.1.1	3.2.1	Rozvoj aktivit v cestovním ruchu a doprovodné infrastruktury podpoří revitalizaci kulturních památek a institucí.
3.1.2	3.2.1	Obnovou kulturních památek a významných institucí se významně přispěje k rozvoji hlavních atraktivit aglomerace.
3.1.2	3.2.2	Restaurováním uměleckých děl a sbírkových předmětů se významně podpoří rozvoj atraktivit aglomerace.
3.2.1	3.2.2	Restaurováním uměleckých děl a sbírkových předmětů se významně podpoří celková obnova kulturního dědictví aglomerace.

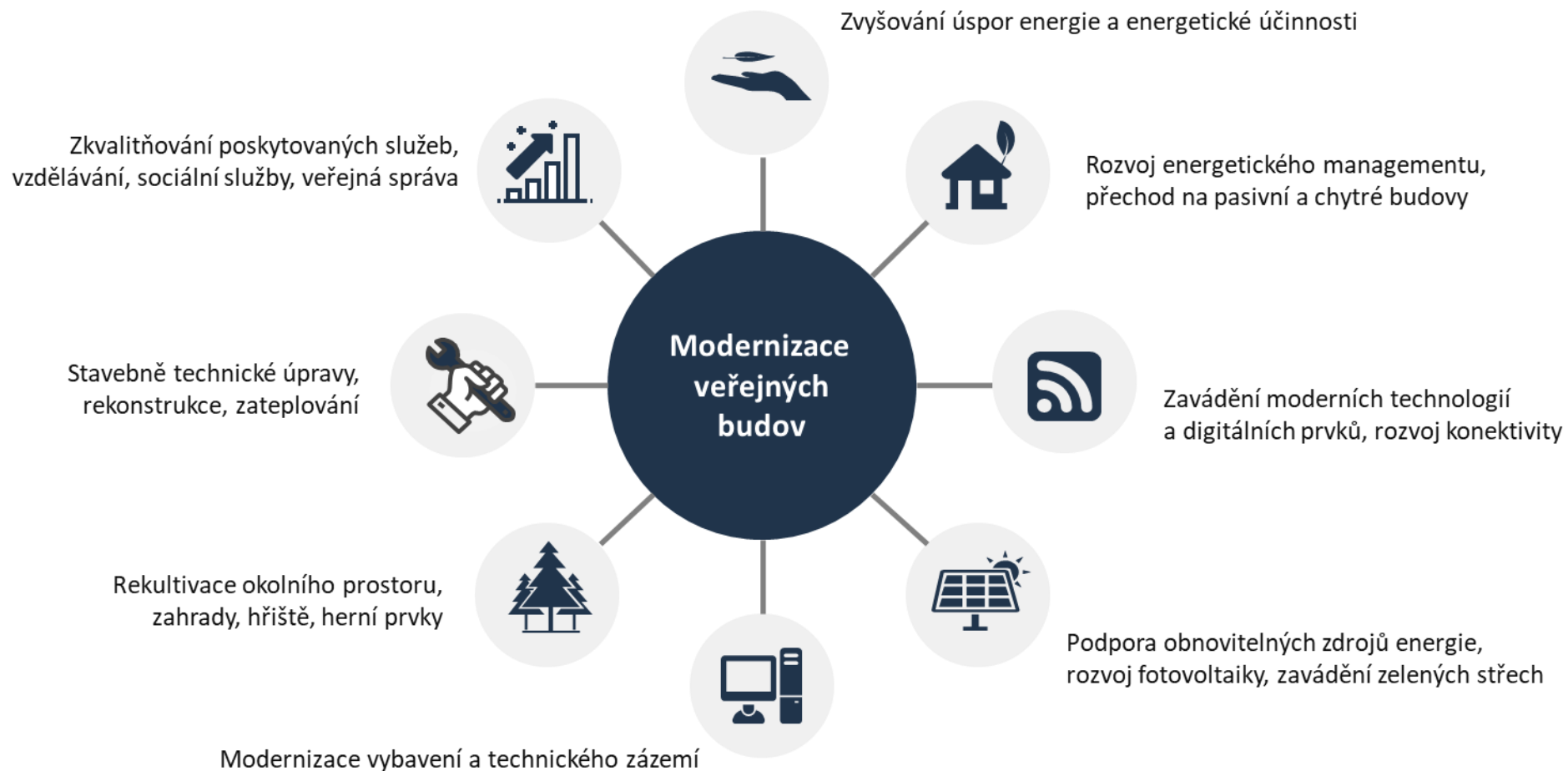
3.6.2 Souhrnná integrovanost vybraných opatření

Pro dostatečné pochopení a znázornění integrovaných vazeb mezi klíčovými opatřeními je níže představena jednoduchá ilustrace těchto synergických vazeb, ke kterým se v případě realizace navržených opatření touto cestou nepochybně dospěje. Pro tuto ilustraci byly vybrány tři skupiny opatření, která vychází z výše stanovené hierarchie tří strategických cílů/priorit.

Integrovanost opatření ve vazbě na strategický cíl 1

Integrovanost opatření ve vazbě na strategický cíl 2

Integrovanost opatření ve vazbě na strategický cíl 3

3.7 Popis zapojení partnerů do přípravy a provádění strategie

V souladu s článkem 8 obecného nařízení byli do procesu vzniku integrované strategie zapojeni relevantní partneři na základě analýzy stakeholderů, a to zástupci měst, obcí a dalších orgánů veřejné správy, partneři z hospodářské a sociální sféry, subjekty zastupující občanskou společnost, univerzitu, partneři z oblasti životního prostředí a subjekty zodpovědné za prosazování sociálního začlenění, základních práv, práv osob se zdravotním postižením a další²². **Princip partnerství byl v maximální míře zohledňován po celou dobu přípravy a tvorby integrované strategie. Další, podrobnější informace týkající se tvorby strategie obsahuje implementační část (kapitola 4) a také analýza stakeholderů (kapitola 2.8).**

Příprava integrované strategie navazuje na partnerskou spolupráci jádrových měst v rámci tvorby IPRÚ. Města spolu uzavřela v roce 2014 Memorandum o spolupráci, na které navázala v rámci ITI.

Již ve fázi přípravy integrované strategie byla provedena analýza stakeholderů včetně jejich významu, která identifikovala všechny stěžejní relevantní partnery v řešeném území a způsob jejich zapojení do tvorby ITI. Obce z území byly na samém počátku analytické fáze osloveny prostřednictvím dotazníkového šetření. Byly vymezeny skupiny stakeholderů, které se mohly aktivně podílet na rozvoji vymezeného území a naplnění cílů integrované strategie, a které mohly a mohou být integrovanými investicemi zásadně ovlivněny. Stakeholdeři byli rozděleni do dvou úrovní, přičemž první úroveň byla přizvána k činnosti pracovních skupin, a druhá byla pouze informována a vyzvána k podání projektových námětů. Cílem bylo dodržet proporční zastoupení stakeholderů podle věcného zaměření strategie, charakteru stakeholdera a území, ve kterém stakeholder působí.

Při oslovování členů pracovních skupin se vycházelo i ze zkušenosti z minulého období, respektive z tvorby IPRÚ. Byly vytvořeny čtyři pracovní skupiny pro tyto rozvojové oblasti: sociální soudržnost a zaměstnanost; vzdělávání; životní prostředí; cestovní ruch a kultura. Současně bylo využíváno pracovních skupin pro oblast udržitelné mobility, která byla zformována pro potřeby Plánu udržitelné městské mobility pro aglomeraci. V obecné rovině byli v pracovních skupinách zastoupeni zástupci obou jádrových měst a dalších obcí, Liberecký kraj, neziskové organizace a organizace zřizované městy, zástupci MAS, složky IZS atd. (viz kapitola 4). Široká veřejnost měla možnost strategií připomínkovat v termínu 1.12. – 31.12.2021, strategie byla zveřejněná na webových stránkách nositele.

Se stakeholdery a veřejností je komunikováno zejména prostřednictvím webových stránek města a formou přímé komunikace, zejména formou e-mailové komunikace, pokud jde o pracovní skupiny.

Všechny relevantní informace o tvorbě a výstupech ITI jsou dostupné v samostatné sekci na webových stránkách nositele ITI, tj. statutárního města Liberec, zde: <https://www.liberec.cz/cz/radnice/strategie-projekty/iti-integrované-uzemní-investice/>. Zde jsou v jednotlivých sekcích informace týkající se Řídícího výboru ITI, Tematických pracovních skupin, tj. seznam členů, jednací řády a statuty, zápisy z jednotlivých jednání včetně prezenčních listin. Dále zveřejňované zprávy o plnění integrované strategie, výsledky evaluací, další interní dokumenty týkající se integrované strategie.

²² Do přípravy integrované strategie nebyl zapojen manažer krajské RIS3 strategie, protože integrovaná strategie ITI se nezabývá odpovídající problematikou, tj. aglomerace nebude vytvářet programový rámec pro OPVVV.

4. IMPLEMENTAČNÍ ČÁST

4.1 POPIS ŘÍZENÍ VČETNĚ ŘÍDÍCÍ A IMPLEMENTAČNÍ STRUKTURY

Příprava integrované strategie ITI byla zahájena v polovině roku 2020 a přirozeně navázala na dosavadní zkušenosti a praxi IPRÚ. Již od počátku přípravy ITI byl uplatňován princip partnerské spolupráce, jádrová města aglomerace uzavřela již pro potřeby IPRÚ memorandum o spolupráci. Ostatní obce dotčeného území byly kontaktovány již v rámci zahájení prací na analytické části prostřednictvím dotazníku, o přípravě ITI byli relevantní stakeholderi informováni i při příležitosti projednávání IPRÚ. Příprava ITI zahrnovala zapojení různých typů stakeholderů, ať už šlo o představitele politické úrovně dotčeného území (krajská úroveň i úroveň měst a obcí), ze kterých je zejména složen řídicí výbor, tak o představitele odborné veřejnosti (odborníci z magistrátů jádrových měst, starostové vybraných obcí, příspěvkové organizace, neziskové organizace, obecně zástupci/poskytovatelé sociálních služeb, vzdělávání, cestovního ruchu, životního prostředí, dopravy atd.).

Příprava integrované strategie je koordinována nositelem ITI, statutárním městem Liberec, konkrétně oddělením rozvojové koncepce odboru strategického rozvoje a dotací. Koncepční část strategie, respektive návrhová část, byla projednána s pracovními skupinami, následně koncepční část jako celek byla projednána v řídicím výboru a bude předložena ke schválení zastupitelstvu statutárního města Liberec a následně MMR – ORP. Současně byla předložena MŽP ke konzultaci ohledně nutnosti vyhodnocení koncepce z hlediska jejích vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví (SEA). Na základě doporučení bylo následně zahájeno související zjišťovací řízení na Krajském úřadě Libereckého kraje.

Integrovaná strategie je v souladu s Metodickým pokynem pro využití integrovaných nástrojů a regionálních akčních plánů v programovém období 2021 – 2027.

Podrobněji jsou všechny procesy týkající se implementační struktury a kompetencí jednotlivých orgánů popsány v rámci interních materiálů týkajících se procesů řízení a koordinace ITI, a které jsou dostupné na webových stránkách nositele ITI zde:

<https://www.liberec.cz/iti/>

4.1.1 Implementační struktura

Implementační strukturu ITI představují následující subjekty:

Nositel ITI je odpovědný za přípravu a realizaci integrované strategie za naplňování principu partnerství. Nositel koordinuje aktivity místních aktérů v řešeném území, zodpovídá za zpracování integrované strategie včetně programových rámců, za výběr vhodných projektů pro plnění cílů ITI, monitoring, reporting, evaluaci. Současně zodpovídá za publicitu ITI. Nositel zřizuje Řídící výbor a tematické pracovní skupiny aglomerace. Nositelem integrované strategie pro Integrovanou teritoriální investici liberecko-jablonecké aglomerace je statutární město Liberec.

Statutární orgán nositele schvaluje integrovanou strategii včetně programových rámců, změny cílů či opatření, změny rozpočtu cílů a opatření, změny indikátorů.

Řídící výbor aglomerace je nezávislá platforma bez právní subjektivity. Jeho zřízení schválilo zastupitelstvo města Liberec dne 25. 3 2021 usnesením č.75/2021. Řídící výbor je odpovědný vůči nositeli ITI za řádný průběh realizace strategie. Projednává a doporučuje statutárním orgánům nositele ITI ke schválení integrovanou strategii, na návrh manažera schvaluje výzvy k předkládání projektových záměrů včetně hodnotících kritérií, schvaluje projekty doporučené pracovními skupinami k zařazení do Programových rámců, schvaluje změny integrované strategie včetně změn programových rámců, projednává Zprávu o plnění integrované strategie. Vydává vyjádření o souladu/nesouladu projektového záměru ze seznamu strategických projektů s integrovanou územní strategií. Předsedou je zástupce nositele ITI, kterého pravomocně deleguje nositel ITI. Průběh jednání se řídí jednacím řádem. Členové Řídícího výboru současně mají povinnost řídit se po celou dobu své působnosti Etickým kodexem.

Jeho složení upravuje Statut výboru, pravidla jednání Jednací řád. Složení řídicího výboru vyplynulo z analýzy stakeholderů, potřeb území, a v souladu s principem partnerství jsou v něm zastoupeni tito stakeholdeři (členem ŘV bez hlasovacího práva je manažer ITI):

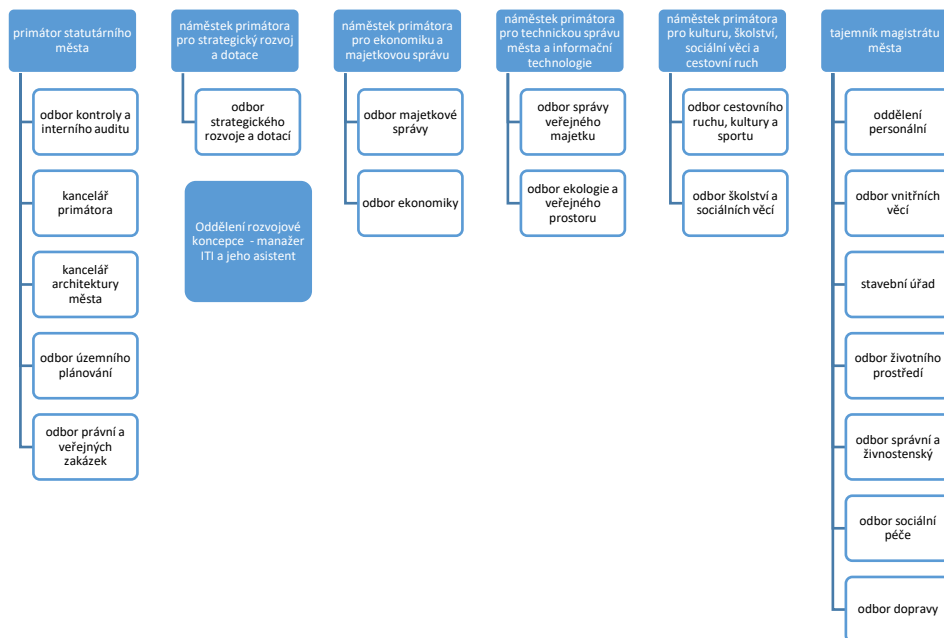
Tab. 15: Složení řídicího výboru ITI

Č.	Stakeholder s hlasovacím právem
1	zástupci statutárního města Liberec
2	
3	
4	
5	zástupci statutárního města Jablonec nad Nisou
6	
7	
8	
9	zástupce Libereckého kraje
10	zástupce obcí území ITI
11	
12	
13	zástupce úřadu práce
14	zástupce neziskového sektoru
15	zástupce podnikatelského sektoru
16	zástupce akademického sektoru
17	zástupce provozovatele MHD v území

Manažer ITI je výkonný a řídicí orgán Řídícího výboru ITI, je odpovědný nositeli ITI za řízení a koordinaci realizace strategie, komunikaci s žadateli/příjemci dotací, Řídicími orgány operačních programů, s veřejností a za spolupráci s Řídicím výborem a tematickými pracovními skupinami aglomerace. Manažer po projednání v tematických pracovních skupinách předkládá Řídicímu výboru k posouzení projekty k zařazení do Programových rámců ITI. Vykonává činnosti spojené s administrací ITI v informačním systému MS2021+. Manažer sleduje průběh realizace projektů na základě informací a podkladů, které realizátoři integrovaných projektů předávají manažerovi. Dle monitoringu a evaluací navrhuje změny nebo doplnění integrované strategie. Manažer monitoruje průběh realizace ITI jako celku a pravidelně předává informace Řídicímu výboru. Manažer

je členem Řídícího výboru ITI, ovšem bez hlasovacího práva. Může být externím i interním pracovníkem z pohledu nositele ITI, má v rámci oddělení svého asistenta, který se na výkonu agendy spojené s ITI podílí.

Zařazení manažera a jeho asistenta v rámci organizační struktury magistrátu města Liberec zobrazuje následující obrázek.

Obr. 37: Organizační zajištění ITI v rámci MML

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek č. 37 znázorňuje, že v rámci statutárního města Liberec spadá výkon agendy spojené s ITI pod oddělení rozvojové koncepce odboru strategického rozvoje a dotací MML. Zaměstnanci/úředníci z tohoto oddělení zastávají pozici manažera ITI, jeho asistenta a odborného koordinátora (manažer oddělení rozvojové koncepce).

Tematické pracovní skupiny aglomerace představují stakeholdery za řešené tematické oblasti vybrané za celé dotčené území. Ve fázi přípravy integrované strategie poskytují znalost dané problematiky, dále představují individuální předkladatele projektových záměrů. Pracovní skupiny projednávají projektové záměry žadatelů a jejich zařazení do programových rámců a poskytují doporučení pro Řídící výbor. Tomu současně mohou předkládat návrhy a doporučení na změny parametrů ITI.

Pracovní skupiny byly zformovány na základě analýzy stakeholderů, a to v následujícím složení:

Pracovní skupina Sociální soudržnost a zaměstnanost:

- Liberecký kraj (koordinátor pro záležitosti národnostních menšin a cizinců)
- Liberecký kraj (řízení rezortu zdravotnictví)
- Statutární město Liberec (2 zástupci oddělení humanitního)
- Statutární město Liberec (odbor strategického rozvoje a dotací)
- Statutární město Liberec (výbor pro sociální věci a bezpečnost)
- Statutární město Jablonec nad Nisou (oddělení sociálních služeb)
- Statutární město Jablonec nad Nisou (koordinátoři veřejných prací)
- Statutární město Jablonec nad Nisou (tajemník)
- Město Frýdlant (odbor sociálních věcí)
- Město Tanvald (oddělení sociální práce a sociálních služeb)
- Město Hrádek nad Nisou (místostarosta)

- Mikroregion Frýdlantsko (koordinátor plánování sociálních služeb)
- Organizace zajišťující odpovídající služby a významní stakeholdeři dané oblasti (Sdružení TULIPÁN, ADAITA, z.ú., K-centrum Liberec, Domov a centrum aktivity Hodkovice nad Mohelkou, SAREMA Liberec s.r.o., Centrum zdravotní a sociální péče Liberec, p.o., DIAKONIE Jablonec nad Nisou, Komunitní práce o.p.s., Centrum Kašpar, Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy, Preciosa, a.s., Tyfloservis, o.p.s.)
- Úřad práce (státní sociální podpora; odbor zaměstnanosti; trh práce)
- Agentura pro sociální začleňování (konzultanti pro Liberec, Frýdlantsko, Jablonec nad Nisou)
- ČSÚ (krajská správa)
- Probační a mediační služba ČR

Pracovní skupina Vzdělávání:

- Liberecký kraj (odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu)
- Liberecký kraj (řízení rezortu školství, mládeže, tělovýchovy, sportu a zaměstnanosti)
- Statutární město Liberec (oddělení školství a kultury)
- Statutární město Jablonec nad Nisou (oddělení školství, kultury a sportu)
- Technická univerzita Liberec (Ekonomická fakulta)
- Město Chrastava (odbor rozvoje)
- Okresní hospodářská komora Jablonec nad Nisou
- Organizace zajišťující odpovídající služby a významní stakeholdeři dané oblasti (ITveSkole.cz, o.p.s., IQLandia, ZŠ U Soudu - Liberec, AABYSS s.r.o., ZŠ Lidická – Hrádek nad Nisou, MŠ Klášterní – Liberec)
- Národní institut pro další vzdělávání (krajské pracoviště)
- MAS Rozvoj Tanvaldska (manažer MAP)
- MAS Frýdlantsko

Pracovní skupina Životní prostředí:

- Liberecký kraj (odbor životního prostředí a zemědělství)
- Statutární město Liberec (odbor životního prostředí)
- Statutární město Liberec (odbor ekologie a veřejného prostoru)
- Statutární město Jablonec nad Nisou (oddělení správy veřejné zeleně)
- Statutární město Jablonec nad Nisou (oddělení územního a strategického plánování)
- Město Tanvald (odbor stavební úřad a životní prostředí)
- Město Frýdlant (odbor stavební úřad a životní prostředí)
- Město Hrádek nad Nisou (místostarosta)
- Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (regionální pracoviště Liberecko)
- Organizace zajišťující odpovídající služby a významní stakeholdeři dané oblasti (Středisko ekologické výchovy DIVIZNA, STŘEVLIK, Středisko ekologické výchovy Libereckého kraje, Termizo, spalovna Liberec, Teplárna Liberec, Jablonecká energetická a.s., FCC Liberec)

Pracovní skupina Cestovní ruch a kultura:

- Liberecký kraj (odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu)
- Liberecký kraj (řízení resortu kultury, památkové péče a cestovního ruchu)
- Statutární město Liberec (oddělení cestovního ruchu – subregion Liberecko)
- Statutární město Jablonec nad Nisou (subregion Jablonecko)
- Statutární město Jablonec nad Nisou (oddělení územního a strategického plánování)
- Město Hejnice (subregion Frýdlantsko)
- Město Tanvald (subregion Tanvaldsko)
- Město Hrádek nad Nisou (místostarosta)
- Obec Bedřichov (starosta)

- Organizace zajišťující odpovídající služby a významní stakeholdeři dané oblasti (Jizerky pro Vás, o.p.s., Sdružení cestovního ruchu Jizerské hory, SKI Bižu s.r.o., Agentura regionálního rozvoje, spol. s r.o., Křišťálové údolí, JIZERSKÉ HORY – TURISTICKÝ REGION Liberecko, Jablonecko, Frýdlantsko a Tanvaldsko)
- Národní památkový ústav Liberec (územní odborné pracoviště)
- MAS Frýdlantsko

Pracovní skupina Udržitelná mobilita:

- Liberecký kraj (cyklokoordinátor)
- Statutární město Liberec (výbor pro územní plánování a dopravu)
- Statutární město Liberec (kancelář architektury města)
- Statutární město Liberec (dopravní inženýr odboru územního plánování)
- Organizace zajišťující odpovídající služby a významní stakeholdeři v dané oblasti (specialista v oboru dopravní stavby, SAUL s.r.o., DPMLJ, a.s., Cyklisté liberecka, KORID LK, spol. s r.o.)
- Statutární město Jablonec nad Nisou (dopravní komise)
- Statutární město Jablonec nad Nisou (dopravní komise)
- Statutární město Jablonec nad Nisou (výbor pro územní plánování a rozvoj města)
- Statutární město Jablonec nad Niso (dopravní specialista)
- Osadní výbor Mšeno
- Organizace zajišťující odpovídající služby a významní stakeholdeři v dané oblasti (Jablonecká dopravní a.s., Sdružení cestovního ruchu Jizerské hory).

Působnost a složení Tematických pracovních skupin je upraveno jejich Statutem, způsob jejich jednání pak Jednacím řádem TPS.

Realizátor konkrétního projektu je odpovědný za řádné plnění jeho schváleného projektu, spolupracuje s nositelem ITI, včas předává informace a podklady manažerovi ITI, poskytuje nositeli podporu při zpracování hodnotících zpráv a je odpovědný za udržitelnost jím realizovaného projektu a plnění podmínek rozhodnutí o poskytnutí dotace.

4.1.2 Procesy ITI a kompetence jednotlivých orgánů ITI

Jednotlivé procesy, jejich zajištění a kompetence jednotlivých orgánů, vychází z aktuálního znění metodického pokynu pro využití integrovaných nástrojů a regionálních akčních plánů v programovém období 2021 – 2027.

Příprava a vyhlášení výzev

Manažer ITI provádí sběr projektových námětů a záměrů. ŘO vyhlásí výzvu pro integrované projekty, na kterou naváže následná výzva nositele ITI, kterou připraví manažer ITI. Předkládané záměry mohou předkladatelé s manažerem konzultovat. Manažer může záměry konzultovat se zástupci řídicích orgánů operačních programů. Nositel vyhlašuje výzvy, které mají realizaci projektových záměrů přispět k naplnění integrované strategie.

Manažer ITI musí zajistit dostatečnou informovanost potenciálních žadatelů o tom, že probíhá sběr (aktualizace) strategických projektů. Informace je minimálně zveřejněna na webových stránkách nositele a alespoň jedním v místě obvyklým způsobem. Žadatelům musí být poskytnuta lhůta minimálně 10 pracovních dní k možnosti přihlásit se. Žadatelé budou informováni již v předstihu tak, aby své záměry mohli nezávazně konzultovat s manažerem ITI. Postupy týkající se vyhlašování a administrace výzev jsou součástí interních postupů nositele.

Vyhlášená výzva bude obsahovat rozsah požadovaných informací o strategickém projektu.

Projednání projektových záměrů

Manažer ITI zajistí předložení projektových záměrů na jednání Tematických pracovních skupin. Pracovní skupiny mají poskytnout odbornou znalost a cílem je získat expertní názor týkající se souladu záměru s integrovanou strategií. Pracovní skupiny vydají doporučení pro Řídicí výbor ITI. Manažer ITI pro Řídicí výbor zpracuje stanovisko pracovních skupin k jednotlivým projektům. Řídicí výbor schvaluje soulad projektového záměru s integrovanou strategií. Předseda ŘV schvaluje vyjádření o souladu projektu s integrovanou strategií. *Nositel může posuzovat soulad s integrovanou územní strategií i u projektů spadajících mimo „mechanismus programových rámců“ v rámci implementace nástroje ITI, např. projektů podporovaných z operačního programu Zaměstnanost+, přičemž se následně řídí pokyny příslušného poskytovatele podpory.*

Předkládání a hodnocení projektů

Po vyjádření Řídicího výboru se předkládá projekt prostřednictvím MS2021+ do výzvy řídicího orgánu, kde podléhá standardnímu hodnocení podle pravidel programu. Přílohou žádosti o podporu je vyjádření řídicího výboru o souladu projektu s integrovanou strategií, příjemce tak musí učinit do data platnosti tohoto potvrzení. Řídicí orgán zašle žadateli návrh rozhodnutí o poskytnutí dotace.

Změny projektů

ŘV odpovídá za monitoring realizace projektů a schvaluje monitorovací zprávy žadatelů, které Řídicímu výboru předkládá manažer ITI.

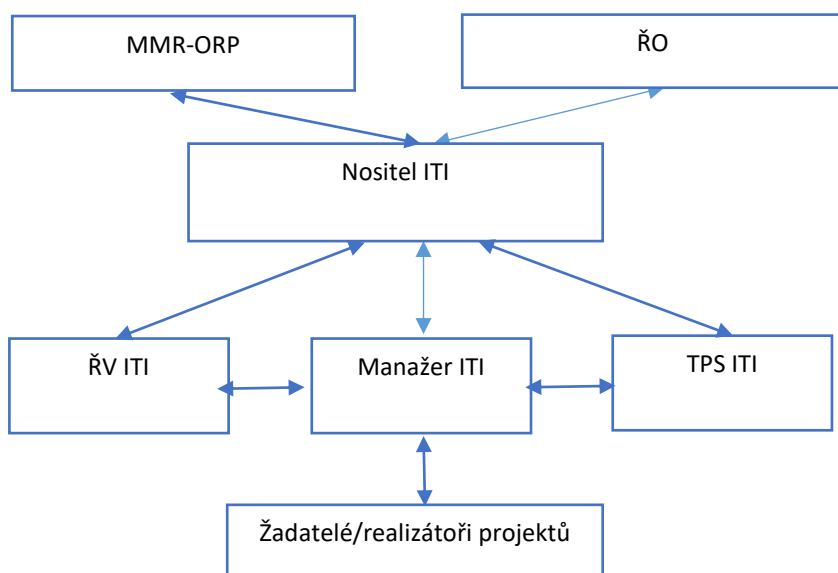
Změny integrované strategie ITI

Změny **v koncepční části** strategie lze provádět po vzájemné dohodě zástupců nositele a dotčeného ŘO v koordinaci s MMR. Změna integrované strategie může být iniciována ze strany nositele strategie (manažer, TPS, ŘV) nebo i ze strany MMR-ORP či ŘO. Nositel podává žádost o změnu prostřednictvím MS2021+ v následujících případech:

- Změna kontaktních osob či statutárních zástupců nositele
- Změna názvu, sídla a dalších obecných informací o nositeli
- Změna právní formy nositele
- Změna koncepční části integrované strategie
- Změna struktury strategie (strategických, specifických cílů a opatření strategického rámce)
- Přidání strategického cíle, specifického cíle nebo opatření strategického rámce, opatření programového rámce integrované strategie
- Změna seznamu strategických projektů
- Změna finančního plánu programového rámce
- Změna plánu indikátorů programového rámce
- Změna dokumentů integrované strategie.

Změna strategie je projednána v ŘV a poté schválena zastupitelstvem nositele. Následně manažer ITI podá žádost o změnu prostřednictvím MS2021+. Žádost o změnu posuzuje a schvaluje MMR-ORP.

V případě změny **programového rámce** lze upravovat celý rámec kromě jeho vazby na specifický cíl operačního programu. Postup je shodný jako v případě změny koncepční části strategie s tím, že žádost o změnu posuzuje a schvaluje příslušný ŘO (v případě žádosti o změnu iniciované ze strany ŘO schvaluje žádost MMR-ORP).

Obr. 38: Základní vazby v rámci implementační struktury ITI

Zdroj: vlastní zpracování

4.2 POPIS MONITORINGU A EVALUACE STRATEGIE

Monitorovací a evaluační činnost týkající se plnění integrovaných strategií je podmínkou pro sledování a vyhodnocování úspěšnosti implementace integrovaných nástrojů v České republice. Základním nástrojem monitorování integrovaných strategií (jako součást monitorování EU fondů) je monitorovací systém pro programové období 2021 - 2027 (MS2021+).

Nositel ITI, Statutární město Liberec, bude provádět monitorovací a evaluační činnosti v souladu s MPINRAP v PO 2021 - 2027 a v souladu s doplňujícími metodickými instrukcemi MMR-ORP.

Povinné monitorování EU fondů probíhá výhradně prostřednictvím MS2021+.

Nositel může realizovat další nepovinné monitorovací a evaluační činnosti nad rámec stanovený metodickým pokynem MPINRAP.

Věcné monitorování integrovaných strategií

V MS2021+ monitoruje nositel plnění integrované strategie prostřednictvím realizace jednotlivých integrovaných projektů naplňujících dotčenou strategii, ŘO monitoruje plnění programových rámců a MMR-ORP sleduje a vyhodnocuje pokrok v implementaci IN.

V MS2021+ se zobrazují plány indikátorů ve struktuře dle strategického rámce integrované strategie a dle opatření programových rámců, rovněž finanční plány ve struktuře dle strategického rámce integrované strategie, dle opatření programových rámců a dle specifických cílů operačních programů. Do příslušných přehledových obrazovek k financování a indikátorům jsou pravidelně agregována a načítána data dle skutečné realizace integrovaných projektů. Jsou přístupná nositeli IN, ŘO i MMR-ORP.

Nositel spolupracuje s ŘO a MMR-ORP při průběžném vyhodnocování naplňování finančního plánu a dosahování cílových hodnot indikátorů integrované strategie.

Indikátory pro monitorování koncepční části integrované strategie

Ke sledování a vyhodnocování realizace integrované strategie používá nositel sadu 6 povinných indikátorů stanovených MMR-ORP, které jsou součástí Národního číselníku indikátorů pro programové období 2021 - 2027 (NČI2021+). Tyto indikátory monitorují realizaci integrované strategie a aktivitu nositele a nejsou navázány na operační programy. U těchto povinných indikátorů nebude sledována plánovaná hodnota, pouze dosažený pokrok. Ručně plněné indikátory nositel aktualizuje k 30.6. a 31.12. daného roku.

Kód NČI 2021+	Název indikátoru CZ	Měrná jednotka	Odkaz na zdroje dat
900032	Podané žádosti o podporu na integrované projekty	počet projektů	MS2021+
900042	Integrované projekty s vydaným právním aktem	počet projektů	MS2021+
900052	Integrované projekty v realizaci	počet projektů	MS2021+
900062	Ukončené integrované projekty	počet projektů	MS2021+
900072	Vyhlášené výzvy nositele	výzvy	Ž/P
900082	Ukončené výzvy nositele	výzvy	Ž/P

Nositel nedefinuje indikátory na úrovni strategických cílů Strategického rámce integrované strategie.

Indikátory pro monitorování programových rámců (akčního plánu integrované strategie)

Pro sledování a vyhodnocování plnění jednotlivých opatření programových rámců stanovuje ŘO povinné/povinně volitelné indikátory z NČI2021+. Indikátory monitorují realizaci programového rámce, potažmo integrované strategie a jsou navázány na operační programy. U těchto indikátorů se zadává cílová hodnota a milník, je-li ŘO vyžadován.

Zpráva o plnění integrované strategie

Na základě průběžného sledování a vyhodnocování realizace jednotlivých integrovaných projektů a rovněž naplňování integrované strategie jako celku zpracovává nositel Zprávu o plnění integrované strategie. Ve Zprávě o plnění integrované strategie popisuje nositel, k jakému vývoji v realizaci schválené integrované strategie došlo za sledované období. Nositel předkládá Zprávu o plnění integrované strategie 2x ročně, a to do 31. 1. roku n+1 vždy s použitím údajů k 31. 12. roku n, a do 31. 7. roku n+1 s použitím údajů k 30. 6. roku n+1.

Zpráva, kterou nositel předkládá do 31. 1., povinně obsahuje vyplněná všechna textová pole a aktualizaci ručně plněných indikátorů nositelem. Zpráva, nositelem předkládána do 31. 7., povinně obsahuje aktualizaci ručně plněných indikátorů nositelem, není povinné vyplnění textových polí.

Zprávu o plnění integrované strategie zpracovává nositel v MS2021+ a následně ji projednává a schvaluje ŘV. Po schválení nositel předkládá Zprávu o plnění integrované strategie prostřednictvím MS2021+ ke kontrole na MMR-ORP. Zpráva o plnění integrované strategie je v MS2021+ přístupná ŘO.

Název zprávy	Zodpovědný subjekt	Forma	Zdroj dat	Sledované období	Frekvence
Zpráva o plnění integrované strategie	Nositel	Elektronická (šablona v MS2021+)	MS2021+, vlastní sběr dat	1. 1. - 31. 12. roku n	2x ročně

Zpráva o plnění integrované strategie slouží jako podklad pro Zprávu o pokroku integrovaných nástrojů, kterou zpracovává MMR-ORP.

Prováděný úkon	Zodpovědný subjekt	Termín/Lhůty
Zpráva o plnění integrované strategie		
Předložení Zprávy	Nositel	Do 31. 1. roku n+1 (s použitím údajů k 31. 12. roku n)
Kontrola Zprávy	MMR-ORP	Do 15 pracovních dní ode dne následujícího po předložení Zprávy o plnění integrované strategie
Výzva k doplnění/přepracování Zprávy o plnění integrované strategie při zjištění nedostatků		
Vrácení Zprávy	MMR-ORP	Do 15 pracovních dní ode dne následujícího po předložení Zprávy o plnění integrované strategie
Opravená Zpráva o plnění integrované strategie		
Předložení opravené Zprávy	Nositel	Do 15 pracovních dní ode dne následujícího po vrácení Zprávy o plnění integrované strategie
Kontrola opravené Zprávy	MMR-ORP	Do 10 pracovních dní ode dne následujícího po předložení Zprávy o plnění integrované strategie

Nositel může na vyžádání MMR-ORP zpracovat ad-hoc zprávu o plnění integrované strategie z důvodu neuspokojivého postupu realizace strategie (např. neplnění finančního plánu, neplnění plánovaných indikátorů).

Do 30 pracovních dnů od dne následujícího po ukončení realizace integrované strategie (tj. po fyzickém ukončení všech integrovaných projektů naplňujících příslušnou integrovanou strategii) předkládá nositel Závěrečnou zprávu o plnění integrované strategie.

Zpráva o pokroku integrovaných nástrojů

Sledování a vyhodnocování implementace integrovaných nástrojů bude monitorováno v pravidelné Zprávě o pokroku integrovaných nástrojů, kterou zpracovává MMR-ORP pro jednotlivý nástroj samostatně. Zpráva o pokroku integrovaných nástrojů shrnuje pokrok, stav a předpokládaný vývoj implementace IN a slouží zejména jako podklad pro rozhodnutí na národní úrovni za účelem zefektivnění koordinace a realizace integrovaných nástrojů jako významné součásti implementace fondů EU. Zprávu o pokroku integrovaných nástrojů zpracovává MMR-ORP 1x ročně, a to do k 31. 3. roku n+1 (za období roku n).

Název zprávy	Zodpovědný subjekt	Forma	Zdroj dat	Sledované období	Frekvence
Zpráva o pokroku integrovaných nástrojů	MMR-ORP	Elektronická	MS2021+, Zprávy o plnění integrované strategie	1. 1. - 31. 12. roku n	Ročně

Evaluace

Všechny evaluace implementace integrované strategie respektuje principy a standardy evaluací, které jsou uvedené v Metodickém pokynu pro indikátory, evaluace a publicitu v programovém období 2021 – 2027.

Evaluace prováděné nositelem ISg

Nositel provádí povinnou mid-term procesní a výsledkovou evaluaci realizace a plnění své integrované územní strategie s údaji platnými k 31. 12. 2025. Při této evaluaci se nositel řídí zadáním MMR-ORP. Evaluační zprávu z mid-term evaluace ve formě požadované MMR-ORP nositel předkládá MMR-ORP ke kontrole do 30. 6. 2026. Nositel rovněž spolupracuje (je povinen poskytnout požadovanou součinnost) při evaluacích nástroje ITI, prováděných MMR-ORP a ŘO. Nositel je v rámci svých evaluačních aktivit povinen zohlednit požadavky MMR-ORP ohledně kvality evaluačních výstupů, používaných evaluačních metod a technik sběru údajů.

Evaluace prováděné MMR

MMR-ORP zajišťuje provedení mid-term evaluace realizace ITI. Dále zajišťuje provedení ex-post evaluace výsledků a dopadů ITI jako součást závěrečného hodnocení programového období 2021–2027 (Závěrečná zpráva o výkonnosti) realizovaného MMR-NOK.

Evaluace prováděné ŘO

ŘO provádějí evaluace implementace příslušných programových rámců integrované územní strategie.

5. PŘÍLOHY

5.1 SEA HODNOCENÍ

5.2 SEZNAM OBCÍ AGLOMERACE

Aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou je vymezena podle metodiky Ministerstva pro místní rozvoj ČR dle míry suburbanizace a dat od mobilních operátorů o pohybu obyvatel. Aglomeraci tvoří 47 obcí, zahrnující obce 6 SO ORP (Česká Lípa, Frýdlant, Jablonec nad Nisou, Liberec, Tanvald, Železný Brod) v Libereckém kraji.

Tab. 16: Seznam obcí tvořících území řešené integrovanou strategií ITI Liberec - Jablonec nad Nisou 2021+

Obec	ORP
Bílá	Liberec
Hodkovice nad Mohelkou	Liberec
Hrádek nad Nisou	Liberec
Chrastava	Liberec
Proseč pod Ještědem	Liberec
Nová Ves	Liberec
Lučany nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Nová Ves nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Pěňčín	Železný Brod
Skuhrov	Železný Brod
Český Dub	Liberec
Křižany	Liberec
Oldřichov v Hájích	Liberec
Osečná	Liberec
Rynoltice	Liberec
Světlá pod Ještědem	Liberec
Janov nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Dlouhý Most	Liberec
Jeřmanice	Liberec
Stráž nad Nisou	Liberec
Maršovice	Jablonec nad Nisou
Bílý Kostel nad Nisou	Liberec
Mníšek	Liberec
Pulečný	Jablonec nad Nisou
Rádlo	Jablonec nad Nisou
Rychnov u Jablonce nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Šimonovice	Liberec
Bedřichov	Jablonec nad Nisou
Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou
Liberec	Liberec
Dalešice	Jablonec nad Nisou
Hamr na Jezeře	Česká Lípa
Heřmanice	Frýdlant
Černousy	Frýdlant
Jiřetín pod Bukovou	Tanvald
Dětřichov	Frýdlant
Janův Důl	Liberec
Janovice v Podještědí	Liberec
Albrechtice v Jizerských horách	Tanvald
Josefův Důl	Jablonec nad Nisou
Smržovka	Tanvald
Tanvald	Tanvald

Obec	ORP
Frýdlant	Frýdlant
Chotyně	Liberec
Kryštofovo Údolí	Liberec
Višňová	Frýdlant
Zdislava	Liberec

**5.3 DOKLAD O SCHVÁLENÍ INTEGROVANÉ ÚZEMNÍ STRATEGIE
ZASTUPITELSTVEM NOSITELE ITI**

**5.4 DOKLAD O SCHVÁLENÍ INTEGROVANÉ ÚZEMNÍ STRATEGIE ŘÍDÍCÍM
VÝBOREM ITI**

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
ČOV	Čistička odpadních vod
ČSÚ	Český statistický úřad
DPMLJ	Dopravní podnik měst Liberce a Jablonce nad Nisou
CHKO	Chráněná krajinná oblast
IN	Integrovaný nástroj
IROP	Integrovaný regionální operační program
ITI	Integrované územní investice
KES	Koeficient ekologické stability
KORID LK	Koordinátor veřejné dopravy Libereckého kraje
KPSV	Koordinovaný přístup k sociálnímu vyloučení
MAP	Místní akční plán
MAS	Místní akční skupina
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MMR-NOK	Národní orgán pro koordinaci
MMR-ORP	Odbor regionální politiky Ministerstva pro místní rozvoj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MZČR	Ministerstvo zemědělství ČR
NČI2021+	Národní číselník indikátorů pro programové období 2021 – 2027
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OPD	Operační program Doprava
OPVVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OPZ+	Operační program Zaměstnanost plus
RIS3	Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR 2021 - 2027
ŘO	Řídící orgán
ŘSD ČR	Ředitelství silnic a dálnic ČR
SAS	Sociálně aktivizační služby
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí ČR
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
SRLK 2021+	Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021 – 2027
SRR ČR 21+	Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+
SSZ	Světelné signalizační zařízení
TIC	Turistické informační centrum
VVI věda, výzkum a inovace	Věda, výzkum a inovace

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Obce s 5 a více zdravotnickými zařízeními	17
Tab. 2: Největší zaměstnavatelé aglomerace na konci roku 2019	40
Tab. 3: Nejnavštěvovanější památky, muzea, galerie, památníky a divadla Liberecko-jablonecké aglomerace za rok 2019	47
Tab. 4: Vazba ITI na strategii regionálního rozvoje ČR 2021+	131
Tab. 5: Přehled sledovaných strategických cílů Strategie regionálního rozvoje ČR 21+	132
Tab. 6: Vazba integrované strategie ITI a Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021 - 2027	139
Tab. 7: Vazby integrované strategie ITI a Aktualizace strategického plánu města Jablonec nad Nisou 2014 - 2020	140
Tab. 8: Vazby integrované strategie ITI a Aktualizace strategického plánu města Jablonec nad Nisou 2014 - 2020	141
Tab. 9: Vazby integrované strategie ITI a Plánu dopravní obslužnosti veřejnou dopravou Liberec - Jablonec nad Nisou 2017- 2023	146
Tab. 10: Přehled dílčích cílů Plánu dopravní obslužnosti veřejnou dopravou.....	147
Tab. 11: Vazby integrované strategie ITI a Plánu rozvoje cyklo dopravy Liberec – Jablonec nad Nisou 2017 - 2023	148
Tab. 12: Přehled dílčích cílů Plánu rozvoje cyklo dopravy.....	148
Tab. 13: Vazby integrované strategie ITI a Plánu udržitelné městské mobility Liberec - Jablonec nad Nisou 2021 - 2030	149
Tab. 14: Přehled specifických cílů Plánu udržitelné městské mobility	149
Tab. 15: Složení řídicího výboru ITI	161
Tab. 16: Seznam obcí tvořících území řešené integrovanou strategií ITI Liberec - Jablonec nad Nisou 2021+ ..	171

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Koeficient integrace do aglomerace	7
Obr. 2: Poloha aglomerace.....	8
Obr. 3: Změna počtu obyvatel mezi roky 2010 a 2019	11
Obr. 4: Pohyb obyvatel v obcích aglomerace v letech 2010–2019	12
Obr. 5: Obyvatelstvo podle pohlaví a věkových skupin	12
Obr. 6: Koeficient zóny suburbanizace, 2016.....	13
Obr. 7: Index stáří.....	14
Obr. 8: Intenzita bytové výstavby	15
Obr. 9: Intenzita bytové výstavby	16
Obr. 10: Podíl osob v exekuci.....	18
Obr. 11: Počet sociálních bytů	19
Obr. 12: Počet obyvatel ve věku 65+ na 100 obyv. a počet lůžek v pobytových zařízeních sociální péče	20
Obr. 13: Počet obyvatel ve věku 0–4 let, kapacity mateřských škol	22
Obr. 14: Počet obyvatel ve věku 5–14 let, kapacity základních škol.....	23
Obr. 15: Počet obyvatel ve věku 15–19 let, kapacity středních škol.....	24
Obr. 16: Intenzita dopravy, 2016	27
Obr. 17: Počet osobních automobilů na 1000 obyvatel.....	29
Obr. 18: Převažující typ kanalizace a přítomnost ČOV	31
Obr. 19: Přítomnost veřejného vodovodu	32
Obr. 20: Firmy zajišťující svoz odpadu, přítomnost sběrného dvora	33
Obr. 21: Způsob řešení likvidace biologicky rozložitelného odpadu.....	34
Obr. 22: Změna počtu obyvatel a pracovních míst mezi roky 2019 a 2014	38
Obr. 23: Podíl nezaměstnaných osob.....	41
Obr. 24: Podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkové nezaměstnanosti	42
Obr. 25: Podnikatelské subjekty se zjištěnou aktivitou v oboru Ubytování, stravování a pohostinství na 1000 obyvatel; výskyt hromadných ubytovacích zařízení.....	46
Obr. 26: Struktura pozemků.....	50
Obr. 27: Koeficient ekologické stability.....	51
Obr. 28: Ohrožení povodněmi.....	52
Obr. 29: Toky s povodňovým rizikem a záplavová území Q100	53
Obr. 30: Úroveň hluku ukazatel L _{dn} (den – večer – noc), 2017	55
Obr. 31: Klimatické charakteristiky	56
Obr. 32: Intenzita sucha na konci června 2017, 2018, 2019, 2020	57
Obr. 33: Chráněná území a území Natura 2000.....	58
Obr. 34: Územní systém ekologické stability na území aglomerace	59
Obr. 35: Administrativní hranice aglomerace	62
Obr. 36: Index kriminality.....	64
Obr. 37: Organizační zajištění ITI v rámci MML.....	162
Obr. 38: Základní vazby v rámci implementační struktury ITI.....	166